

TUUSULA

Talousarvio 2024
Taloussuunnitelma 2024-2028

Valtuusto 11.12.2023

TUUSULA

TUUSULA TALOUSARVIO 2024

TUNNUSLUKUJA

Asukasmäärä
41 241

Nettokulut €/asukas
2 593

Oppimisen ja
varhaiskasvatuksen menot
101,5 milj. euroa

sis. kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen luvut

TULOT

Verotulot
103,7 milj. euroa (-2,9 %)

Valtionosuudet
28,7 milj. euroa (17,9 %)

Käyttöomaisuuden
myyntivoitot
10,2 milj. euroa (0 %)

MENOT

Toimintamenot
182,6 milj. euroa (7,4 %)

Oppimisen ja
varhaiskasvatuksen menot
101,5 milj. euroa (7,6 %)

Vesihuoltoliikelaitos
5,5 milj. euroa (7,3 %)

INVESTOINNIT & RAHOITUKSET

Investoinnit
87,9 milj. euroa

Lainakanta
262 milj. euroa

Lainakanta
6 353 euroa /asukas

MUUT TUNNUSLUVUT

Tilikauden ylijäämä
17 818 euroa

Vuosikate/poistot
99,8 %

Veroprosentti
7,10 %

sis. kunnan ja vesihuoltoliikelaitoksen luvut

Pormestarin esipuhe

Rakennamme tulevaisuutta

Vuosi 2024 tulee olemaan kuntataloudessa haastava ja vaikeasti ennustettava. Vuosi sitten ennustettu taantuma kuluvalle vuodelle 2023 on toteutunut. Korot ovat jatkaneet nousuaan ja mm. rakennusteollisuus on suurissa vaikeuksissa. Taantuma tulee näkymään yritysten maksamissa yhteisöveroissa laskevasti sekä myös työllisyystilanteessa heikentävästi. Tällä hetkellä inflaatioluvuissa näkyy jo valonpilkahduksia ja toivottavasti korkotasoa laskee vuonna 2024 ja siten saataisiin talouden suuntaa muutettua tulevan vuoden aikana. Vuosi 2023 on monille kunnille taloudellisesti erittäin hyvä ja vuosi 2024 taas monille kunnille erittäin vaikea.

Historiallisen suuri sote-muutos toteutui vuonna 2023. Vuoden vaihtuessa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Muutoksessa kunnilta katosi noin puolet sekä menoista että tuloista. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat olleet vaikeasti ennustettava osa kuntien menoista, joten muutoksen myötä kuntatalouden ennustettavuus paranee tulevina vuosina. Uudistukseen liittyy kuitenkin vielä useita avoimia kysymyksiä ja huolen aiheita.

Tuusulan talous on vahvalla pohjalla, ja investoimme strategian mukaisesti kasvuun ja asukkaidemme hyvinvointiin. Vuonna 2022 valmistui päiväkotitoiminta Martta Wendelin. Lukio- ja kulttuuritalo Monio valmistui vuoden 2023 elokuussa, ja alueen kulttuuritarjonta lisääntyy merkittävästi uusien tilojen myötä. Tuusulanjärven kampus valmistuu vuoden 2024 elokuussa, ja Riihikallion sekä Rykmentinpuiston monitoimikampukset vuoden 2025 elokuussa. Pohjois-Tuusulassa Peltokaaren päiväkotitoiminta aloittaa toimintansa vuoden 2024 elokuussa. Rakennusten ohella panostamme laatuun lisäämällä kasvatuksen resursseja. Tarvetta resurssien lisäämiselle on, sillä lasten ja nuorten määrä on kasvanut kunnassa. Urheilukeskuksen monitoimihallin rakentaminen käynnistyy 2023 lopussa ja uusi halli on käytössä 2025 alussa.

Tavoitteenamme on ollut asukasluvun kasvu, ja strategian mukaisesti haluamme varmistaa Tuusulan elinvoiman. Vuoden 2022 keväällä väkiluku rikkoi 40 000 asukkaan rajan. Vuoden 2023 lopussa Tuusulassa on arviolta noin 41 000 asukasta. Vuoden 2024 lopussa asukasmäärä voi olla yli 41 500. Olemme yksi Suomen nopeimmin kasvavista ja vetovoimaisimmista kunnista. Investoimme rohkeasti tulevaisuuteen.

Olemme saaneet yritystontteja hyvin kaupaksi, ja tällä saralla on tulevana vuotena odotettavissa lisää hyviä uutisia. Tuusulan itäväylän varrelle rakentuu parhaillaan merkittävä työpaikkakeskittymä. Focus-alueen suunnittelu on edennyt hyvin ja vuonna 2024 aloitamme Focus-alueen asemakaavoituksen. Tuusula on logistisesti hyvällä sijainnilla ja työpaikkojen määrä kasvaa lähivuosina tuhansilla. Etelä-Tuusulan työpaikka-alueille on mahdollista luoda vähintään 15 000 uutta työpaikkaa seuraavan kymmenen vuoden aikana. Mahdollisuuksia on vielä tätäkin enemmän.

Hyrylän keskusta uudistuu merkittävästi tulevina vuosina. Palvelukeskus lähtee rakentumaan arviolta vuoden 2024 alkupuoliskon aikana. Kauppakeskus Hyrrän kaavamuutosta on myös edistetty vuonna 2023. Kaupallisten palveluiden laatu ja määrä kasvaa nykyisestä merkittävästi. Hyvinvointikeskuksen investointia edistetään osana Keusoten palveluverkkosuunnitelmaa. Puretun kunnantalon ja Hyrylän nykyisen terveyskeskuksen alueiden kaavoitus on jo aloitettu. Kellokosken Joenrannan asemakaava sai lainvoiman 2023 alkusyksystä ja vuoden 2023 lopussa laitamme myyntiin 100 tonttia Häriskivestä ja Peltokaaresta.

Viime talvi toi taas näkyvyyttä mediassa Tuusulanjärven talviliikuntamahdollisuuksien myötä. Luonto- ja virkistyskohteet ovat valtteja, joiden varaan rakennamme tulevaisuudessakin, esimerkiksi Kaukjärvenpuisto valmistui kesällä 2023. Jatkuva uudistuminen muutoksessa on tärkeää, jotta olemme jatkossa ketterämpiä, tehokkaampia ja taloudellisesti kestäviä. Tulevina vuosina uudistamme toimintojamme ja organisaatiotamme, jotta saamme aikaiseksi vieläkin vaikuttavampia tekoja.

Tuusulan kasvu jatkuu ja se kantaa yli talouden epävarmojen aikojen. Kunnan vahvan talouden perustana ovat kasvavan kunnan hyvinvoivat asukkaat ja elinvoimaiset yritykset. 380-vuotias Tuusula on menestyvä, vireä ja täynnä mahdollisuuksia.

Kalle Ikkela
Pormestari

Sisällysluettelo

.....	2
TUUSULA TALOUSARVIO 2024	2
Pormestarin esipuhe	4
Sisällysluettelo.....	5
1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT	8
1.1. TUUSULA KUNTASTRATEGIA 2023-2026	9
1.1.1 Visio.....	10
1.1.2 Päämäärät.....	10
1.1.3 Toimintatapa.....	11
1.1.4 Valtuustokauden tavoitteet	11
1.1.5 Vuositavoitteet.....	12
1.1.6 Keinot.....	12
Osaaminen ja kyvykkyudet	13
Digitalisaatio.....	13
1.1.7 Indikaattorit	13
1.1.8 Valtuustokauden tavoitteista johdetut vuoden 2024 vuositavoitteet.....	15
1.2. TOIMINTAYMPÄRISTÖ	18
.....	18
1.2.1 Tuusulan väestösuunnite 2022–2046	19
1.2.3 Elinkeinot ja työllisyys	26
1.3. TALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT	29
1.3.1 Yleinen taloustilanne.....	30
1.3.2 Kuntatalous	30
1.3.3 Tuusulan kunnan talous	32
1.4. TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTEET	33
.....	33
1.4.1 Verotulot	34
1.4.2 Verotulojen kehitysnäkymät	34
1.4.3 Tuusulan verotulolajien kehitys	35
1.4.4 Valtionosuudet.....	35
1.4.5 Toimintatuotot- ja kulut.....	36
1.4.6 Investoinnit	37
1.4.7 Rahoitus- ja lainat	38
1.5. HENKILÖSTÖ	40
1.6. KEHITTÄMISTOIMINTA TUUSULAN KUNNASSA.....	42
1.7. HANKINNAT	43
1.8. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	44
1.8.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	44
1.8.2 Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset.....	45

1.8.3 Riskienhallinnan tavoitteet	45
1.8.4 Kuntaan kohdistuvat riskit	45
1.8.5 Tuusulan kunnan riskiympyrä	46
1.8.6 Strategiset riskit	48
1.8.7 Toiminnalliset riskit	49
1.8.8 Vahinkoriskit	50
1.8.9 Taloudelliset riskit	51
1.9. TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS.....	52
1.9.1 Talousarvion osat	52
1.9.2 Talousarvion sitovuus	54
1.10 KONSERNIN TYTÄRYHTEISÖT.....	56
1.10 Konsernin tytäryhteisöt.....	57
1.10.1 Yhteenveto Tuusulan kunnan tytäryhtiöiden toiminnan painopisteistä sekä keskeisistä muutoksista	58
1.10.2 Tytäryhteisöjen vuositavoitteet	60
2. KÄYTTÖTALOUS	63
2.1 Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto 2024	63
KUNTATOIMIALA	69
2.2 KUNTATOIMIALA	70
KUNNANJOHTO	71
2.3 KUNNANJOHTO	72
YHTEISET PALVELUT	78
2.4 YHTEISET PALVELUT.....	79
2.4.1 Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö	83
2.4.2 Hallintopalvelut	85
2.4.3 Talouden ohjaus	87
2.4.4 Kehittäminen ja tietohallinto	89
2.4.5 Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	91
SIVISTYS	93
2.5 SIVISTYS	94
KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA	101
2.5.1 Sivistyksen tukipalvelut.....	102
2.5.2 Varhaiskasvatus	103
2.5.3 Oppiminen	105
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA.....	107
2.5.4 Kulttuuri	107
2.5.5 Vapaa-aika.....	109
KASVU JA YMPÄRISTÖ	111
2.6 KASVU JA YMPÄRISTÖ	112
KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA	119
2.6.1 Kehittäminen ja hallinto.....	119

2.6.2 Elinvoima, asuminen ja kehittäminen	120
2.6.3 Projektitoimisto.....	121
2.6.4 Maankäyttö ja paikkatieto	123
2.6.5 Kaavoitus.....	125
2.6.6 Rakennusvalvonta	127
TEKNINEN LAUTAKUNTA	129
2.6.7 Yhdyskuntatekniikka	129
2.6.8 Tilapalvelut.....	131
3. LASKELMAT.....	133
3.1 TULOSLASKELMA	134
3.2 RAHOITUSLASKELMA	135
.....	136
3.3 KUNTA JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS	136
Yhdistelty Rahoituslaskelma	139
3.4 VESIHUOLTOLIIKELAITOS.....	140
4. LIITTEET	146
4.1 KOHDERAHOITTEISIA TEHTÄVIÄ HOITAVAT YKSIKÖT.....	147
4.1.1 Ruokapalvelut	147
4.1.2 Tilapalvelut.....	147
4.1.3 Rykmentinpuisto	147
4.1.4 Holhoustoimen edunvalvontapalvelut.....	148
4.1.5 Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	148
4.1.6 Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue.....	148
4.2 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA.....	149
4.2.1 Henkilöstösuunnittelu ja sen tavoitteet.....	149
4.2.3 Uudet määräaikaiset virat ja työsuhteet.....	159
.....	161
4.3 INVESTOINNIT.....	161
4.3.1 Investointien hankekortit.....	162
4.4 HANKINTASUUNNITELMA	179
4.5 KÄYTTÖTALOUSOSAN TAULUKOIDEN LUKUOHJE	182
.....	183

1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

---

1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT	9
1.1. <i>TUUSULA KUNTASTRATEGIA 2023–2026</i>	9
1.1.1 Visio	10
1.1.2 Päämäärät	10
1.1.3 Toimintatapa	11
1.1.4 Valtuustokauden tavoitteet	11
1.1.5 Vuositavoitteet	12
1.1.6 Keinot	12
1.1.7 Indikaattorit	13
1.1.8 Valtuustokauden tavoitteista johdetut vuoden 2024 tavoitteet ja toimenpiteet	15

1.1. TUUSULA KUNTASTRATEGIA 2023-2026

Kuntastrategia on kunnan ja tuusulalaisten yhteinen strategia. Se vaikuttaa kaikkiin kunnan toimijoihin ja se ohjaa ja sitoo koko kuntakonsernia. Tuusulan kuntastrategiaa uudistettiin osallistuvassa prosessissa vuonna 2021. Kaikkien valtuustoryhmien hyväksymä pormestariohjelma toimi kuntastrategiatyön pohjana.

Strategian uudistustyön tuloksena syntyi ”elämisen taidetta kestävästi kasvavassa Tuusulassa” -kuntastrategia vuosille 2021–2025. Strategiatyöhön osallistui laaja joukko tuusulalaisia, luottamushenkilöitä ja kunnan henkilöstöä erilaisten osallistuvien työpajojen, seminaarien ja kyselyiden kautta.

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 4.10.2021 Tuusulan strategiaperustaan kuuluvan vision, toimintatavat ja päämäärät sekä niistä johdetut 14 valtuustokauden tavoitetta. Lisäksi määritettiin strategiset keinot tehdä strategiasta totta.

Strategiakokonaisuus muodostuu strategiaperustasta ja sen pohjalta johdetuista vuositavoitteista ja toimenpiteistä, indikaattoreista sekä strategisista keinoista. Strategiakokonaisuudesta päätettiin valtuustossa 13.12.2021. Strategiset keino-ohjelmat ja hyvinvointisuunnitelma alasuunnitelmien hyväksyttiin valtuustossa alkuvuodesta 2022. Strategiakokonaisuus on täydentynyt edelleen vuoden 2023 aikana hyväksytyjen strategiaa toteuttavien strategisten asiakirjojen myötä.

Elävän strategian toimeenpanoa ja seurantaa on kehitetty vuoden 2023 aikana. Strategiakauden viimeisinä vuosina keskitytään strategiaa tukevien vuositavoitteiden konkretisointiin sekä strategian vaikuttavuuden varmistamiseen.

1.1.1 Visio

Tuusulan visio on ”Elämisen taidetta kestävästi kasvavassa Tuusulassa”.

Visio sitoo Tuusulan uudistetun brändin osaksi strategiaa. Elämisen taiteella tarkoitetaan, että jokaisen tuusulalaisen elämä on arvokasta ja jokaisella on mahdollisuus kasvaa täyteen potentiaaliinsa Tuusulassa – rakentaa Tuusulassa omannäköisensä elämän. Hyviä puitteita elämään tarjoavat esimerkiksi monipuoliset asumisen mahdollisuudet, hyvät kulttuurin ja vapaa-ajan mahdollisuudet sekä laadukas varhaiskasvatus ja opetus. Tuusulalla on mahdollisuudet hyvään ja kestäväan kasvuun, mutta sen edellytyksenä on vahva kuntatalous.

1.1.2 Päämäärät

Tuusulan visiota toteuttaa kolme strategista päämäärää:

- Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä.
- Tuusulassa on hyvä elää.
- Tuusula kehittyy kestävästi.

Mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä -päämäärää toteuttamaan on asetettu viisi valtuustokauden tavoitetta veto- ja pitovoiman, asumisen ja elinympäristön, yritysten ja työpaikkojen sekä vapaa-ajan, harrastamisen ja kulttuurin näkökulmista. Päämäärän mukaan tarjoamme monipuolisia ja laadukkaita asumisen mahdollisuuksia, yritys- ja työpaikka-alueita sekä harrastamisen ja kulttuurista nauttimisen paikkoja.

Tuusulassa on hyvä elää päämäärää toteuttamaan on asetettu viisi valtuustokauden tavoitetta hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden, oppimisen ja osaamisen sekä turvallisuuden näkökulmista. Päämäärä korostaa laadukkaiden palveluiden ja osallisuuden merkitystä ihmisten hyvinvoinnin luomisessa. Päämäärän alla huolehditaan myös kuntalaisten turvallisuudesta. Tuusula uudistaa palveluverkkoaan rakentamalla uusia päiväkotia ja kouluja, jotka tarjoavat myös kuntalaisille yhteisiä olohuoneita ja yhdessä tekemisen paikkoja. Osallisuus, vaikuttaminen ja yhdessä tekeminen voivat tuoda lisää hyvinvointia kaikille.

Tuusula kehittyy kestävästi päämäärää toteuttamaan on asetettu neljä tavoitetta kestävyys- ja ilmastotekojen, luonnon monimuotoisuuden, liikkumisen ja talouden näkökulmista. Päämäärä tuo esiin kunnan kestävyys- ja ilmastoteot, työn luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen ja esimerkiksi maankäytön ja liikkumisen merkityksen ilmaston kannalta kestävässä elämässä. Kestävä kuntatalous sisältyy tämän päämäärän alle ja toteutamme kasvun ja talouden hallintaohjelmaa.

1.1.3 Toimintatapa

Yhteinen toimintatapamme on ”Me teemme yhdessä uutta”. Se korostaa sekä yhdessä tekemisen tärkeyttä että palveluita kehittämistä kuntalaislähtöisesti

Me

Me olemme asukkaita, yhteisöjä, yrityksiä, luottamushenkilöitä ja kunnan työntekijöitä. Me teemme ja toteutamme kunnan strategian. Me luomme kasvavan Tuusulan tarinaa ja tulevaisuutta.

Teemme

Teemme uutta Tuusulaa toisiamme ymmärtäen. Saamme tuloksia aikaan ja onnistumme yhdessä. Meistä jokainen on merkityksellinen ja voimme tehdä elämisen taidetta joka päivä. Autamme ja kannustamme toisiamme sekä kerromme myönteisiä tarinoita Tuusulasta!

Yhdessä

Saamme voimaa yhteistyöstä, jota rakennamme jokaisessa kohtaamisessa ja keskustelussa. Arvostamme moninaisuutta ja kunnioitamme erilaisuutta. Kannamme vastuuta toistemme hyvinvoinnista. Tarvitsemme kaikkien ideat käyttöön. Yhdessä olemme enemmän.

Uutta

Uutta syntyy luovasti ideoiden. Uutta syntyy rohkeudesta yrittää ja erehtyä. Olemme edelläkävijöitä ja suuntaamme kestävään tulevaisuuteen. Iloitsemme yhdessä pienistäkin onnistumisista!

1.1.4 Valtuustokauden tavoitteet

Valtuustokauden tavoitteet on johdettu strategian visiosta, päämääristä ja yhteisestä toimintatavastamme. Tavoitteita laatiessa on huomioitu pormestariohjelma sekä osallistuvan strategiaprosessin aikana esiin nousseita keskeisiä asioita. Valtuustokauden tavoitteita on 14.

Päämäärä: Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä

1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä
2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut
3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot
4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä.
5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen

Päämäärä: Tuusulassa on hyvä elää

6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia
7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta
8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä

9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden

Päämäärä: Tuusula kehittyy kestävästi

11. Rakennamme kestäväää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa
  12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta
  13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikkumista Tuusulassa ja seudulla
- Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

1.1.5 Vuositavoitteet

Valtuustokauden tavoitteita 2021–2025 toteuttamaan määritetään vuosittavoitteet talousarvion laadinnan yhteydessä. Vuositavoitteet saavuttamalla edetään kohti valtuustokauden tavoitteita.

Vuosittavoitteita ja toimenpiteitä vuodelle 2024 valmisteltiin toimialueilla kevästä 2023 asti osana talousarvion valmistelua. Tavoitteita ja toimenpiteitä on käsitelty ja työstetty valmistelun aikana yhdessä eri toimielinten luottamushenkilöiden kanssa.

Valtuustokauden tavoitteista johdettujen vuosittavoitteiden etenemistä seurataan ja arvioidaan neljännes- ja puolivuosisuoriraporteissa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä. Valtuustokauden tavoitteiden etenemistä seurataan ja arvioidaan kerran vuodessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä.

1.1.6 Keinot

Strategiaperustan laadinnan yhteydessä määritettiin kolme strategiaa tukevaa ohjelmaa. Ohjelmat koostuvat digitalisaation hyödyntämisestä, vaikuttamisesta ja yhteistyöstä (edunvalvonta) sekä osaamisesta ja kyvykkyyksistä (henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen). Laaditut strategiset ohjelmat hyväksyttiin valtuustossa alkuvuodesta 2022.

Vaikuttaminen ja yhteistyö

Vaikuttamisen ja yhteistyö (edunvalvonta) - ohjelman kehittämisen kärjet ovat elinvoiman edistäminen, hyvinvoinnin edistämisen ja TE-palveluiden siirto kunnille. Tämän lisäksi ohjelmassa on kuvattu muita kunnan edunvalvonnan sekä yhteistyön sekä vaikuttamisen keskeisiä kohteita. Elinvoiman edistämässä nähdään keskeisenä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) 2023 sopimus, Helsingin seudun liikenne (HSL) ja muut kunnan liikennehankkeet sekä elinvoimaisen Tuusulan rakentaminen.

Hyvinvoinnin edistämässä keskeisiä ovat hyvinvointialueen palvelut Tuusulan kunnan näkökulmasta, palveluiden verkko, kunnan ja hyvinvointialueen toimiva yhteistyö sekä hyvinvoivan sivistyskunnan rakentaminen. TE-palveluiden siirto kunnille toteutuu vuoden 2024 lopussa ja keskeistä edunvalvonnassa on hyvin toimivan yhteistoiminta-alueen muodostaminen, jonka tuella varmistetaan jatkossa seutukuntamme osaavan työvoiman saanti sekä laadukas työllisyyden hoito.

Osaaminen ja kyvykkyydet

Osaaminen ja kyvykkyydet ohjelman tavoitteena on varmistaa, että kunnassa on tulevaisuudessa riittävä määrä henkilöstöä ja strategian toteuttamiseksi vaadittavaa osaamista. Ohjelman puitteissa kehitetään osaamista, kyvykkyyttä ja työhyvinvointia tukevaa johtamista ja rakenteita. Osaavalla ja hyvinvoivalla henkilöstöllä on kykyä sopeutua toimintaympäristön muutoksiin, kehittää omaa työtään ja kohdata asukkaiden muuttuvia palvelutarpeita.

Osaamista ja työhyvinvointia johtamalla kehitämme työelämän laatua. Osana ennakoivaa henkilöstösuunnittelua ja työurajohtamista laaditaan henkilöstön työurajohtamisen toimintamalli.

Henkilöstön työhyvinvointia ja henkilökokemusta seurataan kaksi kertaa vuodessa työhyvinvoinnin pulssikyselyllä. Työyhteisöt käsittelevät yhdessä tulokset ja valitsevat oman työhyvinvoinnin kehittämiskohteensa ja toimenpiteet työhyvinvoinnin tilan parantamiseksi. Tulokset käsitellään myös johtoryhmissä ja yhteistoimintaelimissä.

Osaaminen ja kyvykkyydet -ohjelman 2024 painopisteet ovat:

- Kehitämme henkilöstön perehdytysprosessia ja rakennamme erilaisia perehdytyspolkuja
- Laadimme työurajohtamisen toimintamallin osana ennakoivaa henkilöstösuunnittelua
- Edistämme työyhteisökeskeistä johtamista sekä itseohjautuvaa ja keskustelevaa toimintakulttuuria

Digitalisaatio

Digitalisaatio-ohjelmassa on viisi kehittämisen kärkeä:

- Kuntalaisille sujuva arki sähköisillä palveluilla
- Vuorovaikutteinen kunta - kuntalaisten digitaalinen osallistaminen
- Tiedolla johdettu, datapohjainen Tuusula
- Kustannustehokkuutta digitalisaatiolla
- Ajanmukaiset digikyvykkyydet kunnan uudistumista kiihdyttävänä pohjana

Laaja-alainen ohjelma toimii ohjausrakenteena kunnan yhteiselle digikehittämiselle, mikä tuo läpinäkyvyyttä ja ryhtiä moniulotteiseen kokonaisuuteen. Kaikki ohjelman kärjet huomioivana yhteisenä tavoitteena on kehittää ja käyttöönottaa moderneja digitaalisia alustaratkaisuja, jotka mahdollistavat palveluiden kestävän ja kustannustehokkaan tarjoamisen niin kuntalaiset kuin kunnan työntekijätkin huomioiden. Digitalisaatio-ohjelman myötä kunnan palveluiden verkosto laajenee myös digitaaliseen maailmaan, mahdollistaen entistä sujuvampien palveluiden tuottamisen.

Vuonna 2024 ohjelman painopisteitä ovat:

- Sähköisen asiointin alustan käyttöönotto ja toiminnallisuuden jatkokehittäminen
- Digitaalisten palveluiden laajentaminen ja kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien lisääminen
- Tiedolla johtamisen alustan kehittäminen ja ensimmäisen vaiheen käyttöönotto
- Kyberturvallisuuteen liittyvien kyvykkyyksien kehittäminen

1.1.7 Indikaattorit

Jokaiselle valtuustokauden tavoitteelle on määritetty indikaattoreita, joiden avulla seurataan tavoitteen saavuttamista.

Valtuustokauden tavoite	Strateginen indikaattori
1. Tarjoamme laadukkaita ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä	<ul style="list-style-type: none"> Kuntalaisten palvelutyytyväisyys (hyödynnetään muissakin tavoitteissa) Sähköisen asioinnin osuuden kasvu
2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut	<ul style="list-style-type: none"> Yleiskaavan toteutuminen Elinvoimaisuusindeksi
3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot	<ul style="list-style-type: none"> Väestönkasvu Myytyjen ja vuokrattujen tonttien määrä Valmistuneet asunnot talotyypeittäin
4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä	<ul style="list-style-type: none"> Yritysten palvelutyytyväisyys Työpaikkatonttivaranto Työpaikkatonttien myynti/vuokraus Työllisyysaste ja avoimet työpaikat Yritysten nettoperustanta
5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen	<ul style="list-style-type: none"> Kävijämäärät eri kohteissa Käyttäjien palvelutyytyväisyys Harrastajien ja harrastusten määrä
6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme pahoinvointia, eriytymistä ja yksinäisyyttä.	<ul style="list-style-type: none"> Koettu terveys Yksinäisyyden kokemus Asumismuodot ja tulojakauma asuinalueilla
7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta	<ul style="list-style-type: none"> Osallistumisaste yhdistystoimintaan Kehittämisverkostojen kautta syntyvä toiminta
8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä	<ul style="list-style-type: none"> Äänestysaktiivisuus eri ikäryhmissä Osallistuvan budjetoinnin äänestysaktiivisuus Asukastilaisuuksien/osallistuvien prosessien määrä ja osallistujamäärä
9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista	<ul style="list-style-type: none"> Sijoittuminen jatko-opintoihin Asiakas/huoltaja-arvioinnin tyytyväisyys (keskiarvo) Pitää koulunkäynnistä %
10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden	<ul style="list-style-type: none"> Koettu turvallisuus Rikosten määrä Liikenneonnettomuuksien määrä
11. Rakennamme kestävästä tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa.	<ul style="list-style-type: none"> Kestävän kehityksen indeksi Päästötavoitteet (päästöt/asukas) Hiilineutraalisuustavoitteen toteutuminen
12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta.	<ul style="list-style-type: none"> Vesistöjen ekologinen tila, uimavesien hygieeninen laatu Metsäisten alueiden määrän kehittyminen Luonnonsuojelualueiden määrä.
13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikkumista Tuusulassa ja seudulla	<ul style="list-style-type: none"> Joukkoliikenteen matkustajamäärän kehittyminen Kevyenliikenteen väylien km-määrä

14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

- Verotulojen kasvu
- Käyttöomaisuuden myyntitulot
- Palvelujen kustannukset suhteessa muihin Kuuma-kuntiin
- Kunnan käytössä olevien tilojen brm2/asukas
- Toimintakate / asukas
- Velat/asukas

1.1.8 Valtuustokauden tavoitteista johdetut vuoden 2024 vuositavoitteet

1. Päämäärä: Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä

1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä

Vuositavoite	Vastuutaho
1.1 Kehitämme palveluiden käyttäjien asiakaskokemusta ja sen johtamista	KUNNANJOHTO
1.2 Edistämme hyvinvointikeskushanketta ja sen monitoimijaisuutta	KUNNANJOHTO
1.5 Kehitämme kulttuurin palveluverkkoa	SIVISTYS
1.8 Edistämme elinvoimaohjelman toteutuksen tusinaa tekoa	KASVU JA YMPÄRISTÖ
1.9 Edistämme palveluverkon uudistumista suunnitelmallisesti ja laadukkaasti	KASVU JA YMPÄRISTÖ
1.10 Vaihdamme talous ja henkilöstöpalveluiden järjestelmätoimittajan onnistuneesti	YHTEISET PALVELUT
1.12 Luomme yhteisen palvelukatalogin kautta palveluiden jatkuvan kehittämisen mallin	YHTEISET PALVELUT
1.13 Nostamme kybervarautumisemme kyvykkyydet uudelle tasolle	YHTEISET PALVELUT
1.14 Valmistaudumme suunnitelmallisesti TE 2025 palvelumuutokseen	YHTEISET PALVELUT

2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut

Vuositavoite	Vastuutaho
2.1 Kehitämme Hyrylän keskustan palvelukokonaisuutta	KASVU JA YMPÄRISTÖ
2.2 Edistämme keskustojen elinvoimaa ja rakentamista	KASVU JA YMPÄRISTÖ

3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot

Vuositavoite	Vastuutaho
--------------	------------

3.1 Lisäämme pientalojen kaavavarantoa ja tuemme alueiden nopeampaa rakentamista	KASVU JA YMPÄRISTÖ
3.3 Edistämme maapoliittisen ohjelman resursointia ja toiminnan työkaluja	KASVU JA YMPÄRISTÖ

4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä

Vuositavoite	Vastuutaho
4.1 Edistämme keskeisten yritysalueiden kaavamuutoksia, tonttitarjontaa sekä alueiden kehittämistä.	KASVU JA YMPÄRISTÖ

5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen

Vuositavoite	Vastuutaho
5.3 Kehitämme Tuusulanjärven ja -joen aluetta	KASVU JA YMPÄRISTÖ

2. Päämäärä: Tuusulassa on hyvä elää

6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia

Vuositavoite	Vastuutaho
6.1 Vahvistamme hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa	KUNNANJOHTO
6.3 Edistämme Lapsiystävällinen kunta -toimintamallia	SIVISTYS
6.5 Vahvistamme yhteistyötä ja palvelurajapintoja hyvinvointialueen kanssa	SIVISTYS

7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta

Vuositavoite	Vastuutaho
7.1 Otamme käyttöön uudistetut avustuskäytännöt	KUNNANJOHTO

9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista

Vuositavoite	Vastuutaho
9.2 Kehitämme sivistyksen palvelualueiden johtamista ja toimintakulttuuria	SIVISTYS

10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden

Vuositavoite	Vastuutaho
10.1 Vahvistamme turvallisuuden tunnetta sekä kehitämme varautumista ja jatkuvuuden hallintaa	KUNNANJOHTO

3. Päämäärä: Tuusula kehittyy kestävästi

11. Rakennamme kestäväää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa

Vuositavoite

Vastuutaho

11.2 Jatkamme ilmasto-ohjelman toteuttamista ja edistämme hiilineutraalisuustavoitetta

KASVU JA YMPÄRISTÖ

12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta

Vuositavoite

Vastuutaho

12.1 Laadimme koko kunnan kattavan Vihersiniverkostosuunnitelman

KASVU JA YMPÄRISTÖ

13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikkumista Tuusulassa ja seudulla

Vuositavoite

Vastuutaho

13.1 Edistämme monipuolista liikkumista ja kestäviä liikkumisen ratkaisuja

KASVU JA YMPÄRISTÖ

14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

Vuositavoite

Vastuutaho

14.1 Teemme tarvittavat toimenpiteet poliittisen johtamisjärjestelmän kehittämiseksi

KUNNANJOHTO

14.5 Pidämme kunnan talouden tasapainossa ja velkaantumisen hallinnassa

YHTEISET PALVELUT

14.7 Pilotoimme hankintojen johtamista uudistetun toimintamallin mukaisesti

YHTEISET PALVELUT

14.8 Kasvatamme kunnan tiedolla johtamisen kyvykkyyttä ja luomme perustan pitkäjänteisille teknisille ratkaisuille

YHTEISET PALVELUT

1.2. TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.2. TOIMINTAYMPÄRISTÖ	18
1.2.1 Tuusulan väestösuunnite 2022–2046	19
1.2.2 Asuminen	20
1.2.3 Elinkeinot ja työllisyys	25

1.2.1 Tuusulan väestösuunnite 2022–2046

Tuusulan kunnan väestönkehityksestä on laadittu väestösuunnite vuosille 2022–2046. Ennuste tulevasta väestökehityksestä tarvitaan, jotta palvelutuotannon, kaavoituksen, investointien ja verotulojen osalta voidaan varautua tulevaan. Kunnan pitkän aikajänteen tulevaisuuden suunnittelu on avainasemassa elinvoiman, pitovoiman ja vetovoiman kehittämiseksi.

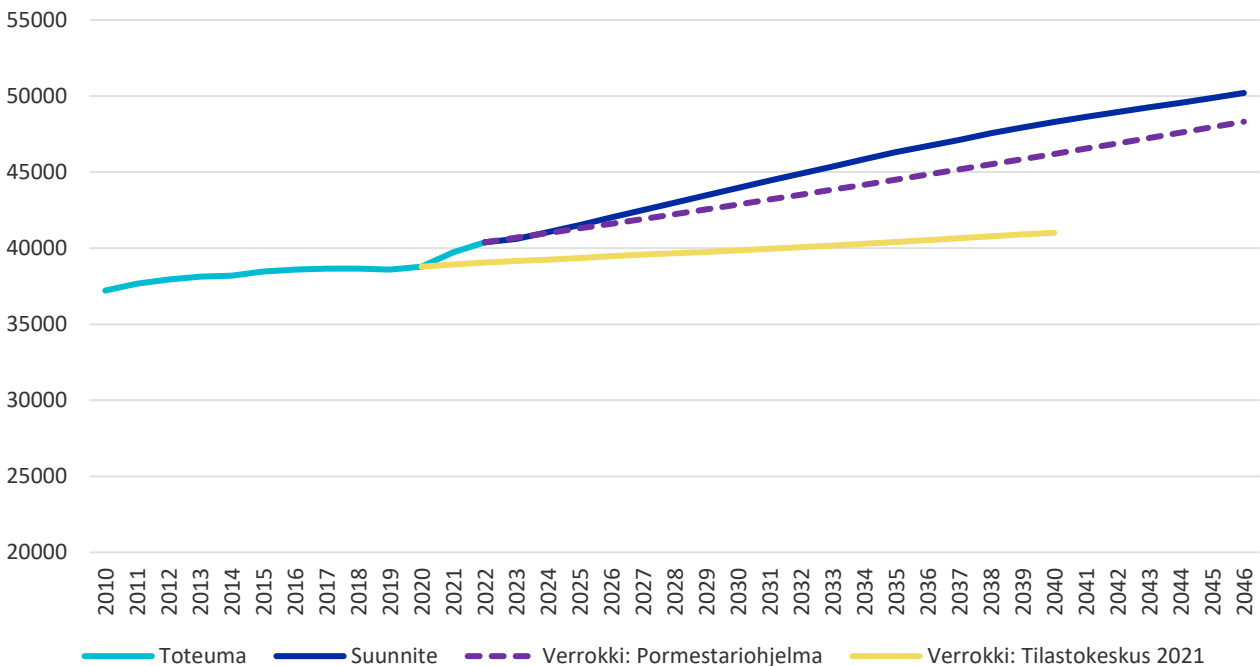
Vuosi	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Asukasluku	36 766	37 214	37 667	37 936	38 125	38 198	38 459	38 588	38 646	38 664	38 599	38 783	39 718	40 384	41 088
Asukasluvun muutos, hlö	380	448	453	269	189	73	261	129	58	18	-65	184	935	666	704
Muutos edellisvuoteen, %	1,00 %	1,20 %	1,20 %	0,70 %	0,50 %	0,20 %	0,70 %	0,30 %	0,20 %	0,00 %	-0,20 %	0,50 %	2,40 %	1,70 %	1,70 %

Kuvio 1. Tuusulan asukasluvun kehitys vuosina 2009–2023. Vuoden 2023* luku on lokakuun asukasluvun ennakkotieto. (lähde: Tilastokeskus)

Suunnitteessa mallinnettiin Tuusulan tulevaa väestönkehitystä vuosien 2022–2046 aikana jokaisella kunnan pienalueella ikä- ja kieliryhmittäin, tunnistuen eri alueiden kehityksen ominaispiirteet.

Väestösuunnite muodostettiin kunnan aiemman väestönkehityksen analyysin, kunnan kasvunäkymien ja asuntotuotannon suunnitteen sekä kunnan virkahenkilöstön, asiantuntijoiden ja päättäjien tulevan kehityksen näkemysten pohjalta. Suunniteaineisto perustuu laajempaan pienaluetason väestösuunnitedataan, joka sisältää kaikkien pienalueiden kehityksen suunnitejakson aikana sukupuolittain, ikäryhmittäin ja kieliryhmittäin.

On huomionarvoista, että suunnitteen ensimmäiset vuodet ovat helpommin mallinnettavissa, mutta suunnitteen tarkkuus heikkenee 25 vuoden ajanjaksolla. Lisäksi pienaluetasolla epävarmuustekijöitä on suunniteaineistossa kuntatasoista analyysitasoa enemmän.

Kuvio 2. Tuusulan väestönkehityksen toteuma 2010–2022 ja väestösuunnite vuosina 2023–2046 aikana verraten pormestariohjelman ja tilastokeskuksen väestöennusteeseen.

Väestösuunnitteessa (Kuvio 1.) Tuusulassa asuu vuonna 2046 hieman yli 50 000 asukasta. Suunnitteen olettamien toteutuessa kunnan väestö kasvaa merkittävästi, ja kunta on 2020- ja 2030-luvuilla Helsingin seudun nopeimmin kasvavia kuntia. Tavoiteltu kasvu ei ole poikkeuksellista aiempaan KUUMA-kuntien kehitykseen verrattuna. Vuosien 2022–2046 aikana kunnan väkiluku kasvaa 9 800 asukkaalla eli 24 prosentilla. 2020-luvulla väestö kasvaa keskimäärin 450 henkilöllä vuodessa. 2030-luvulla väestö kasvaa

keskimäärin 441 henkilöllä vuodessa ja 2040-luvulla väestö kasvaa keskimäärin 320 henkilöllä. Väestönkasvu on kohtuullisesti suurempaa kuin Tuusulan pormestariohjelmassa, jossa kunnan kasvuksi tavoitellaan 0,75 prosentin vuosittaista kasvua. Suunnitteen väestönkasvu nojaa vahvaan vetovoimaan, muista kunnista saatuihin muuttovoittoihin ja asuntotuotantoon koko suunnitejakson aikana. Ero Tilastokeskuksen väestöennusteeseen on huomattavan suuri. Suunnitteessa syntyvyyden on oletettu jäävän nykyiselle aiempaa matalammalle tasolle ja maahanmuuton vastaavan vuosien 2010–2022 tasoa. Jos syntyvyydessä ja maahanmuutossa tapahtuu (positiivisia) muutoksia, kunnan kasvu vahvistuu kohtuullisesti. Toisaalta etenkin syntyvyyden osalta myös negatiiviset muutokset ovat mahdollisia. Väestön kasvun ohella myös väestön ikärakenteessa tapahtuu jatkuvia muutoksia. Tiedetään, että valtakunnallisesti väestö ikääntyy ja syntyvyys on kääntynyt jyrkkään laskuun. Tuusulan väestösuunnitteen oletama on, että kunnan tulomuuttajissa on erityisesti lapsiperheitä. Suunnitteen oletama näkyy suunnitejakson ikäryhmittäisessä tarkastelussa (kuvi 2.).

Alle kouluikäisten ryhmä on supistunut 2020-luvun alussa syntyvyyden laskun seurauksena, mutta suunnitteessa kehitys elpyy vielä 2020-luvulla, syntyvyyden laskun tasaantumisen ja merkittävän muuttoliikkeen vaikutuksesta. Peruskouluikäisten määrä sen sijaan laskee 2020-luvulla, mutta elpyy nopeasti 2030-luvulla. Nuorten ryhmässä kehitys on sen sijaan heikkoa, 2010-luvun syntyvyyden laskun takia sekä kunnan kohtuullisen heikon nuorten ikäryhmän vetovoiman seurauksena. Koko suunnitejakson aikana työikäinen väestö kasvaa 4 500 henkilöllä eli 17,7 prosentilla. Kasvu on erityisesti suurta 35–49-vuotiaiden ryhmässä. Työikäisen väestön kasvu on vahvasti riippuvaista kunnan vetovoiman ja asuntotuotannon jatkuvuudesta. Jos kunnan vetovoima tai asuntotuotannon volyyymi heikkenee, myös työikäisen väestön kehitys heikkenee suoraan tämän seurauksena. Tässä mielessä työikäisen väestön kehityksessä on eniten liikkumavaraa kunnassa. Työikäisen väestön kehityksellä on suuri merkitys kunnalle etenkin pitkän ajanjakson näkökulmasta, sillä aikuisista muuttajista merkittävä osa jää pysyviksi asukkaiksi, uusien ja muodostaen Tuusulan demografista ja taloudellista pohjaa. Myös esimerkiksi suunnitteen mallintama lasten ikäryhmien elpyvä kehitys pohjautuu lähes täysin hedelmällisessä iässä olevan väestön oletettuun kasvuun.

Eläkeikäinen väestö kasvaa Tuusulassa erittäin voimakkaasti väestön ikääntymisen seurauksena. Iäkkäät ikäryhmät kasvavat lähes vastaavasti suunnitejakson aikana, vaikka kunta ei saisi lainkaan muuttovoittoja. 2010-luvusta poiketen suurin kasvu kohdistuu yli 75-vuotiaiden ikäryhmiin. Yli 75-vuotiaan ja etenkin yli 84-vuotiaan väestön kasvun suurin vaikutus heijastuu hyvinvointialueelle, mutta myös Tuusulassa väestön ikääntyminen tuottaa etenkin asumiseen ja liikkumiseen liittyviä tarpeita. Yli 85-vuotiaiden ikäryhmä lähes kolminkertaistuu suunnitejakson aikana.

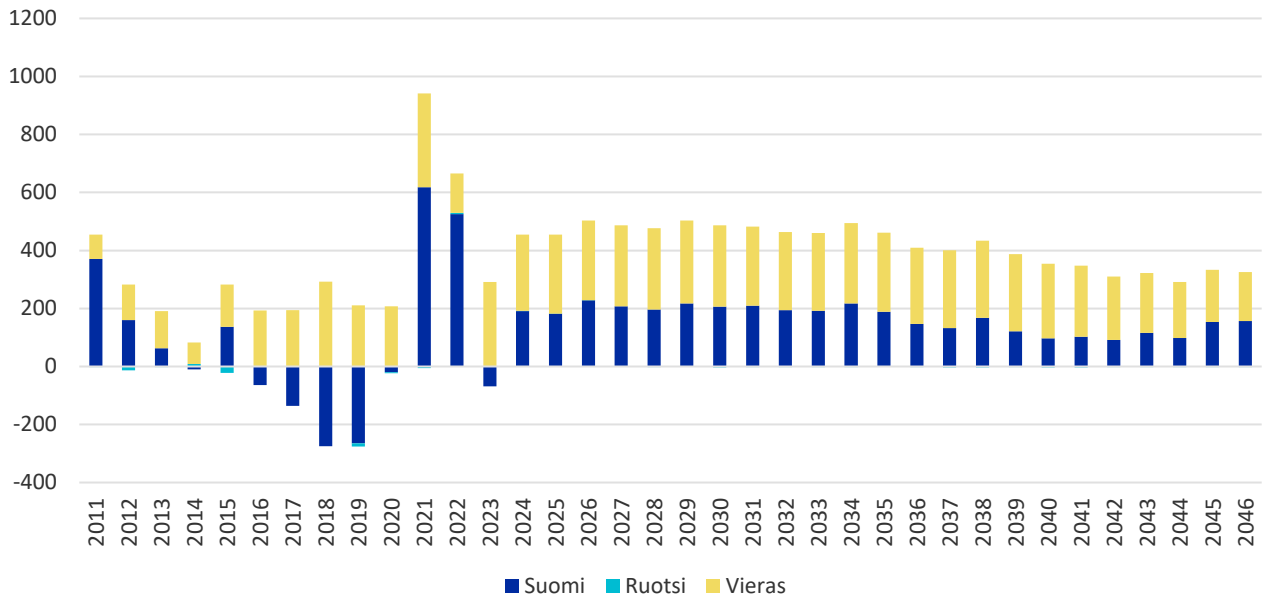
Kuvio 3. Ikäryhmittäinen väestönkehitys suunnitteessa vuosina 2022–2046

Väestörakenteessa ikäryhmittäisten muutosten lisäksi merkittävää on vieraskielisten kuntalaisten osuus (kuvio 3.). Kotimaisten kieliryhmien kasvu nojaa ensisijaisesti jatkuviin muuttovoittoihin muusta maasta, sillä syntyneiden ja kuolleiden erotus on kotimaisissa kieliryhmissä heikko iäkkään ikärakenteen takia.

Viime vuosikymmenellä, 2010-luvulla, kotimaisten kieliryhmien kehitys oli vaihtelevaa, heijastellen pitkälti muuttoliikkeen eroja. Suunnitteessa kunnan vetovoiman on oletettu pysyvän vahvana, jolloin myös kotimaiset kieliryhmät kasvavat. Tarkka kasvutahti heijastelee asuntotuotannon eroja: koko suunnitejakson aikana kotimaiset kieliryhmät kasvavat 4 300 henkilöllä.

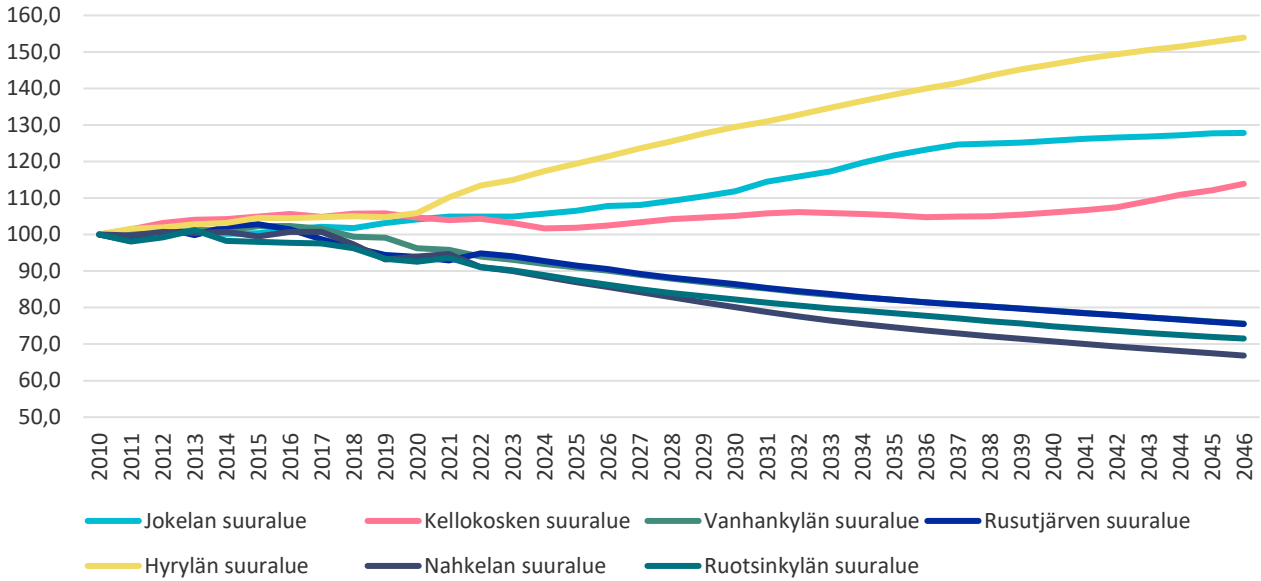
Vieraskielisen väestön kehitys oli jo 2010-luvulla vahvaa ja säilyy myös suunnitteessa vahvana. Vieraskielisten määrä kasvaa suunnitejakson aikana suhteellisen tasaisesti: koko suunnitejakson aikana kieliryhmä kasvaa 6 250 henkilöllä.

On huomionarvoista, että merkittävä osa vieraskielisistä on maassa pidempään asuneita tai maassa koko ikänsä asuneita.

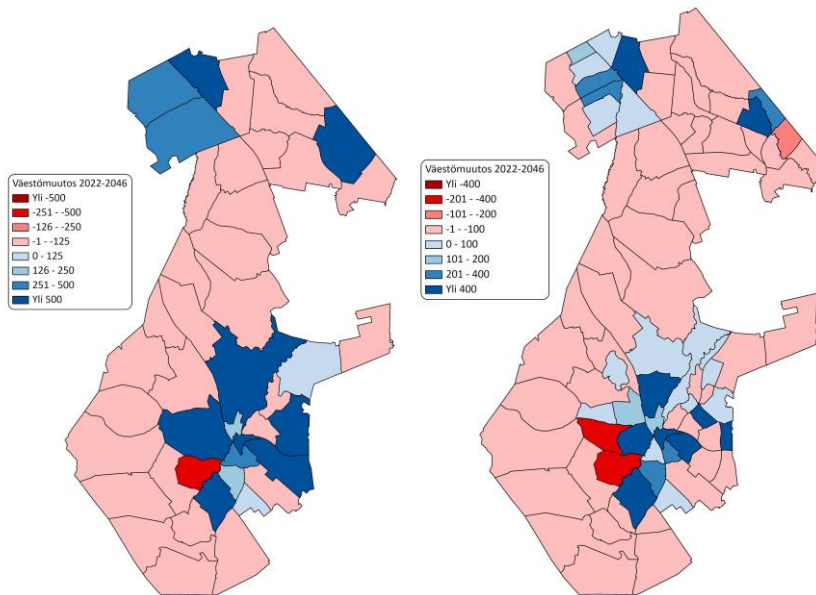

Kuvio 4. Tuusulan vuosittainen väestönkehitys kieliryhmittäin 2011–2046 (2023 eteenpäin suunnitteen tieto)

Kunnan sisäinen väestönkehitys (kuvio 4. ja 5.) näyttää, että kunnan voimakkaasta kasvusta huolimatta kasvu kunnan sisällä kehitys säilynee osin epätasaisena. Kasvun epätasaisuus heijastelee osin asuntotuotannon eroja ja toisaalta osin alueiden väestörakenteen ja vetovoiman eroja. Epätasaisista toteutunutta ja tulevaa kehitystä selittää asuntotuotannon kohdentuminen ja volyyymi, mutta myös Tuusulan sisäiset alueiden väliset erot veto- ja pitovoimassa sekä väestörakenteessa. Suunnitteen kasvun toteutuessa kunnan painopiste siirtyy (2010-luvun tavoin) kohti Etelä-Tuusulaa ja Hyrylää, mutta myös Jokelan ja Kellokosken keskukset säilyvät kasvavina. Sen sijaan Tuusulan haja-asutusalueilla väestö vähenee 2010-luvun tavoin maltillisesti, asuntokuntien koon pienentymisen, Tuusulan keskuksia heikomman vetovoiman ja vähäisemmän asuntotuotannon seurauksena. Pienempien haja-asutusalueiden kehitykseen liittyy kuitenkin myös epävarmuustekijöitä, jotka voivat osin kääntää kyseisten alueiden kehityksen suunnan.

Kuvio 5. Tuusulan suuralueiden suhteellinen väestönmuutos indeksinä (2010=100), suuralueittain vuosien 2010–2046 aikana (2023 eteenpäin suunnitteen tieto).

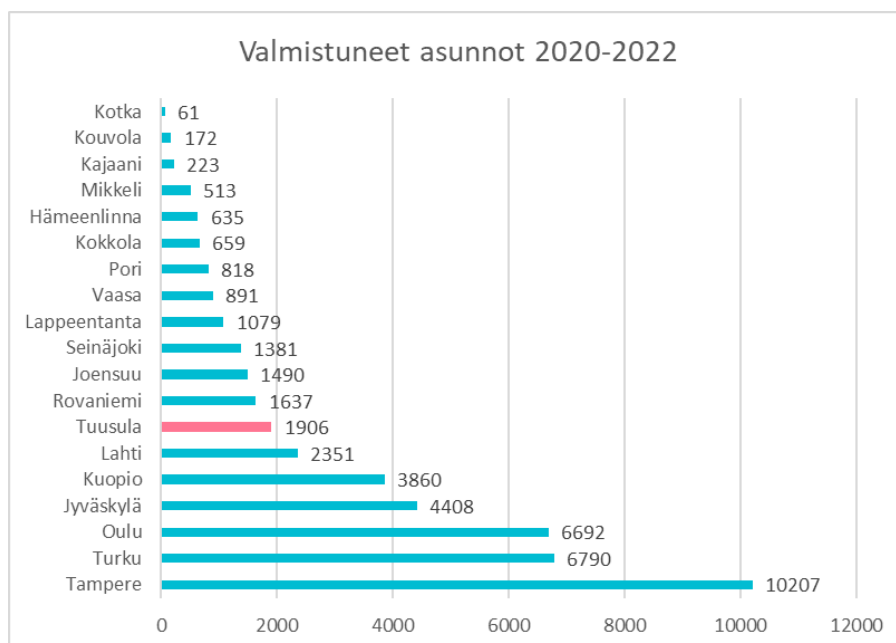
Kuvio 6. Väestönkehitys tilastoalueittain (vasen) ja pienalueittain (oikea) vuosina 2022–2046

Ikäryhmittäinen kehitys ei ole identtistä vaan vahvasti eriytynyttä kunnan sisällä. Lasten ikäryhmien supistuminen koskettaa etenkin Hyrylän ulkopuolista kuntaa, kun taas lasten määrä kasvaa merkittävästi Hyrylässä, siirtäen osin myös sivistyspalveluiden tarvetta kunnan sisällä. Myös työikäisen väestön kasvu painottuu etenkin Hyrylään, jossa asuntotuotanto on hyvin huomattavaa. Työikäinen väestö taas vähenee haja-asutusalueilla. Eläkeikäinen väestö kasvaa kaikkialla kunnassa, mutta iäkkäimmän väestön kasvu painottuu alueille, joista löytyy sopivia asumisen ratkaisuja. Samalla etenkin iäkkäimpien ryhmässä asutopolitiikka, mutta myös sote-palveluiden sijoittuminen (ja täten hyvinvointialueen toimet) vaikuttavat kehityksen kohdentumiseen.

Väestösuunnite on laskelma aiemman kehityksen ja olettamien pohjalta. Todellinen toteuma tulee osin poikkeamaan suunnitteesta. Suunnitteeseen liittyy aina merkittäviä epävarmuustekijöitä: tässä suunnitteessa esimerkiksi asuntotuotannon tase, kohdentuminen, syntyvyyden ja maahanmuuton kehitys ovat suuria epävarmuustekijöitä. Suunnitetta ei tule tulkita kuten toteumaa, vaan tämänhetkisenä tilannekuvana kehityksen suunnasta. Tilannekuvaa kehityksen suunnasta tuleekin päivittää ja arvioida kriittisesti aina kun kuva nykyhetkestä ja tulevaisuudesta muuttuu.

1.2.2 Asuminen

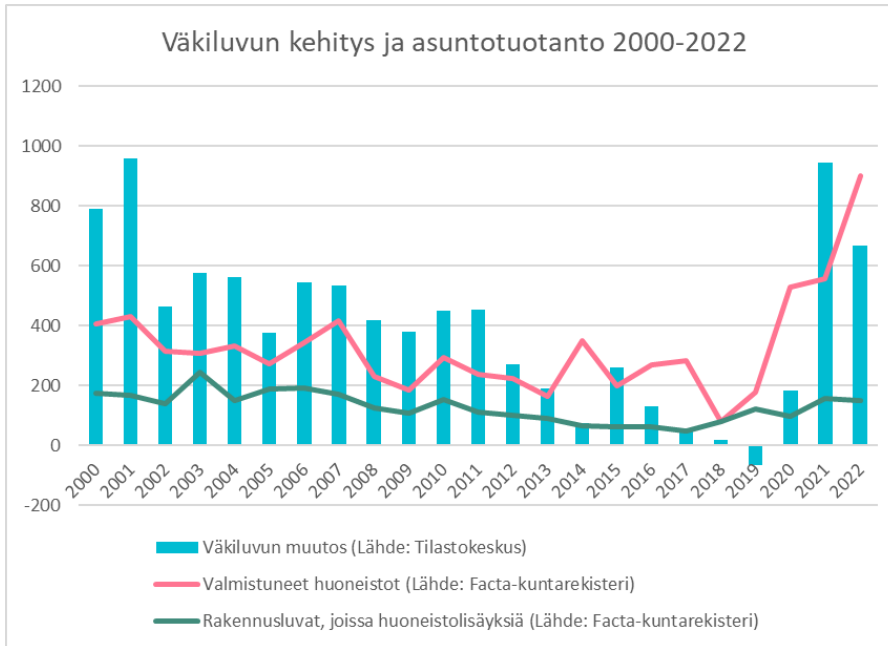
Tuusulan asuntotuotanto on kasvanut voimakkaasti 2020-luvulla. Asuntotuotantoa on vauhdittanut etenkin kerrostalorakentaminen. Tuusulan asuntotuotannon kasvu on ollut voimakasta verrattuna muiden KUUMA-kuntien ja myös koko maan asuntotuotantoon. Tuusulan asuntotuotannon volyymi on vastannut lähes suurta kaupunkia.

Lähde: Tilastokeskus, rakentaminen ja rakennustuotanto -tietokanta

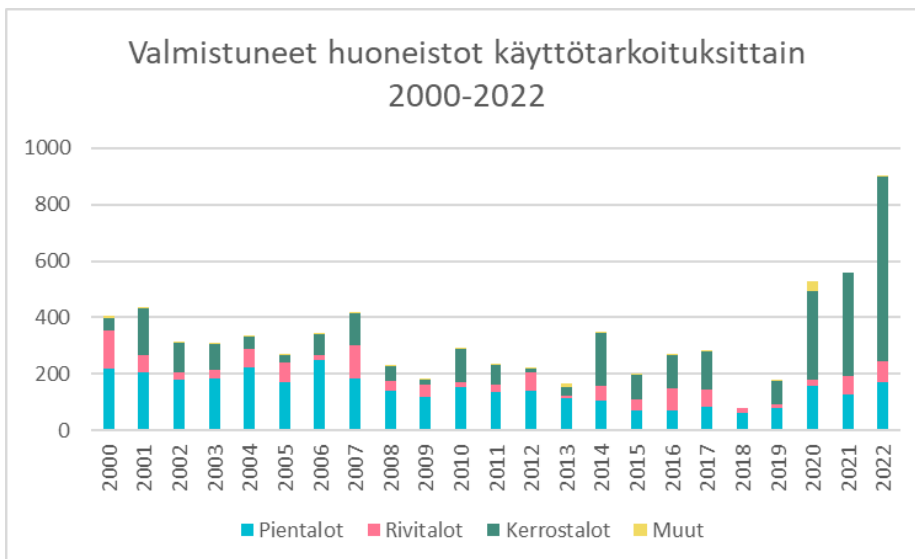
Vuonna 2022 asuntoja valmistui ennätysmäärä: 902 asuntoa. Kunta on ylittänyt kolmena viime vuotena Helsingin seudun kuntien, valtion ja HSL:n välisessä MAL-sopimuksessa sovitun asuntotuotantotavoitteen.

Lähde: Tilastokeskus ja Facta Kuntarekisteri, Tuusulan kunta.

Tuusulan asuntokanta kasvoi 2000-luvulla pääosin pientalojen muodossa, kun taas 2020-luvun alkuvuosina asuntokannan kasvu tapahtui pääosin kerrostalorakentamisen seurauksena. Myös pientalotuotanto on ollut vilkasta verrattuna 2010-luvun maltillisempiin vuosiin. Viime vuosina valmistuneiden asuntojen huoneistotyytit ja hallintamuodot ovat monipuolistaneet Tuusulan asuntokantaa.

Lähde: Facta Kuntarekisteri, Tuusulan kunta.

Muuttoliike muista kunnista toimii kasvun ”moottorina”. Tuusula saa muuttovoittoa eniten lapsista ja nuorista aikuisista. Mitä paremmin asuntotuotanto vastaa muuttajien tarpeisiin, sitä enemmän Tuusulan on mahdollista saada muuttovirtoja.

Kunnan väestörakenne muuttuu tulevien vuosikymmenten aikana väestön ikääntyessä. Etenkin yli 75-vuotiaiden voimakas kasvu tulee muuttamaan myös asumisen tarpeita. Myös asuntokuntien määrä kasvaa tulevaisuudessa väestön ikärakenteen ja yksin asuvien määrän kasvun vuoksi. Asuntotuotannossa tulee olla tarjolla erityisesti ikääntyville ja yhden henkilön asuntokunnille sopivia asumisen ratkaisuja.

Vuoden 2023 aikana asuntotuotanto on hiipunut korkojen ja rakennuskustannusten nousun takia ja asuntokaupan hidastuminen on jarruttanut asuntorakentamista. Asuntorakentamiseen myönnettyjen

rakennuslupien määrä on vähentynyt voimakkaasti. Vuonna 2024 valmistuu vielä nyt rakenteilla olevia kerrostaloasuntoja, mutta vuodelle 2025 odotetaan hyvin maltillista asuntotuotantoa.

1.2.3 Elinkeinot ja työllisyys

Elinkeinot

Elinkeinojen toimintaympäristö on olennaisesti muuttunut tiukentuneiden ilmastotavoitteiden, teknologian ja digitalisaation kehityksen, geopoliittisten muutosten sekä inflaatiokehityksen seurauksena. Koronapandemian vaikutuksista toipuminen on esimerkiksi HoReCa (hotelli, ravintoja ja catering) ja palvelualan yrityksissä käynnissä. Samanaikaisesti pandemian aikana kasvaneet yritykset - esimerkiksi verkkokaupat, päivittäistavarakauppa, logistiikka ja eräät teollisuudenalat - kohtaavat nyt haasteita, kun kysyntä on voimakkaan inflaation myötä heikentynyt. Ukrainan sota vaikuttaa talouden kokonaiskysyntään. Teollisuuden ja maatalouden haasteina ovat komponenttien sekä raaka-aineiden hinnannousu, että saatavuusongelmat.

Rahoituksen korkea hinta ja heikko saatavuus vaikuttaa hyvin negatiivisesti yritysten investointimahdollisuuksiin. Tästä huolimatta teollisuustonttien kysyntä on ollut erityisesti Etelä-Tuusulassa vilkasta. Samalla rakennushankkeiden toteutumisessa on selvästi lisääntyntä epävarmuutta. Rakennusala on toimipaikkojen määrässä mitattuna suurin toimiala Tuusulassa, joten asuntomarkkinoiden uudistuotannon jäähtyminen ja saneerausten lykkääminen ovat merkittävä uhka ja riski kunnan yrityksille.

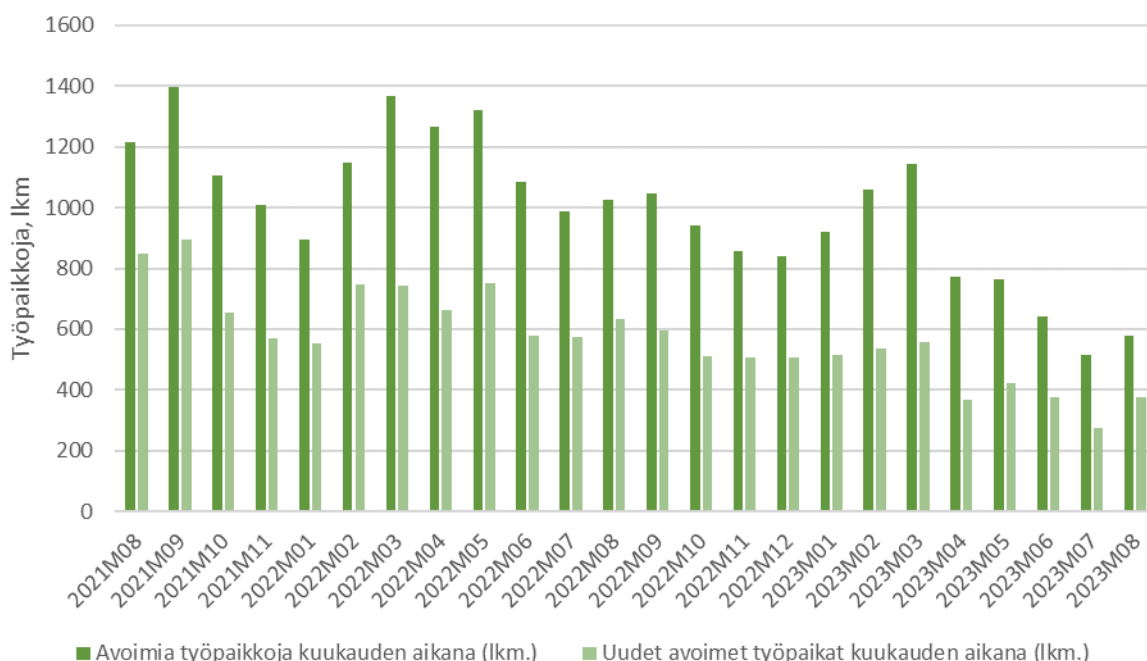
Yritysten tulevaisuuden haasteena on osaavan ja toimintaympäristön muutoksiin sopeutuvan työvoiman puute. Tulevaisuudessa työvoimapula uhkaa useita toimialoja, joten on syytä varautua myös työperäisen maahanmuuton sekä joukkoliikenteen edistämiseen työpaikka-alueillemme. Uusien työpaikkojen syntymisen näkökulmasta on myös hyvä, että Tuusulan yritysten nettoperustanta on ollut ja on voimakkaasti positiivista. Tuusulan erinomainen sijoitus (4.) WSP:n elinvoimatutkimuksessa vuonna 2023 kertoo muun muassa kunnan vetovoimasta asukkaiden suhteen, joka luo yrityksille myös potentiaalista uutta työvoimaa.

Kuvaaja. Tuusulassa aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten lukumäärä sekä yrityspenustanta (aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten erotus) suhteessa yrityskantaan, kvartaaleittain vuosina 2020–2023. (Tilastokeskus, yrityskantatilastot).

Työllisyys

Työmarkkinat ovat olleet murroksessa muutaman viime vuoden ajan. Koronapandemian jälkeinen kehitys on ollut suotuisaa. Uudellamaalla työllisyyden kasvu on aiheuttanut työvoimapulaa useammalla toimialalla, kuten varasto- ja logistiikka-, ravintola ja matkailu-sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Vuoden 2023 työvoiman kysyntä on laskenut. Elokuussa 2023 uusien avoimien työpaikkojen lukumäärä oli Uudenmaan alueella 43 % alhaisempi vuoden takaiseen vertailuajankohtaan (ELY-keskus, työllisyyskatsaus 8/23). Myös Tuusulassa avointen työpaikkojen lukumäärä on ollut lievässä laskussa vuoden 2023 aikana.

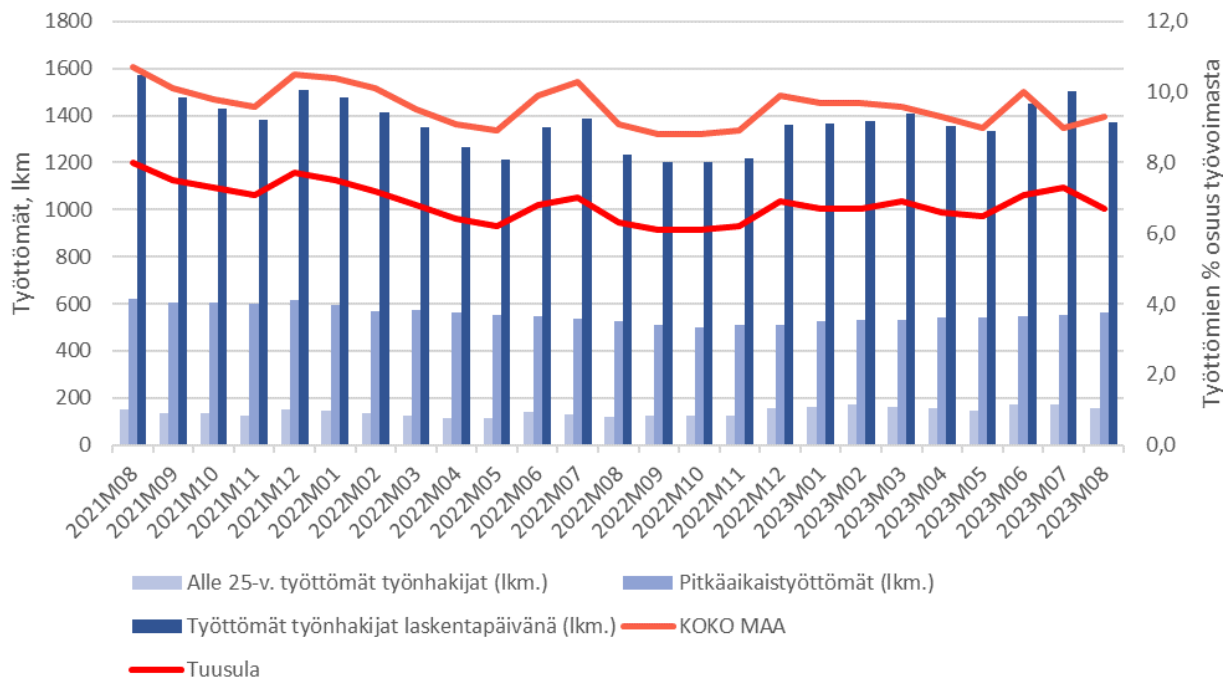
Kuvaaja. Tuusulassa kuukauden aikana yhteensä avoimena olleiden työpaikkojen lukumäärä sekä kyseisenä kuukautena uusien työpaikkojen lukumäärä, kuukausittain 8/21–8/23.

Työ- ja elinkeinoministeriön ennusteen mukaan maamme työllisyyden oletetaan kasvavan vielä toistaiseksi. Työllisyyden kasvun taustalla on työikäisen väestön ikääntyminen sekä osa-aikaiset työlliset. Osa-aikatyön osuus ei ennusteen mukaan enää lähivuosina lisääny, kuten se teki koronakriisin jälkeen. Tämä hidastaa työllisyyskasvua jatkossa. Uusia työpaikkoja on syntynyt pääasiassa yksityiselle sektorille. Pitkäaikaistyöttömien määrän ennustetaan kääntävän maltilliseen kasvuun. Nuorisotyöttömyyden laskevan kehityksen on ennustettu pysähtyvän (TEM 5/2023).

Tuusulan kuntalaisten työllisyystilanne oli koko maan tilanteeseen verrattuna hyvä vuonna 2023. Elokuussa 2023 työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta Tuusulassa oli 6,7 %, koko maan vastaavan lukeman ollessa 9,4 %. Tuusulassa oli elokuun tilaston ajankohtana yhteensä 1374 työtöntä työnhakijaa. Työttömistä työnhakijoista miehiä oli 58 % ja naisia 42 %. Pitkäaikaistyöttömien lukumäärä Tuusulassa on viimeisten kahden vuoden aikana vaihdellut 500 ja 600 henkilön välillä, elokuussa 2023 kunnassa oli 564 pitkäaikaistyötöntä. Tuusulassa nuorisotyöttömyys on ollut valtakunnan tasoa matalampaa, mutta kehitys seuraa valtakunnallista trendiä. Elokuussa 2023 alle 25-vuotiaita työnhakijoita oli 155. Alle 25 -vuotiaiden työttömien osuus vastaavan ikäisestä työvoimasta oli elokuussa Tuusulassa 10,9 % ja koko maassa 13 %. (Tilastokeskus, TEM työnvälitystilastot 8/23.)

Kunnan maksuvastuulla olevien työmarkkinatukea saaneiden henkilöiden määrä kasvoi 2 % edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Elokuussa 2023 tukea saaneiden määrä oli 365 henkilöä. (Kela, 8/23)

Ulkomaisten työvoiman määrä Tuusulassa oli elokuussa 2023 1150 henkilöä, joista työttömiä työnhakijoita oli 195 henkilöä. Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus koko ulkomaisesta työvoimasta oli noin 17 %, joka on keskimäärin pienempi kuin koko Suomessa (24,1 %). (Tilastokeskus, TEM työnvälitystilasto).

Kuvaaja. Työttömien, pitkäaikaistyöttömien ja nuorisotyöttömien lukumäärä Tuusulassa (vasen asteikko, palkki). Työttömien työnhakijoiden % osuus työvoimasta Tuusula ja koko maa (oikea asteikko, viiva). Kuukausittain, 8/2021-8/2023.

1.3. TALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT

1.3. TALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT	28
1.3.1 Yleinen taloustilanne	29
1.3.2 Kuntatalous	30
1.3.3 Tuusulan kunnan talous	31

1.3.1 Yleinen taloustilanne

Suomen talous ei kasva vuonna 2023, sillä hintojen ja korkojen nousu on vähentää kotitalouksien kulutusta ja investointeja (VM talouskatsaus 9.10.2023). Suomessa tuotanto kasvoi hyvää vauhtia vielä vuoden 2023 alkupuoliskon ajan, mutta talouden kysynnän ja tuotannon arvioidaan supistuvan vuoden jälkipuoliskolla.

Teollisuuden tilanne on selvästi heikentynyt ja rakentaminen on syvässä laskussa. Korkojen ja hintojen nousun vaikutus talouteen on edelleen negatiivinen ja tuotanto vähenee. Koko vuoden tasolla Suomen bruttokansantuote (BKT) ei kasva vuonna 2023, vaan pysyy edellisvuoden tasolla. Suomen talous näyttäisi ajautuvan taantumaan eurooppalaisten kumppaniemme, erityisesti Saksan ja Ruotsin vanavedessä.

Maailmantalouden näkymät ovat kaksijakoiset. Toisaalta Yhdysvalloissa, Japanissa ja monessa kehittyvässä maassa talous kasvaa melko nopeasti, toisaalta Euroopassa ja Kiinassa näkymät heikkenevät. Rakentaminen on vaikeuksissa lähes maailmanlaajuisesti, ja kiinteistösektori on kriisissä erityisesti Euroopassa ja Kiinassa. Inflaatio on hidastunut, mutta pohjainflaatio on yhä nopeaa monessa taloudessa. Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen ylläpitää jännitystä Euroopassa. Geopoliittiset jännitteet varjostavat maailmankaupan näkymiä. Maailmantalouden kasvu hidastuu 2,6 %:iin vuonna 2023 ja kiihtyy 2,9 %:n kasvuun vuonna 2024.

Suomen ulkomaankauppa on vähentynyt ja vuodesta 2023 odotetaan heikkoa erityisesti tuonnin osalta vahvan edeltävän vuoden jälkeen. Koronnostot ja nopea inflaatio heikentävät ulkomaankaupan näkymiä, mutta vuoden 2024 aikana inflaation hidastuminen ja korkojen lasku kääntävät kehityksen positiiviseksi. Maailmankaupan kasvu vetää viennin kasvuun ja tuonti kehittyy suotuisasti vuotta 2025 kohti.

Rakentamisen tuotannon ennakoitaan vähenevän vuonna 2023 7,0 prosenttia ja jatkavan samalla tasolla vuonna 2024 ilman kasvua. Näkemys käänteestä tuotannon tasossa on hyvin epävarma ja odotukset ovat nopeasti synkentyneet. Tuotannon luvuissa aloitukset tulevat näkymään noin vuoden viiveellä. Vuoteen 2025 mennessä rakennustuotannon oletetaan elpyvän uudelleen.

Vuonna 2024 yksityinen kulutus kääntyy kasvuun reaali-palkkojen noustessa ja korkojen nousun pysähtyessä. Aiempaa heikommaksi arvioitu työllisyyskehitys sekä sosiaalietuuksien leikkaukset kuitenkin hidastavat kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvua ja yksityisen kulutuksen toipumista. Vuonna 2025 yksityisen kulutuksen kasvu nopeutuu selvästi ostovoiman lisääntymisen myötä.

Työttömyyden nousu jatkuu. Työllisyyden alkuvuoden 2023 kasvusta huolimatta myös työttömyys lisääntyi tammi-heinäkuussa. Työttömyyden hienoisen nousun jälkeen talouden toipumisen odotetaan vähentävän työttömyyttä vuosina 2024 ja 2025. Mikäli työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmat ja työvoiman saatavuus eivät muodostu työmarkkinoiden toimivuuden esteeksi, työttömyysaste laskee noin 7 %:iin vuonna 2025.

Suomen julkisen talouden rahoitusasema heikentyy vuonna 2023 vuonna merkittävästi. Talouskasvu on seisautunut sekä monet aikaisemmin päätetyt toimet sekä inflaatiosta johtuva menojen nousu kasvattavat vuoden 2023 alijäämää. Hallituksen päättämistä julkista taloutta vahvistavista toimista huolimatta, julkisen talouden tila heikkenee lähivuosina. Talouskasvu nopeutuu ennustejakson loppupuolella lähivuosiin verrattuna ja samaan aikaan myös sopeutustoimet purevat, minkä johdosta rahoitusasema alkaa kohentua. Julkinen talous pysyy kuitenkin huomattavan alijäämäisenä.

Suomen talouden ennusteeseen liittyy merkittäviä riskejä. Asuntorakentamisen lasku voi olla ennakoitua suurempi. Kansainvälisen talouden kehitys voi olla ennustettua heikompaa, erityisesti Kiinan ja Saksan osalta. On mahdollista, että sotatilanne Ukrainassa tai Venäjän sisäinen kehitys aiheuttavat uusia negatiivisia vaikutuksia maailman talouteen. Myös ympäristöriskeillä, kuten sään ääri-ilmiöillä voi olla aiempaa suurempi vaikutus talouskehitykseen ja ne lisäävät talouden häiriöherkkyyttä. Julkisen talouden näkymä on sumuinen: talouden tilannekuvan epävarmuus ja erityisesti työllisyyden, palkkasumman ja yksityisen kulutuksen

kehittymiseen liittyvä epävarmuus tuottaa epävarmuutta julkisten tulojen ennakkointiin.

Kansantalouden tunnuslukuja	VM:n ennuste 9.10.2023					
	2020	2021	2022	E2023	E2024	E2025
BKT:n muutos	-2,2	3,0	1,6	0,0	1,2	1,8
Kuluttajahintojen muutos	0,3	2,2	7,1	6,2	2,2	1,7
Työttömyysaste	7,7	7,7	6,8	7,1	7,2	7,0
Julkisyhteisöjen bruttovelka BKT:sta	74,8	72,3	72,9	74,2	76,8	78,9
Lyhyet korot (euribor 3 kk)	-0,4	-0,5	0,3	3,5	3,6	3,0
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v)	-0,2	-0,1	1,7	3,1	3,2	3,2

1.3.2 Kuntatalous

2023

Kuntatalouden ennusteen (VM) mukaan kuntatalouden keskeiset tunnusluvut, kuten tilikauden tulos ja toiminnan ja investointien rahavirta, ovat vuonna 2023 vahvoja. Verotuloja kertyy vuonna 2023 osin edelleen sote-uudistusta edeltäneiden korkeampien kunnallisveroprosenttien ja jako-osuuksien mukaisesti. Käännös heikompaan on kuitenkin edessä talouskasvun vaimenemisen ja väliaikaisten korkeampien verotulokertymien loppuessa.

2024–2027

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 %/v. vuosina 2024–2027. Kuntatalouden toimintamenoja kasvattavat erityisesti kunta-alan ansiotason nousu. Kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee sopeutus-paineita kuntatalouteen tuleville vuosille. Vuonna 2023 negatiivisen vuosikatteen kuntia on vain muutama, mutta kehyskauden loppua kohden määrä nousee painottuen erityisesti pienempiin kuntakokoryhmiin.

Kunnilla on merkittäviä investointitarpeita muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Kuntatalouden lainakanta jatkaa kasvuaan vuosina 2024–2027, mutta kasvuvauhti hidastuu viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna.

Orpon hallituksen kuntataloutta koskevissa linjauksissa asetetaan julkisen talouden suunnitelmassa tavoitteeksi, että kansantalouden tilinpidon mukainen kuntahallinnon rahoitusasema on lähellä tasapainoa vuonna 2027. Hallitusohjelman mukaan valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille. Vuodelle 2024 hallitusohjelmassa ei osoiteta kunnille uusia tehtäviä tai velvoitteita.

Vuonna 2025 kunnille siirtyvä TE-palveluiden järjestämisvastuu ja siihen liittyvä kuntien työttömyysturvan rahoitusosuuden kasvattaminen korottaa kehyskaudella kuntien peruspalveluiden valtionosuutta. Peruspalvelujen valtionosuuden tasoa puolestaan alentaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistukseen liittyvien kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien tulojen ja kustannusten tarkistus sekä hallitusohjelman mukainen indeksisäästö. Indeksisäästön seurauksena valtionosuudet pienenevät 24 milj. euroa vuonna 2024, 48 milj. euroa vuonna 2025, 79 milj. euroa vuonna 2026 ja 111 milj. euroa vuonna 2027. Kehitysarviossa ei ole oletettu, että kunnat sopeuttaisivat menojaan välittömästi indeksileikkauksen seurauksena. Toisaalta indeksijarrun aiheuttamia tulojen pienenemistä kompensoi yleisen maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus, jonka arvioidaan lisäävän kuntien verotuloja noin 108 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen.

VM:n arvion mukaan kuntatalouden toimintamenoja kasvattaa pääasiassa hintojen nousu. Toimintatulot kasvavat keskimäärin 1,4 prosenttia vuosina 2024–2027. Verotulot laskevat 5,0 prosenttia vuonna 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verotulojen laskua hidastaa työttömyysvakuutusmaksun aleneminen, mikä kasvattaa kuntien verotuloja 85 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Tämän jälkeen kuntien verotulojen kehitys normalisoituu keskimäärin 3,2 prosentin vuotuisen kasvuun vuosina 2025–2027. Kuntatalouden lainakanta kasvaa vuoteen 2027 mennessä noin 24,2 mrd. euroon. Korkea korkotaso kiristää osaltaan velkaantunutta kuntataloutta. Kokonaisuutena laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine kasvaa kaikissa kuntakoryhmissä vuosina 2024–2027. Kuntatalouteen vaikuttavat tarkastelujaksolla monet eri epävarmuutta aiheuttavat muutostekijät. Sote- ja TE-uudistus aiheuttavat kehitysarvioihin epävakaisuutta.

1.3.3 Tuusulan kunnan talous

2023

Eduskunnan hyväksymät lait hyvinvointialueiden perustamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamisesta astuivat voimaan 1.1.2023 alkaen. Sote-uudistukseen myötä Tuusulan kunnallisveroprosenttia leikattiin vuoden 2023 alusta 12,64 %-yksiköllä 7,11 %:iin. Kuntaliiton ennusteen (14.4.2023) mukaan Tuusulan vuoden 2023 verotulot olisivat ylittämässä talousarvion mukaisen tason noin seitsemän miljoonaa euroa. Hyvään verokertymään vaikuttaa vuodelta 2022 kertyneet vanhan kunnallisveroprosentin (19,75 %) mukaiset verotilitykset. Sote-uudistuksen myötä Tuusulan vuoden 2023 toimintakate laski kesäkuun toiminnan ja talouden katsauksen (puolivuosikatsaus) ennusteessa 55,17 prosenttia alhaisemmalle tasolle tilinpäätökseen 2022 nähden. Toimintakatteen toteuma oli 51,3 % talousarvioon nähden. Tilikauden ylijäämäksi ennustetaan 13, milj. euroa. Tilikauden tulosten ennusteeseen kohdistuu epävarmuutta vaikeasti ennakoitavan talousympäristön myötä. Kunta-alan ennakoitua suuremmat palkankorotukset ja varhaiskasvatuksen lisääntyvät lapsimäärät aiheuttavat painetta käyttötaloustalouden nousuun.

Bruttoinvestointien määräksi arvioidaan noin 74 milj. euroa. Lainamäärä on kasvamassa vuoden loppuun mennessä noin 37 milj. euroa, lisäys on asukasta kohti noin 925 euroa. Lopullinen lainamäärä arvioidaan toisen neljännesvuosiraportin yhteydessä.

2024

Talousarvion nettomenot 106,9 milj. euroa kasvavat vuoden 2023 tilinpäätösennusteeseen verrattuna noin 5,0 prosenttia (5,1 milj. euroa). Kunnan henkilöstömenot kasvavat tilikauden 2023 ennusteeseen nähden 6,4 milj. euroa (7,5 %). Vuoden 2024 talousarvion vuosikate on 22,2 milj. euroa ja tilikausi päättyy 0,1 milj. euron alijäämäväläiseen tulokseen.

Kunnan ja liikelaitoksen yhteenlasketut ulkoiset investointimenot ovat 87,9 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta on 63,7 milj. euroa negatiivinen. Investointien tulorahoitusprosentti on talousarviossa noin 30 %. Suurimmat investointimenot kohdistuvat talonrakennukseen (48,3 milj. euroa) ja kunnallistekniikkaan (20,8 milj. euroa).

Lainamäärän kasvuksi arvioidaan 62,0 milj. euroa. Asukaskohtainen lainamäärä nousee yli 6 300 euroon. Mittavan investointiohjelman vuoksi lainamäärä on enimmillään nousemassa vuonna 2028 yli 350 milj. euroon. Tavoitteena on kääntää taloussuunnitelmakauden lopulla kunnan lainamäärä laskuun. Lainamäärän kasvua hillitään erityisesti huolehtimalla toimenpiteistä kunnan elinvoiman ja verotulopohjan vahvistamiseksi sekä pitämällä toimintamenojen kasvu maltillisena ja myymällä kunnan ydintoimintoihin kuulumatonta, vajaakäytössä olevaa omaisuutta.

1.4. TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

1.4. TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTEET	32
1.4.1 Verotulot	33
1.4.2 Verotulojen kehitysnäkymät	33
1.4.3 Tuusulan verotulolajien kehitys	34
1.4.4 Valtionosuudet	34
1.4.5 Toimintatuotot- ja kulut	35
1.4.6 Investoinnit	36
1.4.7 Rahoitus- ja lainat	37

1.4.1 Verotulot

Kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja alennettiin vuodelle 2023 12,64 prosenttiyksiköllä sote-uudistuksen yhteydessä. Näin ollen tuloveroprosentit ovat tällä hetkellä prosentin sadasosan tarkkuudella. Tuusulan kunnan vuoden 2023 veroprosentti olisi 7,11. Ensi vuoden tuloveroprosentit tulee määrätä ja ilmoittaa 0,10 %-yksikön tarkkuudella pyöristämällä lähimpään kymmenykseen, eli näin ollen kaikkien kuntien tuloveroprosentit muuttuvat. Kunnanvaltuustolle ehdotetaan määrättäväksi Tuusulan vuoden 2024 tuloveroprosentiksi 7,10 prosenttia.

Hallituksen esitys kiinteistöverolain muuttamisesta on parhaillaan eduskunnan käsittelyssä. Esityksen mukaisesti maapohja eriytetään yleisestä kiinteistöverolajista siten, että siihen sovelletaan omaa veroprosentin vaihteluväliä. Yleisen veroprosentin vaihteluväli rakennusten osalta säilyy ennallaan 0,93–2,00, mutta maapohjan osalta vaihteluvälin alarajaksi määrättäisiin 1,30. Maapohjan kiinteistöveroprosentin yläraja säilyisi 2,00 prosentissa. Kiinteistöverolain muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024 eli se tulisi sovellettavaksi vuoden 2024 verotuksessa. Kuntien tulee valmistautua antamaan Verohallinnolle maapohjan vuoden 2024 kiinteistöveroprosentti 17.11.2023 mennessä. Kunnanvaltuuston on määrättävä mahdollisesti vuoden 2024 maapohjan kiinteistövero siten, että kiinteistöverolain mukaan maapohjan osalta sovelletaan vähintään 1,30 %:n tasoa. Tuusulan vuoden 2023 yleinen kiinteistöveroprosentti on 1,15.

1.4.2 Verotulojen kehitysnäkymät

Hallituksen esittämät veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa koko maan tasolla vajaalla 40 miljoonalla eurolla vuonna 2024. Tästä vajaa 30 miljoonaa euroa johtuu hallitusohjelman mukaisista ansiotasoindeksin tarkistuksista (Kuntaliiton veroennustekehikko 10.10.2023).

Vuoden 2023 huomattava ansiotason 7,3 prosentin kasvu johtuu osin korkean inflaation vaikutuksista työeläkkeiden tasoon. Työeläkkeitä korotetaan vuosittain taitetulla indeksillä, jossa inflaation painoarvo on 80 % ja palkansaajien ansiotason muutoksen 20 %. Vuoden 2023 parantunut tilanne nostaa myös tulevien vuosien kunnallisveroennustetta.

Tuusulan osalta vuoden 2024 ansiotulojen kasvu asettunee hieman koko maata korkeammalle tasolle (4,8 %) kuntamme keskimääräistä nopeamman väestönkasvun vuoksi. Vuonna 2023 voimaan tullut sote-verouudistus alentaa kunnallisveron kertymää hieman vielä vuonna 2024, minkä vuoksi Tuusulan kunnallisverotulokertymän arvioidaan vähenevän 3,1 milj. eurolla 103,7 milj. euroon vuonna 2024. Tuusulan kunnallisverokertymään vaikuttavat keskeisesti yleisen talous- ja työllisyyskehityksen ohella muutokset väestön kasvussa sekä rakenteessa. Epävarmuutta ennusteisiin aiheuttavat hyvin epävarma taloustilanne ja Ukrainan sodan vaikutukset.

Yhteisöverojen kehitys on heikentynyt 2023 keväästä jatkuen syksyyn. Kuntaliiton arvion mukaan loppuvuoden kehityksessä ei näillä näkymin näytä olevan merkittäviä piristymisen merkkejä. Verovuoden 2023 heikentyneen kehityksen takia kertymäärviot laskevat keskimäärin noin 80 miljoonalla eurolla vuosille 2024–2027. Työttömyysvakuutus- ja päivärahamaksujen alentaminen nostaa myös yhteisöveron tuottoa, arviolta vajaalla 30 miljoonalla eurolla per vuosi. Kuntien yhteisöveron ensi vuoden kertymäärvio on ennusteen mukaan vuoden 2023 tasoa alhaisempi eli noin 1,9 mrd. euroa, mikä on noin 170 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Kehyskaudella veron tuoton arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 4,1 prosentin vuosivauhtia.

Kiinteistöverojen osalta Kuntaliitto ennustaa koko maassa 6,5 %:n kasvua vuodelle 2024. Kasvua selittää osaltaan hallituksen ohjelman mukainen esitys maapohjan kiinteistöveron alaraja korotuksesta 0,93

prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen. Toimenpide edellyttää maapohjan veroprosentin eriyttämistä yleisestä kiinteistöveroprosentista. Jatkossa maapohjan kiinteistöveron vaihteluväli olisi 1,30–2,00 prosenttia. Muutos kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja arviolta noin 100 milj. eurolla vuodesta 2024 alkaen. Tuusulan vuoden 2024 kiinteistöverokertymän kasvuksi arvioidaan 14,0 %. Kuntaliitto ennustaa Tuusulan kiinteistöveroille vuosina 2025–2026 nollakasvua, mutta kunnan taloussuunnitelmassa on oletuksena 2,0 %:n kiinteistöveron kasvu vuosille 2025–2026.

1.4.3 Tuusulan verotulolajien kehitys

Vuonna 2024 kunnalle ennustetaan kertyvän verotuloja nykyisillä veroprosenteilla yhteensä 103,4 milj. euroa. Verolajikohtaiset arviot perustuvat Kuntaliiton verotulojen ennustekehikkoon 10.10.2023 kuitenkin siten, että ennustetta on täsmennetty seuraavasti:

- Kunnallisveron arvioinnissa on käytetty Tuusulan oman väestöennusteen mukaisia väestön kasvuja. Vuoden 2023 lopun asukaslukuksi on arvioitu 40 796 ja vuoden 2024 asukaslukuksi 41 241, jonka jälkeen väestön kasvu jatkuu kuntastrategian mukaisella kasvu-uralla.
- Vuoden 2024 epävarmojen talousnäköymien vuoksi Tuusulan arvioitua yhteisöverokertymää on leikattu kertaluonteisesti vuoden 2024 osalta 2 milj. euroa.
- Kiinteistöveron kasvuna on käytetty vuonna 2025 2,0 %: ja vuonna 2026 3,0 %:n kasvua tulevaan uudisrakentamiseen perustuen.

Alla olevassa taulukossa on esitetty Tuusulan kunnan eri verolajien tuoton kehitys vuosina 2021–2022 sekä vuosien 2023–2025 arviot.

TILIVUOSI	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**
Verolaji						
Kunnallisvero	176 108	188 925	90 303	81 488	86 459	90 360
<i>Muutos %</i>	1,4	7,3	-52,2	-9,8	6,1	4,5
Yhteisövero	12 558	13 679	9 034	6 101	8 684	8 864
<i>Muutos %</i>	48,7	8,9	-34,0	-32,5	42,3	2,1
Kiinteistövero	13 128	14 583	15 128	16 080	16 402	16 894
<i>Muutos %</i>	30,9	11,1	3,7	14,0	2,0	3,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	201 794	217 187	114 464	103 669	111 545	116 118
<i>Muutos %</i>	5,0	7,6	-47,3	-2,9	7,6	4,1

Tuusulan kasvu tukeutuu vahvasti positiivisen muuttoliikkeen ja kasvavan yritystoiminnan laajenemisen myötä tapahtuvaan veropohjan kasvuun. Mittava investointiohjelma sekä kunnan kasvavan velkataakan hoitaminen luovat kuitenkin tulevana vuosina paineita veroprosenttien nostamiselle, mikäli veropohjan kasvu ei toteudu arvioidusti.

1.4.4 Valtionosuudet

Kuntien peruspalvelujen valtionosuus laskee vuonna 2024 vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 290 milj. eurolla noin 2,5 mrd. euroon. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumisesta sekä sen vuoksi

valtionosuuteen tehtävistä korjauksista. Siirtyvien kustannusten ja tulojen tarkentumisesta johtuva valtionosuuden kuntakohtainen vähennys huomioidaan vuoden 2023 osalta takautuvasti vuosina 2025–2027, minkä vuoksi peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan kunnille vuosittain 64 milj. euron määräaikainen vähennys kyseisinä vuosina. Lisäksi vuodelle 2024 tehdään määräaikainen 192 miljoonan euron valtionosuuden lisäys.

Uuden hallitusohjelman mukaisesti peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan yhden prosenttiyksikön indeksikorotusta vastaava vähennys vuosina 2024–2027, mikä pienentää kuntien valtionosuutta noin 24 milj. euroa vuonna 2024. Toisaalta hallitusohjelman mukainen maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen vahvistaa kuntataloutta arviolta noin 108 milj. eurolla vuodesta 2024 alkaen. TE-palvelu-uudistus kasvattaa kuntien valtionosuuksia ja vastaavasti menoja vuodesta 2025 eteenpäin.

Tuusulan kunnan vuoden 2024 valtionosuuksien arvioidaan olevan 28,7 milj. euroa, lisäystä 4,4 milj. euroa talousarvioon 2023 nähden. Vuoden 2024 valtionosuuksien arvio perustuu valtiovarainministeriön marraskuun ennakkotietoon. Vuosille 2025–2026 Tuusulan valtionosuuksiin on arvioitu 1 % vuotuinen kasvu ja vuosille 2027–2028 2 % kasvu.

Jatkossa kuntien valtionosuuksien määrään vaikuttavat yleisesti mm. julkisen talouden kehitys, valtionosuusjärjestelmän muutokset, uudet veroratkaisut ja sekä kunnille asetettavien tehtävien ja velvoitteiden muutokset. Tuusulan väkiluvun ja lapsimäärän kehityksellä on merkittävä vaikutus kuntamme valtionosuuden kehitykseen tulevina vuosina.

1.4.5 Toimintatuotot- ja kulut

Kunnan vuoden 2024 toimintakatteeseen on budjetoitu vuoden 2023 talousarvioon nähden 8,64 % kasvu (kasvu ennusteeseen 5,2 %). Ulkoisten toimintamenojen kasvuksi on vuoden 2023 ennusteeseen nähden on budjetoitu 5,2 % ja vuodesta 2025 eteenpäin 1,0 % vuotuinen kasvu. Keväällä 2023 tehdyllä palkkaratkaisulla arvioidaan oleva 3,55 % henkilöstön palkkoja korottava vaikutus vuodelle 2024 vuoden 2023 talousarvioon nähden.

Tuusulan vuoden 2024 taloutta tukevat parina viime vuonna vallinnut hyvä työllisyyden ja ansiotulojen kehitys sekä muuttovoitto. Asuin- ja työpaikkatonttien kaupan ennustetaan säilyvän edelleen hyvällä tasolla. Käyttöomaisuuden myyntivoittojen ennakoitaan asettuvan 10,2 milj. euroon (2023 ennuste 10,2 milj. euroa). Maankäyttösopimuskorvausten arvioidaan kasvavan 4,0 milj. euroon (+ 0,5 milj. euroa). Vuodenvaihteen tonttikaupan ajoittuminen voi vaikuttaa merkittävästi myyntitulojen jakautumiseen vuosille 2023 ja 2024. Tonttien myynneillä ja veropohjan laajentamisella on olennainen merkitys Tuusulan kunnan tulonmuodostuksessa.

Ukrainan sota heijastuu kerrannaisvaikutuksineen edelleen kunnan talouteen, lisäksi voimakas inflaatio nostaa merkittävästi kunnan palveluostojen kustannuksia erityisesti rakennusten ja yleisten alueiden kunnossapidossa sekä koulukuljetuksissa. Ruoan hinnan kallistumisen arvioidaan aiheuttavan ruokapalveluissa merkittävää menokasvua.

Merkittävin toimintamenojen lisäys tapahtuu henkilöstökuluissa; palkankorotusten lisäykseksi arvioidaan 3,4 milj. euroa ja henkilöstömäärän kasvun vaikutusten arvioidaan olevan noin 4 milj. euroa. Henkilöstömäärää kasvattaa erityisesti lapsimäärän nopea kasvu varhaiskasvatuksessa. Lapsimäärä toteutuu jo vuonna 2023 selvästi ennakoitua suurempana, jonka vuoksi vuoden 2023 varhaiskasvatuksen henkilöstömenoihin varattu määräraha on ollut riittämätön. Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022-30.4.2025.

Sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat vuonna 2023 keskimäärin vähintään 3,05 % ja vuonna 2024 3,11 %. Korkea inflaatio lisää kustannuspaineita myös muilla osa-alueilla, esimerkiksi kiinteistöjen ja yleisten alueiden kunnossapidossa, jonka myötä kunnan palvelunostojen kustannukset kasvavat n. 1 milj. euroa. HSL:n kuntaosuuden arvioidaan nousevan 4,6 milj. euroon (lisäys 0,4 milj. euroa), kuntayhtymän kustannusten nousun vuoksi. Sähkön hintojen aleneminen vaikuttaa kunnan budjettiin noin 1 milj. euron vähennyksenä vuodelle 2024.

Vaikka koronaepidemia on ohi, jäi koronasta pysyvä heikentävä vaikutus kunnan talouteen. Kunta on panostanut viime vuosina lasten ja koululaisten hyvinvointia mm. lisäämällä henkilöstöä ennaltaehkäisevään oppilaan tukeen.

Tuusulan talous on jatkossa vakaammalla ja ennustettavammalla pohjalla, kun voimakkaassa muutoksessa ja menokasvussa oleva sote poistui vuoden 2023 alussa kunnan toiminnasta. Kunnan toimintakatteen kehitys on pystyttävä jatkossa pitämään verorahoituksen kasvua maltillisempuna. Tämä on mahdollista kasvattamalla kunnan tulopohjaa sekä tekemällä samalla rakenteellisia muutoksia kunnan tapaan toimia. Kunnan elinvoiman ja rahoituspohjan näkökulmasta Etelä-Tuusulan yritysalueiden kaavoituksen ja myynnin ripeä edistäminen äärimmäisen tärkeää. Jatkossa tulee varmistaa palveluverkon tiivistämisen mahdollistamien säästöjen toteuttaminen, vajaakäyttöisten kiinteistöjen realisointi sekä kunnan henkilöstön mitoittaminen ennustettujen oppilas- ja lapsimäärien mukaiselle tasolle.

Keskeisten kaavoitushankkeiden edistyminen varmistaa kunnan tulopohjan vahvistamista pitkäjänteisesti. Lisäksi aktiivinen elinkeinopolitiikka ja yritysyhteistyö, kuntakeskusten kehittäminen sekä kysyntään vastaavan asunto- ja yritystonttitarjonnan varmistaminen sekä monipuolistuvat vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet ulkoilureitteineen lisäävät kunnan vetovoimaa sekä vahvistavat tulorahoitusta ja kestävää taloudenpitoa tulevina vuosina.

Kunta jatkaa strategian mukaisia panostuksia kuntalaisten hyvinvointiin sekä kunnan kasvuun edelleen vuoden 2024 aikana. Uusien asuinalueiden, infran ja koulujen ja päiväkotien suunnittelua ja rakentamista edistetään. Toimenpiteitä koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi, palveluverkon uudistamiseksi, kaupallisten palvelujen rakentumisen vauhdittamiseksi sekä kuntalaisten harrastamisolosuhteiden parantamiseksi viedään määrätietoisesti eteenpäin.

Taloussuunnitelman lähtökohtana on valtuuston vuoden 2023 joulukuussa hyväksymä kasvun ja talouden hallintaohjelma. Ohjelman ja kunnan pitkän tähtäimen taloudenpidon keskeisenä tavoitteena on käyttötalouden tulojen kasvattaminen edistämällä asuin- ja työpaikkatonnttien sekä vajaakäyttöisten tonttien myyntiä. Menokehitys pidetään tulojen kasvua hitaampana optimoimalla uudistettavaa palveluverkkoa sekä sopeuttamalla henkilöstön määrää ja -rakennetta kysynnän mukaiseksi. Ohjelmalla tavoitellaan kunnan tulorahoituksen vahvistamista, velkaantumisen hidastamista sekä myöhemmässä vaiheessa lainakannan vähentämistä. Kunnan palveluiden sujuvuutta ja tehokkuutta edistetään jatkamalla palveluiden ja palveluprosessien kehittämistä ja digitalisointia sekä palveluiden järjestämistapojen arviointia.

1.4.6 Investoinnit

Kunnan ja vesihuollon investoinnit pysyvät korkealla tasolla, kunnan vuoden 2024 investoinnit ovat yhteensä 79,5 milj. euroa ja vesihuoltoliikelaitos mukaan lukien 87,9 milj. euroa. Rakennuksiin investoidaan 48,2 milj. euroa, kunnallistekniikkaan (tiet, liikenneväylät, puistot yms.) 20,8 milj. euroa sekä vesi- ja viemäriverkostoon noin 8,4 milj. euroa.

Tuusulan kunnan vuoden 2024 investoinnit painottuvat kohteisiin, jotka perustuvat palvelurakenteen uudistamiseen ja edistävät hyvinvointia ja terveyttä, kunnan elinvoimaa ja vetovoimaisuutta. Investointien

tavoitteena on tukea kunnan palveluiden järjestämistä ja entistä laadukkaammin ja tuottavammin. Terveellinen sisäilma on keskeinen investointikriteeri. Koulujen ja päiväkotien uudisrakennus- ja peruskorjausinvestoinneissa tavoitteena on ns. kampus-toimintamalli, jolloin samassa toimintapisteessä ja kiinteistössä ovat päiväkotit, esikoulu, ala-aste ja yläaste. Samassa kokonaisuudessa voi olla myös nuorisotiloja sekä ikääntyville tarkoitettuja ja muita kuntalaisten tarvitsemia palveluita helposti saavutettavissa kokonaisuuksissa.

Kunnan palveluverkon uusimista ohjaa valtuuston hyväksymä palveluverkkosuunnitelma, minkä toteuttaminen muodostaa keskeisen osan kunnan tulevien vuosien investointiohjelmasta. Koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmat ja kiinteistöjen huono kunto pakottavat kuntaa viemään palveluverkkoinvestointeja nopealla aikataululla eteenpäin. Palveluverkkosuunnitelman toteuttaminen on myös keskeinen osa kunnan kasvun ja talouden hallintaohjelmaa vuosille 2024–2033. Ohjelman perustan muodostavat palveluverkkosuunnitelman toteuttamiseen liittyvät sivistyksen koulu- ja päiväkotit-investoinnit ja investoineista saatavat toiminnalliset ja taloudelliset hyödyt, kunnan vajaakäyttöisten kiinteistöjen luovutuksista saatavat myyntitulot ja ylläpitokulujen säästöt sekä väistötilojen kustannussäästöt.

Koko Etelä-Tuusulan ja Jokelan yhtenäiskoulut kattava koulujen perusparannus- ja uudisrakentamishjelma ajoittuu pääosin vuosille 2021–2029; arvioitu tämänhetkinen kokonaiskustannus on noin 224 milj. euroa. Vuotuisten rakennusinvestointien määrä asettuisi noin 5–45 milj. euroon /vuosi.

Kunnallistekniikan uudisrakentaminen painottuu lähivuosina kunnan eteläosiin ja keskittyy työpaikka- ja pientaloalueiden luontiin. Kaavoituksen etenemisestä riippuen uusia asuin- ja työpaikka-alueita avataan myös Pohjois-Tuusulassa. Vuonna 2024 Sulan ja Rykmentinportin työpaikka-alueiden rakentaminen jatkuu sekä Häriskiven asuinalueen rakentaminen saatetaan päätökseen. Hyrylän keskustassa edistetään uuden matkakeskuksen sekä uuden palvelukeskuksen infran rakentamista.

Taloussuunnittelukaudella valmistuvien koulujen ja päiväkotien sekä infran vuosipoistot lisääntyvät vuoden 2024 20,2 milj. eurosta noin 27 milj. euroon vuonna 2028, aiheuttaen merkittävän haasteen käyttötalouden tasapainolle. Lisäksi kertaluonteisesti poistoja lisäävät käytöstä poistettavat ja purettavat kiinteistöt. Rakennusten jäljellä oleva, poistamaton arvo joudutaan kirjaamaan tulosvaikutteisesti alas siinä vaiheessa, kun rakennusta ei enää voida käyttää. Lisäksi tulosta rasittavat rakennusten purkukustannukset. Toisaalta käyttötaloutta parantavat myytävien tai purettavien rakennusten ylläpitokustannusten väheneminen. Kaikissa investointihankkeissa tulee pyrkiä tilankäytön tehostamiseen. Investoinnit vaikuttavat käyttötalouteen tiloihin sijoittuvien toiminnan kustannuksina, ylläpitokustannuksina sekä kasvavina poistoina.

Kunnan tulee pyrkiä taloussuunnitelmakaudella investoinneissa mahdollisimman suuren tulorahoituksen osuuteen; tämä edellyttää kunnalta tulevana vuosina omaisuuden realisoitumista, vähintään 25–30 milj. euron vuosikatetta sekä ylijäämällisen tuloksen saavuttamista.

1.4.7 Rahoitus- ja lainat

Kunnan tulorahoitus ei riitä kasvavien investointien rahoittamiseen. Vuoden 2024 investoinneista pystytään kattamaan tulorahoituksella ainoastaan kolmannes. Kunnan tulorahoitusta vahvistavat vesihuollon liittymismaksut 1 milj. euroa. Investointien rahoitusosuuksia ei arvioida toteutuvan vuonna 2024.

Kunnan korollisten velkojen ennakoidaan kohoavan vuoden 2024 loppuun mennessä 262 milj. euroon. Velan määrä olisi noin 6 350 euroa/asukas. Kunnan tulisi päästä taloussuunnitelmakaudella investoinneissa keskimäärin vähintään 30–40 %:n tulorahoitukseen; tämä edellyttää kunnalta tulevana vuosina vähintään 25–30 milj. euron vuosikatetta sekä reilusti ylijäämällisen tuloksen saavuttamista.

Talousarvion mukaan kunta nostaa nettomääräisesti uutta lainaa vuonna 2024 noin 62 milj. euroa. Taloussuunnitelman mukaan kunnan lainamäärän kasvu jatkuu nopeana vuosina 2025–2028. Tavoitteena on, että kunnan lainamäärä saadaan pidettyä alle 350 milj. euron tason vuosina 2026–2028, ja tämän jälkeen velkamäärä käännetään laskevalle uralle.

Kunnan lainasalkun rakennetta muokataan kunnan rahoitustoiminnan periaatteiden mukaan siten, että vuotuinen kiinteäkorkoisten tai suojattujen lainojen osuus lainasalkusta on vuoden 2024 lopussa yli 50 % prosenttia. Tuusulan kunnan kiinteäkorkoisten lainojen määrä oli 2023 lokakuussa 155 milj. euroa. Lisäksi kunta on tehnyt 25 milj. euron korkosuojauksen vuonna 2024 nostettavan pitkäaikaisen lainan koron suojaamiseksi. Kiinteäkorkoisten lainojen suuresta osuudesta sekä jo tehdyistä korkosuojauksista huolimatta kunnan korkomenojen kehitys kääntyy kasvuun vuosina 2024–2028 johtuen lainamäärän nopeasta kasvusta sekä uusien lainojen korkeammasta korkotasosta.

Kiinteäkorkoisilla luotoilla ja korkosuojauksilla pystytään vähentämään kunnan korkomenojen muutoksia ja parantamaan ennustettavuutta, edesauttaen siten talousarvion- ja suunnitelman laatimista ja siinä pysymistä. Korkosuojautumisilla saavutettava vakaa keskikorko sopii hyvin kunnan tarpeisiin, koska kunnan investoinnit ovat pääosin käyttöiltään erittäin pitkäaikaisia.

1.5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstöjohtamisen tavoitteet valtuustokaudella 2021–2025:

Huolehdimme, että henkilöstömme tuntee työnsä yhteyden strategiaan. Tuemme johtamisella henkilöstön työhyvinvointia, yhdessä kehittämistä, osaamisen kehittämistä ja jakamista sekä luomme oppimiseen kannustavaa kulttuuria. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö mahdollistaa yhdenvertaisia ja vuorovaikutteisia kohtaamisia asukkaiden ja asiakkaiden kanssa. Kehitämme henkilöstöhallinnon prosesseja tukemaan paremmin johtamisen ja esihenkilötyön tarpeita.

Vuoden 2024 keskeisiä henkilöstöjohtamiseen liittyviä vuositavoitteita ovat:

1. Edistämme Osaaminen ja kyvykkyys strategisen ohjelman mukaisia toimenpiteitä:
  - Kehitämme henkilöstön perehdytysprosessia ja rakennamme erilaisia perehdytyspolkuja
  - Laadimme työurajohtamisen toimintamallin
  - Edistämme työyhteisökeskeistä johtamista sekä itseohjautuvaa ja keskustelevaa toimintakulttuuria
2. Sujuvoitamme henkilöstöhallinnon prosesseja:
  - Sähköistämme prosesseja ottamalla käyttöön sähköisen allekirjoituksen ja sähköisen arkiston
  - TuusOsaa -osaamisen hallinnan järjestelmän jatkokehittäminen
3. HR-järjestelmien sujuva käyttöönotto uuden palvelujen toimittajan Monetran kanssa
  - Varmistamme, että henkilöstöllä on hyvät valmiudet koulutusten ja tehostetun tuen myötä ottaa käyttöön uudet järjestelmät
  - Varmistamme, että palkanmaksu ja palkkojen oikeellisuus toteutuvat sovitusti
  - Sujuva yhteistyö uuden palvelujen toimittajan kanssa.

Osaamista ja työhyvinvointia johtamalla kehitämme työelämän laatua

Vuonna 2024 henkilöstön osaamisen kehittämisessä painopisteet ovat perehdytysprosessien kehittämisessä ja erilaisten perehdytyspolkujen luomisessa. Osana ennakoivaa henkilöstösuunnittelua laadimme työurajohtamisen toimintamallin tukemaan työuria elämän eri vaiheissa ja tilanteissa.

Henkilöstön työhyvinvointia ja henkilökokemusta seurataan työhyvinvoinnin pulssikyselyllä. Työyhteisöt käsittelevät yhdessä tulokset ja valitsevat oman työhyvinvoinnin kehittämiskohteensa ja toimenpiteet työhyvinvoinnin tilan parantamiseksi. Tulokset käsitellään myös johtoryhmissä ja yhteistoimintaelimissä.

Yhdessä kehittämällä luomme sujuvia prosesseja

”Me teemme yhdessä uutta” on strategiassa valittu toimintatapa, jota noudatetaan niin johtamisessa kuin yhdessä kehittämisessä.

Henkilöstöjärjestelmät siirtyvät uudelle yhteistyökumppanille osana laajaa talous- ja henkilöstöpalvelujen toimittajan vaihdosta 1.4.2024. Tässä muutoksessa on erityisen tärkeää varmistaa, että arjen tarpeet tulevat huomioiduksi ja henkilöstöllä on riittävät valmiudet ottaa käyttöön uudet järjestelmät. Tämän vuoksi

henkilöstö, erityisesti valitut kehittäjäesihenkilöt ja pääkäyttäjät, otetaan mukaan järjestelmien määrittelytyöhön ja käyttöönoton valmisteluun.

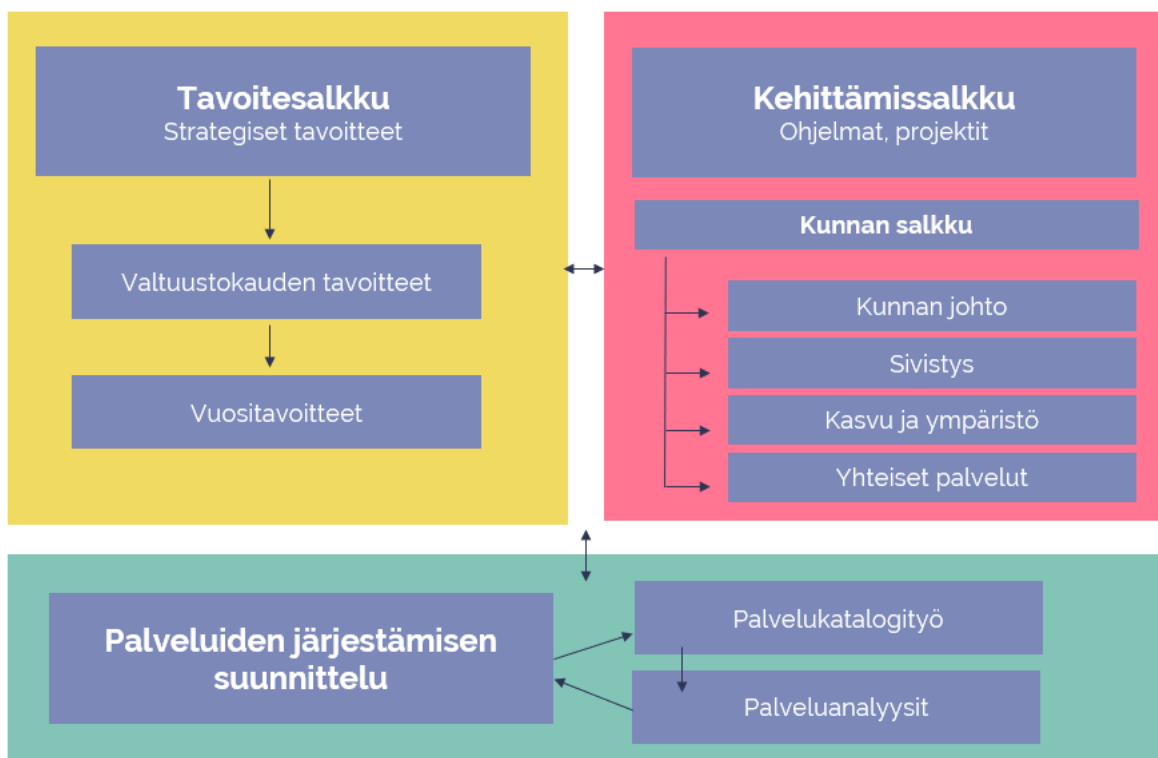
HR-prosesseja kehitetään jatkuvasti. Vuonna 2024 toiminnan painopisteenä on henkilöstöhallinnon prosessien ja lomakkeiden sähköistäminen ottamalla käyttöön sähköinen allekirjoitus ja sähköinen arkisto. Osaamisen hallinnan järjestelmän TuusOsaan käyttöönottoa laajennetaan ja järjestelmää kehitetään käyttäjien palautteen perusteella.

1.6. KEHITTÄMISTOIMINTA TUUSULAN KUNNASSA

Tuusulan kehittämistoiminta perustuu kunnan strategiaan. Kunnan johdon tukena toimii kehittämisen johtoryhmä, joka toimii foorumina toimialueet ylittävälle kehittämissyhteistyölle ja tiedon jakamiselle. Toimialueilla on omat kehittämistyöstä vastaavat henkilöt, minkä lisäksi yhteisten palveluiden toimialueella on erillinen kehittämissyksikkö.

Tuusulan kehittämistoiminnan hallinnassa ja ohjaamisessa hyödynnetään salkkujohtamista. Salkkujohtaminen mahdollistaa kehittämisen ohjaamisen mahdollisimman vaikuttavasti käytettävissä olevat resurssit huomioiden. Suunnitelmallisesti johdetun salkun kautta voidaan ajoittaa kehitystyöt tasaisesti, ja näin varmistaa myös asiantuntijoiden työn tasapaino.

Salkussa hallittavien laajempien kehityskokonaisuuksien lisäksi kunnan kehittämistoiminnassa panostetaan toiminnan jatkuvaan parantamiseen osana päivittäistä työtä. Jatkuvan parantamisen käytäntöihin kannustetaan laaja-alaisella osaamisen ja toimintakulttuurin kehittämisellä (mm. lean & ketterä kehittäminen). Jatkuvaa parantamista tehdään erityisesti palveluiden järjestämisen suunnittelun kautta yhteiseen palvelukatalogiin perustuen. Palveluiden järjestämisen suunnittelu toimii yhteisenä pohjana ja työkaluna palveluiden kehittämiselle.

Kehittämisen vaikuttavuuden ja kuntalaislähtöisyyden varmistamiseksi Tuusulan kunnassa tuetaan erilaisiin kehitysmenelmiin (esim. palvelumuotoilu, ketterä kehittäminen) ja työkaluihin (esim. robotiikka) liittyvää osaamista. Työtä kehittämissaamisen varmistamiseksi tehdään sekä digitalisaatio- että osaaminen ja kyvykkyudet -ohjelmien kautta. Kuntalaislähtöistä kehittämistä tukee kunnan osallisuusmalli.

1.7. HANKINNAT

Hankintojen toiminnallinen ja taloudellinen merkitys sekä vaikuttavuus Tuusulan kunnassa on suuri. Kuntalaisille järjestettävien palvelujen tukemiseksi hankitaan urakoita, tavaroita ja palveluja. Vuoden 2024 talousarviossa käyttötalouden palveluiden ja tavaroiden hankintojen määrä on hieman alle 58 milj. euroa (23 % toimintamenoista). Lisäksi talousarviovuonna on tarkoitus tehdä hankintojen avulla investointeja yhteensä noin hieman yli 80 milj. eurolla.

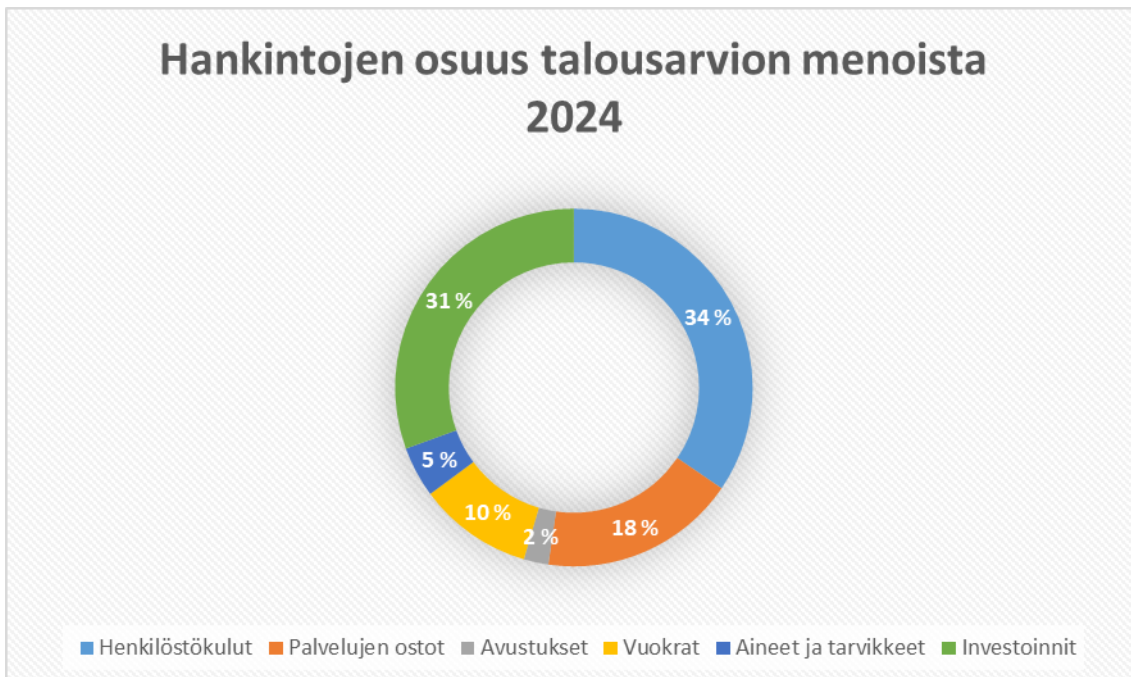
Hankintojen osuuden talousarviossa ollessa merkittävä, hankintojen kehittämisellä ja tehostamisella on siten merkittävä rooli kunnan talouden tasapainottamisessa. Kunnan hankintatoimella on keskeinen rooli myös kunnan strategisten tavoitteiden toteuttamisessa. Valtuustokauden tavoitteet antavat suuntaviivat ja painopisteet kunnan hankinnoille.

Kunnan hankintatoimessa tullaan vuonna 2024 keskittymään hankintojen kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toiminnallistamiseen ja hankintojen johtamiseen uuden toimintamallin mukaisesti. Tavoitteena on sujuvoittaa hankintojen tekemistä osaavan hankintahenkilöstön avulla, oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisesti hyödyntäen sähköisiä työkaluja ja seurannan avuksi toimivia mittareita. Hankinnoista tunnistetaan kunnan kannalta merkittävät taloudelliset, toiminnalliset ja vaikuttavimmat hankinnat. Näiden kautta edistetään valtuustokauden tavoitteita sekä kestävä kehityksen painopisteitä.

Kunnan hankintaohjeissa linjataan niin hankintoja koskevasta lainsäädännöstä johtuvia kuin kunnan hankinnoille itse asetettuja reunaehtoja ja menettelytapoja. Kunnan hankinnoissa on aina noudatettava hankintalakia ja kunnan hankintaohjeita.

Talousarvion liitteenä oleva hankintasuunnitelma 2024 tukee kunnan hankintojen suunnitelmallista toteuttamista. Hankintasuunnitelmaa seurataan ja sen avulla voidaan resurssoida hankinnat entistä varhaisemmassa vaiheessa sujuvan prosessin takaamiseksi.

Alla kuva talousarvion menojen jakautumisesta prosenttiosuuksin.

1.8. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

1.8. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	43
1.8.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	44
1.8.2 Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset	44
1.8.3 Riskienhallinnan tavoitteet	44
1.8.4 Kuntaan kohdistuvat riskit	44
1.8.5 Tuusulan kunnan riskiympyrä	45
1.8.6 Strategiset riskit	47
1.8.7 Toiminnalliset riskit	48
1.8.8 Vahinkoriskit	49
1.8.9 Taloudelliset riskit	50

1.8.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla pyritään varmistamaan kunnan strategian toteutumista sekä asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan ja kuntakonsernin strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seuranta- ja arviointia. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio-, toiminnan ja talouden seuranta- ja tilinpäätösprosessiin.

1.8.2 Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat päätökset

Tuusulan valtuusto hyväksyi 31.3.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joka sisältää periaatteet kunnanhallituksen velvollisuudesta ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimeenpanosta, lauta- ja johtokuntien velvollisuudesta valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa sekä johtavien viranhaltijoiden velvollisuudesta toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan. Tuusulan kunnanhallitus hyväksyi 27.4.2020 sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen, jossa on aiempaa tarkemmin kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet, kohteet, menettelytavat, toteuttajat ja heidän vastuunsa sekä ohjeistettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön työtä.

1.8.3 Riskienhallinnan tavoitteet

Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinta kytketään organisaation strategiaan, toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin. Riskienhallinnan avulla tunnistetaan kunnan toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit organisaation hyväksymälle tasolle. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta, parantaa raportoinnin luotettavuutta, varmentaa lakien ja ohjeiden noudattamista sekä turvata voimavarojen kohdentamista.

1.8.4 Kuntaan kohdistuvat riskit

Kunta- ja toimialueetasolla sekä tytäryhtiöissä on tunnistettu ja arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä. Riskeille on määritelty hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään ennalta ehkäisemään ja pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta. Riskiympyrälle (ks. kuva seuraavalla sivulla) on kuvattu kuntatason merkittävimmät riskit. Riskit jaotellaan strategiaan, taloudellisiin, toiminnallisiin ja vahinkoriskeihin.

Strategiset riskit uhkaavat kunnan tavoitteiden ja strategian toteuttamista vaarantaen toiminnan edellytykset ja vision toteutumisen. Riskit liittyvät keskeisesti strategian toteuttamisen mahdollisuuksiin ja etenkin ulkoisen toimintaympäristön muutoksiin.

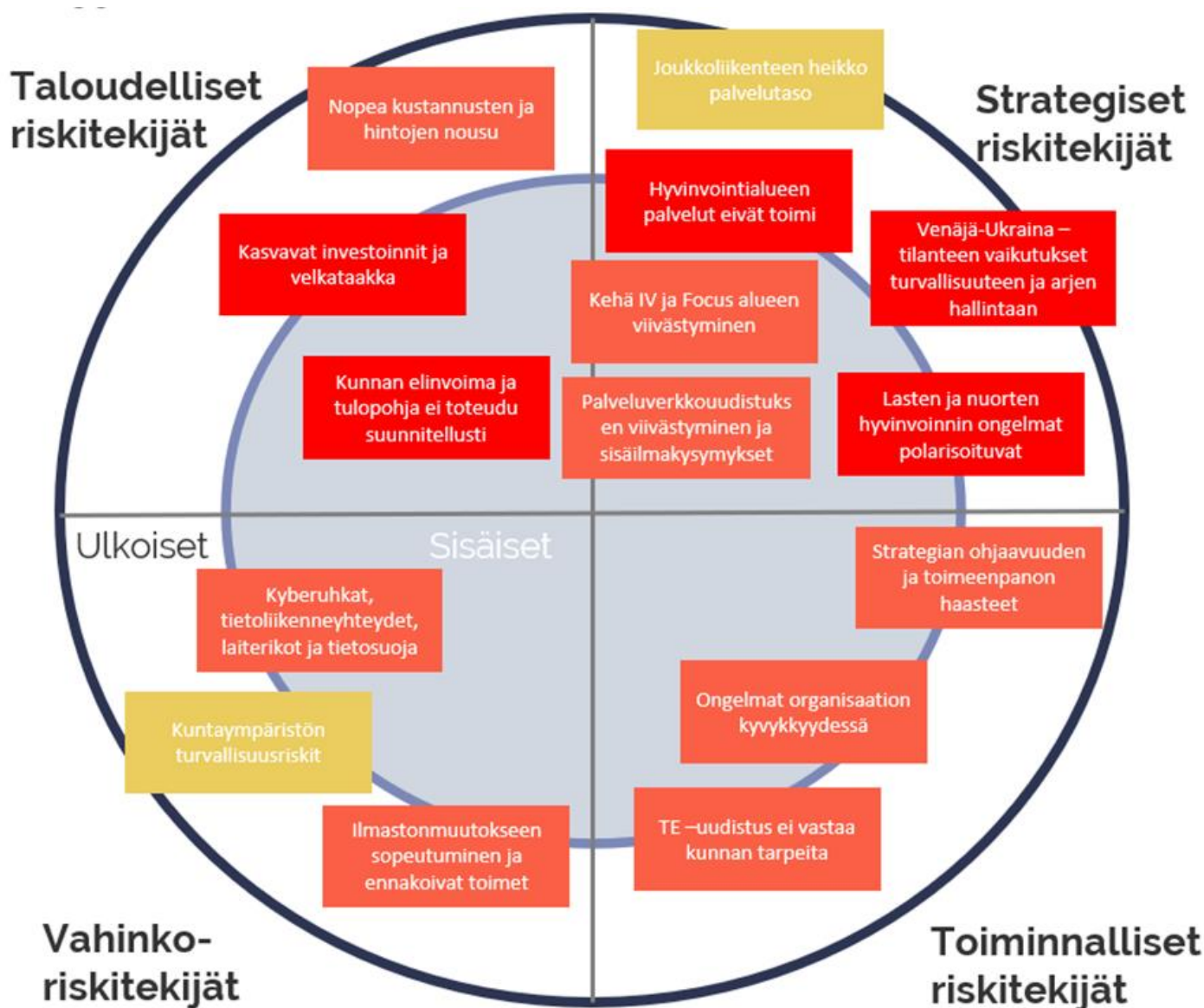
Taloudelliset riskit liittyvät sisäisiin tai ulkoisiin taloudellisiin tekijöihin, sijoituksiin, rahoitukseen sekä rahoitusmarkkinoihin.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation sisäisiin prosesseihin sekä asiakasprosesseihin, palvelun epäonnistumiseen, tietojärjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäyttöihin ja muuhun lainvastaiseen toimintaan

Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus. Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

1.8.5 Tuusulan kunnan riskiympyrä

Riskinäkymä 2024

Vähäinen riski

Riskien merkittävyyttä kuvataan neliportaisella asteikolla vähäisestä riskistä kohtalaiseen, merkittävään ja sietämättömään riskiin.

Kohtalainen riski

Vähäinen riski on silloin, kun sen todennäköisyys on pieni ja vaikutukset ovat merkityksettömät. **Kohtalainen riski** toteutuu vielä melko epätodennäköisesti ja sen vaikutuksilla on vähäistä tai kohtalaista haittaa toiminnalle. Vähäisten ja kohtalaisten riskien kehitystä seurataan, mutta niille ei aseteta välittömiä toimenpiteitä.

Merkittävä riski

Merkittävä riski toteutuu jo melko todennäköisesti ja sen seurausten vaikutukset ovat toiminnalle kohtalaisia tai vakavia vaarantaen tai viivästyttäen toimintaa. **Sietämättömän riskin** todennäköisyys on jo lähes varma ja sen vaikutukset ovat toiminnalle vakavia ja kriittisiä. Riskienhallintatoimenpiteet määritellään kahdelle vakavimman tason riskeille.

Sietämätön riski

Kunnan johtoryhmä on päivittänyt ja hyväksynyt riskiarvion ja sen hallintasuunnitelman vuodelle 2024 kokouksessaan 3.10.2023.

1.8.6 Strategiset riskit

Riski ja sen merkittävyys Hallintakeinot 2024 2024	
Venäjä-Ukraina – tilanteen vaikutukset turvallisuuteen ja arjen hallintaan	<ul style="list-style-type: none"> Tietoturvahyökkäyksiin varautuminen Energiahuollon varautuminen/valmiussuunnittelu Kotoutumisen, työllistymisen ja asumisen palvelujen turvaaminen (Maahanmuuttajapalvelut) Varhaiskasvatuksen ja opetuksen palvelujen järjestämisen turvaaminen Kotikuntaoikeutta hakevien ennakointi (Väestösuunnitely, muuttajien seuranta) <p>Vastuu: Kaikki toimialueet</p>
Hyvinvointialueen palvelut eivät toimi	<ul style="list-style-type: none"> Säännöllisten yhdyspintarakenteiden varmistaminen Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö Vaikuttaminen ja edunvalvonta hyvinvointialueen palvelutuotantoon <p>Vastuu: Sivistys, Kunnan johto</p>
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ongelmat polarisoituvat	<ul style="list-style-type: none"> Laadukkaat ja saavutettavat peruspalvelut Ennaltaehkäisevä ja varhainen tuki varhaiskasvatuksessa, opetuksessa ja ohjaamotoiminnassa Vaikuttava hyvinvointisuunnitelmatyö, tiedolla johtaminen Yhteisöllisyyttä lisäävät ja yksinäisyyttä vähentävät toimet Vapaaehtoistoiminnan koordinaatio Nuorten tai lapsiperheiden tilannetta tukevat palvelut (Työllisyystoimet, asumisohjaus) Moniammatillinen yhteistyö (esim. Nuorisotyön ja perusopetuksen yhteiset toimintamallit, yhteistyö opiskelun nivelvaiheessa) Tasa-arvoisten mahdollisuuksien luominen lapsille ja perheille Unicefin lapsiystävällinen kunta -työn käynnistäminen <p>Vastuu: Kunnan johto, Sivistys, Yhteiset palvelut</p>
Palveluverkkouudistuksen viivästyminen ja sisäilmakysymykset	<ul style="list-style-type: none"> Hyväksytyin palveluverkkosuunnitelmaan toteutus ja tilankäytön tehostaminen Kiinteistöjen realisointi Projektinhallinta Laadukas kilpailutus Resurssien varmistaminen Toimiva sisäilmatyö ja korjausratkaisut <p>Vastuu: Kasvu ja ympäristö</p>
Kehä IV ja Focus – alueen viivästyminen	<ul style="list-style-type: none"> Projektinhallinta ja hankkeiden resursointi Suunnittelun edistäminen ja huolellinen valmistelu kunkin vaiheen päätöksentekoa varten Infran aikataulutukseen ja rahoituksen ohjelmointiin kiinnitetään erityistä huomiota Vahva vuoropuhelu ja riittävästi aikaa neuvotteluille tärkeimpien sidosryhmien (ELY ja Vantaa) kanssa Edunvalvonta ja hankkeen aktiivinen esille tuominen esim. MAL-valmistelussa <p>Vastuu: Kasvu ja ympäristö</p>
Joukkoliikenteen heikko palvelutaso	<ul style="list-style-type: none"> Riskin kehitystä seurataan <p>Vastuu: Kasvu ja ympäristö</p>

1.8.7 Toiminnalliset riskit

Riski ja sen merkittävyys Hallintakeinot 2024 2024	
Ongelmat organisaation kyvykkyydessä	<ul style="list-style-type: none"> Osaaminen ja kyvykkyydet ohjelman mukainen toiminta Osaamiskapeikkojen ja keskeisten haavoittuvuuksien tunnistaminen (Osaamiskartoitukset ja keskustelut) Ennakoiva ja strategiset osaamistarpeet huomioiva koulutussuunnittelu (esim. johtaminen, hankintaosaaminen, rekrytointiosaaminen, ulkoisten kumppanuuksien johtaminen, verkostoyhteistyö ja aktiivinen edunvalvonta) Oppilaitos- ja koulutusyhteistyö Ennakoiva henkilöstösuunnittelu ja suunnitelmalliset henkilöstöratkaisut (Avainhenkilöriskien tunnistaminen, rekrytointisuunnittelu, sijais- ja varahenkilöjärjestelyt) Työhyvinvoinnin ja työkyvyn seuranta Työhyvinvointia ennakoivat toimenpiteet (esihenkilötuki ja aktiivisen tuen toimintamalli) Palveluiden järjestämisen suunnitelmat Reagointi toimintaympäristön muutostilanteissa ja jatkuvuuden/palvelutuotannon turvaaminen Varautuminen poikkeustilanteisiin Riittävät viestinnälliset toimet muutostilanteissa <p>Vastuu: Kaikki toimialueet</p>
Strategian ohjaavuuden ja toimeenpanon haasteet	<ul style="list-style-type: none"> Strategian toimeenpanoa varmistavat toimintatavat ja rakenteet Operatiivisen johtamisen ja poikkihallinnollisen yhteistyön varmistaminen Tietoon perustuva strateginen johtaminen Säännöllinen tavoitteiden seuranta organisaation eri tasoilla Päätöksenteon varmistaminen laadukkaalla valmistelulla ja sujuvilla prosesseilla Hallintosäännön päivitys Laadukas, oikea-aikainen ja strategiaa vahvistava viestintä <p>Vastuu: Kaikki toimialueet</p>
TE -uudistus ei vastaa kunnan tarpeita	<ul style="list-style-type: none"> Alueella sekä peruskunnassa turvataan riittävä resursointi ja osaaminen valmisteluun Systemaattinen viestintä valitusta organisaatiomallista ja ratkaisuihin Henkilöstön osallisuus muutoksen suunnitteluun Tietojärjestelmien valinta mahdollisimman pian ja yhteensovittamisen tarkastelu Budjetoinnin monipuolinen tarkastelu ja ennakoiva budjetointi suunnitteluvaiheessa Palveluiden ja etuuksien kriittisten toimintojen tunnistaminen. Toimintasuunnitelma palvelujen turvaamisesta siirtymävaiheeseen v. 2024-2025 Kehä- ja ELY-keskuksen konsultointi ja siirtymissuunnitelman laadinta vaihtoajankohdalle yhteistyössä. <p>Vastuu: Kunnan johto, Yhteiset palvelut</p>

1.8.8 Vahinkoriskit

Riski ja sen merkittävyys 2024	Hallintakeinot 2024
<p>Kyberuhka, tietoliikenneyhteydet, laiterikot ja tietosuoja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tietoturvaan ja -suojaan liittyvät koulutukset • Akuutti viestintä ja toimintaohjeet (tietoturvahyökkäykset, kiristyshaittaohjelmat, kalasteluviestit) • Toipumissuunnitelmien päivitys • Konesalipalvelut tuotetaan kahdennettuna • Palvelutuottajien valvonta ja yhteinen varautuminen • Tietoturvan valvontapalvelun laajentaminen • Pilvipalveluiden tietoturvan kehittäminen • Monivaiheisen tunnistautumisen käytön laajentaminen • Palvelunestohyökkäysten kilpipalvelu käyttö • Digitaalisen turvallisuuden vastuiden tarkentaminen • Tietoverkon riittävä segmentointi varmistetaan • Päätelaitteiden keskitetty hallinta • Digiturvallisuuden varmistaminen uusissa hankinnoissa <p>Vastuu: Yhteiset palvelut, Kunnan johto</p>
<p>Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja ennakoivat toimet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ilmasto-ohjelman hyväksyminen ja toimenpiteiden toteutus • Energiatuotannon muutosten seuranta ja sopeutuminen • Pilaantuneiden maa-ainesten oikea-aikainen tunnistaminen, puhdistaminen ja tiedonkulku • Merkittävien pohjavesialueiden suojaaminen • Varautuminen tulevaan EU-tason sääntelyyn • Hulevesien suunnitelmallinen hallinta • Pohjaveden huomioiminen maankäytön suunnittelussa ja yhdyskuntarakentamisessa (riskitoimintoja ei kaavoiteta pohjavesialueille, ei kaavoiteta niin tiivistä maankäyttöä/ei kaavoiteta asumista, että pohjaveden muodostuminen merkittävästi vähenee) • Päivitetään pohjaveden suojelusuunnitelmia ja noudatetaan niitä • Pohjavesialueilta teetetävät geologiset rakenneselvitykset, haavoittuvuus- ja riskianalyysit • Riittävät lupaehdot ympäristö- ja maa-ainesluvista • Ympäristönsuojelumääräysten valmistuminen ja hyväksyminen • Luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien yhteensovittaminen maankäytön muutosten kanssa • Kunnan metsien sopeutumistoimet esim. metsätuhohyönteisiin • Haitallisten vieraslajien leviämisen ehkäisy esim. rakentamisen maamassojen mukana <p>Vastuu: Kasvu ja ympäristö, Ympäristökeskus</p>
<p>Kunta ympäristön turvallisuusriskit</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Riskin kehitystä seurataan <p>Vastuu: Kunnan johto</p>

1.8.9 Taloudelliset riskit

Riski ja sen merkittävyys 2024	Hallintakeinot 2024
Kasvat investoinnit ja velkataakka	<ul style="list-style-type: none"> • Rakennushankkeiden priorisointi ja aikataulutus • Vaihtoehtoiset toteutus- ja rahoitustavat • Optimaaliset sopimukset rakentamisesta • Hankintaosaamisen ja sopimusvalvonnan varmistaminen • Vahva investointien kustannusohjaus ja projektinhallinta • Vajaakäyttöisten kiinteistöjen myyntisuunnitelman toteuttaminen • Ennakoiva rahoitussuunnittelu <p>Vastuu: Yhteiset palvelut, Kasvu ja ympäristö</p>
Kunnan elinvoima ja tulopohja ei toteudu suunnitellusti	<ul style="list-style-type: none"> • Verotulojen kehityksen ennakointi • Valtionosuusjärjestelmien uudistamisen seuranta ja vaikutusten arviointi • Kunnan vetovoimasta ja väestönkasvusta huolehtiminen • Elinvoimaa vahvistavat toimenpiteet toteutuvat: aktiivinen elinkeinopolitiikka, Hyrylän keskustan kehittäminen etenee ja yritystonttikysyntään vastataan • Ennakoiva taloussuunnittelu Kasvun ja talouden hallintaohjelmassa (palveluverkon toteutuminen, palvelujen kehittäminen ja palveluverkon säästöt, henkilöstön mitoitus) • Tonttutuotannon ja kaavoituksen edistyminen suunnitelman mukaisesti <p>Vastuu: Yhteiset palvelut, Kasvu ja ympäristö</p>
Nopea kustannusten ja hintojen nousu	<ul style="list-style-type: none"> • Käyttötalouden tiukka seuranta ja ennakointi • Ennakoivat toimet työllisyyden edistämiseksi • Hankintaosaamisen ja sopimusvalvonnan varmistaminen • Palvelukatalogin rakentaminen ja palvelujen järjestämisen suunnittelu • Palveluverkon uudistaminen ja käyttötaloushyödyt • Kohdennettu ja tarveharkintainen kustannusten hillintä <p>Vastuu: Kaikki toimialueet</p>

1.9. TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS

1.9. TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS	51
1.9.1 Talousarvion osat	52
1.9.2 Talousarvion sitovuus	53

1.9.1 Talousarvion osat

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Kunnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa on säädetty. Tältä osin sitovia ohjeita ja lausuntoja kunnille antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto. Talousarvion sisältö on laadittu ottaen huomioon soveltuvin osin mainitut säännökset ja ohjeet.

Talousarviossa on seuraavat osat:

yleisperustelut

- käyttötalousosa
- tuloslaskelmaosa
- investointiosa
- rahoitusosa sekä
- liitteet.

Yleisperustelut osassa esitetään kuntastrategia sitovine vuositavoitteineen, toimintaympäristö ja talouden kehitysnäkymät, taloussuunnitelman perusteet, henkilöstö sekä konsernin tytäryhteisöt. Lisäksi osassa on kuvattu muun muassa tietoja kehittämistoiminnasta, hankinnoista sekä sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta.

Käyttötalousosassa esitetään toimialueiden toiminnan kuvaukset ja toimintaympäristön muutokset sekä sitovat toiminnan tavoitteet. Osaan kuuluvat toimialueiden ohella Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, liikelaitos ja muut taseyksiköt.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelmalla osoitetaan kuinka kunnan tilikauden tulorahoitus riittää palvelutoiminnan jaksotettuihin menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmaosassa esitetään koko kunnan ja liikelaitoksen yhdistetty tuloslaskelma. Osassa esitetään myös verotulot, valtionosuudet ja rahoituserät.

Investointiosassa esitetään investointien kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointiin saatavat rahoitusosuudet. Investointilaskelma sisältää investointisuunnitelmat talousarvio- ja suunnitelmavuosille.

Rahoitusosan rahoituslaskelmassa esitetään käyttötalousosan sekä investointien tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoituslaskelmaan merkitään antolainauksen, lainakannan ja oman pääoman muutokset sekä arvioidaan muut maksuvalmiuden muutokset (rahoituksen rahavirta). Rahoituslaskelman lopussa esitetään näiden rahavirtojen yhteenlaskettu muutos, joka kuvaa talousarvion vaikutusta kunnan maksuvalmiuteen vuoden aikana.

Talousarvion liitetiedoissa esitetään kohderahoitteisia tehtäviä hoitavat yksiköt, henkilöstösuunnitelma, investointien hankekortit, hankintasuunnitelma sekä talousarvion lukuohje.

1.9.2 Talousarvion sitovuus

Tavoitteiden sitovuus

Tuusulan valtuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnanhallitusta ja muita kunnan toimielimiä ja viranomaisia.

Valtuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat Tuusulan kuntastrategiaosassa esitetyt vuositavoitteet.

Talousarvion yleisperustelut ovat informaatiota, jota ei ole tarkoitettu sitovaksi talousarvion osaksi. Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut, tunnusluvut ja suoritettavat tavoitteet ovat ohjeellisia siten, että kunnanhallituksen ja lautakuntien tulee ottaa ne huomioon käyttösuunnitelmia valmisteltaessa ja päätettäessä.

Käyttösuunnitelmat hyväksytään kunnanhallituksessa lautakuntien valmisteluun ja ehdotukseen pohjautuen sen jälkeen, kun valtuusto on hyväksynyt talousarvion.

Käyttötalous

Talousarvion määrärahat ovat sitovia valtuustoon nähden toimialueetasolla siten, että yleissitovuutena on valtuustoon nähden toimialueen toimintakate eli määrärahan ja tuloarvion erotus. Määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyvät sisäiset erät.

Sitovuus koskee talousarviovuoden 2024 tavoitteita ja määrärahoja ja tuloarvioita. Myös Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen määrärahat ovat nettositovia.

Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä valtuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet, käyttöomaisuuden myyntivoitot, korkokulut ja muut rahoituskulut. Rahoituslaskelmassa sitovana eränä on kokonaislainamäärä vuodelle 2024.

Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta on hyväksynyt laitoksen taloussuunnitelman. Vesihuoltoliikelaitoksen talousarvio ja -suunnitelma esitetään valtuustolle kunnan taloussuunnitelman yhteydessä. Vesihuoltoliikelaitoksen toimintakatteen tulee olla vähintään kunnan talousarvion mukainen. Laitokseen sijoitetulle peruspääomalle peritään korkoa valtuuston päätöksen mukaisesti 6,5 % vuodessa.

Investoinnit

Investoinnit ovat sitovia hankkeina (eli jokainen investointiosassa mainittu kohde tulee toteuttaa), mutta määrärahat ovat sitovia hankeryhmäkohtaisesti kunkin toimielimen/toimialueen sisällä. Lautakunnalla on oikeus siirtää määrärahaa investointikohteelta toiselle hankeryhmän tai toimielimen sisällä, mikäli kaikki investointikohteet toteutuvat. Uusia hankkeita ei ole oikeus aloittaa ilman valtuuston päätöstä. Kustannusarviot tarkistetaan ja hankkeille varattavat määrärahat päätetään vuosittain taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä. Tietokoneohjelmistoihin liittyvät investoinnit ovat sitovia hankeryhmäkohtaisesti. Tietokoneohjelmistoihin liittyvät investoinnit esitetty talousarviokirjan investointiosioissa kokonaisuudessaan kunnanhallituksen alla. Kansliapäälliköllä ja/tai talousjohtajalla on oikeus siirtää tietokoneohjelmistoihin liittyviä määrärahoja investointikohteelta toiselle tai talousarviovuoden aikana tunnistetulle uudelle investoinnille kehittämisjohtajan esitykseen perustuen.

Rahoitus ja valtuudet rahoituksen nostamiseksi

Valtuusto vahvistaa puitteet taloussuunnitelmaan perustavalle lainanotolle. Talousarvion mukaan kunta nostaa nettomääräisesti uutta lainaa vuonna 2024 noin 62 milj. euroa. Kunnan kokonaislainamäärän lisäys on sitova valtuustoon nähden.

Kunnan lainasalkun rakennetta muokataan siten, että vuotuinen kiinteäkorkoisten tai suojattujen lainojen osuus lainasalkusta on vuoden 2024 lopussa vähintään 50 prosenttia. Kiinteäkorkoisilla luotoilla ja korkosuojausilla pystytään vähentämään kunnan korkomenojen muutoksia ja parantamaan ennustettavuutta, edesauttaen siten talousarvion- ja suunnitelman laatimista ja siinä pysymistä.

Maksuvalmiuden turvaamiseksi tarkoitetun lyhytaikaisen rahoituksen (yksittäisten lainojen laina-aika enintään yksi vuosi) ottamiseen valtuusto antaa talousjohtajalle oikeuden ottaa rahoitusta niin, että lyhytaikaista rahoitusta on käytössä yhteensä enintään 80 milj. euroa. Lyhytaikaisena rahoituksena pidetään luottoja, joiden enimmäismaturiteetti on 12 kk.

Kone- ja kalustohankintojen rahoitusta varten valtuusto antaa talousjohtajalle oikeuden ottaa rahoitusta niin, että leasingrahoitusta on käytössä yhteensä enintään 10 milj. euroa.

Valtuusto antaa kunnanhallitukselle oikeuden ottaa nettomääräisesti uutta pitkäaikaista lainaa enintään 50 milj. euroa.

Valtuudet korkosuojausten tekemiseksi

Korkosuojauksia voi tehdä vain talousjohtaja yhdessä kansliapäällikön kanssa. Talousjohtaja informoi kunnanhallitusta ja konsernijaostoa suojausten tekemisen suunnittelusta ja valmistelusta. Talousjohtajalla on yhdessä kansliapäällikön kanssa myös oikeus purkaa tai muuten muokata tekemiään korkosuojauksia.

1.10 KONSERNIN TYTÄRYHTEISÖT

1.10 KONSERNIN TYTÄRYHTEISÖT	55
1.10 Konsernin tytäryhteisöt	56
1.10.1 Yhteenveto Tuusulan kunnan tytäryhtiöiden toiminnan painopisteistä sekä keskeisistä muutoksista	57
1.10.2 Tytäryhteisöjen vuositavoitteet	59

1.10 Konsernin tytäryhteisöt

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Valtuuston asettamat tavoitteet ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisöjen toimitelmissä, mutta eivät kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Tuusulan kuntakonserniin kuuluu kahdeksan tytäryhtiötä. Tuusula on jäsenenä kuudessa kuntayhtymässä. Lisäksi Tuusulalla on merkittäviä omistuksia kolmessa kuntaomisteisessa yhtiössä; Kiertokapula Oy (9,9 %), Keski-Uudenmaan Työterveys Oy (18 %) ja Kiljavan Sairaala Oy (18 %).

Kunta on konsernin emoyhteisö. Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määräysvalta. Osakkuusyhteisöiksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta (20–50 % äänivallasta) ja merkittävä omistusosuus (vähintään 20 % yhtiön omasta pääomasta) yhteisössä.

Konserniohjaus on määritelty konserniohjeessa ja hallintosäännössä. Tuusulan valtuusto hyväksyi konserniohjeen (13.11.2017 § 193). Ohjeen mukaisesti konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja valvonnan järjestämisestä.

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, konsernijaosto, pormestari, kansliapäällikkö ja talousjohtaja. Konsernijohto voi antaa ohjeita eri yhteisöjen hallintoelimiin valituille henkilöille. Kansliapäällikkö tai talousjohtaja käyttävät puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta ja arvioivat omistajapolitikan ja konsernin tavoitteiden toteutumista sekä konsernirakenteen kehittämistarpeita.

Tytäryhteisöjä johtaa yhtiön hallitus tai muu sitä vastaava elin, johon kunnan konsernijaosto nimeää jäsenet yhtiökokousedustajansa kautta. Kansliapäälliköllä tai talousjohtajalla tai muulla kunnanhallituksen erikseen nimeämällä edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa.

Tytäryhteisöille asetetaan vuosittaiset toiminnalliset tavoitteet ja ne raportoivat seuraavat tunnusluvut tilinpäätöksen ja neljännesvuosiraporttien yhteydessä:

- Liikevaihto ja liikevaihdon muutos
- Liikevoitto
- Nettotulos
- Lainamäärä ja lainamäärän muutos.

Kunta ohjaa ja tukee konserniyhtiöitä niiden tavoitteiden saavuttamisessa sekä liiketoimintojen kehittämisessä. Lähtökohtana on mahdollistaa kuntalaisille paremmat palvelut yhdessä konserniyhtiöiden kanssa.

1.10.1 Yhteenveto Tuusulan kunnan tytäryhtiöiden toiminnan painopisteistä sekä keskeisistä muutoksista

Tuusulan kunnan tytäryhtiöiden tilikauden 1-12/2024 talousarvioiden tunnusluvut

Yhteisön nimi (1000 euroa)	Omistusosuus %	Liikevaihto	Nettotulos	Investoinnit	Korollinen vieras pääoma	Korollisten lainojen muutos	Henkilöstö
Vuokratilayhtiö							
Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy	100	8 560	0	2 500	55 200	2 700	6
Liikuntapalveluja tarjoavat yhtiöt							
Tuusulan Urheilukeskus Oy*	46	1 088	60	14 250	29 837	12 000	7
Tuusulan Jäähalli Oy	100	614	80	30	433	66	1
Kellokosken Jäähalli Oy	74	295	6	0	0	0	2
Toimitilapalveluja tarjoavat yhtiöt							
Koy Keravan ja Tuusulan Paloasema	60	718	8	650	7 477	350	0
Koy Vanha Kunnantalo	67	83	0	0	0	0	0
Koy Riihikallion lähipalvelukeskus	100	98	-90	0	2 529	-75	0

*) Yhtiön nimi Tuusulan Urheilukeskus Oy 1.1.2023 alkaen

Alla yhteenveto kunnan Tuusulan kunnan tytäryhtiöistä, niiden toiminnan painopisteistä sekä keskeisistä muutoksista vuonna 2024.

1) Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy tuottaa asiakkailleen turvallisia, laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja erilaisiin asumisen ja elämäntilanteen tarpeisiin koko Tuusulan alueelle. Asumisen ja lähiympäristön laatu varmistetaan uudenalaisia tekniikoita ja suunnitteluratkaisuja hyödyntäen elinkaariajattelun pohjalta. Energiatehokkuudessa pyritään kohti nollaenergiatasoa. Tuotannossa tavoitellaan sosiaalisesti eheitä asuinalueita. Yhteisöllisyyden ja ryhmäasumisen ratkaisuja edistetään. Vuokra-asuntomarkkinoiden toimivuutta seurataan uudisrakentamishankkeita suunniteltaessa. Yhtiö edistää mahdollisuuksien mukaan hissirakentamista sekä asuntojen turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhtiön arvoja ovat elinvoimaisuus, vastuullisuus, kehittyminen ja yhteistyö.

Tavoitteet 2024

Yhtiössä ylläpidetään jatkuvaa uudisrakentamista, mutta tarkasti analysoiden markkinatilannetta. Vuosille 2022–2026 rakennuttamisen tavoitesuunnitelma on laadittu pohjautuen MAL-sopimukseen. Lukuarvoina tavoitellaan keskimäärin 30 asunnon vuosittaista valmistumista. Rakentamisessa painotetaan erityisesti kestävää ja elinkaarikustannukset huomioivaa rakentamista.

Keskeiset tavoitteet:

- Tonttiohjelman jatkuva päivitys
- Uudisrakentamisen kohtuuhintaisuus taataan ARA-tuotannolla, omilla varoilla ja kunnan takauksilla
- Korjausvelka pyritään pitämään alhaisena riittävällä panostuksella PTS-töihin ja laadukkaalla ylläpidolla. Sähköinen PTS-ohjelman tehdään vuosittain.
- Tulevat hankkeet; pyritään saattamaan vähintään urakkalaskentavaiheeseen 2–3 kohdetta. Neitoperho II rivitalon rakennustyöt aloitus vuoden 2024 aikana. Lisäksi edistetään Mahlamäen sekä Kellokosken Prinsessan hankkeita.
- Kustannustehokas ja tuottava käyttötalous taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimien sekä kiinteistöomaisuuden arvoa kehittäen
- Vastuullinen rakennuttaminen, valvonta, jälkiseuranta sekä kilpailutus

- Energiatohokkuuden aktiivinen ylläpito ja säännöllinen seuranta kestävän kehityksen ja elinkaariajattelun pohjalta
- Yhtiön vuokra-asuntokannan kehittämisohjelman toteuttaminen
- Asiakaspalvelun ja toiminnan virtaviivaistaminen
- Uusien työtapojen käyttöönotto – sähköisten palveluiden lisääminen
- Palvelumuotoilu osallistavan asukasyhteistyön kehittämiseksi
- Henkilöstön työhyvinvoinnin ja tuottavuuden kehittäminen osallistavan yhteistyöskentelyn avulla.

Kiinteistöpidon tunnuslukutavoitteita:

1. Käyttöaste 98,5 %
2. Vaihtuvuus max 25 %
3. Tyhjänä olo max 0,15 €/m²/kk (vuotuinen)
4. Vuokrasaatavat alle 2 % liikevaihdosta
5. Luottotappiot alle 0,5 % liikevaihdosta;
6. Korjauskulut €/m²/vuosi 25,60 €
7. Lainamäärä €/asm² (seuranta, ei euromäärätavoitetta)

Huomioitavaa taloudesta:

- inflaation vaikutukset näkyvät, erityisesti energian hinnan nousu
- korkokulujen kasvu vuodelle 2024 n. 300 000 euroa. Lainasalkku on hyvin suojattu, eikä korkojen nousu aiheuta oleellista korkokulujen nousua vuosille 2024–2025
- vuodelle 2024 päätetty n. 4,4 %:n keskimääräinen vuokratarkistus
- PTS - töitä ei vähennetä, vaan korjausvelkaa vähennetään ohjelman mukaisesti

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on kunnan strateginen omistus perustuen erityisesti yhtiön rooliin kohtuuhintaisen asumisen politiikassa ja -tuotannossa, samalla tasapainottaen asuntomarkkinoiden toimivuutta kunnan alueella.

2) Toimitilapalveluja tarjoavat yhtiöt

Kunta omistaa koko KOy Riihikallion Lähipalvelukeskuksen osakekannan. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja vuokrata Riihikallion palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja. Yhtiön omistamien tilojen toteutunut käyttöaste ja vuokrataso eivät ole riittäneet yhtiön kustannusten kattamiseen. Kunta pääomitti yhtiötä 1,1 milj. euron sijoituksella loppusyksyllä 2023. Samalla päätettiin Yrjö ja Hanna säätiön, Riihikallion palvelukeskus Oy:n ja KOy Riihikallion Lähipalvelukeskuksen välisen osakassopimuksen päättämisestä. Lähivuosien tavoitteena on minimoida yhtiön kustannukset, parantaa kannattavuutta sekä mahdollisuuksien mukaan myydä yhtiön omistuksessa olevia liiketiloja.

3) Liikuntapalveluja tarjoavat yhtiöt

Tuusulan Urheilukeskus Oy, Tuusulan Jäähalli Oy ja Kellokosken Jäähalli Oy tukevat toiminnallaan kuntalaisten liikuntamahdollisuuksia Tuusulan alueella yhteistyössä paikallisten urheiluseurojen kanssa.

Tuusulan Urheilukeskus Oy:n tarkoituksena on rakentaa uusi, vuoden 2025 alussa valmistuva monitoimihallikonaisuus. Suunnitelman tehokkaan toteuttamisen vuoksi Tuusulan Tekonurmi Oy sulatui Tuusulan Tenniskeskus Oy:öön vuoden 2023 alussa. Sulautumisen ja nimen muutoksen myötä syntynyt Tuusulan Urheilukeskus Oy rakennuttaa uuden monitoimihallikonaisuuden ja alkaa operoimaan sitä nykyisten toimintojensa ohella. Yhtiö rahoittaa toimintansa asiakasmaksuilla ja vuokratuloilla. Kunnan panos kohdistuu investointilainojen takauksiin, yhtiön pääoman vahvistamiseen sekä alueen infran rakentamiseen ja

ylläpitoon. Lisäksi sivistystoimi vuokraa yhtiön tiloja koululaisten käyttöön. Tuusulan valtuusto teki kesäkuussa 2022 monitoimihallin rakentamiseen liittyvät rahoitus- ja takauspäätökset. Syksyllä 2023 päätettiin 1,5 milj. euron osakeannin ehdot.

Osana Tuusulan urheilukeskuksen kehittämistä kunnan suorassa omistuksessa olevan jäähalli myytiin Tuusulan Jäähalli Oy:lle vuoden 2023 alussa. Syntyvä suurempi jäähallyhtiö operoi ja kehittää hallien toimintaa yhtenä kokonaisuutena. Tavoitteena on saavuttaa sekä toiminnallisia että taloudellisia synergiaetuja jääaika vuorojen myynnissä, hallien ylläpidossa ja tulevista investoinneista.

4) Muut tytäryhtiöt

Tuusula siirsi työterveyspalvelunsa yhdessä Nurmijärven kanssa vuoden 2018 alusta toimintansa käynnistäneisiin Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:öön ja Uudenmaan Työterveys Oy:öön.

Keski-Uudenmaan Työterveys Oy toimii hankintalainsäädännön tarkoittamana osakkaiden sidosyksikkönä. Yhtiö tehtävänä on tuottaa osakkeenomistajilleen vaikuttavia työterveyspalveluja omakustannushintaan. Uudenmaan Työterveys Oy:n toteuttaa työterveyshuollon järjestämisvastuun mukaista toimintaa toimialueellaan.

Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:n liiketoiminta on laajentunut merkittävästi. Mäntsälä siirsi työterveyspalvelunsa yhtiöön sekä tuli yhtiön osakkaaksi syyskuussa 2018. Keusote liittyi yhtiön osakkaaksi vuoden 2019 alusta, ja 2020 alusta mukaan liittyivät Lohjan kaupunki, Vihdin kunta, Karkkilan kaupunki sekä perusturvakuntayhtymä Karviainen. Vuoden 2023 alussa Porvoo kaupunki ja Sipoon kunta tulivat yhtiön osakkaaksi ja lokakuun 2023 alusta lähtien kuntien työterveyshuollot liitettiin työterveysyhtiön osaksi.

Uudenmaan Työterveys Oy siirtyi osaksi hyvinvointialueiden toimintaa vuoden 2023 alusta alkaen.

1.10.2 Tytäryhteisöjen vuositavoitteet

Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2024
Tuusulan kunnan kiinteistöt Oy on asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimiva vuokratyöyhtiö. Palveluhenkisyys ja kehitysmuotoisuus sekä kiinteistöomaisuuden hyvä hoito takaavat tyytyväiset asiakkaat ja pitkäaikaiset asiakassuhteet. Yhtiö tuottaa turvallisia, laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja erilaisiin asumisen tarpeisiin. Olemme yhteistyössä rakentamassa vireää ja elinvoimaista asuinkuntaa. Yhtiön arvoja ovat elinvoimaisuus, vastuullisuus, kehittyminen ja yhteistyö.	<ul style="list-style-type: none"> - Uusien työtapojen käyttöönotto – sähköisten palveluiden lisääminen - Palvelumuotoilu osallistavan asukasysteistyön kehittämiseksi - Kilpailukyvyyn ja vetovoiman kehittäminen positiivisen julkisuuskuvan ylläpidolla - Kustannustehokas käyttötalous taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimien sekä kiinteistöomaisuuden arvoa kehittäen eri keinovalikoimaa käyttäen

Tuusulan Urheilukeskus Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät	Vuositavoitteet 2024
Yhtiön tarkoituksena on järjestää Tuusulassa hyvät ja edulliset harrastusolosuhteet tenniksen, sulkapallon, squashin, pöytätenniksen, salibandyn, jalkapallon ja padelin pelaajille sekä uusille urheilumuodoille, kuten voimistelulle, parkourille ja akrobatialle.	<ul style="list-style-type: none"> - Uusien liiketoimien sulauttaminen vanhempaan liiketoimintaan. Ajanvarausjärjestelmä ja toiminnan hallinta työkalut kuntoon - Talouden ja henkilöresurssien sopeuttaminen liiketoiminnan voimakkaaseen kasvuun. Urheilukeskuksen liiketoiminta on muuttunut radikaalisti vuonna 2023;

liikevaihto tuplaantuu, samoin kuin kasvun mukanaan tuomat haasteet ja toimenpiteet.

- Liiketoiminnan kasvun ja talouden hallinnointi, niin että kehitys voi jatkua järkevästi myös tulevaisuudessa
- Urheilukeskuksen monitoimihallin rakentamisen käynnistäminen
- Energia- ja korkokustannusten nousun vaikutusten ennakointi ja liiketoiminnan sopeuttaminen muutoksiin
- Yritysmyyntin, ohjausten ja uusien lajien jatkuva tarkastelu ja kehittäminen

Tuusulan jäähalli Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita jäähallia ja tuottaa jääurheiluseuroille hyvää ja laadukasta jääaikaa kannattavasti ja omarahoitteisesti

Vuositavoitteet 2024

- Tuusulan Jäähalli Oy:n kaksi jäähallia antavat mahdollisuuden laadukkaaseen jääurheiluharrastustoimintaan Tuusulassa. Yhtiö tukee erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä ja kehittämistä
- Yhtiö osallistuu aktiivisesti Hyrylän urheilupuiston ja alueen kokonaiskehittämiseen ja täydentää sitä jääurheilun ja liikuntamahdollisuuksien osalta
- Jäätuntien hinnat pidetään kilpailukykyisinä alueen muihin halleihin verrattuna

Kellokosken Jäähalli Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita jäähallia ja tuottaa jääurheiluseuroille hyvää ja laadukasta jääaikaa

Vuositavoitteet 2024

- Tuotamme energian hintatason arvaamattomuudesta huolimatta liikuntapalveluita häiriöttä
- Etsimme keinoja energian hinnannousun aiheuttamiin taloudellisiin haasteisiin
- Pidämme kiinteistön ja laitteiston toimintakuntoisena
- Jäädytyslaitteiston uusimisen suunnittelu

KOy Keravan ja Tuusulan paloasema

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Tuusulan kunnassa sijaitsevaa paloasemakiinteistöä

Vuositavoitteet 2024

- Tarjota kiinteistö, jossa taataan hyvät puitteet pelastusaseman ja Tuusulan VPK:n toimintaa varten
- Tavoitteena saada kiinteistön vuokrataso kattamaan kiinteistön hoidosta ja ylläpidosta aiheutuneet kustannukset
- Maalämpöinvestoinnin toteuttaminen

Koy Vanha Kunnantalo

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Tuusulan kunnassa sijaitsevaa vanhaa kunnantaloa, jossa toimii KUVES ja Keski-Uudenmaan musiikkiopisto

Vuositavoitteet 2024

- Rakennuksen tekninen taso pidetään hyvänä
- Säilytetään yhtiön hyvä taloudellinen asema
- Kiinteistön korjaustyöt tehdään tarpeen mukaan ja korjaukset pyritään toteuttamaan tulorahoituksella
- Ennakoimattomiin korjauksiin varaudutaan talousarviossa

- Varaudutaan etsimään korvaava vuokralainen musiikkiopiston muutettua Monion tiloihin

---

KOy Riihikallion lähipalvelukeskus

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiö omistaa Koy Riihikallion palvelukeskuksen osakkeita, jotka oikeuttavat hallitsemaan ko. palvelukeskuksessa sijaitsevia liiketiloja. Yhtiön toiminta-ajatuksena on omistaa ja vuokrata kyseisiä liiketiloja kannattavasti

Vuositavoitteet 2024

- Kaikkien liiketilojen vuokraus käypään vuokratasoon
- Vuokralaisten pitäminen tyytyväisenä

2. KÄYTTÖTALOUS

---

2. KÄYTTÖTALOUS	62
2.1 Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto 2024	63
2.2 Kuntatoimiala	69
2.3 Kunnanjohto	71
2.4 Yhteiset palvelut	78
2.5 Sivistys	92
2.6 Kasvu ja ympäristö	110

2.1 Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto 2024

Kunnanjohto

KUNNANJOHTO (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	558	56	56	83
TOIMINTAKULUT	- 139 142	- 5 262	- 5 125	- 4 348
TOIMINTAKATE	- 138 584	- 5 206	- 5 070	- 4 265

Kunnanjohto yhteensä	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	4 916	4 612	4 612	83
TOIMINTAKULUT	- 143 499	- 9 818	- 9 682	- 4 638
TOIMINTAKATE	- 138 583	- 5 206	- 5 070	- 4 555

Yhteiset Palvelut

YHTEISET PALVELUT (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024
HENKILÖSTÖPALVELUT JA KOHDENNETTU ASIAKASTYÖ				
TOIMINTATUOTOT	836	668	868	735
TOIMINTAKULUT	- 5 629	- 5 469	- 5 734	- 5 999
TOIMINTAKATE	- 4 793	- 4 801	- 4 866	- 5 265
HALLINTOPALVELUT				
TOIMINTATUOTOT	1 107	1 011	1 011	1 111
TOIMINTAKULUT	- 3 058	- 2 577	- 2 577	- 3 055
TOIMINTAKATE	- 1 951	- 1 566	- 1 566	- 1 945
TALOUDEN OHJAUS				
TOIMINTATUOTOT	245	216	216	197
TOIMINTAKULUT	- 1 828	- 1 770	- 1 805	- 1 995
TOIMINTAKATE	- 1 583	- 1 555	- 1 590	- 1 798
KEHITTÄMINEN JA TIETOHALINTO				
TOIMINTATUOTOT	111	83	83	96
TOIMINTAKULUT	- 1 585	- 1 898	- 1 898	- 2 041
TOIMINTAKATE	- 1 474	- 1 815	- 1 815	- 1 945
KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS				
TOIMINTATUOTOT	4 358	4 557	4 557	4 906
TOIMINTAKULUT	- 4 358	- 4 557	- 4 557	- 4 906
TOIMINTAKATE	1			

YHTEISET PALVELUT YHTEENSÄ (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	2 299	1 977	2 177	7 045
TOIMINTAKULUT	- 12 100	- 11 715	- 12 014	- 17 997
TOIMINTAKATE	- 9 801	- 9 737	- 9 837	- 10 952

Sivistys

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024
Sivistyksen tukipalvelut				
TOIMINTATUOTOT	6 082	6 177	6 177	6 594
TOIMINTAKULUT	- 5 573	- 5 936	- 5 956	- 6 523
TOIMINTAKATE	508	241	221	71
Varhaiskasvatus				
TOIMINTATUOTOT	2 863	1 968	1 968	1 985
TOIMINTAKULUT	- 29 630	- 30 336	- 31 171	- 35 277
TOIMINTAKATE	- 26 767	- 28 368	- 29 203	- 33 292
Oppiminen				
TOIMINTATUOTOT	7 640	6 533	6 533	6 660
TOIMINTAKULUT	- 63 157	- 64 015	- 64 333	- 66 262
TOIMINTAKATE	- 55 517	- 57 482	- 57 799	- 59 602

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024
Kulttuuri				
TOIMINTATUOTOT	345	313	313	609
TOIMINTAKULUT	- 3 896	- 4 066	- 4 120	- 5 822
TOIMINTAKATE	- 3 551	- 3 752	- 3 807	- 5 213
Vapaa-aika				
TOIMINTATUOTOT	921	915	765	766
TOIMINTAKULUT	- 5 393	- 5 217	- 5 379	- 5 194
TOIMINTAKATE	- 4 472	- 4 303	- 4 614	- 4 427

SIVISTYS YHTEENSÄ (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	17 851	15 906	15 756	16 614
TOIMINTAKULUT	- 107 650	- 109 570	- 110 958	- 119 080
TOIMINTAKATE	- 89 799	- 93 664	- 95 202	- 102 465

Kasvu ja Ympäristö

KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024
Kehittäminen ja hallinto				
TOIMINTATUOTOT	65	7	7	1
TOIMINTAKULUT	- 873	- 1 035	- 1 011	- 1 173
TOIMINTAKATE	- 808	- 1 028	- 1 004	- 1 172
Elinvoima, asuminen ja kehittäminen				
TOIMINTATUOTOT	577	2	2	2
TOIMINTAKULUT	- 1 437	- 825	- 825	- 885
TOIMINTAKATE	- 860	- 823	- 823	- 883
Projektitoimisto				
TOIMINTATUOTOT	386			
TOIMINTAKULUT	- 958	- 974	- 974	- 1 373
TOIMINTAKATE	- 572	- 974	- 974	- 1 373
Maankäyttö ja paikkatieto				
TOIMINTATUOTOT	4 704	4 947	5 133	5 296
TOIMINTAKULUT	- 2 054	- 2 061	- 2 061	- 2 126
TOIMINTAKATE	2 650	2 886	3 072	3 170
Kaavoitus				
TOIMINTATUOTOT	112	45	45	45
TOIMINTAKULUT	- 959	- 1 153	- 1 153	- 1 249
TOIMINTAKATE	- 847	- 1 108	- 1 108	- 1 204
Rakennusvalvonta				
TOIMINTATUOTOT	890	621	621	401
TOIMINTAKULUT	- 796	- 783	- 783	- 895
TOIMINTAKATE	94	- 162	- 162	- 494

Maankäytön sopimuskorvaukset, 4,0 milj. euroa, sisältyvät maankäytön ja paikkatiedon palvelualueelle.

TEKNINEN LAUTAKUNTA (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024
Yhdyskuntateknikka				
TOIMINTATUOTOT	890	798	798	678
TOIMINTAKULUT	- 11 747	- 12 419	- 12 919	- 13 318
TOIMINTAKATE	- 10 568	- 11 522	- 12 022	- 12 540
Tilapalvelut (taseyksikkö)				
TOIMINTATUOTOT	23 794	24 474	23 349	26 847
TOIMINTAKULUT	- 14 740	- 14 690	- 14 978	- 14 754
TOIMINTAKATE	9 055	9 784	8 371	12 093

KASVU JA YMPÄRISTÖ YHTEENSÄ (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	31 418	30 894	29 955	33 270
TOIMINTAKULUT	- 33 565	- 33 941	- 34 705	- 35 773
TOIMINTAKATE	- 1 856	- 2 947	- 4 650	- 2 403

Toimialueet ovat valtuustoon nähden toimintakatesitovia.

Kunnanhallitus

KÄYTTÖMAISUUDEN MYYNTIVOITOT (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024
Käyttöomaisuuden myyntivoitot (tavanomaiset)				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	8 596	10 200	10 200	10 200
Rakennusten myyntivoitot				
Osakkeiden myyntivoitot	1 008			
Muut myyntivoitot				

Kuntatoimiala

KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	66 088	63 590	62 701	67 212
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	290	100	100	100
TOIMINTAKULUT	- 296 814	- 165 044	- 167 359	- 177 196
TOIMINTAKATE	- 230 436	- 101 354	- 104 558	- 109 884

Tuloslaskelmaosa

TUUSULAN KUNTA (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024
VEROTULOT	217 187	106 798	109 798	103 669
VALTIONOSUUDET	36 369	24 369	27 325	28 728
Korkotuotot	78	60	60	173
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	488	488	488	488
Muut rahoitustuotot	330	220	220	220
Korkokulut	- 1 276	- 1 689	- 1 689	- 3 485
Muut rahoituskulut	- 1	- 50	- 50	- 50

Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä valtuuston nähden ovat verotulot, valtionosuudet, käyttöomaisuuden myyntivoitot, korkokulut ja muut rahoituskulut.

INVESTOINTIOSA (1 000 €)	Määrärahat	Tuloarviot
	TA 2024	TA 2024
KUNNANHALLITUS		
Aineettomat hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	8 000	12 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Koneet ja kalusto		
Osakkeet ja osuudet		
Tietokoneohjelmistot/käyttöoikeudet	1 530	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset		
KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA		
Aineettomat hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Koneet ja kalusto	529	
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Koneet ja kalusto	210	
KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA		
Koneet ja kalusto		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
TEKNINEN LAUTAKUNTA		
Talonrakennus	48 283	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	19 880	
Muut pitkävaikutteiset menot	930	
Koneet ja kalusto	130	
Investoinnit yhteensä	79 492	12 000
RAHOITUSOSA (1 000 €)	Määrärahat	Tuloarviot
	TA 2024	TA 2024
Antolainauksen muutokset		
<i>Antolainasaamisten lisäykset</i>		
<i>Antolainasaamisten vähennykset</i>		
Lainakannan muutokset		
<i>Pitkäaikaisten lainojen lisäys</i>	25 000	
<i>Pitkäaikaisten lainojen vähennys</i>		
<i>Lyhytaikaisten lainojen muutos</i>	34 000	
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	
Yhteensä	59 000	

Lainakannan muutos ei sisällä vesihuoltoliikelaitokselle annettavaa 3 milj. euron lainaa.

Teknisen lautakunnan alla toimiva tilapalvelut hallinnoi talonrakennushankkeita, ja talonrakennushankkeiden investointieurot näytetään teknisen lautakunnan alla. Yhdyskuntateknikka hallinnoi kiinteitä rakenteita ja laitteita, ja investointieurot näytetään teknisen lautakunnan alla. Kunnanhallituksen alla Yhteisten palveluiden toimialueeseen kuuluva tietohallinnon ja kehittämisen palvelualue hallinnoi tietokoneohjelmistoja, ja tietokoneohjelmistohankkeiden eurot näytetään kunnanhallituksen alla.

KUNTATOIMIALA

2.2 KUNTATOIMIALA

Vastuuhenkilö: Vt. kansliapäällikkö Markku Vehmas

KUNTATOIMIALA YHTEENSÄ (ilman vesihuoltoliikelaitoksia)

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	66 088	53 390	52 501	57 012	56 785	55 532	58 244	58 971
Myyntituotot	20 043	20 091	20 091	21 238	21 702	22 032	22 333	22 636
Maksutuotot	9 525	9 408	9 408	9 660	8 675	8 788	8 895	9 002
Tuet ja avustukset	3 442	840	1 040	1 269	1 282	1 295	1 308	1 321
Muut toimintatuotot	33 077	23 051	21 962	24 844	25 126	23 417	25 709	26 012
Valmistus omaan käyttöön	290	100	100	100	100	100	100	100
TOIMINTAKULUT	- 296 814	- 165 044	- 167 359	- 177 196	- 179 619	- 179 644	- 181 248	- 183 440
Henkilöstökulut	- 83 159	- 82 150	- 83 386	- 89 652	- 91 352	- 91 793	- 92 880	- 93 844
Palvelujen ostot	- 172 099	- 38 756	- 40 158	- 44 220	- 44 824	- 44 748	- 45 126	- 45 875
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 9 632	- 10 615	- 10 899	- 10 419	- 10 430	- 10 169	- 10 154	- 10 234
Avustukset	- 7 839	- 8 100	- 8 108	- 5 858	- 5 834	- 5 733	- 5 721	- 5 806
Muut toimintakulut	- 24 086	- 25 423	- 24 808	- 27 046	- 27 178	- 27 201	- 27 366	- 27 682
TOIMINTAKATE	- 230 436	- 111 554	- 114 758	- 120 084	- 122 734	- 124 012	- 122 903	- 124 369

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	-44,39 %	-43,61 %	7,36 %	1,37 %	0,01 %	0,89 %	1,21 %
TOIMINTAKATE	-51,59 %	-50,20 %	7,65 %	2,21 %	1,04 %	-0,89 %	1,19 %

Toiminnan kuvaus

Kuntatoimialaan kuuluvat Kunnanjohtodon ohella Yhteisten palveluiden, Sivistyksen sekä Kasvun ja ympäristön toimialueet. Kuntatoimiala vastaa kunnan operatiivisesta johtamisesta ja kuntatasoisesta edunvalvonnasta.

Pormestari johtaa kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Pormestari toimii kunnanhallituksen puheenjohtajana ja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Pormestari toimii myös kunnanhallituksen konsernijaoston puheenjohtajana. Pormestari on päätoiminen luottamushenkilö. Lisäksi kuntatoimialalla on kaksi osa-aikaista apulaispormestaria.

Kansliapäällikkö johtaa ja kehittää kunnan toimintaa pormestarin alaisuudessa sekä johtaa kuntatoimialaa ja vastaa kuntatoimialalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan asianmukaisuudesta. Kansliapäällikkö johtaa kunnan johtoryhmää ja kunnan johtoryhmän ja poliittisen johtoryhmän yhteiskokouksia sekä toimii toimialuejohtajien esimiehenä.

Kunnan johdon keskeinen vastuualue on sidosryhmäyhteistyön johtaminen ja omistajaohjaus. Keskeisiä vaikuttamisen sidosryhmiä ja vaikuttamisen foorumeita ovat mm. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue, HSL, Kuuma-kunnat ja Uudenmaan liitto. Muita kunnanjohtodon vastuualueita ovat mm. terveyden ja hyvinvoinnin työn koordinointi, osallisuustyö sekä viestintä ja markkinointiviestintä.

KUNNANJOHTO

Kunnanjohto nettokulut
106 €/asukas

86 kpl osallistuvan
budjetoinnin ideaa

Avoimia työpaikkoja
vuosittain n. 380 kpl

2.3 KUNNANJOHTO

Toimialue

Vastuuhenkilö: vt. kansliapäällikkö Markku Vehmas

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	4 916	4 612	4 612	83	84	84	85	86
Myyntituotot	4 075	3 967	3 967	48	48	49	49	50
Maksutuotot	772	640	640					
Tuet ja avustukset	40	5	5	35	35	36	36	36
Muut toimintatuotot	30							
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT	- 143 499	- 9 818	- 9 682	- 4 348	- 4 635	- 4 725	- 4 816	- 4 908
Henkilöstökulut	- 5 813	- 4 944	- 4 948	- 1 575	- 1 606	- 1 638	- 1 671	- 1 705
Palvelujen ostot	- 136 367	- 3 496	- 3 347	- 1 829	- 2 068	- 2 109	- 2 151	- 2 193
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 235	- 150	- 150	- 48	- 49	- 50	- 51	- 52
Avustukset	- 129	- 174	- 183	- 217	- 221	- 226	- 230	- 235
Muut toimintakulut	- 954	- 1 054	- 1 054	- 680	- 691	- 702	- 713	- 724
TOIMINTAKATE	- 138 583	- 5 206	- 5 070	- 4 265	- 4 552	- 4 640	- 4 730	- 4 822

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	-93,16 %	-93,25 %	-55,72 %	6,61 %	1,93 %	1,93 %	1,93 %
TOIMINTAKATE	-96,24 %	-96,34 %	-18,08 %	6,72 %	1,94 %	1,94 %	1,94 %

sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kunnanjohto

Viestintä

Edustus ja suhdetoiminta, kv-toiminta

Hyte-lautakunta

Kuntayhteistyö

Osallisuus

Yhteistoiminta ja jäsenmaksut

Turvallisuus ja varautuminen

Tuusinfo

Toimialueen palvelualueet

Kunnan johdon tehtävänä on kehittää, ohjata ja valvoa kuntakonsernin toimintaa sekä tukea koko organisaation toimintakykyä, kuntastrategian tavoitteiden toimeenpanoa ja kunnan edunvalvontaa.

Kunnan johto vastaa kuntayhteistyöstä, kuntayhtymien yhteistoimintaosuuksista ja jäsenmaksuista sekä kunnan edustus- ja suhdetoiminnasta. Kunnan johdon organisaatioon kuuluvat kuntayhteistyön, hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden sekä turvallisuuden edistämisen, viestinnän, edustustoiminnan ja kansainvälisen toiminnan koordinoitutyö sekä Tuusinfon palvelut.

Kunnan johtoon kuuluvat valtuusto, kunnanhallitus, konsernijaosto, toimikunnat sekä tarkastustoimi. Kunnanvaltuusto kokoontuu vuoden 2024 aikana noin 10 kertaa, joiden lisäksi vuoden aikana järjestetään kaksi valtuustoseminaaria. Kunnanhallitus kokoontuu pääsääntöisesti viikoittain maanantaisin, joiden lisäksi

järjestetään kaksi kunnanhallituksen seminaaria. Konsernijaosto ja valtuustoasiain valmistelutoimikunta kokoontuvat pääsääntöisesti kerran kuussa.

Viestinnän tehtävänä on tukea kunnan strategian toteuttamista, toimia kuntabrändin rakentamisessa sekä vastata markkinointiviestinnästä ja sisäisestä viestinnästä. Lisäksi viestintäyksikkö edesauttaa demokratian toteutumista tuomalla esiin kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia ja informoimalla kunnan päätöksentekoon vaikuttavista asioista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta ohjaa kuntatasoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja yhteistyötä, vastaa hyvinvoinnin ja terveyden suunnitelman valmistelusta, seurannasta ja raportoinnista, ohjaa ja ohjeistaa kunnan päätöksenteon vaikutusten ennakoarviointimenettelyä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmista sekä ohjaa ja kehittää osaltaan kuntalaisvaikuttamista (vaikuttamistoimielimet, verkostot).

Osallisuus-palveluyksikkö koostuu alueellisista kehittämisverkostoista, kuntatasoisesta osallisuustyöstä, osallistuvasta budjetoinnista sekä ikäihmisten-, lapsi- ja perheasiain- ja vammaisneuvostosta. Neuvostojen osallisuus halutaan varmistaa valmistelussa olevissa keskeisissä asioissa ja lausuntoja annettaessa. Kehittämisverkostoissa koordinoidaan kaikille avoimia alueen ja asukkaiden verkostoja ja tuetaan kuntalaisten omaehtoista tekemistä.

Turvallisuudessa ja varautumisessa huolehditaan kunnan kokonaisturvallisuuden ylläpidosta sekä suunnitellaan kunnan ja kuntalaisten arjen turvallisuutta lisääviä toimenpiteitä. Yksikkö kehittää varautumista ja valmiussuunnittelua, kunnan väestönsuojelutehtäviä sekä järjestää niihin liittyviä harjoituksia. Yksikössä ylläpidetään kunnan valmiussuunnitelman yleistä osaa. Turvallisuuspalveluissa konsultoidaan toimialoja valmius-, pelastus- ja turvallisuussuunnitelmien laadinnassa ja päivittämisessä yhteistyössä pelastuslaitoksen, poliisin ja muiden viranomaisten kanssa.

Keskitetty asiakaspalvelu TuusInfo palvelee sekä kuntalaisia että sisäisiä asiakkaita. Keskeisiä kuntalaisille tuotettavia palveluita ovat HSL-asiointi ja neuvonta, palautekanavien operatiivinen hoitaminen, yhteisö-, kokous ja liikuntatilojen tilavaraukset, hallinta ja kehittäminen, verkkokaupan hoitaminen, osallisuustyö, yleisneuvonta kunnan palveluista, puhelinpalvelut ja chat. Kunnan henkilöstöä palvelee mm. postitustoiminnoin ja erilaisin muin palveluin.

Toimintaympäristön ja toiminnan muutokset

Kunnan toimintaympäristö muuttui olennaisesti, kun Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen toiminta käynnistyi 1.1.2023. Tuusulan edunvalvonnan tavoitteina vuodelle 2024 ovat saavutettavat sosiaali- ja terveyspalvelut koko Tuusulan alueella, hyvin toimivat yhdyspinnat hyvinvointialueen kanssa sekä Etelä-Tuusulan hyte-keskushankkeen edistäminen.

Uuden työllisyysalueen valmistelu on Tuusulan kunnan keskeinen painopistealue vuonna 2024. Tuusula on päättänyt perustaa yhteisen työllisyysalueen 1.1.2025 alkaen yhdessä Hyvinkään, Järvenpään, Mäntsälän, Nurmijärven ja Pornaisten kuntien kanssa. TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Yhteisen työllisyysalueen myötä työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla ja tukevat nopeamman työllistymisen tavoitetta.

Kunnan johdon tehtävänä on osaltaan mahdollistaa kuntalaisten yhdenvertaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen palveluiden järjestämis- ja kehittämistyössä. Myös viestinnän ja Tuusinfon tehtävänä on auttaa tämän tavoitteen saavuttamisessa.

Vuonna 2024 tavoitteena on aktiivinen viestintä kunnan palveluista, kehittämisestä ja uudistuvasta palveluverkosta kunnan brändin vahvistamiseksi. Palveluverkkoviestintää ja -markkinointia toteutetaan kohteiden merkkipaalut huomioiden. Erityistä huomiota kiinnitetään myös laadukkaisiin palveluihin seinien sisällä. Työnantajabrändiä kehitetään kunnan johdon ja henkilöstöpalveluiden kanssa. Brändin kehittymistä seurataan bränditutkimuksen avulla. Vuonna 2024 julkaistaan kunnan uudet verkkosivut ja valmistellaan sitä, että osa erillissivustoista siirtyy uudelle alustalle.

Hyte-lautakunta varmistaa ja seuraa kuntastrategian ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumista vuonna 2024, yhdyspintatyötä hyvinvointialueen ja 3. sektorin kanssa ja luo edellytyksiä tuusulalaisten hyvinvoinnille. Hyte-työssä edistetään hyvinvointikeskushanketta ja sen monitoimijaisuutta sote-, hyte- ja opiskelupalveluiden osalta sekä ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja kehitämme kaiken ikäisten olohuone toimintaa.

Vuoden 2024 aikana kehitetään palveluiden käyttäjien asiakaskokemusta, asiakaskokemuksen mittaamista ja johtamista sekä keskitetyn asiakaspalvelun yhteyteen tuotavia palveluita. Jatkamme kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa ja kuntalaislähtöistä kehittämistä. Lisäksi edistetään osallistuvan budjetoinnin toteutusta ja sekä arvioidaan ja valmistellaan kehittämisverkostojen toimintamallia valtuustokaudelle 2025–2029. Tuusinfon toiminnan ja keskitetyn asiakaspalvelun yhteyteen tuotavien uusien palveluiden kehittämistä jatketaan.

Tavoitteena on valmistella kunnan kansainvälistymissuunnitelma ja viedä sen käytännön toimenpiteiksi sekä kuntatasoisesti ottaa käyttöön uudistetut avustuskäytännöt.

Ukrainan sodan vaikutukset näkyvät edelleen Tuusulan varautumisessa 2024. Kunnan toiminnan kannalta keskeisiä uhkia ovat mm. sähkön saannin häiriöt, hybridi- ja kyberuhkat, kriittinen infrastruktuuri (ml. ICT) ja sen toiminnan haavoittuvuudet. Itämerellä havaittujen tapahtumien johdosta kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen kiinnitetään erityistä huomiota; kunnan kriittiseen infrastruktuurin suojaamista parannetaan teknisin apuvälinein sekä tiedottamalla ja kouluttamalla henkilöstöä uhkien havaitsemiseen ja toimintaan häiriötilanteissa. Lisäksi vuonna 2024 keskitytään myös turvallisuusjohtamisen kehittämiseen. Alueellisen turvallisuuden kehittämistä jatketaan myös alueellisissa työryhmissä.

Talous ja tuottavuus

Kunnan johdon talousarvion 2024 sitova toimintakate on 4,27 milj. euroa. Toimialueen kokonaismenot ovat 4,35 milj. euroa ja tuotot 0,08 milj. euroa. Suurimmat menoerät koostuvat henkilöstömenoista 1,57 milj. euroa ja palveluiden ostoista 1,83 milj. euroa.

Strategian toteuttaminen

1. Päämäärä: Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä

1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
1.1 Kehitämme palveluiden käyttäjien asiakaskokemusta ja sen johtamista	Asiakaskokemuksen arviointi on toteutettu. Toimintatapoja on kehitetty asiakaslähtöisemmäksi.	Valtuustotavoite

1.2 Edistämme hyvinvointikeskushanketta ja sen monitoimijaisuutta	Sote-, hyte- ja opiskelupalveluiden keskittymän suunnittelu etenee ja rakentaminen käynnistyy. Tilankäytölliset yhteiskäyttöratkaisut ovat huomioitu.	Valtuustotavoite
1.3 Hyväksymme kansainvälistymissuunnitelman ja viemme sen käytännön toimenpiteiksi	Kansainvälistymissuunnitelma on valmis ja sen toimeenpano käynnistynyt.	Lautakuntatavoite
1.4 Viestimme ja markkinoimme aktiivisesti kunnan palveluista, kehittämisestä ja uudistuvasta palveluverkosta vahvistaen kunnan brändiä	Viestinnän selkeys ja monikielisyys on huomioitu viestintämateriaaleissa ja koulutuksissa. Asiakastytyväisyyttä seurataan ja tarvittavat kehittämistarpeet huomioidaan. Palveluverkkoviestintää ja –markkinointia toteutetaan kohteiden merkkipaalut huomioiden. Työnantajabrändistrategian viestintä- ja markkinointitoimet on tehty Viestinnän osaamisen koulutustarjonta organisaatiossa on jatkuva. Brändin seurantatutkimus toteutetaan. Viestinnässä noudatetaan sille määriteltäviä painopistealueita. Olemme mukana järjestämässä Jokelan 150 –vuotisjuhlat.	Lautakuntatavoite

2. Päämäärä: Tuusulassa on hyvä elää

6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
6.1 Vahvistamme hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa	Yhdyspinnan toimivuuden arviointi, hyvinvointisuunnitelmien tavoitteiden toteutuminen, järjestöneuvottelukunnan ja järjestöfoorumin toteutuminen Vapaaehtoistoiminnan koordinaation arviointi ja tulevaisuuden ratkaiseminen. Järjestötyytyväisyyden arviointi.	Valtuustotavoite
6.2 Kehitämme ikäihmisten kotona-asumista tukevia palveluita ja kehitämme kaikenikäisten olohuonetoimintaa	Käynnissä olevan kohtaamispaikkatoiminnan määrä ja laatu, kävijöiden määrä ja asiakastytyväisyys, palveluvalikoima.	Lautakuntatavoite

7. Vahvistamme kunnan, asukkaiden ja yhteisöjen yhteistyötä ja kumppanuutta

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
--------------	-----------------------	------

7.1 Otamme käyttöön uudistetut avustuskäytännöt	Avustukset on jaettu uuden toimintamallin mukaisesti.	Valtuustotavoite
---	---	------------------

8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
8.1 Jatkamme kunnan osallisuusmallin toimeenpanoa ja kuntalaislähtöistä kehittämistä	Asukas- ja asiakasraadit ja paneelit ovat perustettu ja toiminnassa. Osallistuvan budjetoinnin prosessin toimivuus (mm. tekninen takahuone) on varmistettu. Kehittämisympäristöjen toimintamalli on arvioitu ja linjattu valtuustokaudelle 2025-.	Lautakuntatavoite

10. Varmistamme arjen ja lähiympäristön turvallisuuden

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
10.1 Vahvistamme turvallisuuden tunnetta sekä kehitämme varautumista ja jatkuvuuden hallintaa	Sisäinen asiakastyytyväisyys. Katuturvallisuus –indeksi ja turvallisuuskyselyn tulokset Turvallisuusfoorumien toimintaan osallistuminen ja toimivuus Turvallisuussuunnitelman toimeenpano Jatkuvuudenhallinnan kehittämis- ja toteutussuunnitelmien toteutumisen arviointi	Valtuustotavoite

3. Päämäärä: Tuusula kehittyä kestävästi

14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
14.1 Teemme tarvittavat toimenpiteet poliittisen johtamisjärjestelmän kehittämiseksi	Organisaation toimivuuden arviointi on tehty strategiaan peilaten. Päätöksentekotoimielinrakenteen arviointi on käynnistetty	Valtuustotavoite

Vuoden 2024 talousarvio ja sen sisältämät sitovat vuosittaiset tavoitteet perustuvat Tuusulan kuntastrategiaan 2022–2025. Yleishallinnon ja johdon tuen toimialueella kohdistuu vuonna 2024 10 sitovaa tavoitetta. Tavoitteet on esitetty yllä olevassa taulukossa.

Henkilöstösuunnitelma

Kunnan johdon henkilömäärä vähenee yhdellä, kun johdon assistentin vakanssi siirtyy Yhteisten palveluiden toimialueelle.

Toimialue yhteensä	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutos (+/-)
Vakituiset	16	15	-1
Määräaikaiset	3	3	0
Vaihtoehtoinen työvoima	2	0	-2

Suunnitellut henkilöstölisäykset on avattu tarkemmin kohdassa kunnan henkilöstösuunnitelma.

YHTEISET PALVELUT

Yhteiset palvelut
nettokulut
436 €/asukas

Ostolaskujen määrä
31 000 kpl

Viranhaltijoita/työntekijöitä
1 910 hlöä

2.4 YHTEISET PALVELUT

Toimialue

Vastuuhenkilö: Vs. toimialuejohtaja Satu Kuivasto

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	2 299	1 977	2 177	7 045	7 273	7 482	7 653	7 825
Myyntituotot	996	994	994	5 052	5 232	5 396	5 530	5 664
Maksutuotot	634	665	665	1 507	1 550	1 589	1 622	1 656
Tuet ja avustukset	574	287	487	447	452	456	461	466
Muut toimintatuotot	95	31	31	39	39	40	40	40
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT	- 12 100	- 11 715	- 12 014	- 17 997	- 18 415	- 18 807	- 19 155	- 19 507
Henkilöstökulut	- 5 373	- 4 941	- 5 240	- 9 204	- 9 452	- 9 682	- 9 880	- 10 080
Palvelujen ostot	- 3 945	- 3 905	- 3 905	- 5 616	- 5 725	- 5 827	- 5 923	- 6 019
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 58	- 49	- 49	- 142	- 147	- 151	- 155	- 159
Avustukset	- 2 126	- 2 200	- 2 200	- 2 200	- 2 236	- 2 271	- 2 304	- 2 339
Muut toimintakulut	- 597	- 619	- 619	- 834	- 856	- 876	- 893	- 911
TOIMINTAKATE	- 9 801	- 9 737	- 9 837	- 10 952	- 11 142	- 11 326	- 11 502	- 11 682

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	-3,18 %	-0,71 %	53,62 %	2,33 %	2,13 %	1,85 %	1,84 %
TOIMINTAKATE	-0,65 %	0,36 %	12,47 %	1,74 %	1,65 %	1,55 %	1,57 %

Toimialueen palvelualueet

Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö
Hallintopalvelut
Talouden ohjaus
Kehittäminen ja tietohallinto
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Toimintaympäristön ja toiminnan muutokset

Yhteisten palveluiden toiminnalle mahdollisuuksia sekä haasteita luovat nopeasti kasvava tiedon määrä ja sen hallinta, teknologioiden nopea kehitys, lisääntyneet kyberturvallisuuteen liittyvät riskit, monipuolistuvat hankintakäytännöt, asiointimäärien kasvu sekä asiakkaiden lisääntyvät palveluodotukset. Henkilöstön asiantuntijuuden ja osaamisen merkitys korostuu ja kilpailu osaavasta työvoimasta kiihtyy. Muita keskeisiä muutosajureita ovat vireillä oleva TE-palveluiden siirtäminen valtiolta kunnalle sekä kasvavan maahanmuuton ja erityisesti ukrainalaisten kotikuntaoikeuden ja siihen liittyvän kotouttamisen tuen tarpeisiin vastaaminen. Nuorten aikuisten palveluissa asiakasmäärät ovat lisääntyneet ja ohjauksen ja tuen tarve on myös kasvussa.

Toimialueella iso ponnistus vuonna 2024 tulee olemaan talous- ja henkilöstöpalveluiden järjestelmätoimittajan vaihto Sarastialta Monetra Oy:lle 1.4.2024. Tämä muutos sitoo niin talouden ohjauksen, henkilöstöpalveluiden kuin ICT-palveluiden resursseja merkittävästi. Lainopillisissa palveluissa organisoidaan vuoden 2024 aikana presidentinvaalien ja europarlamenttivaalien järjestelyitä sekä keskusvaalilautakunnan päätösten valmistelua.

Jatkamme Yhteisten palveluiden toimialueella sisäisten palveluprosessien kehittämistä palveluiden laadun ja

kustannustehokkuuden parantamiseksi huomioiden asiakastytyväisyyskyselyssä tullut palaute. Kehitämme asiantuntija- ja tukipalveluiden yhteisiä rakenteita ja viestintää. Kuvaamme palveluprosessit ja huolehdimme ajantasaisista ohjeistuksista, viestinnästä ja henkilöstön perehdytyksestä. Käymme säännöllistä keskustelua toimialueiden kanssa palvelutarpeista ja -odotuksista.

Talouden ohjauksessa huolehdimme kunnan talouden tasapainosta sekä velkaantumisen hallinnasta. Hankintapalveluissa pilotoidaan hankintojen johtamista ja panostetaan henkilöstön hankintaosaamisen kehittämiseen. Kehitämme kunnan henkilöstön johtamisen ja osaamisen kehittämistä Osaaminen ja kyvykkyys -ohjelman mukaisesti ja edistämme valmentavaa työyhteisökulttuuria. Osana ennakoivaa henkilöstösuunnittelua luomme henkilöstön työurajohtamisen toimintamallin ja kehitämme osaamisen hallinnan ja jakamisen toimintatapoja. Sähköistämme päätöksentekoa sekä valmistelemme uuden asianhallinnan ja sähköisen arkistoinnin ratkaisun kilpailutusta ja käyttöönottoa. Kunnan tiedolla johtamisen kyvykkyyttä kasvatetaan laatimalla tiedolla johtamisen strategia ja määrittelemällä tiedon kokonaisarkkitehtuuri.

Talous ja tuottavuus

Yhteisten palveluiden talousarvion sitova toimintakate on 10,95 milj. euroa. Toimialueen vuoden 2024 toimintakulut ovat 17,99 milj. euroa ja toimintatuotot 7,04 milj. euroa. Suurimmat menoerät koostuvat henkilöstömenoista sekä palveluiden ostoista.

Strategian toteuttaminen

1. Päämäärä: Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä

1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä		
Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
1.10 Vaihdamme talous ja henkilöstöpalveluiden järjestelmätoimittajan onnistuneesti	Projektin laatu- ja aikataulutavoitteet toteutuvat suunnitellusti; Palkanmaksu ja palkkojen oikeellisuus toteutuvat sovitusti. Myyntilaskut oikein ja ajallaan asiakkaille. Ostolaskut maksuun ilman viivettä.	Valtuustotavoite
1.11 Kehitämme ICT-palvelujen asiantuntijuutta, työnkuvia ja palvelutuotantoa vastaamaan tulevien vuosien tarpeita	Palveluiden järjestämisen suunnittelun mukaisia toimenpiteitä on toteutettu (esim. osaulkoistukset). Asiantuntijakoulutuksia on järjestetty (esim. Microsoft 365 ympäristö, tietoturva, ict-hankinnat) ja yksikön työnkuvat on tarkistettu. Palvelupyynnöiden keskimääräiset vaste-/ratkaisuajat lyhenevät vuoden aikana ja asiakastytyväisyyden taso kasvaa edellisvuodesta.	Lautakuntatavoite

1.12 Luomme yhteisen palvelukatalogin kautta palveluiden jatkuvan kehittämisen mallin	Palvelukatalogin kautta on tunnistettu olennaiset palvelut tarkemman analyysin kohteeksi. Palveluiden tarkempi analyysi on käynnistynyt kaikilla toimialueilla yhteisen konseptin mukaisesti.	Valtuustotavoite
1.13 Nostamme kybervarautumisemme kyvykkyydet uudelle tasolle	Toipumissuunnitelmat on päivitetty tietohallintalain vaatimusten mukaiseksi ja teknisten turvatoimien jatkuvan kehittämisen/laadunhallinnan toimintamallia toteutetaan. Osaamisen kehittäminen on varmistettu avainhenkilöiden koulutuksilla.	Valtuustotavoite
1.14 Valmistaudumme suunnitelmallisesti TE 2025 palvelumuutokseen	Olemme varmistaneet laadukkaan ja aikataulussa edistyvän valmistelun työllisyysalueen kanssa. Palvelumuutoksen käyttöönottoon on täysi valmius 1.1.2025 alkaen.	Valtuustotavoite

4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
4.2 Tuemme työllisyyttä tiivistämällä kunnan palveluverkosto-, yritys- ja oppilaitosyhteistyötä	Työllisyyspalveluiden yhteistyörakenteet ja toimintamallit ovat määritelty ja ovat käytössä paikallisten yrittäjien sekä oppilaitosten kanssa. Elinvoimaohjelman tavoitteiden mukainen yritys yhteistyö työvoiman saatavuuden edistämiseksi on toteutunut. Asiakastyön verkosto nuorten aikuisten palveluissa on rakennettu ja toimii säännöllisesti. Ohjaamossa asioivien asiakkaiden, joilla on monialainen palvelukontakti, lkm kasvaa (ohjaamotilastot.fi). Kunnan järjestämien rekrytointitapahtumien lukumäärä kasvaa.	Lautakuntatavoite

3. Päämäärä: Tuusula kehittyy kestävästi

14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
--------------	-----------------------	------

<p>14.5 Pidämme kunnan talouden tasapainossa ja velkaantumisen hallinnassa</p>	<p>Talousarvion verotulot, käyttöomaisuuden myyntitulot ja tulos toteutuvat budjetin mukaan. (Palvelujen kustannukset) Tuusulan toimintakate/asukas enintään Kuuma-kuntien keskimääräisellä tasolla. Kunnan käytössä olevat tilat brm2/asukas laskee. Tuusulan lainamäärää kasvaa enintään talousarvion mukaisesti.</p>	<p>Valtuustotavoite</p>
<p>14.6 Toimimme aikaisempaa kustannustehokkaammin keskittyissä hallinto-, henkilöstö-, talous- ja ict-palveluissa</p>	<p>Palvelujen asiakastyytyväisyys on kasvanut vuoteen 2023 verrattuna. Hallintopalvelujen valmisteluprosessit on kuvattu ja asianhallintajärjestelmän hankinta toteutettu. Holhoustoimen edunvalvontapalveluissa on otettu käyttöön verkkolaskutus ja sähköinen arkisto. Henkilöstöpalveluissa on otettu käyttöön sähköinen allekirjoitus ja sähköinen arkisto. ICT palvelujen tuottamisessa on arvioitu ja lisätty kustannustehokkuutta.</p>	<p>Lautakuntatavoite</p>
<p>14.7 Pilotoimme hankintojen johtamista uudistetun toimintamallin mukaisesti</p>	<p>Merkittäviä hankintoja koskeva projektisuunnitelmapohja on valmis ja käytössä. Hankintaosaaminen kunnassa kehittyi edellisvuodesta. Kehitämme menetelmiä hankintojen tuloksellisuuden, esimerkiksi ympäristövastuullisuuden, arvioimiseksi. Uudistetun toimintamallin mukainen seuranta ja analysointi sekä hankinnoille asetettavat mittarit ovat käytössä suunnitelluin osin.</p>	<p>Valtuustotavoite</p>
<p>14.8 Kasvatamme kunnan tiedolla johtamisen kyvykkyyttä ja luomme perustan pitkäjänteisille teknisille ratkaisuille</p>	<p>Tiedon (tietopääoma, tietojärjestelmät ja raportointialustat) nyky- ja tavoitearkkitehtuuri on kuvattu. Toimet tavoitearkkitehtuurin toteuttamiseksi on aloitettu. Kunnan tiedolla johtamisen toimintasuunnitelma on valmis ja tiedolla johtamisen jatkuva kehittäminen on turvattu. Käytössä olevat järjestelmät ja tieto on määritelty osaksi johtamisen prosesseja. Tiedolla johtamisen kyvykkyyttä ja kulttuurin muutosta on tuettu koulutuksin sekä toimialuekohtaisella työskentelyllä.</p>	<p>Valtuustotavoite</p>

Vuoden 2024 talousarvio ja sen sisältämät sitovat vuositavoitteet perustuvat Tuusulan kuntastrategiaan 2022–2025. Yhteisten palveluiden toimialueella kohdistuu vuonna 2024 yhteensä 10 sitovaa tavoitetta. Tavoitteet on esitetty yllä olevassa taulukossa.

Henkilöstösuunnitelma

Toimialue yhteensä	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutos (+/-)
Vakituiset	68	119	+51
Määräaikaiset	5	4	-1
Vaihtoehtoinen työvoima	4	1	-3

Suunnitellut henkilöstölisäykset on avattu tarkemmin kohdassa kunnan henkilöstösuunnitelma.

2.4.1 Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö

Palvelualue

Vastuhenkilö: henkilöstöjohtaja Satu Kuivasto

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	836	668	868	735	742	749	757	764
TOIMINTAKULUT	- 5 629	- 5 469	- 5 734	- 5 999	- 6 097	- 6 191	- 6 282	- 6 375
TOIMINTAKATE	- 4 793	- 4 801	- 4 866	- 5 265	- 5 355	- 5 442	- 5 525	- 5 610

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	-2,84 %	1,86 %	9,69 %	1,62 %	1,54 %	1,47 %	1,48 %
TOIMINTAKATE	0,17 %	1,52 %	9,65 %	1,71 %	1,62 %	1,53 %	1,54 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Henkilöstöpalvelut

Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut

Nuorten aikuisten palvelut

Toiminnan kuvaus

Henkilöstöpalvelut tuottaa palveluita kunnan johdolle, esihenkilöille ja henkilöstölle. Palveluihin kuuluvat johdon ja esihenkilöiden tuki ja neuvonta palvelussuhdeasioiden koko elinkaaren ajalta sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja työhyvinvointiin liittyvä kehittämistoiminta ja asiantuntijatuki.

Maahanmuuttopalveluissa toteutetaan maahanmuuttajatyön asiakkaiden palvelut valtion

kustannuskorvauksia hyödyntäen. Maahanmuuttopalveluiden tavoitteena on tarjota kaikille kunnassa oleville maahanmuuttajille neuvontaa ja ohjausta.

Työllisyyspalveluissa tarjotaan monipuolisia neuvonta- ja ohjauspalveluita työnhakijoille. Työllisyyspalveluissa järjestetään työkokeilumahdollisuuksia sekä työllistetään työnhakijoita palkkatuettuihin työsuhteisiin. Työnantajat saavat työllisyyspalveluista neuvontaa liittyen työkokeiluihin, työllisyys Hankkeisiin sekä palkkauksiin haettavista lisäetuista.

Nuorten aikuisten palveluissa tarjotaan nuorille aikuisille laaja-alaista henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta tukemalla nuoren omia voimavaroja ja aktiivista kansalaisuutta. Palvelussa pyritään tavoittamaan tuen tarpeessa olevia nuoria ja ohjaamaan heitä palvelujen ja tuen piiriin, joilla edistetään elämänhallintaa, osallisuutta yhteiskuntaan sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Nuorten aikuisten palvelut tuottaa ohjaamon, starttipajan ja etsivän nuorisotyön palvelukokonaisuuksia.

Painopisteet toiminnassa

Talousarviovuonna 2024 henkilöstöpalveluiden toiminnan painopisteenä on henkilöstöprosessien sujuvoittaminen ja HR-järjestelmien sujuva käyttöönotto uuden palvelujen toimittajan Monetran kanssa. Osaaminen ja kyvykkyys -ohjelmassa osana ennakoivaa henkilöstösuunnittelua ja työurajohtamista laaditaan henkilöstön työurajohtamisen toimintamalli. Henkilöstöhallinnon prosesseja kehitetään jatkuvasti toimialueilta ja esihenkilöiltä tulleen palautteen pohjalta. Henkilöstöhallintoa sujuvoitetaan ja kevennetään ottamalla käyttöön sähköinen allekirjoitus ja sähköinen arkisto.

Työllisyyspalveluissa vuoden 2024 painopisteenä on valmistautua TE-palveluiden siirtämiseen valtiolta kunnille, suunnitella vapaaehtoisten työllisyyspalveluiden toiminnot muuttuvaa lainsäädäntöä vastaavaksi ja yhteensovittaa täydentävät työllistymistä tukevat palvelut lakisääteisiä palveluja tukevaksi kokonaisuudeksi. Sidosryhmäyhteistyön tiivistämistä ja kehittämistä jatketaan.

Maahanmuuttopalveluissa juurrutetaan yhteinen toimintamalli maahanmuuttajien matalan kynnyksen neuvontaan ja ohjaukseen yhteistyössä naapurikuntien kanssa, koska toiminta tulee olla kuntien omaa toimintaa 1.1.2025 alkaen. Ukrainalaisten pakolaisten joukossa kotikuntaa hakeneiden määrä kasvaa jatkuvasti ja sitä kautta valmistaudutaan jatkuvasti kasvavaan neuvonnan ja ohjauksen tarpeeseen. Maahanmuuttajapalveluissa valmistaudutaan tuleviin lakimuutoksiin tarkastelemalla nykyiset toiminnot ja yhteensovitetään ne uudistuvien Te-palveluiden rinnalle toimivaksi kokonaisuudeksi. Lisäksi maahanmuuttajapalveluissa kehitetään vieraskielisten palvelukonseptia yhteistyössä kunnan elinkeinopalveluiden kanssa.

Nuorten aikuisten palveluissa painopisteenä on asiakastyön verkostoyhteistyön tiivistäminen sekä sujuvien palvelupolkujen luominen palveluiden välille oikea-aikaisen ja tehokkaan ohjaamisen saavuttamiseksi sekä psykososiaalisen tuen mallin vahvistaminen osana palvelutarjontaa. Palvelujen rajojen poistamista yhdessä hyvinvointialueen kanssa jatketaan.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Laadimme työurajohtamisen toimintamallin.

Sujuvoitamme ja kevennämme HR:n prosesseja ottamalla käyttöön sähköisen allekirjoituksen ja sähköisen arkiston.

Vaihdamme henkilöstöpalveluiden järjestelmätoimittajan onnistuneesti.

Valmistaudumme TE-palveluiden siirtämiseen valtiolta kunnille.

Tuemme työllisyyttä tiivistämällä kunnan palveluverkosto-, yritys- ja oppilaitosyhteistyötä.

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella tapahtuu vähäisiä muutoksia henkilöstössä. Vuonna 2024 maahanmuuttopalveluissa resurssilisäyksenä on kotouttamisohjaajan määräaikainen resurssi, jolle on saatu valtion rahoitus (80 %) ajalle 1.10.2023 - 30.6.2025. Tämän lisäksi erityisohjaajan määräaikaiseen työsuhteeseen esitetään jatkoa vuodelle 2024 (valtionrahoitus). Työllisyysohjaajan määräaikaiseen työsuhteeseen esitetään myös jatkoa vuodelle 2024.

2.4.2 Hallintopalvelut

Palvelualue

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja Antti-Pekka Röntynen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	1 107	1 011	1 011	1 111	1 122	1 133	1 144	1 156
TOIMINTAKULUT	- 3 058	- 2 577	- 2 577	- 3 055	- 3 105	- 3 152	- 3 199	- 3 246
TOIMINTAKATE	- 1 951	- 1 566	- 1 566	- 1 945	- 1 983	- 2 020	- 2 054	- 2 090

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	-15,73 %	-15,73 %	18,56 %	1,62 %	1,54 %	1,46 %	1,47 %
TOIMINTAKATE	-19,70 %	-19,70 %	24,16 %	1,97 %	1,84 %	1,72 %	1,73 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut
Holhustoimen edunvalvontapalvelut

Toiminnan kuvaus

Päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut -yksikössä hoidetaan yleishallinnon tehtäviä, tuotetaan juridisia palveluja kunnan eri yksiköille ja koordinoidaan ulkoisten juridisten palvelujen hankintaa, vastataan valtuuston, kunnanhallituksen, konsernijaoston, valtuustoasiain valmistelutoimikunnan, keskusvaalilautakunnan, tarkastuslautakunnan, kuntakehityslautakunnan, teknisen lautakunnan ja rakennusvalvontajaoston esityslista- ja pöytäkirjatuotannosta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä vastataan keskusarkiston hoidosta ja asiakirjahallinnon ohjauksesta ja neuvonnasta. Yksikkö huolehtii vaalien viranomaistehtävistä sekä kunnan sisäisen valvonnan järjestelystä.

Palvelualueella turvataan keskusarkiston keskeisten lainmukaisten vaatimusten toteutuminen. Keskeisiä toimintoja ovat pitkään ja pysyvästi säilytettävän tiedon turvaaminen, tietopalveluprosessin sujuva toteuttaminen ja määräajan säilytettävien tietojen asianmukainen hävittäminen.

Holhustoimen edunvalvontapalvelut tuottaa Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirille

ostopalveluna yleisen edunvalvojan palvelut edunvalvonta-alueelle, johon kuuluvat Järvenpään ja Keravan kaupungit sekä Mäntsälän, Pornaisten ja Tuusulan kunnat.

Painopisteet toiminnassa

Vastauksena päätöksentekijöiden ja toimialueiden palveluodotuksiin asetetaan vuoden 2024 tavoitteeksi aiempaa helppokäyttöisemmän asianhallintajärjestelmän kilpailutus sekä päätöksentekoprosessien selkeyttäminen. Hallinnon tukipalveluiden yhdenmukaistamista ja palveluprosessien uudistamista jatketaan.

Lainopillisissa palveluissa tavoitteena on sopimushallinnan kehittäminen ja riskienhallinnan huomioiminen sopimusvalmistelussa. Lisäksi tavoitteena on kilpailutuksen kautta mahdollistaa jouheva ja laadukas ulkoisten juridisten palvelujen hankinta.

Holhustoimen edunvalvontapalveluissa tavoitteena on edetä asiakirjojen sähköistämisessä, verkkolaskutustoiminnallisuuden käyttöönotossa sekä asiantuntijuuden vahvistamisessa. Resursseja on seurattava tarkasti luvatus palvelun laadun varmistamiseksi ja liiallisen kiireen hallitsemiseksi.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Tavoitteemme on aiempaa helppokäyttöisempi asianhallinta sekä sähköistetyt prosessit, joissa välivaiheet on karsittu.

Kilpailutamme asianhallintajärjestelmän, joka mahdollistaa asiakirjavalmistelun järjestelmässä sekä laadukkaan sopimushallinnan.

Jatkamme tukipalveluiden yhdenmukaistamista ja palveluprosessien uudistamista.

Mahdollistamme laajan ja laadukkaan juridisen palvelun omana toimintana sekä puitekumppaneiden kautta.

Etenemme edunvalvonnan palveluiden sähköistämisessä ja asiantuntijuuden vahvistamisessa.

Henkilöstösuunnitelma

Hallintopalvelut -palvelualueen henkilöstön osalta ei suunnitella lisärekrytointeja vuoden 2024 aikana.

2.4.3 Talouden ohjaus

Palvelualue

Vastuuhenkilö: vs. talousjohtaja Heli Hippeläinen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	245	216	216	197	199	201	203	205
TOIMINTAKULUT	- 1 828	- 1 770	- 1 805	- 1 995	- 2 027	- 2 058	- 2 089	- 2 119
TOIMINTAKATE	- 1 583	- 1 555	- 1 590	- 1 798	- 1 828	- 1 857	- 1 885	- 1 914

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	-3,17 %	-1,26 %	12,68 %	1,62 %	1,54 %	1,47 %	1,48 %
TOIMINTAKATE	-1,82 %	0,39 %	15,63 %	1,69 %	1,60 %	1,52 %	1,53 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Talouspalvelut
Controller-palvelut
Hankintapalvelut
Konsernivalvonta ja omistajaohjaus

Toiminnan kuvaus

Taloushallinnon ja suunnittelun palveluyksikössä vastataan kunnan päätöksenteossa ja palvelutuotannossa tarvittavien kuntaa ja sen toimintaympäristöä koskevien taloustietojen hankinnasta, ylläpidosta ja analysoinnista. Yksikössä koordinoidaan kunnan talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelua sekä talousarvion toteutuksen seuranta. Yksikössä huolehditaan koko kuntaa koskevan laskentatiedon kokoamisesta sekä rahoituksen suunnittelusta, järjestämisestä ja seurannasta. Yksikössä hoidetaan keskitetysti koko kunnan ostolaskujen esikäsittelyä ja yleislaskutusta. Yksikkö ostaa kirjanpidon, maksuliikenteen, ulkoisen raportoinnin ja reskontra- sekä perintäpalveluja ulkoiselta palveluntuottajalta.

Toimialueiden talouspäälliköt toimivat controller palvelut-yksikössä. Yksikön toimintaa kehitetään osana Talouden ohjausta; toiminnan painopisteenä ovat laadukas talouden suunnittelu ja raportointi, palveluverkko- ja investointilaskennan kehittäminen, toimintatapojen yhtenäistäminen sekä talouden kehittämishankkeiden tehokas läpivienti.

Hankintapalvelut yksikkö tarjoaa hankintojen kilpailutus- ja asiantuntijapalveluita kaikille toimialueille. Yksikkö tukee toimialueiden hankintojen kilpailuttamista kouluttamalla, avustamalla ja osallistumalla hankinnan kaikissa vaiheissa tukitarpeen mukaan. Yksikkö vastaa koko kuntaa koskevista yhteishankintasopimuksista. Yksikkö tukee hankinnoissa myös kunnan tytäryhtiöitä resurssiensa mukaan.

Konsernivalvonnassa ja omistajaohjauksessa huolehditaan kuntakonsernin konserniohjauksesta kunnanhallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Palveluyksikössä valvotaan kunnan määräysvallassa olevien yhtiöiden toimintaa, tavoitteiden asetantaa, tuloksen kehittymistä, seurataan yhtiöiden hallitustyöskentelyä sekä tehdään tarvittavia esityksiä yhtiöiden toiminnan kehittämiseksi.

Painopisteet toiminnassa

Palvelualueen vuoden 2024 tekemisen keskeisin painopiste on varmistaa uusien talousjärjestelmien sujuva käyttöönotto 1.4.2024 alkaen. Lisäksi talouden ohjaus tukee osaltaan toimialueiden tuottavuustoimien toteuttamista sekä tarvittavien laskelmien tekemistä. Kunnan pitkän tähtäimen talouden suunnittelua ja mallintamista jatketaan Kasvun ja talouden hallintaohjelman sekä palveluverkkolaskelmien avulla.

Palvelualueella huolehditaan uusien talousjärjestelmien saattaminen käyttöönotto valmiiksi yhteistyössä toimittajan kanssa. Lisäksi Talouden ohjaus tukee toimialueita uusien järjestelmien käytössä sekä opastaa uuden järjestelmäkokonaisuuden myötä muuttuvissa talouden toimintatavoissa. Talousarvio- ja tilinpääprosessin sujuva toiminta varmistetaan myös muutoksessa ja jatketaan talousdokumenttiratkaisun kehittämistä. Keskitetyillä taloustoiminnoilla pyritään vastaamaan ostolaskujen käsittelyyn ja laskutukseen liittyviin palvelutoiminnan tehokkuuden, jatkuvuuden ja laadun haasteisiin. Tavoitteena on jatkaa kunnan keskeisten yksiköiden myynti- ja ostolaskuprosessien kartoittamista ja kuvaamista, sekä toimenpiteitä prosessien sähköistämiseksi talouden järjestelmien vaihdon yhteydessä. Lisäksi alv-tiliöintiprosessia pyritään kehittämään myös uudessa järjestelmäympäristössä. Automaatiota tullaan edistämään mm. uuden ostolaskujärjestelmän mahdollisuuksia hyödyntäen.

Kuntaorganisaation hankintojen johtamisen edistämistä jatketaan vuonna 2022 aloitetun hankintatoimen kehittämissuunnitelman mukaisesti ja jo aloitettujen toimenpiteiden toiminnallistamisella. Kehittämistyö on monivuotinen ja sen tarkoituksena on sujuvoittaa ja johtaa kunnan hankintatoimea tavoitteellisesti. Päämääränä on mahdollistaa, että hankintoja tehdään osaavan hankintahenkilöstön avulla, oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisesti hyödyntäen sähköisiä työkaluja. Lisäksi hankintojen johtamista edistetään mm. talousarvion yhteydessä laadittavalla hankintasuunnitelmalla sekä tiivistämällä vuorovaikutusta toimialueiden kanssa. Kunnan hankinnoista julkaistaan hankintakalenteri, jota päivitetään tarpeen mukaan vuoden aikana. Tavoitteena on panostaa enemmän suunnitteluvaiheeseen ja vahvistaa hankintojen kustannusohjausta, läpinäkyvyyttä sekä hyvää sisäistä ja ulkoista viestintää.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Valmistamme uusien talousjärjestelmien sujuvan käyttöönoton.

Varmistamme talouden prosessien toimivuuden uudessa järjestelmäympäristössä.

Johdamme hankintoja hankintasuunnitelman mukaisesti.

Panostamme hankintojen suunnitteluvaiheeseen ja vahvistamme hankintaosaamista.

Henkilöstösuunnitelma

Talouden ohjauksen henkilöstön määrään ei tule muutoksia vuonna 2024.

2.4.4 Kehittäminen ja tietohallinto

Palvelualue

Vastuuhenkilö: kehittämisjohtaja Timo von Behr

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	111	83	83	96	97	98	99	100
TOIMINTAKULUT	- 1 585	- 1 898	- 1 898	- 2 041	- 2 074	- 2 106	- 2 136	- 2 168
TOIMINTAKATE	- 1 474	- 1 815	- 1 815	- 1 945	- 1 977	- 2 008	- 2 037	- 2 068

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	19,79 %	19,79 %	7,52 %	1,61 %	1,54 %	1,46 %	1,47 %
TOIMINTAKATE	23,15 %	23,15 %	7,14 %	1,64 %	1,56 %	1,48 %	1,49 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Digitalisaatio ja tietohallinto
ICT-palvelut
Kehittäminen

Toiminnan kuvaus

Kehittäminen ja tietohallinto -palvelualue vastaa kunnan digitalisaation ja tietohallinnon johtamisesta sekä päivittäisten ICT-palveluiden tuottamisesta ja kehittämisestä. Toiminnalla mahdollistetaan sujuva ja tietoturvallinen sekä ajasta ja paikasta riippumaton työskentely ja kuntalaisasiointi. Palvelualueelta tarjotaan myös käytännön tukea toimialuekohtaisten ICT-ratkaisujen suunnitteluun ja toteutukseen.

Lisäksi palvelualueella edistetään kunnan yhteisiä kehittämishankkeita, kuten tiedolla johtamisen kokonaisuutta ja palveluiden järjestämisen suunnittelua. Palvelualueelta johdetaan kehittämisen johtoryhmän toimintaa ja ohjataan yhteisiä salkkujohtamisen toimintamalleja. Kehittämisen näkökulmasta palvelualueen vastuulle kuuluu myös kunnan strategiatyön tuki ja seuranta.

Painopisteet toiminnassa

Kehittämisen palveluyksikössä talousarviovuoden painopisteenä on kunnan tiedolla johtamiseen sekä palveluiden järjestämisen suunnitteluun liittyvien kokonaisuuksien edistäminen. Lisäksi panostamme strategiatyön seurannan ja vaikuttavuuden parantamiseen sekä riskienhallinnan toimintamallin kehittämiseen.

Digitalisaation ja tietohallinnon palveluyksikössä painopisteeksi on tunnistettu kunnan yhteisten alustaratkaisujen ja digitaalisen infrastruktuurin kehittäminen eri sidosryhmien tarpeet huomioiden. Pyrimme toimintamme kautta mahdollistamaan myös uusien teknologioiden tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämisen laaja-alaisesti kuntaorganisaatiossa. Lisäksi panostamme tietoturvan kehittämiseen erityisesti kyberturvan ja tietosuojan näkökulmista.

ICT-palveluissa painopisteenä on varmistaa kuntaorganisaation toiminnan mahdollistavien perustietotekniikkapalveluiden laadukas ja häiriötön tuottaminen. Lisäksi panostamme palvelun ja osaamisen kehittämiseen tulevaisuuden palvelutarve ja teknologinen kehitys huomioiden. Palvelun kehittämisessä hyödynnämme palveluiden järjestämisen suunnittelun yhteistä konseptia.

Talousarviovuodelle ajoittuu kuntaorganisaatiossa useita merkittäviä tietojärjestelmä uudistuksia, joissa onnistuminen on kunnalle kriittistä niin taloudellisesti kuin tulevaisuuden kuntapalveluiden mahdollistamiseksi. Suunnitellut uudistukset luovat palvelualueelle poikkeuksellisen paineen, jonka purkamiseksi on hyödynnettävä asiantuntemusta läpi koko palvelualueen.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Kasvatamme kunnan tiedolla johtamisen kyvykkyyttä ja luomme yhteisen tavoitearkkitehtuurin kautta perustan pitkäjänteisille teknisille ratkaisuille.

Luomme yhteisen palvelukatalogin kautta palveluiden jatkuvan kehittämisen mallin ja tuemme kuntaorganisaatiota mallin hyödyntämisessä.

Kehitämme kunnan yhteisiä digitaalisia alustaratkaisuja ja digitaalista infrastruktuuria sekä laajennamme niiden käyttöä.

Arvioimme ja kehitämme nykyisiä ICT-palvelun tuottamisen tapoja sekä kehitämme asiantuntemustamme ja työnkuviamme tulevaisuuden tarpeisiin.

Varmistamme kattavat ja vaikuttavat toimenpiteet digitalisaatio-ohjelman osalta.

Henkilöstösuunnitelma

Digitalisaatio ja tietohallinto -yksikössä on vuoden 2023 viimeiselle neljännekselle lisäyksenä täytetty digitaalisten palveluiden kehityspäällikön (tietosuojavastaava) vakituinen tehtävä, mikä heijastuu henkilöstökulujen nousuna talousarviovuodelle. ICT-palveluyksikössä varaudutaan erityisosaamista omaavan asiantuntijan eläköitymiseen, minkä vuoksi palkkakuluihin esitetään vuoden 2024 osalta hetkellistä päällekkäisyyttä sekä palkantarkistusta suunnitellun tehtävänkuvan ja nimikkeen muuttamisen vuoksi.

2.4.5 Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Palvelualue

Vastuuhenkilö: ympäristökeskuksen johtaja Leena Sjöblom

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	4 358	4 557	4 557	4 906	5 113	5 300	5 450	5 600
TOIMINTAKULUT	- 4 358	- 4 557	- 4 557	- 4 906	- 5 113	- 5 300	- 5 450	- 5 600
TOIMINTAKATE	1							

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	4,57 %	4,57 %	7,67 %	4,21 %	3,66 %	2,83 %	2,75 %
TOIMINTAKATE	-99,81 %	-99,81 %	-121,07 %	-100,00 %			

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

- K-U ympäristökeskus
- Ympäristövalvonta
- Ympäristönsuojelu
- Terveysvalvonta
- Eläinlääkintähuolto

Toiminnan kuvaus

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus huolehtii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Mäntsälän, Nurmijärven ja Tuusulan kuntien sekä Järvenpään ja Keravan kaupunkien ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä, sekä muista sille hallinto- ja toimintasäännöllä osoitetuista tehtävistä. Sopimuksen piirissä olevat palvelut tuotetaan laadukkaina ja taloudellisina sekä sisällöltään mahdollisimman tasapuolisesti.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus tavoittelee seudullisesti terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä, sekä monipuolista ja ekologisesti kestävää luonnonympäristöä. Päämäärään päästäkseen ympäristökeskus tuottaa laadukkaita viranomaispalveluita sekä toimii ympäristöasioissa aktiivisena yhteistyökumppanina Keski-Uudenmaan kuntien ja seutukunnan muiden toimijoiden kanssa.

Sopijakunnat selvittävät syksyllä 2023 kunnallisen pysäköinninvalvonnan antamisen sopijakuntien alueella Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tehtäväksi. Toiminta voisi mahdollisesti alkaa jo vuonna 2024.

Painopisteet toiminnassa

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tavoitteet vuodelle 2024:

1. Ympäristönsuojelun vesistön- ja luonnonsuojelutyö on aktiivista ja vaikuttavaa
2. Ympäristövalvonta kehittää suunnitelmallista valvontaa
3. Terveysvalvonta säilyttää toimintakykynsä haasteellisessa toimintaympäristössä
4. Ammattimaisen ja laajamittaisen eläintenpidon valvontaa kehitetään
5. Kunnallinen pysäköinninvalvonta vakiinnutetaan osaksi ympäristökeskuksen toimintaa

6. Toimimme yhdessä muiden viranomaisten, sopijakuntien ja muiden sidosryhmien kanssa
7. Kehitämme ympäristökeskuksen asiakastyötä
8. Ympäristökeskuksen henkilökunta voi hyvin.

Vesienhoitoa ympäristökeskuksen toiminta-alueella jatketaan. Valuma-aluekunnostuksia ja järvillä tehtäviä toimenpiteitä tehdään tiiviissä yhteistyössä sopijakuntien ja muiden kumppaneiden kanssa. Pyrimme myös edistämään peltomaan hiiliviljelyä ja elinympäristöjen, kuten Helmi-keskittymien, kunnostus- ja hoitotoimia sekä vieraslajien torjuntaa yhteisillä hankkeilla. Hankkeille haetaan ulkopuolista rahoitusta.

Ympäristövalvonta kehittää vuonna 2024 suunnitelmallista valvontaa. Terveysvalvonnassa keskitytään palveluyksikön perustehtävään ja palvelujen turvaamiseen sekä huolehditaan tarpeellisista rekrytoinneista avainhenkilöiden eläköityessä.

Eläinlääkärien yhteisvastaanoton toiminta Majavantiellä vakiinnutetaan ja toimintoja kehitetään vastaamaan uusiutuvan eläinlääkintähuoltolain säädöksiä. Lakisääteistä eläinsuojelutoimintaa laajennetaan ammattimaisen ja laajamittaisen toiminnan eläinsuojeluvalvontaan.

Vuonna 2024 ympäristökeskus täyttää 15 vuotta.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Ympäristökeskuksen sopijakunnat suunnittelevat kunnallisen pysäköinninvalvonnan järjestämistä yhteistyössä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen sopijakuntien kesken ympäristökeskuksen kautta. Suunnitelman mukaan ympäristökeskukseen perustettaisiin pysäköinninvalvonnan palveluyksikkö, joka huolehtisi kunnallisesta pysäköinninvalvonnasta sopijakuntien alueella. Kunnat eivät ole vielä tehneet päätöstä yhteistyöstä, mutta se pyritään tekemään loppuvuoden 2023 aikana.

Henkilöstösuunnitelma

Ympäristökeskuksen henkilöstöstä eläköityy lähivuosina useita henkilöitä, ja töiden ja tehtävien uudelleenjärjestelyä sekä rekrytointitarvetta pohditaan kunkin eläköitymisen kohdalla erikseen palvelutaso ja laadukas toiminta huomioiden.

Palvelujen laajentaminen kunnalliseen pysäköinninvalvontaan tarkoittaisi henkilöstömäärän kasvua. Palvelu edellyttää uuden lakimiehen viran perustamista, pysäköinnintarkastajat (6-8 henk.) siirtyvät sopijakunnista vanhoina työntekijöinä.

SIVISTYS

Sivistys nettokulut
€/asukas
2 483

Kasvatus- ja sivistyspalvelut
nettokulut €/asukas
2 250

Kulttuuri ja vapaa-aika
-palvelut nettokulut €/asukas
233

2.5 SIVISTYS

Toimialue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Tiina Simons

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	17 851	15 906	15 756	16 614	16 780	16 948	17 118	17 289
Myyntituotot	11 168	11 609	11 609	12 167	12 288	12 411	12 535	12 661
Maksutuotot	3 553	3 337	3 337	3 372	3 406	3 440	3 474	3 509
Tuet ja avustukset	2 717	542	542	787	795	803	811	819
Muut toimintatuotot	412	419	269	289	291	294	297	300
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT	- 107 650	- 109 570	- 110 958	- 119 079	- 120 226	- 119 819	- 120 617	- 121 876
Henkilöstökulut	- 62 287	- 61 782	- 62 739	- 67 967	- 69 269	- 69 494	- 70 326	- 70 920
Palvelujen ostot	- 15 824	- 15 949	- 16 219	- 19 039	- 18 945	- 18 674	- 18 643	- 18 932
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 4 092	- 4 265	- 4 265	- 4 705	- 4 616	- 4 418	- 4 347	- 4 412
Avustukset	- 5 483	- 5 626	- 5 626	- 3 341	- 3 277	- 3 136	- 3 086	- 3 132
Muut toimintakulut	- 19 963	- 21 948	- 22 109	- 24 026	- 24 120	- 24 097	- 24 214	- 24 480
TOIMINTAKATE	- 89 799	- 93 664	- 95 202	- 102 465	- 103 446	- 102 871	- 103 499	- 104 588

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	1,78 %	3,07 %	8,68 %	0,96 %	-0,34 %	0,67 %	1,04 %
TOIMINTAKATE	4,30 %	6,02 %	9,40 %	0,96 %	-0,56 %	0,61 %	1,05 %

Toimialueen palvelualueet

Sivistyksen tukipalvelut

Varhaiskasvatus

Oppiminen

Kulttuuri

Vapaa-aika

Toimintaympäristön ja toiminnan muutokset

Toimialueen tekemässä toimintaympäristöanalyysissä keskeisinä kokonaisuuksina ja havaintoina ovat seuraavat:

Hyvinvoinnin tukeminen

Hyvinvoinnin edistämiseen on edelleen kiinnitettävä erityisesti huomioita. Keskeistä on vaikuttaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseen monialaisesti. Sujuvaan yhteistyöhön kunnan ja hyvinvointialueen välillä on panostettava, jotta voidaan taata riittävät ennaltaehkäisevät palvelut. Henkilöstön hyvinvointiin ja hyvään johtamiseen resursointi heijastuu laadukkaina palveluina asiakkaille.

Reagointi väestönkehityksen muutoksiin

Väestökehityksen muutokset vaikuttavat sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä sivistyksen palveluihin. Vuoden 2024 aikana varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä kasvaa edelleen. Oppilasmäärien lasku jatkuu aloittavien 1. vuosiluokan oppilaiden osalta. Kunnan kasvaessa tulomuuton kautta väestön monikulttuuristuminen vaikuttaa palvelutarpeisiin. Ikääntyvien määrä on voimakkaassa kasvussa. Sivistyspalveluilla tuetaan ikääntyvän väestön hyvinvointia, osallisuutta, virkeyttä ja toimintakykyä.

Henkilöstön saatavuus ja henkilöstön osaamisen kehittäminen

Henkilöstön saatavuudesta ja henkilöstön osaamisen kehittämisestä on huolehdittava. Työn sisältöjä ja työn

tekemisen tapoja on voitava muuttaa tarpeiden mukaan. Varhaiskasvatuksen lakimuutoksiin vastaamiseksi muuntokoulutukset, onnistuneet rekrytoinnit ja henkilöstön pysyvyydestä huolehtiminen ovat välttämättömiä. Tulomuuton kautta tapahtuva väestönkasvu tuo uusia osaamistarpeita erityisesti kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuuden vahvistamiseen.

Kuntatalouden tasapaino ja vaikutukset sivistyspalveluihin

Uusi hallitusohjelma vaikuttaa kuntatalouteen ja sivistyspalveluihin. Laaja-alainen peruskoulun tulevaisuustyö, oppimisen tuen järjestäminen, lukiokoulutuksen rahoitusmuutokset, hyvinvointityön ja liikunnallisuuden korostaminen sekä kuntien ja hyvinvointialueen välinen vastuunjaon selkiyttäminen ovat muutoksessa. Kuntien taloudellinen eriytyminen haastaa seudullisen yhteistyötä ja palveluiden yhteistä tuottamista. Yleinen kustannustason nousu vaikuttaa toiminnan toteuttamiseen. Kunnan sivistyspalveluiden kestävään rahoituksen turvaamiseen on panostettava.

Digitalisaation vaikutukset palveluiden tuottamisessa

Digitalisaation tuo uusia mahdollisuuksia palveluiden monipuoliseen tuottamiseen. Digitaalisten ja perinteisten toimintojen tasapaino on tärkeää, jotta voidaan varmistaa sekä palveluiden sujuvuus, että kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen läsnä olevilla ja kohtaavilla palveluilla.

Talous ja tuottavuus

Sivistyksen toimialueen sitova toimintakate on 102,4 milj. euroa, kasvua 8,8 milj. euroa (9,3 %) vuoden 2023 talousarvioon verrattuna. Tuusulan opisto ja taiteen perusopetus on siirtynyt Oppimisen palvelualueelta Kulttuurin palvelualueen alle vuoden 2023 aikana. Muutos vähentää kasvatus- ja sivistyslautakunnan tuottoja 0,3 milj. euroa ja kuluja 1,6 milj. euroa.

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan alaisen toiminnan kokonaismenot 108,0 milj. euroa kasvavat 7,8 % (7,8 milj. euroa) ja tuotot 15,2 milj. euroa kasvavat 3,8 % (0,5 milj. euroa) vuoden 2023 talousarvioon verrattuna. Toimintakate 92,8 milj. euroa heikkenee vuoden 2023 toimintakatteeseen verrattuna 8,4 % (7,2 milj. euroa).

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaisen toiminnan kokonaismenot 11,0 milj. Euroa kasvavat 18,6 % (1,7 milj. euroa) ja tuotot 1,3 milj. euroa kasvavat 12,0 % (0,1 milj. euroa) vuoden 2023 talousarvioon verrattuna. Toimintakate 9,6 milj. euroa heikkenee vuoden 2023 toimintakatteeseen verrattuna 19,7 % (1,5 milj. euroa).

Strategian toteuttaminen

1. Päämäärä: Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä

1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
1.5 Kehitämme kulttuurin palveluverkkoa	Ratkaisu taiteen ja kulttuurin työ- ja kokoelmatiloihin on löydetty. Halosenniemen asiakaspalvelurakennuksen tarveselvitys on aloitettu. Pääkirjaston paikka tai peruskorjauksen aikataulu on päätetty.	Valtuustotavoite

1.6 Kehitämme digitaalisia kulttuuripalveluja	Finnaan on viety kaksi osakokonaisuutta museokokoelmista Tuusula on liittynyt kuntien yhteiseen e-kirjastoon E-aineistojen tarjonta kasvaa edellisvuodesta 10 %. XR -museon rakenne on laadittu. Opisto tarjoaa etäkurseja. Etäkurseja tarjotaan noin kymmenen opetuskaudessa, eniten kielten alalla.	Lautakuntatavoite
1.7 Ruokapalvelut hyödyntävät digikehittämistä laadukkaan ruuan vastuullisessa tuottamisessa	Tuotannonohjausjärjestelmässä on otettu käyttöön sähköinen tukkutilaaminen ja cateringosio. Laskutuksen rajapinta on rakennettu.	Lautakuntatavoite

5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
5.1 Toteutamme monipuolista, korkeatasoista ja omailmeistä kulttuuritarjontaa kunnassa ja kulttuuritalo Moniossa.	Tavoitamme uusia kohderyhmiä monipuolistuvilla taiteen aloilla ja kurssitarjoannalla Kävijämäärät kasvavat tilojen myötä. Maksullinen kulttuuritarjonta on ammattilaisten tuottamaa. Matalan kynnyksen tapahtumatarjonta kasvaa eri kuntakeskuksissa	Lautakuntatavoite
5.2 Kehitämme Urheilukeskusta	Monitoimihalli valmistuu. Monitoimihallin palvelu- ja käyttöönottosuunnitelma on valmis syksyllä 2024.	Lautakuntatavoite

2. Päämäärä: Tuusulassa on hyvä elää

6. Kehitämme hyvinvoinnin edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Ehkäisemme yksinäisyyttä, eriytymistä ja pahoinvointia

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
6.3 Edistämme lapsiystävällinen kunta -toimintamallia	Lapsiystävällinen kunta -alkukartoitus on tehty ja toimintasuunnitelma on valmistunut ja hyväksytty. Henkilöstölle on tarjottu perehdyttämiskoulutusta.	Valtuustotavoite

6.4 Vahvistamme lasten ja nuorten hyvinvoinnin edellytyksiä moniammatillisesti	Reunamo Reseach -analyysit osoittavat, että lasten sensitiivinen kohtaaminen ja osallisuus oman ryhmän jäsenenä toteutuvat. Hyvinvointi- ja opiskeluhuoltosuunnitelma on arvioitu, päivitetty ja käytössä Lukiolaisten osallisuus ja hyvinvointi vahvistuvat.	Lautakuntatavoite
6.5 Vahvistamme yhteistyötä ja palvelurajapintoja hyvinvointialueen kanssa	Operatiiviset rakenteet, prosessit ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on kuvattu, ne toimivat ja niitä arvioidaan. Yhteistyön vastuuhenkilöt tunnistettu/nimetty. Lasten, nuorten ja perheiden kokemus hyvinvoinnista on vahvistunut (seurantakyselyt).	Valtuustotavoite
6.6 Panostamme kulttuurihyvinvointiin	Kulttuurihyvinvointisuunnitelma ja toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelma ovat käytössä. Kulttuurisen nuorisotyön suunnitelma on jalkautettu. Kirjasto on toteuttanut Sana haltuun -hankkeen yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa	Lautakuntatavoite
6.7 Tuemme nuoria ennaltaehkäisevässä nuorisotyössä	Verkostoyhteistyöstä nuoriso-ohjaajien, kouluvalmentajien ja Ohjaamon henkilöstön kanssa on käytössä yhteinen vuosikello, jossa sovittuna tapaamiset teemoineen. Tiedonvaihto ammattiryhmien välillä on säännöllistä ja tiivistä.	Lautakuntatavoite
6.8 Ruokapalvelut lisäävät asiakkaan hyvinvointia osallisuuden kautta	Teemme yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueiden kanssa ruokakasvatuksessa. Ruokakasvatuksen kehittämisen työryhmä sekä varhaiskasvatuksessa että oppimisen toimialueella kokoontuu säännöllisesti. Kouluruokailuryhmät kokoontuvat rehtorin kutsumana 2 kertaa lukuvuoden aikana. Palvelun käyttöastetta (ruokailijamäärä suhteessa potentiaaliset asiakkaat) mitataan.	Lautakuntatavoite

8. Olemme osallisuuden edelläkävijä ja jatkamme demokratian eri muotojen ja osallistumisen tapojen kehittämistä

Vuositavoite

Onnistumisen Kriteeri

Taso

8.2 Toteutamme laaja-alaista arvo- ja asennekasvatusta Agenda2030 -tavoitteiden mukaisesti	Kehittämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet vuodelle 2024 on toteutettu. Kaikki koulut ovat toteuttaneet toimintaa Agenda2030 –portaiden mukaisesti. Erätauko-toimintamallia ja muita dialogisia malleja osallisuuden vahvistamiseksi on hyödynnetty.	Lautakuntatavoite
--	--	-------------------

9. Olemme kasvatuksen ja koulutuksen kärkikunta vahvistaen yhdenvertaisuutta ja elinikäistä oppimista

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
9.1 Tarjoamme perheille muuttuvia tarpeita vastaavaa ja oikea-aikaista varhaiskasvatusta	Varhaiskasvatustarpeen ennakointiin käytetään palveluohjausta ja jonotietoja sekä väestötietoja Huoltajien ja perheiden osallisuus on vahvistunut edellisistä vuosista. Osallisuutta varmistetaan yksikkökohtaisesti ja huoltajakyselyjen avulla.	Lautakuntatavoite
9.2 Kehitämme sivistyksen palvelualueiden johtamista ja toimintakulttuuria	Tiimityölle ja osaamisen jakamiselle on toimivat rakenteet. Toiminnan aloitusta tai muutosta tukevat valmennukset johtajille ja henkilöstölle ovat toteutuneet. Monion toimintakulttuuria sekä Tuusulan lukioiden yhteistyötä on kehitetty ja arvioitu. Tehtäväkuvat on päivitetty. Sijaisjärjestelyjen organisoinnin toimivuus on arvioitu. Kulttuuripalveluissa on uudistettu johtamisen ja organisoinnin rakenne.	Valtuustotavoite
9.3 Vakiinnutamme kieli- ja kulttuuritietoisien toiminnan varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa	Kieli – ja kulttuuriopettajien työ on vakiintunut kaikkiin yksiköihin. Henkilöstö on saanut koulutusta kieli- ja kulttuuritietoisesta toiminnasta. Viestintäsuunnitelma monikulttuuristen perheiden palvelun parantamiseksi on laadittu.	Lautakuntatavoite
9.4 Arvioimme ja kehitämme oppimisen tuen rakenteita	Oppimisen tuen rakenteet on päivitetty.	Lautakuntatavoite

3. Päämäärä: Tuusula kehittyy kestävästi

11. Rakennamme kestävää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
11.1 Ruokapalvelut tuottavat laadukasta ruokaa vastuullisesti	Vastuullisuuden mittarit, nykytilan analyysi, suunnitelma vastuullisuuden kehittämisestä ja vastuullinen ruokalista on laadittu.	Lautakuntatavoite

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstötarpeet tulee määrällisesti ja laadullisesti ennakoida vastaamaan toiminnan tarpeita, lainsäädännön muutoksia (varhaiskasvatustalaki, museolaki ja lukiolaki) ja toimintaympäristöön liittyviä muutoksia (palveluverkon muutokset). Henkilöstön saatavuus on varmistettava ja tämä koskee erityisesti varhaiskasvatusta ja ruokapalveluita.

Sivistyksen toimialueen hallinto koostuu neljästä henkilöstä: sivistysjohtaja, kehittämispäällikkö, toimialasihteeri ja hallintosihteeri. Toimialueen kokoon nähden hallinto on pieni ja tehtäväkenttä laaja. Tulevassa talousarviossa on tärkeitä huolehtia keskitetyistä tukipalveluista. Toimialan hallintoon ei henkilöstöesityksiä.

Ruokapalveluiden henkilöstömäärä lisääntyy kahdella työntekijällä vuoden 2024 aikana, kun Peltokaaren ja Rykmentinpuistontien päiväkotien uudet palvelukeittiöt aukeavat. Palveluverkon edetessä ruokapalveluissa oman työn osuus kasvaa, ja samanaikaisesti ostotyövoiman osuus laskee. Kampuksille ja isoille toimipisteille tarvitaan keittiövastaavan tehtäväkuva, sillä henkilökunnan tiedon ja taidon tason arvioidaan tulevaisuudessa heikenevän esim. rekrytoitavien ruokapalvelutyöntekijöiden puutteellisten kieli- ja koulutustasojen vuoksi. Nimikkeen muutos ei aiheuta palkkavaikutuksia. Rykmentinpuiston tuotantokeittiön tuotantomäärien kasvaessa yhden kokin nimike vaihdetaan vastaavaksi kokiksi, millä ei ole palkkavaikutuksia. Palveluverkon edetessä ruokapalveluissa oman työn osuus kasvaa, ja samanaikaisesti ostotyövoiman osuus laskee.

Varhaiskasvatuksen lapsimäärät ovat nousseet ennusteita suuremmaksi. Tämä tarkoittaa lisähenkilöstön rekrytointia keväälle 2024 sekä paikkojen organisointia nykyisiin yksiköihin ennen Tuusulanjärven ja Peltokaaren päiväkotien avaamista elokuussa. Näitä varten on varattu 31 henkilön lisäys. Tulevina vuosina tulee varautua lapsimäärän kasvuun erityisesti alle 3-vuotiaiden lasten osalta, sen vaatimaan henkilöstöön ja siitä aiheutuviin kustannuksiin. Yksityisten päiväkotien kanssa tehdään yhteistyötä palvelusetelin käyttöönnoton myötä entistä tiiviimmin.

Vuonna 2024 esitetään lisättäväksi yksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja 1.8.2024. Lisäksi esitetään määräaikaisen perhepäivähoitajan vakinaistaminen, jolla ei ole kustannusvaikutusta ja yhden varhaiskasvatuksen avustajan vakinaistaminen, joilla ei ole kustannusvaikutusta.

Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne on lakisääteisesti muutoksessa vuoteen 2030 mennessä. Lapsiryhmien toiminnasta vastaavat tällä hetkellä pääsääntöisesti varhaiskasvatuksen opettajat (1/3) ja lastenhoitajat (2/3). Vuoteen 2030 mennessä puolet lastenhoitajien tehtävistä tulee muuttua eläköitymistensä ja poistumistensa myötä varhaiskasvatuksen sosionomien tehtäviksi. Sosionomin nimike on otettu käyttöön vuonna 2023 ja henkilöitä on aloittanut varhaiskasvatuksessa.

Oppimisen palvelualueella alakoulun oppilasmäärä pienenee ennusteen mukaan. Opetusryhmien ja henkilöstön määrä ei todennäköisesti pienene palveluverkon rakenteesta johtuen. Yläkoulun oppilasmäärät ovat kasvaneet viime vuosina ja ne pysyvät korkealla vielä muutaman lukuvuoden ajan ennen maltillista laskua. Tuntiresurssin kasvu näkyy-yläkoulussa opettajien ylituntien määränä ja alakoulussa tuntiresurssin

pieneneminen vähentää opettajien ylitunteja. Oppilasmäärän lasku näkyy henkilöstömäärässä enemmän lukuvuoden 2026–27 alusta, jolloin yläkoulun oppilasmäärä laskee selkeämmin.

Monion moniomestarin/ palvelukoordinaattorin määräaikaisia tehtäviä jatketaan 31.12.2024 asti ja samalla arvioidaan nimikkeiden ja tehtävänkuvien toimivuutta. Ohjaajien vakinaistamista jatketaan ja 5 määräaikaista tehtävää muutetaan vakituisiksi tehtäviksi. Erityisopetuksen resurssia lisätään ja perustetaan 2 uutta laaja-alaisen erityisopettajan virkaa. Mikkolan koulun vaatimaan erityisopetukseen perustetaan 3 erityisluokanopettajan virkaa. Virat ovat olleet määräaikaisia palveluverkon uudistamisen sekä oppilasmäärän vuoksi, joten niillä ei ole kustannuksia lisäävää vaikutusta vuoden 2024 talousarvioon.

Lukion opiskelijamäärän tuleva kasvu vaativat oppilaanohjauksen resurssin lisäämistä ja tätä varten perustetaan oppilaanohjaajan virka. Sivistyksen järjestelmäsihteerin tehtävä vakinaistetaan 1.8.2024 alkaen.

Isojen koulujen oppilasmäärien kehityksen vuoksi perustetaan tuntiopettajan ja lehtorin virkoja. Virat ovat olleet jo määräaikaisina, joten niillä ei ole kustannuksia lisäävää vaikutusta vuoden 2024 talousarvioon. Vuonna 2024 perustetaan 5 tuntiopettajan virkaa (Riihikallion yhtenäiskoulu, Hyrylän yläkoulu, Kellokosken yhtenäiskoulu) sekä perusopetuksen lehtorin virka (Kellokosken yhtenäiskoulu).

Kulttuurituottajan tehtävän vakinaistetaan kulttuurisisältöjen tuottamiseen ja toteuttamiseen Moniossa sekä kulttuurikasvatussuunnitelmien mukaisen ohjelman toteuttamiseen.

Nuorisopalvelut on vakinaistanut määräaikaiset osa-aikaiset työsuhteet, kustannusvaikutus 35 000 €/vuosi. Jokaiseen nuorisotaloon palkataan lisäksi pitkällä aikavälillä toinen kokopäiväinen työntekijä, joka toimii työparina nykyiselle nuorisohjaajalle. Toimintavuonna 2024 palkataan vakituinen nuorisotyöntekijä sekä Riihikallioon että Hyrylään, kustannusvaikutus on 90 000 €. Hyrylän PopUp nuorisotila, Hyrylän alueen nuorisotyö ja uusi palvelukeskuksen nuorisotila muodostavat yhteisen yksikön palvelukeskuksen valmistuttua.

Uimahalli- ja terveystuotepalveluiden *hyvinvointivalmennusta* sopeutetaan resursseja vastaavaksi, ja lisääntyvän palvelutarpeen toteutusvaihtoehtoja tulee kartoittaa.

Urheilukeskuksen liikuntalaitosten ja kiinteistöjen ylläpidossa tehdään yhteistyötä Tuusulan urheilukeskus Oy:n kanssa. *Liikuntapaikkojen ja -olosuhteiden kunnossapidossa* käytetään ostopalveluita, paikallisia yhdistyksiä ja kumppaneita.

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	16 585	14 678	14 678	15 239	15 391	15 545	15 700	15 857
TOIMINTAKULUT	- 98 361	- 100 287	- 101 460	- 108 063	- 109 120	- 108 677	- 109 370	- 110 452
TOIMINTAKATE	- 81 776	- 85 609	- 86 782	- 92 824	- 93 729	- 93 132	- 93 670	- 94 594

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	1,96 %	3,15 %	7,75 %	0,98 %	-0,41 %	0,64 %	0,99 %
TOIMINTAKATE	4,69 %	6,12 %	8,43 %	0,97 %	-0,64 %	0,58 %	0,99 %

Johdanto

Käyttösuunnitelma valmistellaan osana vuosittaista toiminnan ja talouden suunnittelua. Se tarkentaa ja toimeenpanee Tuusulan kunnan strategiaa, pormestariohjelmää, valtuustokauden tavoitetta toteuttavia vuositavoitteita sekä talousarviota. Käyttösuunnitelma sisältää lautakunnan alaista toimintaa ohjaavat strategiset tavoitteet ja linjaukset, toiminnan painopisteet, riskiarvion, keskeiset indikaattorit, investoinnit ja henkilöstösuunnitelman. Käyttösuunnitelman toteutumisesta raportoidaan lautakunnalle maaliskuun, kesäkuun, syyskuun ja vuoden lopun tilanteesta.

Palvelualueet ja palveluyksiköt

Sivistyksen tukipalvelut

- Toimialueen hallinto
- Ruokapalvelut

Varhaiskasvatus

- Kunnallinen varhaiskasvatus
- Esiopetus
- Yksityinen varhaiskasvatus

Oppiminen

- Perusopetus
- Kasvun ja oppimisen tuki
- Lukio

2.5.1 Sivistyksen tukipalvelut

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Tiina Simons

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	6 082	6 177	6 177	6 594	6 660	6 727	6 794	6 862
TOIMINTAKULUT	- 5 573	- 5 936	- 5 956	- 6 523	- 6 566	- 6 528	- 6 558	- 6 665
TOIMINTAKATE	508	241	221	71	94	199	236	197

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	6,50 %	6,87 %	9,90 %	0,66 %	-0,58 %	0,46 %	1,62 %
TOIMINTAKATE	-52,54 %	-56,61 %	-70,64 %	32,70 %	111,38 %	18,66 %	-16,38 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Toimialueen hallinto
Ruokapalvelut

Toiminnan kuvaus

Sivistyksen toimialueen hallinnon tehtävä on johtaa, tukea ja arvioida toimialansa palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja toiminnan tuloksellisuutta sekä tukea toimialueen tavoitteiden toteutumista.

Ruokapalvelut tuottavat palveluita koulu- ja varhaiskasvatusyksiköille. Rykmentinpuiston keskuskeittiö sijaitsee Hyrylässä, keskuskeittiöllä valmistetaan valtaosa tuusulalaisten koulujen ja päiväkotien ruoasta.

Painopisteet toiminnassa

Keskeisenä tehtävänä on sivistyksen kehittämissuunnitelman 2022–2025 mukaisten tavoitteiden ja toiminnan tuloksellinen johtaminen koko toimialueella. Hallinto johtaa ja tukee keskeisien kokonaisuuksien: hyvinvoinnin vahvistaminen yhteisöissä, kestävä tulevaisuuden rakentaminen ja palveluiden laadun kehittäminen toteutumista.

Johtamisen ja toimintakulttuurin osalta vahvistamme toimijoiden välistä vuorovaikutusta, osallisuutta, läsnäoloa ja dialogia kaikissa palveluissa. Tuemme toimialuetta alueellisten, seudullisten ja valtakunnallisten verkostojen hyödyntämisessä omien tavoitteittemme saavuttamiseksi. Kehitämme laadun arviointia ja tiedolla johtamisen kokonaisuutta toimialueella panostamalla rakenteisiin ja indikaattoreihin. Tietojohtamisella vaikutamme palveluiden laatuun ja toiminnan tuloksellisuuteen.

Vahvistamme hyvinvoinnin edellytyksiä koko toimialueella. Tavoitteen saavuttamisessa keskiössä on hyvät yhteistyörakenteet ja sujuva toiminta palveluihin ohjautumisessa hyvinvointialueen kanssa.

Palveluverkkotyön kokonaisvaltainen edistäminen on keskeistä myös vuonna 2024. Uudiskohteiden edistyminen ja toimiva sisäilmatyö yhteistyössä kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa on tärkeää.

Ruokapalveluiden vastuullisuustyö ja asiakkaiden hyvinvoinnin edistäminen jatkuvat.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Kehitämme sivistyksen palvelualueiden johtamista ja toimintakulttuuria.

Kehitämme sivistyksen palveluverkkoa (varhaiskasvatus, oppiminen, kulttuuri ja vapaa-aika).

Edistämme Lapsiystävällinen kunta -toimintamallia.

Vahvistamme lasten ja nuorten hyvinvoinnin edellytyksiä moniammatillisesti.

Vahvistamme yhteistyön tekemistä hyvinvointialueen kanssa.

Ruokapalvelut lisäävät asiakkaan hyvinvointia osallisuuden kautta.

Ruokapalvelut tuottavat laadukasta ruokaa vastuullisesti.

Henkilöstösuunnitelma

Sivistyksen tukipalveluiden henkilöstön määrään ei tule muutoksia vuonna 2024.

2.5.2 Varhaiskasvatus

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Vänni

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	2 863	1 968	1 968	1 985	2 005	2 025	2 045	2 065
TOIMINTAKULUT	- 29 630	- 30 336	- 31 171	- 35 277	- 36 225	- 36 795	- 37 600	- 38 034
TOIMINTAKATE	- 26 767	- 28 368	- 29 203	- 33 292	- 34 221	- 34 770	- 35 555	- 35 968

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	2,38 %	5,20 %	16,29 %	2,69 %	1,57 %	2,19 %	1,15 %
TOIMINTAKATE	5,98 %	9,10 %	17,36 %	2,79 %	1,61 %	2,26 %	1,16 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kunnallinen varhaiskasvatus

Esiopetus

Yksityinen varhaiskasvatus

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen keskeisimpiä tavoitteita on lasten hyvinvoinnin ja osallisuuden tukeminen.

Varhaiskasvatuksessa kiinnitetään huomiota lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin perinteisten oppimistavoitteiden lisäksi. Keskeistä on kehittää varhaiskasvatuksen laatua ja johtamista.

Painopisteet toiminnassa

Johtamisen kehittämistoimien vakiinnuttaminen jatkuu uudistettujen rakenteiden avulla. Palveluverkkohankkeista valmistuvat Peltokaaren päiväkoti Jokelaan ja Tuusulanjärven päiväkoti Hyrylään 2024. Varhaiskasvatuksen palvelutarpeen ennakointi ja palveluohjauksen kehittäminen ovat tärkeitä, jotta pystymme vastaamaan varhaiskasvatuksen kysynnän kasvuun. Päätös Rykmentinpuiston päiväkodin rakentumisesta 2025 vahvistaa varhaiskasvatuspaikkojen riittävyyttä tulevaisuudessa.

Palvelusetelin käyttöönotkokokemusta analysoidaan kaudelta 2023–24. Palveluseteliin varatun budjetin riittävyyttä arvioidaan ja setelin arvon korotuspaine selvitetään.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä tiivistetään. Ympäristökasvatussuunnitelmatyö yksiköissä vahvistaa lasten luontosuhdetta. Laadukas kokopäiväpedagogiikka on tuen lähtökohtana jokaiselle lapselle. Panostamme rekrytoinnin ja siihen liittyvän viestinnän kehittämiseen pätevän henkilöstön saamiseksi ja pitämiseksi.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen pedagogisen toiminnan kehittäminen ja johtaminen. Pedagogiset painopisteet tulevalle vuodelle ovat: lapsen osallisuus vertaisryhmässä, luontopedagogiikka ja ruokakasvatus.

Kestävän kehityksen ja ympäristökasvatuksen vahvistaminen osana toimintaa.

Palveluverkkohankkeiden edistäminen varhaiskasvatuksen osalta: Peltokaari, Tuusulanjärven kampus, Lahelan kampus ja Rykmentinpuiston kampus.

Laadun hallinnan suunnitelmallisuus, ohjaaminen yksiköissä sekä itsearvioinnin ottaminen osaksi arkea.

Kasvun ja oppimisen tuki tärkeänä osana pedagogista varhaiskasvatustoimintaa.

Sitoutunut ja yhtenäinen varhaiskasvatusyhteisö.

Henkilöstösuunnitelma

Varhaiskasvatuksen lapsimäärät ovat nousseet ennusteita suuremmaksi. Tämä tarkoittaa lisähenkilöstön rekrytointia sekä paikkojen organisointia nykyisiin yksiköihin ennen Tuusulanjärven ja Peltokaaren päiväkotien avaamista elokuussa. Näitä varten on varattu 31 henkilön lisäys. Vuoden alusta esitetään 3 varhaiskasvatuksen sosionomin, 3 varhaiskasvatuksen opettajan ja 3 lastenhoitajan lisäystä. Kesäkuun alusta esitetään 8 varhaiskasvatuksen sosionomin, 8 varhaiskasvatuksen opettajan ja 6 lastenhoitajan lisäystä. Varhaiskasvatuksen lakisääntäiseen tuen vastaamisen osalta esityksessä on varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtävä 1.8.2024 alkaen. Lisäksi esitetään määräaikaisen perhepäivähoitajan vakinaistaminen ja yhden varhaiskasvatuksen avustajan vakinaistaminen, joilla ei ole kustannusvaikutusta.

2.5.3 Oppiminen

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	7 640	6 533	6 533	6 660	6 726	6 794	6 861	6 930
TOIMINTAKULUT	- 63 157	- 64 015	- 64 333	- 66 262	- 66 328	- 65 354	- 65 212	- 65 753
TOIMINTAKATE	- 55 517	- 57 482	- 57 799	- 59 602	- 59 602	- 58 561	- 58 350	- 58 823

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	1,36 %	1,86 %	3,51 %	0,10 %	-1,47 %	-0,22 %	0,83 %
TOIMINTAKATE	3,54 %	4,11 %	3,69 %	0,00 %	-1,75 %	-0,36 %	0,81 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Perusopetus
Kasvun ja oppimisen tuki
Lukio

Toiminnan kuvaus

Oppimisen palvelualueella toimintaa kehitetään opetussuunnitelman ja sivistyksen kehittämissuunnitelman tavoitteiden suuntaan. Tavoitteena on antaa oppilaille riittävät tiedot ja taidot, edistää oppimistaitojen oppimista, antaa valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja varmistaa riittävät taidot jatko-opintoihin.

Painopisteet toiminnassa

Johtamisjärjestelmän tehtävänkuvia tarkastetaan laajemmin ja samalla arvioidaan sijaisjärjestelyjen toimivuutta rakenteen uudistuttua.

Lukuvuoden 2023–24 perusopetuksen aloitti pienin ikäluokka, mutta muuttovoiton vuoksi oppilas- ja opiskelijamäärät laskevat maltillisesti. Lukiokoulutuksessa opiskelijamäärä nousee Monion houkutellessa opiskelijoita enemmän. Tuusulanjärven kampuksen toiminta alkaa 1.8.2024. Rykmentinpuiston hankkeessa aloitetaan muutosvalmennus uuden yksikön toimintakulttuurin rakentamiseksi. Riihikallion ja Rykmentinpuiston rakentaminen on käynnissä.

Tiimityön ja yhteisopettajuuden kehittymistä edistetään koulutusten ja osaamisen jakamisen kautta. Osaamisen jakamiselle määritellään toimintamalleja, joiden kautta sitä voidaan toteuttaa paremmin yksiköiden välillä. Osaamisen kehittämisen ja jakamisen edistämiseksi järjestetään Moniossa koko kunnan yhteinen veso-koulutuspäivä maaliskuussa 2024.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Oppilaan tuen rakenteiden tarkastelu.

Keli- ja kulttuuritietoisuuden lisääminen.
Uudet lukutaidot -hankkeen tulosten jalkauttaminen.
Lapsiystävällinen kunta -mallin mukainen toiminta.
Vahvistamme yhteistyön tekemistä hyvinvointialueen kanssa.
Toteutamme laaja-alaista arvo- ja asennekasvatusta Agenda203- tavoitteiden mukaisesti.
Kehitämme johtamista ja toimintakulttuuria tiimityön ja jaetun johtajuuden kautta.
Kehitämme Monion ja Tuusulan lukion toimintakulttuuria.

Henkilöstösuunnitelma

Monion koulumestarin/palvelukoordinaattorin määräaikaisia tehtäviä jatketaan 31.12.2024 asti. Ohjaajien vakinaistamisia jatketaan ja 5 määräaikaista tehtävää muutetaan vakituisiksi tehtäviksi. Erityisopetuksen resurssia lisätään ja esitetään 2 uutta laaja-alaisen erityisopettajan virkaa 1.8.2024 alkaen. Mikkolan koulun vaativaan erityisopetukseen perustetaan 3 erityisluokanopettajan virkaa 1.8.2024 alkaen. Lukion opiskelijamäärän tuleva kasvu vaativat oppilaanohjauksen resurssin lisäämistä ja tätä varten perustetaan oppilaanohjaajan virka 1.8.2024. Sivistyksen järjestelmäsihteerin tehtävä vakinaistetaan 1.8.2024 alkaen. Isojen koulujen oppilasmäärien kehityksen vuoksi perustetaan tuntiopettajan ja lehtorin virkoja. Virat ovat olleet jo määräaikaisina, joten niillä ei ole kustannuksia lisäävää vaikutusta vuoden 2024 talousarvioon. Vuonna 2024 perustetaan 5 tuntiopettajan virkaa.

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	1 266	1 228	1 078	1 375	1 389	1 403	1 417	1 431
TOIMINTAKULUT	- 9 289	- 9 283	- 9 499	- 11 016	- 11 106	- 11 142	- 11 247	- 11 424
TOIMINTAKATE	- 8 023	- 8 055	- 8 420	- 9 641	- 9 717	- 9 739	- 9 829	- 9 993

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	-0,06 %	2,26 %	18,67 %	0,82 %	0,32 %	0,94 %	1,58 %
TOIMINTAKATE	0,39 %	4,95 %	19,69 %	0,79 %	0,22 %	0,93 %	1,67 %

Käyttösunnitelma valmistellaan osana vuosittaista toiminnan ja talouden suunnittelua. Se tarkentaa ja toimeenpanee Tuusulan kunnan strategiaa, pormestariohjelmää, valtuustokauden tavoitetta toteuttavia vuositavoitteita sekä talousarviota. Käyttösunnitelma sisältää lautakunnan alaista toimintaa ohjaavat strategiset tavoitteet ja linjaukset, toiminnan painopisteet, riskiarvion, keskeiset indikaattorit, investoinnit ja henkilöstösunnitelman. Käyttösunnitelman toteutumisesta raportoidaan lautakunnalle maaliskuun, kesäkuun, syyskuun ja vuoden lopun tilanteesta.

Palvelualueet ja palveluyksiköt:

Kulttuuri

- Kirjasto
- Museo- ja kulttuuripalvelut
- IT-museo
- Tuusulan opisto, kuvataidekoulu ja taiteen perusopetus

Vapaa-aika

- Alueellinen nuorisotyö ja tapahtumapalvelut
- Liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut
- Uimahalli- ja terveystaivutpalvelut

2.5.4 Kulttuuri

Palvelualue

Vastuhenkilö: Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Ulla Kinnunen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	345	313	313	609	615	621	627	634
TOIMINTAKULUT	- 3 896	- 4 066	- 4 120	- 5 822	- 5 875	- 5 900	- 5 961	- 6 060
TOIMINTAKATE	- 3 551	- 3 752	- 3 807	- 5 213	- 5 260	- 5 279	- 5 333	- 5 426

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	4,37 %	5,76 %	43,21 %	0,91 %	0,42 %	1,03 %	1,66 %
TOIMINTAKATE	5,67 %	7,20 %	38,94 %	0,90 %	0,35 %	1,03 %	1,74 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kirjasto
Kulttuuri- ja museopalvelut
Tuusulan opisto, kuvataidekoulu ja taiteen perusopetus

Toiminnan kuvaus

Kulttuuripalvelut tuottaa palveluja kaikille ikäryhmille mahdollistaen kuntalaisten pääsyn tietoon, sivistykseen, elinikäiseen oppimiseen ja omaan historiaansa sekä ja järjestää erilaisia kulttuuritapahtumia ja -palveluita usein yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Tuusulan kunnan museokohteita ovat Taitelijakoti Erkkola, Haloseniemi ja Klaavolan talo. Museo vastaa Aleksis Kiven kuolinmökkin ja Kellokosken sairaalanmuseon avoimna pidosta ja asiakaspalvelusta. Kunnalla on sopimus sekä Ilmatorjuntamuseon että Työläiskotimuseon kanssa. Kirjastopalveluita tuotetaan lähipalveluina kolmessa kirjastossa Hyrylässä, Jokelassa ja Kellokoskella sekä kirjastoautossa. Uusi lukio ja kulttuuritalo Monio tarjoaa tilat Tuusulaan Opistolle, Tuusulan kuvataidekoululle sekä kulttuurin tuotannoille. Tuusulan Opiston ja kuvataidekoulun toiminta Etelä-Tuusulan alueella toteutuu Moniossa etenkin Kuvataidekoulun ja aikuisten kuvataiteiden, kielten, kädentaitojen pehmeiden materiaalien, tietotekniikan ja yhteiskunnallisten aineiden osalta. Muut opetusalat Etelä-Tuusulan osalta sekä koko Kellokosken ja Tuusulan kylien opetus järjestetään entisissä toimipisteissä.

Painopisteet toiminnassa

Lukio ja kulttuuritalo Monion käyttöönotto tarjoaa kulttuuripalveluille tilat ammattimaiseen kulttuurituotantoon, uudenaikaisille kulttuuripalveluille ja Tuusulan Opiston tarjonnan laajentamiselle. Edelleen monipuolisia kulttuurituotantoja viedään eri puolille kuntaa.

Opiston ja kuvataidekoulun siirtyminen osaksi kulttuuripalveluja edellyttää kulttuuripalveluiden johtamisen ja yhteistyörakenteiden kehittämistä ja selkiyttämistä.

Kulttuurihyvinvointisuunnitelma laaditaan yhteistyössä naapurikuntien ja hyvinvointialueen kanssa. Se ohjaa toimintaa, joka tavoitteena on hyvinvointia lisäävän kulttuuri- ja taidetoiminnan saaminen osaksi hyvinvointialueen ja kunnan palveluja. II asteen kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöönotto laajentaa Tuusulan kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmat kattamaan uusia ikäluokkia nuoriin aikuisiin asti. Kulttuurisen nuorisotyön malli valmistui vuonna 2023. Se otetaan aktiiviseen käyttöön nuorille tarjottavissa kulttuuripalveluissa.

Kulttuurin palveluverkkotyössä keskitytään taiteen ja kulttuurin työ- ja kokoelmatilojen palveluverkon suunnitteluun Hyökkälän koulun kiinteistöön, pääkirjaston sijainnin päättämiseen sekä edistämään Halosenniemen asiakaspalvelurakennuksen uudistamista.

Tuusulan museon kokoelmia viedään hakupalvelu Finnaan. Tuusulan kirjasto liittyy kuntien yhteiseen e-kirjastoon. Alueellisena hankkeen rakentuva XR-museo tuo Tuusulanjärven alueen historian ja museopalvelut saavutettavaan muotoon.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Kulttuurituotanto kunnassa ja kulttuuritalo Moniossa.

Kulttuuripalveluiden johtaminen ja organisointi.

Kulttuurihyvinvointi. Kulttuurihyvinvointisuunnitelma, II asteen kulttuurikasvatussuunnitelma, kulttuurinen nuorisotyö.

Kulttuurin palveluverkko. Museon ja kulttuurin työ- ja kokoelmatilat, Halosenniemen asiakaspalvelurakennus, pääkirjasto.

Digitaaliset palvelut: Finna, XR-museo, kuntien yhteinen e-kirjasto.

Tuusulan opiston kurssitarjonnan monipuolistaminen.

Henkilöstösuunnitelma

Kulttuurituottajan tehtävää esitetään vakinaistettavaksi vuoden 2024 alusta.

2.5.5 Vapaa-aika

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Vapaa-aikapalveluiden päällikkö Risto Kanerva

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	921	915	765	766	774	782	790	798
TOIMINTAKULUT	- 5 393	- 5 217	- 5 379	- 5 194	- 5 231	- 5 242	- 5 286	- 5 365
TOIMINTAKATE	- 4 472	- 4 303	- 4 614	- 4 427	- 4 457	- 4 460	- 4 496	- 4 567

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	-3,26 %	-0,27 %	-0,45 %	0,72 %	0,21 %	0,84 %	1,49 %
TOIMINTAKATE	-3,80 %	3,16 %	2,90 %	0,67 %	0,07 %	0,81 %	1,58 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Alueellinen nuorisotyö ja tapahtumapalvelut

Liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut

Uimahalli ja terveystuokuntapalvelut

Toiminnan kuvaus

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on edistää eri ikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja matalan kynnyksen osallisuutta. Vapaa-aikapalvelut toimii erilaisissa verkostoissa, järjestää palveluita yhdessä kumppaneiden kanssa ja luo harrastamisen edellytyksiä kuntalaisten käytettäväksi.

Alueellinen nuorisotyö ja tapahtumapalvelut tavoittaa ja kohtaa nuoria nuorisotiloissa ja on mukana toteuttamassa tapahtumia nuorten kanssa. Yksikön nuorisotyöntekijät työskentelevät myös kouluissa ja toimivat lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseen liittyvissä yhteistyöverkostoissa.

Liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut ylläpitää liikuntaolosuhteita ja huolehtii ulkoilun ja virkistyksen palveluista. Uimahalli ja terveystuokuntapalvelut tarjoavat uimahallipalveluita, ryhmäliikuntaa ja yksilöohjausta hyvinvointivalmennuksen keinoin.

Painopisteet toiminnassa

Kohtaamistyön merkitys korostuu nuorisotyössä ja talotyö saa rinnalleen monipuolistuvia nuorten elämää tukevia palvelumuotoja. Nuorten ikäluokkia tavoitetaan laajemmin koulunuorisotyön avulla. Verkostotyötä nuorisotyön ammattilaisten kesken tiivistetään. Osallisuustyö, nuorten kasvun tukeminen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen on osa perusnuorisotyötä.

Liikuntapaikkojen hoidossa panostetaan suosittujen ja isoja käyttäjämääriä keräävien liikunta- ja ulkoilupaikkojen ylläpitoon mm. Tuusulanjärvellä. Investointeja tehdään maltillisesti ja painopistettä siirretään nykyisten paikkojen monipuolistamiseen ja laadun parantamiseen. Urheilukeskuksen monitoimihallin käytön suunnittelu alkaa ja on tärkeä osa alueen kehittämisprojektia.

Tuusulan uimahalli tarjoaa viihtyisän liikkumisympäristön. Tuusulan uimahallin korjaussuunnittelun yhteydessä huomioidaan hallin laajennustarpeita ja kassan sekä kahvilan muutossuunnitelmat sisällytetään suunnitelmaan. Muutossuunnittelu edellyttää kaavallista tarkastelua, uimahallin toiminnan ja palveluiden monipuolista tarkastelua.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Nuorisotyö muuttaa muotoaan ja monipuolistuu. Kohtaamiset nuorten arjessa korostuvat. Ylläpidossa keskitytään kunnossapitoon ja toiminnallisiin parannuksiin sekä energiainvestointeihin. Arkisen liikkumisen ja harrastamisen edellytysten varmistaminen on kunnan tärkeä yhteinen tehtävä. Luontokohteiden ja lähimetsien merkitys kuntien vetovoimatekijöinä kasvaa. Uimahallin ympäristö kehittyy voimakkaasti, korjaussuunnittelun yhteydessä tutkitaan laajennustarpeet. Urheilukeskuksen monitoimihalli ja asiakaspalvelun keskittymä valmistuu. Yhdistyksien avustusmuodot ja perusteet päivitetään, yhdenvertaisuutta korostetaan valmistelutyössä.

Henkilöstösuunnitelma

Vuoden alusta esitetään lisättäväksi vakituinen nuorisotyöntekijä sekä Riihikallioon että Hyrylään.

KASVU JA YMPÄRISTÖ

Nettokulut
€/asukas
58

Kiinteistönhoito
152 912 m²

Siivous
127 840 m²

2.6 KASVU JA YMPÄRISTÖ

Toimialue

Vastuuhenkilö: Kuntakehitysjohtaja Pirjo Sirén

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	31 418	30 894	29 955	33 270	32 648	31 018	33 388	33 770
Myyntituotot	3 804	3 520	3 520	3 972	4 134	4 176	4 219	4 262
Maksutuotot	4 567	4 766	4 766	4 781	3 720	3 759	3 798	3 838
Tuet ja avustukset	111	6	6					
Muut toimintatuotot	22 936	22 601	21 662	24 517	24 795	23 083	25 372	25 671
Valmistus omaan käyttöön	290	100	100	100	100	100	100	100
TOIMINTAKULUT	- 33 565	- 33 941	- 34 705	- 35 773	- 36 342	- 36 292	- 36 660	- 37 148
Henkilöstökulut	- 9 685	- 10 482	- 10 458	- 10 906	- 11 025	- 10 979	- 11 003	- 11 140
Palvelujen ostot	- 15 963	- 15 407	- 16 687	- 17 736	- 18 086	- 18 137	- 18 410	- 18 731
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 5 246	- 6 150	- 6 434	- 5 524	- 5 618	- 5 550	- 5 601	- 5 611
Avustukset	- 100	- 100	- 100	- 100	- 100	- 100	- 100	- 100
Muut toimintakulut	- 2 571	- 1 801	- 1 025	- 1 506	- 1 512	- 1 526	- 1 545	- 1 566
TOIMINTAKATE	- 1 856	- 2 947	- 4 650	- 2 403	- 3 593	- 5 174	- 3 172	- 3 278

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	1,12 %	3,39 %	5,40 %	1,59 %	-0,14 %	1,01 %	1,33 %
TOIMINTAKATE	58,75 %	150,48 %	-18,47 %	49,56 %	43,99 %	-38,70 %	3,34 %

Toimialueen palvelualueet

Elinvoima, asuminen ja kehittäminen
Projektitoimisto
Maankäyttö ja paikkatieto
Kaavoitus
Rakennusvalvonta
Yhdyskuntatekniikka
Tilapalvelut

Toimintaympäristön ja toiminnan muutokset

Rakentamisen tuotannon laskun arvioidaan jatkuvan vielä vuonna 2024, ellei taloudessa tule yllättävää positiivista käännettä. Rakentamiskustannusten nousuvauhdin odotetaan hidastuvan. Maa- ja vesirakentamisen ennakoidaan vähenevän hieman. Tuusulan palveluverkkosuunnitelman rakentaminen on jo pitkällä ja toteutamme sen loppuun jatkamalla Tuusulanjärven, Riihikallion ja Rykmentinpuiston kampusten sekä Rykmentinpuiston päiväkodin rakentamista. Mahdollistamme kampusten ympäristöön pientalovaltaista asutusta kaavoittamalla ja tuemme nopeampaa rakentamista lisätäksemme pientalotonttien luovutusta. Edistämme myös maapoliittisen ohjelman resursointia ja työkaluja.

Mahdollistamme tiiviimpää keskustojen monipuolista täydennysrakentamista ja kehitämme niiden elinvoimaa monin tavoin. Toimintaympäristössä erottuu Hyrylän keskustan palveluiden ja keskeisten keskustan hankkeiden, kuten hyvinvointikeskuksen, edistäminen.

Rakentamisen suhdanteessa toimitilarakentaminen kannattelee uudistalorakentamista. Yritysten sijaintien mahdollistamiseksi edistämme keskeisten yritysalueiden kehittämistä, kaavamuutoksia ja tonttitarjontaa.

Tuusula kehittyessä kestävästi jatkamme ilmasto-ohjelman toimenpiteiden toteuttamista ja edistämme hiilineutraalisuustavoitetta. Edistämme monipuolista liikkumista ja kestäviä liikkumisen ratkaisuja painottaen

HSL-yhteistyötä (mm. Kestävät matkaketjut, selvitys pysäköintipolitiikasta, latausmahdollisuudet, pyöräilyn edistäminen ja HSL-linjaston kehittäminen). Tuusulanjärven ja –joen yhteisen kehittämisen lisäksi laadimme koko kunnan kattavan viher – siniverkostosuunnitelman.

Tiedolla johdettu datapohjainen Tuusula on erityisen keskeinen toimintaympäristön muutos tulevina vuosina. Toimintaympäristömme on vastattava voimaantulevan rakentamislain ja alueidenkäyttölain uusia vaatimuksia (hallintosäännön uudistus, lupa – ja valvontataksojen uudistus, rakennusjärjestyksen uudistus, kaupunkimalli- ja tietomallien tarkastelut). Meidän on lisäksi tarpeen jalkauttaa tietojärjestelmiä koskevan lain tuomat muutokset ottamalla järjestelmäuudistus käyttöön. Täten hyödynnämme enenevässä määrin digitalisaatiota. Muutoin painopisteinä sähköisten järjestelmien kehittämisessä ovat erityisesti katurekisteri, taitorakennerekisteri, Lupapiste.fi käytön laajentaminen sekä palautejärjestelmän kehittäminen.

Talous ja tuottavuus

Talousarvioesityksen mukainen toimintakate vuonna 2024 on -2,403 milj. euroa (vuonna 2023–2,947 milj. euroa). Merkittävimmät muutokset ovat: sähkön hinnan lasku (-0,9 milj. euroa) vuoden 2023 hintapiikin jälkeen, alueiden kunnossapidon sopimushintojen voimakas nousu (0,4 milj. euroa) sekä rakennusten kunnossapidon kustannusten nousu (0,5 milj. euroa). Hankkeiden läpiviennin nopeuttamiseksi ja myös aluekehityshankkeiden edistytessä nousee asiantuntijapalveluiden käyttö voimakkaasti (0,7 milj. euroa) Henkilökustannusten budjetoitu nousu on 0,4 milj. euroa. Tilapalvelut ovat luopuneet vuonna 2023 useista edelleen vuokratuista tiloista (lähinnä hyte-kiinteistöjä). Maankäytön sopimuskorvausten tuloutustavoite on nostettu 4,0 milj. euroon (0,5 milj. euroa). Sula III katu-urakan aikana on katualueilta löytynyt jätettä vuonna 2023. Sen määrä ei ole vielä kokonaisuudessaan tiedossa. On mahdollista, että jätteen käsittelystä aiheutuu lisä- ja muutostöitä vuonna 2024. Lopullisten lisätyökustannusten suuruuteen vaikuttaa jätteen sekaisen maan määrä sekä jätteestä erotetun maa-aineksen laatu, määrä ja sijoituspaikka.

Strategian toteuttaminen

1. Päämäärä: Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä

1. Tarjoamme laadukkaat ja saavutettavat palvelut uudistuvassa ympäristössä		
Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
1.8 Edistämme elinvoimaohjelman toteutuksen tusinaa tekoa	Elinvoimaohjelma on hyväksytty ja tusinan teon poikkihallinnolliset mittarit ovat määritelty ohjelman jalkauttamiseksi.	Valtuustotavoite
1.9 Edistämme palveluverkon uudistumista suunnitelmallisesti ja laadukkaasti	Lahelan asemakaava on hyväksytty alkuvuonna 2024. Otamme vastaan Tuusulanjärven kampuksen rakennusurakan aikataulussa ja virheettää. Rykmentinpuiston hanke (toinen iso elinkaarihanke) ja Riihikallion hanke etenevät suunnitellusti.	Valtuustotavoite

2. Luomme tiiviimpiä keskusta-alueita, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut		
Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso

2.1 Kehitämme Hyrylän keskustan palvelukokonaisuutta	<p>Kehitämme Hyrylän keskustan palvelukokonaisuutta. Taidekasarmin, Aunelan ja tallirakennuksen (nro 27) palvelukonseptista on pidetty markkinavuoropuhelu ulkopuolisen toimijan löytämiseksi. Tilahankkeet on ohjelmoitu.</p> <p>Uimahallin peruskorjaus- ja mahdolliset laajennustarpeet on määritelty ja hankesuunnitelma valmistelussa.</p> <p>Pääkirjaston peruskorjaus- ja uudisrakentamisen vaihtoehdot on tutkittu ja tehty päätös etenemisestä.</p> <p>Varuskunnanaukiolla lähialueineen on huomioitu tulevat palvelut, tilahankkeet ja tapahtumat.</p>	Valtuustotavoite
2.2 Edistämme keskustojen elinvoimaa ja rakentamista	<p>Varuskunnanaukion ja alikulun suunnittelukilpailu on pidetty. Hyrrän asemakaavaehdotus on valmis päätöksentekoon.</p> <p>Koskensillantien pysäköintitalon toteuttamisen kilpailutus saadaan päätökseen.</p> <p>Esikunnanpolun ja Koskensillantien suunnittelun periaatteet ovat poliittisesti hyväksytyt ja toteutuskumppaneita kilpailutetaan.</p> <p>Puistokylän asemakaava on valmis päätöksentekoon.</p> <p>Hökilän asemakaava on vireillä ja luonnos on ollut nähtävillä.</p> <p>Jokelan asemapolun kaavamuutos on valmis päätöksentekoon.</p> <p>Kellokosken Seppäinpuiston asemakaava on valmis päätöksentekoon alkuvuodesta.</p>	Valtuustotavoite

3. Tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
--------------	-----------------------	------

<p>3.1 Lisäämme pientalojen kaavavarantoa ja tuemme alueiden nopeampaa rakentamista</p>	<p>Lahelanpelto III asemakaava on vireillä ja luonnokset olleet nähtävillä. Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma ja Mattila II asemakaava ovat valmiina päätöksentekoon. Puistokylän infrasuunnittelu on käynnistetty. Kellokosken Joenrannan kunnallistekniikan rakentaminen on käynnistetty. Jokelan Vanutehtaan infrasuunnittelu on käynnistetty. Pientalotonttien luovutustavoite on 100 kpl/v.</p>	<p>Valtuustotavoite</p>
<p>3.2 Hankimme työpaikka- ja asuinalueiden maita omistukseen tai laadimme maankäyttösopimuksia</p>	<p>Hankimme maata vuosittain noin 40 ha asunto- ja työpaikkatonttien varannon varmistamiseksi</p>	<p>Lautakuntatavoite</p>
<p>3.3 Edistämme maapoliittisen ohjelman resursointia ja toiminnan työkaluja</p>	<p>Toimintamalli sekä neuvottelut, sopimukset ja suunnittelu on resursoitu maapoliittisen ohjelman mukaisesti. Kaavoitussuunnitelmassa on priorisoituna kohteet. Käynnistämissopimukset ovat valmiita kaavoituksen priorisointijärjestyksen mukaisesti.</p>	<p>Valtuustotavoite</p>

4. Tarjoamme yrityksille laadukkaita palveluita, osaavaa työvoimaa ja työpaikkatontteja erinomaisilla liikenneyhteyksillä

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
<p>4.1 Edistämme keskeisten yritysalueiden kaavamuutoksia, tonttitarjontaa sekä alueiden kehittymistä.</p>	<p>Rykmentinportti I:n kaava on valmis päätöksentekoon. Kehä IV-asemakaavan Focus-alueen asemakaavaehdotus ja liikekeskuksen kaavamuutos maankäyttösopimuksineen on valmis päätöksentekoon Kiila-Senkkerinmäki yleissuunnitelma on valmisteltu Vantaan kanssa. Kulomäentie-Jussla –alueen asemakaavatyö on vireillä. Jokelan Vallun työpaikka-alueen asemakaavamuutos on valmis päätöksentekoon. Tontinluovutus toteutuu.</p>	<p>Valtuustotavoite</p>

5. Tarjoamme upeat ja uudistuvat mahdollisuudet kulttuuriin, vapaa-aikaan ja harrastamiseen

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
5.3 Kehitämme Tuusulanjärven ja -joen aluetta	Eteläinen virkistysreitti on rakennettu ja luovutettu vapaa-aikapalveluille. Tuusulanjokilaakson virkistysreitin suunnitelmatyö on käynnissä ja esitelty asukkaille. Tuusulanjärven talvikäytön tarpeet ja edellytykset on suunniteltu ja varmistettu	Valtuustotavoite
5.4 Suunnittelemme leikkipuistojen ja lähiliikuntapaikkojen palveluverkkoa	Jokelan alueen suunnitelma on valmis vuonna 2024. Suunnitelmatyö jatkuu seuraavina vuosina Hyrylän ja Kellokosken alueilla. Palveluverkkosuunnitelmat jalkautetaan viherpalveluihin, liikuntatoimeen ja kaavoitukseen sitä mukaan, kun ne valmistuvat. Suunnitelmia päivitetään suuralueittain tarpeen mukaan.	Lautakuntatavoite

3. Päämäärä: Tuusula kehittyy kestävästi

11. Rakennamme kestäväää tulevaisuutta ja edistämme ilmastotekoja kaikessa toiminnassa

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
11.2 Jatkamme ilmasto-ohjelman toteuttamista ja edistämme hiilineutraalisuustavoitetta	Toimenpiteet on tarkistettu ja ajantasaistettu. Vuoden 2024 ohjelmoidut toimenpiteet on toteutettu.	Valtuustotavoite

12. Vaalimme viherympäristöä, vesistöjä ja niiden saavutettavuutta sekä luonnon monimuotoisuutta

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
12.1 Laadimme koko kunnan kattavan Vihersiniverkosto-suunnitelman	Suunnitelmatyö on tekeillä ja asukasosallisuus on toteutunut. Osallistavaa metsäsuunnittelua on hyödynnetty Tuusulan jokilaakson suunnittelussa osallistavien suunnitteluperiaatteiden mukaan	Valtuustotavoite

13. Kehitämme monipuolista ja sujuvaa liikkumista Tuusulassa ja seudulla

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
--------------	-----------------------	------

13.1 Edistämme monipuolista liikkumista ja kestäviä liikkumisen ratkaisuja	Kuntatasoisen liikenneturvallisuussuunnitelman korvaava kestävien matkaketjujen suunnitelma on yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa saatu valmiiksi päätöksentekoa varten.	Valtuustotavoite
	Selvitys pysäköintipolitiikasta ja päätösesitys on saatu valmiiksi päätöksentekoa varten. Sähköautojen latausmahdollisuuksia selvitetään.	
	Pyöräilyn edistäminen pysyy osana kuntakehitystä, päätöksentekoa ja suunnitteluprosessia. Pyöräilyverkon tarkennettu suunnitelma on valmis pää	

13.2 Kehitämme HSL-linjastoa palvelemaan tuusulalaisia entistä paremmin	Linjasto- ja palvelutasosuunnittelussa HSL:n kanssa huomioidaan Helsingin keskustan linjan parempi palvelutaso sekä Keusoten palveluverkosto. Linjasto- ja palvelutasosuunnittelussa Sulan ja Rykmentinportin yritysalueiden linjastojen käyttöönotto. Linjasto- ja palvelutasosuunnittelussa hyödynnetään myös HSL:n ylijäämää ja tutkitaan vähiten käytettyjen linjojen sopeutuksia. Edistämme suoria yhteyksiä Aviapoliksen alueelle sekä Tuusulan kunnan sisäisen liikenteen parantamista esimerkiksi kutsuliikenteen avulla.	Lautakuntatavoite
---	---	-------------------

14. Kasvamme taloudellisesti kestävästi rakenteita ja toimintatapoja uudistaen

Vuositavoite	Onnistumisen Kriteeri	Taso
14.2 Toimintaympäristömme ja -mallimme vastaavat voimaan tulevan rakentamislain ja alueidenkäyttölain uusia vaatimuksia.	Uudistettu hallintosääntö on valmis päätöksentekoon. Rakennusvalvonnan lupa- ja valvontataksa on uudistettu ja valmis päätöksentekoon. Uudistettu rakennusjärjestys on valmis päätöksentekoon. Kaupunkimallin tarkasteluun ja tietomallin tarkastamiseen tarvittavat ohjelmat hankittu. Henkilöstö ja toimielimet on koulutettu uuden lain sisältöön.	Lautakuntatavoite

14.3 Varmistamme rakennetun ympäristön tietojärjestelmiä koskevan lain (RYTJ) tuomat muutokset käytäntöön	Järjestelmä uudistuksen (Tiera City) henkilöstön järjestelmäkoulutukset on toteutettu. Järjestelmien uudet toimintamallit on määritelty ja käyttöönotto vaiheessa henkilöstöä on tuettu vahvasti. Henkilöstö ja toimielinten koulutukset uusiin tietojärjestelmäläisiin on toteutettu.	Lautakuntatavoite
14.4 Jalkautamme projektimallia kehittämissuunnitelman mukaisesti	Omistaja- ja projektipäällikkökoulutukset on pidetty ja koulutusmateriaali on saatavilla projektikäsikirjassa. Ulkoisen rahoituksen projekteille on käytössä tuntiseurantamalli. Projekteille on käytössä yhteinen master-aikataulu.	Lautakuntatavoite
14.5 Rakennusvalvonnan lupaprosessien tarkastelu ja yhdenmukaistaminen sekä tähän liittyvä raportointi	Tarkastelu on tehty, yhdenmukaistamisen tarpeet on arvioitu ja lupaprosessin raportointia on kehitetty.	
14.6 Rakennusvalvonnan asiakkaiden palvelukyselyn uusiminen toiminnan kehittämiseksi	Palvelukysely on toteutettu ja tulokset raportoitu.	

Henkilöstösuunnitelma

Toimialueella on 180 henkilöä ennen esitettyjä henkilöstölisäyksiä. Henkilömäärän esitetään kasvavan suunnittelukaudella seitsemällä henkilöllä.

Toimialueelle esitetään perustettavaksi seuraavat tehtävät:

• Kehittämispäällikkö	Kehittäminen ja hallinto
• Työturvallisuuskoordinaattori	Kehittäminen ja hallinto
• Asumisneuvoja	Elinvoima (sisäinen siirto yhteisistä palveluista)
• Kaavasunnittelijat 2 kpl	Kaavoitus
• LVI-tarkastaja	Rakennusvalvonta
• Ilmastokoordinaattori	Projektitoimisto (50 %, yhteistyössä Keravan kanssa)
• Infravalvoja	Yhdyskuntatekniikka (tehtävän ja nimikkeen muutos)
• Ylläpitosuunnittelija	Tilapalvelut (tehtävän ja nimikkeen muutos)

KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	6 735	5 622	5 808	5 745	4 802	4 850	4 899	4 948
TOIMINTAKULUT	- 7 078	- 6 832	- 6 808	- 7 701	- 7 719	- 7 704	- 7 781	- 7 882
TOIMINTAKATE	- 344	- 1 210	- 1 000	- 1 956	- 2 917	- 2 854	- 2 882	- 2 934

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	-3,48 %	-3,82 %	12,72 %	0,25 %	-0,20 %	0,99 %	1,30 %
TOIMINTAKATE	252,11 %	190,98 %	61,68 %	49,17 %	-2,16 %	0,98 %	1,81 %

Kuntakehityslautakunnan tehtävänä on edistää Tuusulan kunnan elinvoimaa, kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta sekä huolehtia rakennusvalvontaviranomaisen tehtävistä.

Tätä tehtävää lautakunta toteuttaa tulevaisuutta ennakoiden luomalla mm. tarkoituksenmukaisella kaavoituksella edellytyksiä hyvälle rakennetulle ja luonnonympäristölle, asuinolojen kehittymiselle, joukkoliikenteelle, viisaalle liikkumiselle sekä elinkeinoja työllisyyspolitiikalla. Lisäksi Kuntakehityslautakunta myötävaikuttaa kaavojen toteutumiseen siten, että rakentaminen täyttää yleisesti hyväksytyt normit terveellisyyden, turvallisuuden ja teknisen laadun suhteen sekä tukee ympäristön muodostumista turvalliseksi ja esteettiseksi. Rakennusvalvonnan tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakentamista ja kaavojen noudattamista sekä osaltaan valvoa rakennettua ympäristöä.

2.6.1 Kehittäminen ja hallinto

Palvelualue

Vastuhenkilö: toimialuejohtaja Pirjo Sirén

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	65	7	7	1	1	1	1	1
TOIMINTAKULUT	- 873	- 1 035	- 1 011	- 1 173	- 1 176	- 1 174	- 1 186	- 1 201
TOIMINTAKATE	- 808	- 1 028	- 1 004	- 1 172	- 1 175	- 1 173	- 1 185	- 1 200

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	18,47 %	15,72 %	13,42 %	0,24 %	-0,20 %	0,99 %	1,30 %
TOIMINTAKATE	27,16 %	24,19 %	14,09 %	0,24 %	-0,20 %	1,00 %	1,30 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kehittäminen ja hallinto

Toiminnan kuvaus

Kehittäminen ja hallinto ohjaa, koordinoi ja seuraa toimialueen osalta strategiaa ja tavoitteiden toteutumista. Toimimme Kasvun ja ympäristön esikuntana sekä tukiyksikkönä.

Painopisteet toiminnassa

Vastaamme toimialueen strategiatyöstä sekä toiminnan kehittämisestä. Osallistumme koko kuntaa koskevaan kehittämistyöhön.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Valmistaudumme koko toimialuetta koskeviin muutoksiin, mm. uuden lainsäädännön aiheuttamiin muutostarpeisiin.

Henkilöstösuunnitelma

Yksikössä on 4 vakituista henkilöä. Vuodelle 2024 esitetään kehittämispäällikön sekä työturvallisuuskoordinaattorin tehtävien perustamista.

2.6.2 Elinvoima, asuminen ja kehittäminen

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Elinvoimajohtaja Kristiina Salo

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	577	2	2	2	2	2	2	2
TOIMINTAKULUT	- 1 437	- 825	- 825	- 885	- 887	- 886	- 894	- 906
TOIMINTAKATE	- 860	- 823	- 823	- 883	- 885	- 884	- 892	- 904

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	-42,60 %	-42,60 %	7,29 %	0,24 %	-0,20 %	0,99 %	1,30 %
TOIMINTAKATE	-4,29 %	-4,29 %	7,30 %	0,24 %	-0,20 %	1,00 %	1,31 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Elinkeinopalvelut

Asuntopalvelut

Toiminnan kuvaus

Palvelualue vastaa kunnan elinkeinotoimesta ja matkailusta sekä hankekehityksestä ja asumisneuvonnasta. Panostamme Tuusulan kunnan vetovoiman ja brändin rakentamiseen.

Painopisteet toiminnassa

Palvelualueella koordinoidaan ja viedään eteenpäin Tusina tekoja 2030 - elinvoimaohjelmaa läpi koko Tuusulan kunnan organisaation. Elinvoimaohjelman tavoitteita, toimenpiteitä käynnistetään koko Tuusulan kunnan organisaatiossa sekä määritellään ja seurataan mittareita. Yritysten sähköistä palveluprosessia rakennetaan läpi koko organisaation. Elinkeinopuolella vahvistetaan vetovoimaa viestinnän ja uusien yritysalueiden kehittämisellä. Tuusulan kunta on kumppanina mukana kansainvälisessä EcoCore -Eu-projektissa kehittämässä kestävästä kehityksen tulevaisuuden yritysalueita. Pohjois-Tuusulan vetovoiman kasvattaminen ja hankekehittäminen ovat vanhoja painopistealueita 2024–2028. Asumisneuvontaa

kehitetään edelleen, se on vakiintunutta ja kattaa koko kunnan alueen.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Elinkeinopalvelut

Kehitämme yritysten palveluprosessia poikkihallinnollisesti. Teemme yhteistyötä kulttuuritoimijoiden kanssa sekä edistämme matkailua. EcoCore -EU-projekti tuo uusia mahdollisuuksia kestäväen kehityksen yritysalueiden kehittämiseen. Jatkamme ja kehitämme työpaikkatonttien markkinointia.

Asuminen ja hankekehitys

Etsimme aktiivisesti sijoittajia isompiin kaavoitushankkeisiin sekä toimijoita muille vapaana oleville työpaikkatonteille. Kehitämme Pohjois-Tuusulan vetovoimaa ja pitovoimaa. Edistämme kunnan strategisesti tärkeitä hankekehityskohteita. Toteutamme kunnan Asuntopoliittista ohjelmaa.

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella on 5 vakituista ja 1 määräaikainen henkilö. Vuodelle 2024 esitetään lisäyksenä asumisneuvojan tehtävää, tehtävä on suunniteltu täytettäväksi sisäisenä siirtona Yhteisistä palveluista.

2.6.3 Projektitoimisto

Palvelualue

Vastuhenkilö: Projektitoimiston päällikkö Jyri Olkkonen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	386							
TOIMINTAKULUT	- 958	- 974	- 974	- 1 373	- 1 376	- 1 373	- 1 387	- 1 405
TOIMINTAKATE	- 572	- 974	- 974	- 1 373	- 1 376	- 1 373	- 1 387	- 1 405

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	1,72 %	1,72 %	40,85 %	0,24 %	-0,20 %	0,99 %	1,30 %
TOIMINTAKATE	70,24 %	70,24 %	40,85 %	0,24 %	-0,20 %	0,99 %	1,30 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Projektitoimisto

Focus

Rykmentinpuisto (taseyksikkö)

Hyrylän keskusta

Toiminnan kuvaus

Palvelualue edistää kuntastrategian mukaisesti aluekehityshankkeiden: Rykmentinpuiston, Focuksen ja Hyrylän keskustan kehittämistä. Määritelmänsä mukaisesti Projektitoimisto eli PMO on organisaation

rakenne, joka standardoi projekteihin liittyviä hallinnollisia prosesseja ja sekä suunnittelee että johtaa resurssien, toimintatapojen, työkalujen ja tekniikoiden jakamista organisaatiossa. Riippuen organisaation tarpeista, PMO:n vastuut voivat olla projektien ja projektisalkun johtamista tukevista toiminnoista yhden tai useamman projektin tai ohjelman johtamiseen.

Painopisteet toiminnassa

Hyrylän keskustan kehittämisessä painopisteenä on uuden palvelukeskuksen toteutuminen alueelle, Koskensillantien ja Esikunnanpolun korttelien suunnittelu sekä tulevien toteuttajien hakeminen. Yleissuunnittelutasolla edetään jalankulun ja polkupyöräilyn alueiden kehittämisen osalta. Koskensillantien pysäköintitalon toteuttamisen käynnistyminen.

Focus-alueen kehittämisen tärkeimpänä prioriteettiinä on alueen asemakaavoituksen ja siihen liittyvän muun suunnittelun edistäminen. Alueen esirakentamiseen tähtäävä maa-aineisten ottotoiminta pyritään käynnistämään kunnan omistamalla maa-alueilla, kun toiminnan edellyttämä lupaprosessi on saatu valmiiksi. Kiila-Senkkerinmäellä on tarkoitus aloittaa maankäytön suunnittelu yhdessä Vantaan kanssa.

Rykmentinpuiston alueen painopisteenä on Puistokylän asemakaavoituksen edistäminen siten, että asemakaava valmistellaan kuntakehityslautakuntaan ja edelleen ehdotukseksi nähtäville. Keskeisenä tavoitteena on myös elävän keskusta-alueen kehittäminen tukemalla mm. hyvinvointikeskuksen hanketta ja Varuskunnanaukion suunnittelua.

Projektitoiminnan kehittämisen osalta toteutamme seuraavia osa-alueita vuonna 2024:

- Jatkamme projektimallin kehittämistä ja jalkauttamista, laajentaen käyttömahdollisuuksia muille toimialueille
- Varmistamme, että projektien tavoitteet ovat linjassa organisaation strategian kanssa olemassa olevien projektien osalta sekä pidämme huolen, että uusissa projekteissa strategiakytkennät ovat ajan tasalla
- Hallinnoimme projektien raportointia ja projektien tilanteiden viestimistä ylöspäin organisaatiossa, varmistaen näin tiedolla johtamista johtoryhmätyön ja salkunhallinnan kautta
- Otamme käyttöön projektijohtamisen koulutuskorin 3-tasoisena
- Sparraamme projekteissa, tuotamme toimialueellemme projektinjohtopalveluita ja kehitämme niitä sisäisesti, alkaen Rykmentinpuiston, Focuksen ja Hyrylän keskustan kehittämishankkeista
- Tuemme muiden palvelualueiden resursointia johtamalla mm. palveluverkon projekteja.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Focus-alue

Jatkamme Focus-alueen asemakaavoitusta. Alueella on samanaikaisesti vireillä kaksi asemakaavaa: Kehä IV ja Sammonmäki IV (ent. Focus-liikekeskus).

Käynnistämme maankäytön yleissuunnittelun Kiila-Senkkerinmäellä yhdessä Vantaan kanssa.

Viemme eteenpäin maa-aineslupaprosesseja esirakentamisen käynnistämiseksi.

Hyrylän keskusta

Koskensillantien ja Esikunnanpolun valmisteltavan asemakaavan toteuttamiseksi haetaan asuinkerrostalo-hankkeille toteuttajia.

Koskensillantien pysäköintilaitoksen toteuttaminen kilpailutetaan.

Jalankulun ja pyöräilyn alueiden kehittämiseksi järjestetään maisema-arkkitehtuurikilpailu ja tämän jälkeen käynnistetään alueiden jatkosuunnittelu.

Rykmentinpuisto

Jatkamme alueen asemakaavoitusta erityisesti Puistokylän osalta. Edistämme tulevaisuuden sotokeskuksen suunnittelua ja viemme eteenpäin Rykmentinpuiston työpaikka-alueen kehittämistä.

Valmistelemme maankäyttö- sekä muita maankäyttöliisiä sopimuksia.

Kehitämme alueen infraa kokonaisvaltaisesti.

Edistämme tonttien luovutusta ja hankkeiden toteutumista sekä edistämme alueella taideohjelman mukaisesti taiteen hankintaa.

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella on 5 vakituista henkilöä. Ilmastokoordinaattorin (50 % yhteistyössä Keravan kanssa) tehtävän perustamista esitetään.

2.6.4 Maankäyttö ja paikkatieto

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Maankäyttöpäällikkö Päivi Hämäläinen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	4 704	4 947	5 133	5 296	4 349	4 393	4 436	4 481
TOIMINTAKULUT	- 2 054	- 2 061	- 2 061	- 2 126	- 2 131	- 2 127	- 2 148	- 2 176
TOIMINTAKATE	2 650	2 886	3 072	3 170	2 218	2 266	2 288	2 305

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	0,32 %	0,32 %	3,15 %	0,25 %	-0,19 %	0,99 %	1,30 %
TOIMINTAKATE	8,92 %	15,94 %	9,83 %	-30,04 %	2,15 %	1,01 %	0,72 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Maankäyttö

Paikkatieto

Toiminnan kuvaus

Maankäytön ja paikkatiedon palvelualueella huolehditaan kunnan maapolitiikan hoidosta ja maaomaisuuden hallinnasta sekä ylläpidetään kunnan paikkatietoinfrastruktuuria.

Painopisteet toiminnassa

Paikkatieto

Paikkatietoyksikössä tuotetaan, koostetaan ja jaetaan perustietoa (paikkatietoa) ympäristöstä suunnittelun,

rakentamisen, sekä kunnalle säädettyjen lakisääteisten tehtävien suorittamisen tueksi. Paikkatietoyksikkö hallinnoi sekä kehittää kunnan keskeisiä paikkatietojärjestelmiä, paikkatiedon rajapintapalveluita, kuntarekisteriä, paikkatiedon jakelua sekä hankkii yhteiskäyttöisiä paikkatietoaineistoja. Yksikkö tiedottaa paikkatietoasioista ja tarjoaa koulutusta kaikille kunnan sektoreille. Paikkatiedot sekä kuntarekisteritiedot ovat merkittävän suuri osa kunnan tietopääomaa, jota käytetään suunnittelun, tiedolla johtamisen ja päätöksenteon tukena ja työkaluna.

Varaudumme uuden maankäyttö- ja rakennuslain sekä muihin merkittäviin valtakunnallisiin muutoksiin paikkatietojärjestelmien, -aineistojen sekä tiedonjaon osalta. Tiedolla johtamisen roolia kunnassa tullaan edistämään maankäytössä, kaavoituksessa ja muussa kuntatoiminnassa. Uusien paikkatietojärjestelmien käyttöönotto mahdollistaa uusia toimintatapoja. Paikkatietojärjestelmien uudistaminen aiheuttaa merkittäviä investointitarpeita lähivuosien aikana.

Kehitämme 3D-kaupunkimallien visuaalista ilmettä sekä luomme tietomallipohjaisia 3D-kaupunkimalleja suunnittelutyön tueksi. Tuotamme kuvausaineistoja merkittävien kaavahankkeiden suunnitelmien pohjatiedoksi ja niiden havainnollistamista varten.

Maankäyttö

Maankäyttö vastaa kunnan maapolitiikan hoidosta. Maankäyttö vastaa kunnanvaltuuston hyväksymän maapoliittisen ohjelman ja maapolitiikan mukaisista tehtävistä sekä lakisääteisistä maankäyttöön liittyvistä tehtävistä, mm. tonttijaon laatimisesta ja kiinteistörekisterin pitämisestä. Maankäyttö vastaa myös kunnan tonttien luovutuksesta ja kunnan maaomaisuuden hallinnasta.

Maankäyttö pyrkii turvaamaan asuntotonttien ja työpaikkatonttialueiden kaavoituksen ja yhdyskuntarakentamisen tarpeet pitkäjänteisellä, kohtuuhintaisella ja oikeaan paikkaan sijoittuvalla maanhankinnalla. Maankäyttö edistää kaavoituksen etenemistä laatimalla tarvittavat maankäyttösopimukset sekä tontinluovutuksilla tukee kunnan taloutta kasvattamalla maanmyyntituloja.

Maanmyyntitulot

Maanmyyntituloiksi on v. 2024 talousarviossa budjetoitu noin 12,0 milj. euroa. Maana ja rahana kunnalle maksettuja maankäyttösopimuskorvauksia arvioidaan tuloutettavan noin 4,0 milj. euroa.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Tonttien luovutustavoite n. 100 omakotitalotonttia/vuosi (sis. myös yksityiset).

Hankimme maata vuosittain noin 40 ha asunto- ja työpaikkatonttien varannon varmistamiseksi.

Kehä IV-asemakaavan Focus-alueen asemakaavaehdotus ja liikekeskuksen kaavamuutos maankäyttösopimuksineen on valmis päätöksentekoon.

Jokelan Vallun työpaikka-alueen asemakaavamuutos on valmis päätöksentekoon. Tontinluovutus toteutuu.

Toimintamalli sekä neuvottelut, sopimukset ja suunnittelu on resursoitu maapoliittisen ohjelman mukaisesti.

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella on 25 vakinaista henkilöä.

2.6.5 Kaavoitus

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Kaavoituspäällikkö Anne Olkkola

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	112	45	45	45	46	47	48	49
TOIMINTAKULUT	- 959	- 1 153	- 1 153	- 1 249	- 1 252	- 1 249	- 1 262	- 1 278
TOIMINTAKATE	- 847	- 1 108	- 1 108	- 1 204	- 1 206	- 1 204	- 1 215	- 1 231

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	20,25 %	20,25 %	8,27 %	0,25 %	-0,19 %	0,99 %	1,30 %
TOIMINTAKATE	30,92 %	30,92 %	8,60 %	0,22 %	-0,24 %	0,99 %	1,31 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kaavoitus

Toiminnan kuvaus

Kaavoituksen palvelualueella edistetään maankäytön suunnitelmia kaavoitussuunnitelman ja kaavoituksen työohjelman mukaisesti.

Painopisteet toiminnassa

Vuonna 2024 aikana tehdään Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma, joka valmistuu alkuvuodesta. Projektitoimiston vetämänä ja yhteistyössä Vantaan kanssa aloitetaan Kiila-Senkkerinmäen kiertotalousalueen yleissuunnitelma. Lisäksi aloitetaan vihersiniverkostosuunnitelman, VISSI:n valmistelu, joka ohjaa koko kunnan viherrakenteen, viheralueverkoston ja mm. reittien suunnittelua yleispiirteisellä tasolla. Siihen liittyen etupainotteisesti omina töinä aloitetaan Tuusulanjokilaakson virkistyskäytön yleissuunnitelma, joka on jatkoa Tuusulanjärven rantojen virkistyskäytön yleissuunnitelmalle sekä Rykmentinpuiston keskiosan yleissuunnitelma, jolla tarkistetaan Rykmentinpuiston osayleiskaavan ratkaisuja alueilla, joilla ei ole lainvoimaista tai vireillä olevaa asemakaavaa.

Asemakaavoituksessa panostetaan pientalotonttivarannon kasvattamiseen Etelä-Tuusulassa ensisijaisesti kunnan omistamalle maalle uuden palveluverkon ympärillä sekä realisoitavien kiinteistöjen edellyttämien kaavojen laadintaan. Kaavoitussuunnitelmassa korostuvat myös keskustojen kehittäminen ja työpaikatonttivarannon kasvattaminen sekä nykyisten yrittäjien toimintaedellytyksien turvaaminen kaavamuutoksin. Kasvun ja ympäristön palvelualueet tekevät tiivistä yhteistyötä merkittävien maankäyttöprojektien edistämiseksi. Tulevina vuosina palvelualueen toiminnassa ja sen kehittämisessä tulevat painottumaan aikaisempien tavoitteiden lisäksi yhä enemmän ilmastolliset, ekologiset ja kaavataloudelliset näkökulmat. Muutosta palvelualueen toimintaan ja prosesseihin paikkatietojärjestelmien, -aineistojen, ohjelmistojen sekä tiedonjaon osalta aiheuttavat uudet lait: Laki Rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä, RYTI (voimaan 1.1.2024) sekä Rakentamislaki ja alueidenkäyttölaki (voimaan 1.1.2025).

Tavoitteena on kerryttää tonttivarantoa siten, että se vastaa vähintään viiden vuoden tarvetta sekä saavuttaa käsittelyssä olevan MAL-suunnitelman 2023 mukaiset 167 200 kerrosneliömetriä (k-m2) uutta asumisen

kerrosalaa sopimuskaudella 2024–2027.

Kuhunkin taajamaan tavoitellaan:

- eri talotyyppisiä ja asumismuotoja tuottavia asuinrakentamisen tontteja pientaloihin painottuen
- työpaikka-alueille tonttivarantoa ja olemassa olevien alueiden kehittämistä
- keskustoja kehittäviä asuin- ja palvelurakentamisen mahdollistavia kaavoja
- kunnan omistamien realisoitavien kiinteistöjen kaavamuutoksia
- Kunnan kannalta tärkeitä palveluverkon kehittämisen tai yhdyskuntatekniikan toteuttamisen edellyttämiä asemakaavoja.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Lahelan kampuksen (koulun ja päiväkodin) asemakaava on hyväksytty alkuvuonna 2024.

Hyrrän asemakaavaehdotus on valmis päätöksentekoon (yhdessä projektitoimiston kanssa).

Puistokylän asemakaava on valmis päätöksentekoon (yhdessä projektitoimiston kanssa).

Hökilän asemakaava on vireillä ja luonnos on ollut nähtävillä (yhdessä projektitoimiston kanssa).

Jokelan asemapolun kaavamuutos on valmis päätöksentekoon.

Kellokosken Seppäinpuiston asemakaava on valmis päätöksentekoon alkuvuodesta.

Lahelanpelto III asemakaava on vireillä ja luonnokset olleet nähtävillä.

Koillis-Hyrylän katualueiden ja kunnallistekniikan yleissuunnitelma ja Mattila II asemakaava ovat valmiina päätöksentekoon.

Rykmentinportti I:n kaava on valmis päätöksentekoon.

Kehä IV-asemakaavan Focus-alueen asemakaavaehdotus ja liikekeskuksen kaavamuutos maankäyttösopimuksineen on valmis päätöksentekoon (yhdessä projektitoimiston kanssa).

Kiila-Senkkerinmäki yleissuunnitelma on valmisteltu Vantaan kanssa (yhdessä projektitoimiston kanssa).

Kulomäentie-Jussla –alueen asemakaavatyö on vireillä.

Jokelan Vallun työpaikka-alueen asemakaavamuutos on valmis päätöksentekoon.

Kaavoitussuunnitelmassa on priorisoituna kohteet.

Tuusulanjokilaakson virkistysreitien suunnitelmatyö on käynnissä ja esitelty asukkaille.

Vuoden 2024 Ilmasto-ohjelman kaavoitukselle ohjelmoidut toimenpiteet on toteutettu.

Vihersiniverkostosuunnitelma on tekeillä ja asukasosallisuutta on toteutettu.

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella on 13 vakinaista henkilöä. Vuodelle 2024 esitetään kahta uutta kaavasuunnittelijan tehtävää.

2.6.6 Rakennusvalvonta

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Johtava rakennustarkastaja Johanna Aho

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	890	621	621	401	405	409	413	417
TOIMINTAKULUT	- 796	- 783	- 783	- 895	- 897	- 895	- 904	- 916
TOIMINTAKATE	94	- 162	- 162	- 494	- 492	- 486	- 491	- 499

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	-1,59 %	-1,59 %	14,23 %	0,25 %	-0,18 %	0,99 %	1,30 %
TOIMINTAKATE	-273,08 %	-273,08 %	204,28 %	-0,35 %	-1,16 %	0,99 %	1,55 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus

Rakennusvalvonnan tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakentamista ja kaavojen noudattamista sekä osaltaan valvoa rakennettua ympäristöä. Toiminta jakautuu lupa- ja katselmuksipalveluihin sekä rakennetun ympäristön jatkuvan valvonnan tehtäviin. Rakennusvalvonnan toiminta on vahvasti digitalisoitunut ja voimaan tuleva lainsäädäntö velvoittaa kuntia myös tähän. Sähköisten palvelujen kehittyessä järjeistetään ja tehostetaan prosesseja. Samalla varaudutaan uuden rakentamislain sekä RYTJ (rakennetun ympäristön tietojärjestelmät) lain vuosina 2024 ja 2025 mukana tuomiin toiminnan haasteisiin.

Painopisteet toiminnassa

Suunnitelmakaudella maankäyttö- ja rakennuslaki muuttuu alueidenkäyttölaiksi ja uudeksi rakentamislaki (RakL). Nämä lait astuvat voimaan 1.1.2025. Tämän lisäksi 1.1.2024 tulee voimaan uusi laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmistä (RYTJ). Rakentamislain rakenne ja sisältö poikkeavat melkoisesti nykyisin voimassa olevasta maankäyttö- ja rakennuslaista. Tämä sekä RYTJ laki ja sen johdosta tehtävä rakentamisen ja paikkatiedon kokonaisjärjestelmä uudistus aiheuttavat rakennusvalvonnan toimintaprosessien uudelleen arvioinnin. Työtä hankaloittaa se, että osa rakentamista ohjaavista asetuksista valmistellaan vasta vuoden 2024 puolella. Lakimuutosten johdosta henkilöstön osaamista lisätään mm. tietomallipohjaisen rakennuslupakäsittelyn sekä lupahakemukseen uutena vaatimuksena vaadittujen selvitysten osalta. Lakimuutosten johdosta tulee myös hallintosääntö, rakennusvalvontataksa, rakennusjärjestys sekä kaikki päätöspohjat uusia.

Rakentamisen odotetaan suunnitelmakauden alkuvuosina hiljentyvän, se voi jopa romahtaa ja tämä on huomioitu tunnusluvuissa vähäisinä lupamäärinä.

Rakentamislaki ja sen pohjalta tehtävä taksauudistus vaikuttaa rakennusvalvonnan tuottoihin vuodesta 2025 alkaen. Viranomaistoiminta tulee pääosin kattaa lupamaksuilla, joten on odotettavissa korotuksia lupamaksuihin lupakynnyksen nousun johdosta. Myös neuvontatarpeen ja jälkivalvonnan oletettu kasvaminen ja niiden vaatima työ määrä tulisi kattaa lupamaksuilla.

Rakentamislain mukana tuoma lupakynnyksen nousu 1.1.2025 alkaen jättää kunnilta lupakynnyksen alittavat tiedot saamatta muiden kuin asuinrakennusten osalta rakentamislupaprosessissa. Tällä tulee olemaan

vaikutusta jonkin verran myös kiinteistöverotukseen.

Rakennusvalvonta osallistuu käynnistettyyn kiinteistöveroselvitykseen kunnan johdon päättämällä tavalla. Kiinteistöveroselvitys edellyttää rakennusvalvonnan työpanosta ja tämä vaikuttaa osaltaan rakennusvalvonnan palvelutasoon.

Jatkamme resurssien mukaan paperisen arkiston digitointityötä.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Toimintaympäristömme ja –mallimme vastaavat voiman tulevan rakentamislain ja alueidenkäyttölain uusia vaatimuksia:

Uudistetussa hallintosäännössä on rakentamislain toimivalta määrätty.

Rakennusvalvonnan taksa on valmis päätöksentekoon, taksan oltava voimassa 1.1.2025 alkaen.

Rakentamislain pohjalta laadittu rakennusjärjestys on valmis päätöksentekoon.

Koulutussuunnitelma on laadittu niin henkilöstön kuin toimielinten osalta ja se toteutetaan hallitusti. Olevia lupakäsittelyn ja rakentamisen valvonnan toimintamalleja on uudelleenarvioitu ja Lupapisteen 3D kartta- ja tietomalliominaisuuteen on perehdytty lupavalmistelun osana.

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella on 8 vakinaista ja 1 määräaikainen henkilö. LVI-tarkastajan virka esitetään perustettavaksi.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	24 684	25 271	24 146	27 525	27 846	28 167	28 489	28 822
TOIMINTAKULUT	- 26 487	- 27 109	- 27 897	- 28 072	- 28 622	- 28 588	- 28 879	- 29 266
TOIMINTAKATE	- 1 513	- 1 738	- 3 651	- 447	- 676	- 2 320	- 290	- 343

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	2,35 %	5,32 %	3,55 %	1,96 %	-0,12 %	1,02 %	1,34 %
TOIMINTAKATE	14,85 %	141,29 %	-74,27 %	51,29 %	243,03 %	-87,52 %	18,53 %

Teknisen lautakunnan tehtävänä on tuottaa kuntalaisille yhdyskuntatekniikan palveluja, huolehtia kunnan omasta toimitilarpeesta ja huolehtia terveellisestä ja turvallisesta ympäristöstä yhdessä kunnan muiden sidosryhmien kanssa. Lautakunnan tavoitteena on luoda ja ylläpitää kuntalaisia ja sen työntekijöitä varten turvallinen ja viihtyisä asuin-, työ-, liikenne- ja vapaa-ajan ympäristö sekä edistää ja ylläpitää kunnassa laadukkaita joukkoliikennepalveluja.

2.6.7 Yhdyskuntatekniikka

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Yhdyskuntatekniikan päällikkö Petri Juhola

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	890	798	798	678	692	705	719	734
TOIMINTAKULUT	- 11 747	- 12 419	- 12 919	- 13 318	- 13 572	- 13 655	- 13 972	- 14 063
TOIMINTAKATE	- 10 568	- 11 522	- 12 022	- 12 540	- 12 780	- 12 851	- 13 153	- 13 228

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	5,72 %	9,98 %	7,24 %	1,91 %	0,62 %	2,32 %	0,64 %
TOIMINTAKATE	9,03 %	13,76 %	8,84 %	1,91 %	0,56 %	2,36 %	0,57 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kunnallistekniikan suunnittelu
Kunnallistekniikan rakentaminen
Kunnossapito
Viherpalvelut
Liikenne

Toiminnan kuvaus

Palvelualue suunnittelee, rakentaa ja ylläpitää kunnan katu- ja viheromaisuutta ja kehittää joukkoliikennettä, jotta kuntalaisilla olisi pysyvästi turvallinen, viihtyisä ja toimiva elinympäristö ja kunta pysyisi houkuttelevana kasvukuntana. Palvelualue avustaa maankäytön suunnittelua tuottamalla tarvittavaa tietoa mm. kaava-alueen

rakennettavuudesta, kunnallistekniikan tarvitsemista tilavarauksista ja sen rakentamiskustannuksista.

Painopisteet toiminnassa

Uudisrakentamisen painopiste jäänee lähivuoksiksi kunnan eteläosiin ja keskittyy työpaikka- ja pientaloalueiden luontiin. Kaavoituksen etenemisestä riippuen uusia asuin- ja työpaikka-alueita avataan myös Pohjois-Tuusulassa tarkastelukauden jälkipuolella. Oman työvoiman suhde tehtävämäärään pakottaa siihen, että työn painopistettä on edelleen pakko siirtää entistä enemmän tilaaja- ja valvontaorganisaation suuntaan ja palveluiden oston määrä kasvaa, mikä näkyy kustannustason nousuna. Avoinna olevien vakanssien täyttämistä pyritään tehostamaan.

Ympäristöseikat alkavat painottua yhä selvemmin suunnittelussa ja rakentamisessa mm. käytettävien materiaalien, rakentamismenetelmien ja kunnossapitokeinojen suhteen. Hulevesien hallintaan ja laatuun liittyvät rakenteet tulevat normivarusteiksi uudiskohteissa ja mahdollisuuksien mukaan myös saneerattavissa kohteissa. Viher- ja katualueita suunnitellaan ja rakennetaan kestävän ympäristörakentamisen periaatteiden mukaan. Lisätään viherkattojen määrää, hulevesirakenteet tehdään näkyväksi.

Kyläkeskuksia luodaan viihtyisämmäksi taiteen, kausikasvien ja valaistuksen avulla. Leikkipuistojen määrää pyritään vähentämään, mutta samalla jäljellä jäävien laatua nostetaan. Uusien kaava-alueiden viheralueet rakennetaan kunnallistekniikan rakentamisen yhteydessä ja ylijäämämäärät pyritään entistä enemmän hyödyntämään kaava-alueella osana viherrakentamista. Osallistavaa suunnittelua asukkaiden kanssa kehitetään saneerattavissa kohteissa. Luomme välineitä asukkaiden aktivoimiseksi omatoimisiin lähiympäristön kehittämishankkeisiin.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Tuemme alueiden nopeampaa rakentamista.
Edistämme monipuolista liikkumista ja kestäviä liikkumisen ratkaisuja.
Kehitämme HSL-linjastoa palvelemaan tuusulalaisia entistä paremmin.
Suunnittelemme leikkipuistojen ja lähiliikuntapaikkojen palveluverkkoa.
Laadimme koko kunnan kattavan Vihersiniverkostosuunnitelman.
Kehitämme Tuusulanjärven ja –joen aluetta.

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella on 46 henkilöä. Infravalvojan tehtävää (tehtävän ja nimikkeen muutos) esitetään perustettavaksi.

2.6.8 Tilapalvelut

Palvelualue

Vastuuhenkilö: tilapalvelupäällikkö Kai Lange

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	23 794	24 474	23 349	26 847	27 153	27 463	27 770	28 088
TOIMINTAKULUT	- 14 740	- 14 690	- 14 978	- 14 754	- 15 050	- 14 932	- 14 906	- 15 203
TOIMINTAKATE	9 055	9 784	8 371	12 093	12 103	10 530	12 864	12 885

MUUTOS %	TA2023/ TP2022	MTA2023/ TP2022	TA2024/ TA2023	TS2025/ TA2024	TS2026/ TS2025	TS2027/ TS2026	TS2028/ TS2027
TOIMINTAKULUT	-0,34 %	1,61 %	0,44 %	2,01 %	-0,78 %	-0,17 %	1,99 %
TOIMINTAKATE	8,06 %	-7,55 %	23,60 %	0,08 %	-12,99 %	22,16 %	0,16 %

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kiinteistöjohtaminen
Rakennuttaminen
Kiinteistöjen ylläpito
Puhtauspalvelut

Toiminnan kuvaus

Varmistamme kunnan toimialoille toiminnan tarvitsemat tehokkaat, terveelliset, turvalliset, toimivat ja taloudelliset toimitilat sekä niihin asianmukaisen ja ammattitaitoisen kiinteistönhoidon sekä puhtauspalvelut. Vastaamme Tuusulan kunnan kiinteistöjen arvon säilyttämisestä ja kehittämisestä lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä omistajapolitiikan määrittelemien linjauksin. Rakennutamme uutta kiinteistökantaa huomioiden kestävän kehityksen vaatimukset.

Painopisteet toiminnassa

Pyrimme vahvistamaan tilaajaroolia ja talousseurantaa. Kehitämme ennakoivasti toimitilapalveluja, sisäistä ja ulkoista vuokrausta sekä niihin kohdistuvia tulevia tarpeita.

Investoimme aikaa ja taloudellisia resursseja henkilökunnan ammattitaidon ylläpitämiseen ja päivittämiseen mm. toteutusmuodoista, tulevaisuuden oppimis- ja varhaiskasvatuksen ympäristöistä, päästöttömistä rakennus- ja puhtaanpitomateriaaleista sekä sisäilma-asioiden tutkimisesta ja korjaamistavoista.

Pidämme huolta toinen toistemme jaksamisesta ja työilmapiiristä mm. tukemalla ja kannustamalla toisiamme.

Toiminnan keskeiset muutokset ja toimenpiteet

Edistämme palveluverkon uudistumista suunnitelmallisesti ja laadukkaasti. Otamme vastaan Tuusulanjärven kampuksen rakennusurakan aikataulussa ja virheettää. Rykmentinpuiston hanke (toinen iso elinkaarihanke) ja Riihikallion hanke etenevät suunnitellusti.

Kehitämme Hyrylän keskustan palvelukokonaisuutta. Taidekasarmin, Aunelan ja tallirakennuksen (nro 27) palvelukonseptista on pidetty markkinavuoropuhelu ulkopuolisen toimijan löytämiseksi. Tilahankkeet on ohjelmoitu. Uimahallin peruskorjaus- ja mahdolliset laajennustarpeet on määritelty ja hankesuunnitelma valmistelussa. Pääkirjaston peruskorjaus- ja uudisrakentamisen vaihtoehdot on tutkittu ja tehty päätös etenemisestä. Jatkamme urheilukeskuksen kehittämistä.

Valmistaudumme vuoden 2024 aikana TE-palveluiden siirtoon kunnalle vuoden 2025 alusta lukien. Tilatarpeet n. 20 työvoimaviranomaiselle ja työllisyyttä edistäville vapaaehtoisille toiminnoille (sis. mm. vapaaehtoiset työllisyyspalvelut, maahanmuuttajapalvelut, ohjaamopalvelupiste, nuorten starttipajan).

Henkilöstösuunnitelma

Palvelualueella on 71 henkilöä. Sisäilma-asiantuntijan tehtävää (tehtävän ja nimikkeen muutos) esitetään perustettavaksi.

3. LASKELMAT

3.1 TULOSLASKELMA

Kunta ilman liikelaitosta

TUUSULAN KUNTA	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	66 088	63 590	62 701	67 212	66 026	69 801	78 158	71 933
Myyntituotot	20 043	20 091	20 091	21 238	21 702	22 032	22 333	22 636
Maksutuotot	9 525	9 408	9 408	9 660	8 675	8 788	8 895	9 002
Tuet ja avustukset	3 442	840	1 040	1 269	1 282	1 295	1 308	1 321
Muut toimintatuotot	33 077	33 251	32 162	35 044	34 367	37 686	45 623	38 974
Valmistus omaan käyttöön	290	100	100	100	100	100	100	100
TOIMINTAKULUT	- 296 814	- 165 044	- 167 359	- 177 196	- 179 619	- 179 644	- 181 248	- 183 440
TOIMINTAKATE	- 230 436	- 101 354	- 104 558	- 109 884	- 113 493	- 109 743	- 102 989	- 111 407
VEROTULOT	217 187	106 798	109 798	103 669	111 545	116 118	118 895	121 706
Kunnan tulovero	188 925	85 230	87 230	81 488	86 459	90 360	92 167	94 011
Kiinteistövero	14 583	14 106	15 106	16 080	16 402	16 894	17 420	17 922
Yhteisövero	13 679	7 462	7 462	6 101	8 684	8 864	9 307	9 773
Muut verot								
VALTIONOSUUEDET	36 369	24 369	27 325	28 728	29 382	29 676	30 269	30 875
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 17	- 971	- 971	- 2 655	- 4 204	- 4 724	- 4 841	- 5 255
Korkotuotot	78	60	60	173	319	514	694	874
Muut rahoitustuotot	1 201	708	708	708	708	708	708	708
Korkokulut	- 1 276	- 1 689	- 1 689	- 3 485	- 5 180	- 5 895	- 6 192	- 6 786
Muut rahoituskulut	- 20	- 50	- 50	- 50	- 50	- 50	- 50	- 50
VUOSIKATE	23 103	28 841	31 594	19 857	23 230	31 327	41 334	35 918
Suunnitelman mukaiset poistot	- 17 708	- 17 953	- 17 953	- 20 174	- 21 114	- 23 057	- 25 374	- 26 815
Arvonlentumiset pysyvät vastaavat								
TILIKAUDEN TULOS	5 195	10 889	13 641	- 316	2 116	8 270	15 960	9 103
Poistoeron muutos								
Poistoeron lisäys (-)								
Poistoeron vähennys (+)								
Rahastojen muutos								
Rahastojen lisäys (-)								
Rahastojen vähennys (+)								
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	5 195	10 889	13 641	- 316	2 116	8 270	15 960	9 103

	Tuusula							
	TP 2022	TA 2023	6/2023 ennuste	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Tunnusluvut:								
Toimintatulot/toimintamenot, %	18,9	32,3	31,4	32,2	31,5	30,7	30,7	30,7
Vuosikate/poistot %	130,5	160,7	175,6	98,4	107,1	131,4	164,1	156,0
Vuosikate, euroa/asukas	572	733	801	481	542	718	976	965
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 eur	44 449	55 337	58 017	55 021	56 520	63 765	80 026	95 029
Asukasmäärä vuoden lopussa	40 383	39 342	39 342	41 241	41 692	42 194	42 680	43 320

3.2 RAHOITUSLASKELMA

Tuusula Sis. + ulk.	TP 2022	TA 2023	Ennuste OVK1/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINNAN RAHAVIRTA	(€)	(€)	(€)	(€)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)
Tulorahoitus	12 710 265	18 616 345	21 295 857	9 632 424	13 864 229	16 796 155	21 180 907	22 998 042
Vuosikate	23 102 651	28 841 345	31 520 857	19 857 424	22 915 477	30 924 448	44 393 668	44 465 755
Tulorahoituksen korjaukset	-10 392 386	-10 225 000	-10 225 000	-10 225 000	-8 951 216	-13 891 255	-22 999 033	-21 534 833
<i>Käyttöomaisuuden myyntivoitot</i>	-10 392 386	-10 200 000	-10 200 000	-10 200 000	-8 926 216	-13 866 255	-22 974 033	-21 509 833
<i>Varausten muutos</i>	0	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Investointien rahavirta	-38 199 701	-67 493 000	-66 205 000	-67 492 000	-45 497 500	-26 301 250	-20 818 750	-36 145 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-51 076 073	-80 193 000	-78 905 000	-79 492 000	-56 610 000	-44 375 000	-48 735 000	-62 400 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 549 847	700 000	700 000	0	450 000	620 000	0	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	11 326 525	12 000 000	12 000 000	12 000 000	10 662 500	17 453 750	27 916 250	26 255 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-25 489 436	-48 876 655	-44 909 143	-57 859 576	-31 533 239	-9 268 057	575 885	-13 214 078
Rahoituksen rahavirta	15 262 678	48 402 906	48 402 906	60 314 810	35 000 000	18 000 000	13 000 000	28 000 000
Antolainauksen muutokset*	-27 569							
Lainakannan muutokset	19 198 086	53 000 000	53 000 000	62 000 000	35 000 000	18 000 000	13 000 000	28 000 000
<i>Pitkäaikaiset lainat</i>	10 000 000	27 000 000	27 000 000	25 000 000	17 000 000	9 000 000	6 000 000	14 000 000
<i>Lyhytaikaiset lainat</i>	9 198 086	26 000 000	26 000 000	37 000 000	18 000 000	9 000 000	7 000 000	14 000 000
Oman pääoman muutokset								
Muut maksuvalmiuden muutokset**	-3 907 839	-4 597 094	-4 597 094	-1 685 190	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutokset	-3 907 839	-4 597 094	-4 597 094	-1 685 190				
RAHAVAROJEN MUUTOKSET	-10 226 758	-473 749	3 493 763	2 455 234	4 466 761	6 731 943	8 575 885	8 785 922
Lainat euroa/asukas	4 039	4 575	5 084	6 280	7 016	7 323	7 545	9 030
Lainamäärä 31.12. euroa.	163 088 382	233 000 000	200 000 000	259 000 000	292 500 000	309 000 000	322 000 000	350 000 000

*ei sis. vesihuoltoliikelaitokselle annettavia sisäisiä lainoja

**sis. konserniyhteisöjen ja liikelaitoksen kassavarojen sijoitukset kuntaan

3.3 KUNTA JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS

Yhdistelty tuloslaskelma, euroina	Kunnan tuloslaskelmaosa	Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset		Kunnan tuloslaskelmaosa
			Kunta	Liikelaitos	
Toimintatuotot	67 211 785	8 344 000	-322 768	-370 000	74 863 017
Myyntituotot					
Ulkoiset	11 138 631	7 970 000			19 108 631
Sisäiset 1), 2)	10 099 326	370 000	-237 847	-370 000	9 861 479
Maksutuotot					
Ulkoiset	9 660 000				9 660 000
Sisäiset					
Tuet ja avustukset					
Ulkoiset	1 269 444				1 269 444
Sisäiset					
Vuokratuotot					
Sisäiset 4)	19 680 546		-84 921		19 595 625
Ulkoiset	4 890 845	4 000			4 894 845
Muut toimintatuotot					
Sisäiset					
Ulkoiset	10 472 993				10 472 993
Valmistus omaan käyttöön	100 000	70 000			170 000
Toimintakulut	-177 196 040	-5 450 105	370 000	322 768	-181 953 377
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot					
Ulkoiset	-72 352 993	-1 020 085			-73 373 078
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-14 421 262	-204 234			-14 625 496
Muut henkilösivukulut	-2 878 193	-40 265			-2 918 458
Palvelujen ostot					
Ulkoiset	-34 148 874	-2 096 153			-36 245 027
Sisäiset 2)	-10 071 479	-237 847	210 000	237 847	-9 861 479
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					0
Ulkoiset	-10 259 342	-1 667 600			-11 926 942
Sisäiset 1)	-160 000		160 000		0
Ostot tilikauden aikana					
Varaston muutos					
Avustukset	-5 857 625				-5 857 625
Sisäiset (Liikelaitokselle)					
Vuokrat					
Ulkoiset	-6 702 126	-51 500			-6 753 626
Sisäiset 4)	-19 595 625	-84 921		84 921	-19 595 625
Muut toimintakulut					
Ulkoiset	-748 521	-47 500			-796 021
Sisäiset					
Toimintakate	-109 884 255	2 963 895	47 232	-47 232	-106 920 360
Verotulot	103 669 000				103 669 000
Valtionosuudet	29 090 905				29 090 905
Rahoitustuotot ja kulut	-2 655 350	-112 500			
Korkotuotot	60 000				60 000
Sisäiset (Liikelaitokselle) 3)	112 500		487 500		600 000
Muut rahoitustuotot	220 000				220 000
Sisäiset (LL korvaus peruspääom.)	487 500				487 500
Korkokulut					
Ulkoiset	-3 485 350				-3 485 350
Sisäiset 5)		-112 500	-112 500	112 500	-112 500
Korvaus peruspääomasta 3)		-487 500		487 500	0
Muut rahoituskulut	-50 000				-50 000
Vuosikate	19 857 424	2 363 895	-454 856	454 856	22 221 319
Poistot ja arvonalentumiset					0
Suunnitelman muk. poistot	-20 173 501	-2 100 000			-22 273 501
Arvonalentumiset					
Satunaiset erät					
Satunaiset tuotot					
Satunaiset kulut					
Tilikauden tulos	-316 077	263 895	-454 856	454 856	-52 182
Poistoeron vähennys		70 000			70 000
Poistoeron lisäys					0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-316 077	333 895	-454 856	454 856	17 818

Vientiselitteet:

- 1) Eliminoidaan liikelaitoksen ja kunnan muiden yksiköiden välinen sisäinen myynti ja sisäiset ostot.
- 2) Eliminoidaan sisäisten palvelujen ostot ja myynnit
- 3) Eliminoidaan liikelaitoksen peruspääoman korkotuotto
- 4) Eliminoidaan sisäiset vuokrat
- 5) Eliminoidaan lainojen sisäiset korkokulut

Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen eliminoitu tulos ilman kuntaa: -218 873 euroa

Tuusulan kunnan eliminoitu tulos ilman vesihuoltoliikelaitosta: 236 691 euroa

Eliminoitu tulos yhteensä: 17 818 euroa

Yhdistelty Rahoituslaskelma

Yhdistelty rahoituslaskelma, euroina	Kunnan rahoituslaskelmaosa	Liikelaitoksen rahoituslaskelma	Eliminointi- ja oikaisukirjaukset		Kunnan kokonaisrahoituslaskelma
			Kunta	Liikelaitos	
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus	9 632 424	2 433 895			12 066 319
Vuosikate 1)	19 857 424	2 363 895	-552 768	552 768	22 221 319
Satunnaiset erät					0
Tulorahoituksen korjauserät	-10 225 000	70 000			-10 155 000
Investointien rahavirta	-67 492 000	-8 400 000			-75 892 000
Investointimenot	-79 492 000	-8 400 000			-87 892 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin					0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	12 000 000				12 000 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-57 859 576	-5 966 105	-552 768	552 768	-63 825 681
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset		0			0
Antolainasaamisten lisäykset/vähennykset					0
Lainakannan muutokset	59 000 000	3 000 000			62 000 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000 000				25 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys					0
Lyhytaikaisten lainojen muutos 3)	34 000 000	3 000 000	3 000 000	-3 000 000	37 000 000
Oman pääoman muutokset					0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 685 190	2 685 190			1 000 000
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset					0
Vaihto-omaisuuden muutos					0
Saamisten muutos					0
Korottomien velkojen muutos 2)	-1 685 190	2 685 190	-1 685 190	1 685 190	1 000 000
Rahoituksen rahavirta/vaikutus	57 314 810	5 685 190	1 314 810	-1 314 810	63 000 000
Rahavarojen muutos	-544 766	-280 915	762 042	-762 042	-825 681

1) Eliminoidaan sisäisten erien vaikutus vuosikatteeseen

2) Eliminoidaan korottomien velkojen muutos

3) Eliminoidaan lyhytaikaisten lainojen muutos

3.4 VESIHUOLTOLIIKELAITOS

Veden myynti m³
2 010 000

Liittyjämäärä (kulutuspaikat)
9050

Johtoverkosto yhteensä
975 km

3.4.1 Vesihuoltoliikelaitoksen Talousarvioesitys 2024 ja Talousarviosuunnitelma vuosille 2024–2028

Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

Vastuuhenkilö: Liikelaitoksen johtaja Jukka Sahlakari

Vesihuoltoliikelaitos (myöhemmin liikelaitos) sisältää kolme palveluyksikköä, vesilaitoksen, viemärlaitoksen ja huleveden. Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa eritellään palveluyksikkökohtaisiin käyttötalousosiin. Toiminnalliset suunnitelmat ja tavoitteet laaditaan liikelaitostasolle ja ne sisältävät kaikki palveluyksiköt. Palveluyksikkötasolla seurataan talouden tunnuslukuja, joiden perusteella esim. määritellään taksoja.

Toiminnan kuvaus

Liikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätaoisina ja vesihuoltolain mukaisesti liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille liikelaitos toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän laatuvaatimukset täyttävää vettä, joka hankitaan sopimuksen mukaisesti Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymältä (KUVESI). Jätevedet liikelaitos viemäriä ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän (KUVES) verkostoon/tunneliin. Tuusulan kunta on osaomistajana molemmissa kuntayhtymissä. Tunnelin kautta jätevedet johdetaan Helsingin seudun ympäristöpalvelun (HSY) Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle. Erillisviemäroidyillä toiminta-alueilla liikelaitos johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Painopisteet toiminnassa

Vesi- ja jätevesimäärien arvioidaan pysyvän lähes samansuuruisina vielä muutaman vuoden. Kuluttajia tulee lisää, mutta veden käyttö vähenee per asukas johtuen mm. energian kallistumisesta ja vähävetisten kalusteiden yleistyessä. Selkeämpi kulutuksen kasvu tapahtuu vasta uusien isojen alueiden (mm. Rykmentinpuiston, Sulan teollisuusalueen sekä Lahelanpelto III) rakentumisen myötä.

Veden ja jäteveden käyttömaksuja korotetaan noin 8 % 1.4.2023 lähtien. Korotuksien vaikutus on noin 400 000 euroa/v. Veden ja jäteveden perusmaksuja korotetaan noin 12 %. Korotuksien vaikutus on noin 200 000 euroa/v. Liittymismaksuja, joilla tulisi kustantaa uudisrakentaminen, korotetaan enintään kahden asunnon pientalojen osalta 10 % ja muiden kiinteistöjen osalta 20 %. Korotusten tarve syntyy erittäin laajasta uusinvestointiohjelmasta. Muina syinä esitettyihin korotuksiin on mm. tukkuyhtiön hinnan korotukset veteen ja jäteveden puhdistukseen, rahoituksen korkojen sekä rakennus- ja kunnossapitokustannusten nousut sekä henkilökustannusten nousu.

Saneerausvelan kasvaessa liikelaitos panostaa saneeraustoiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessien kehittämiseen, toteuttamiseen ja valvontaan mm. koulutuksella. Kehitystoimintaan sisältyy myös kunnan sisäisen yhteistyön ja toteutuksen kehittäminen saneerauskohteissa, joissa saneerataan samalla katurakenne ja vesihuolto. Tämä kehitystyö odottaa rahoituksen järjestymistä tienperusparantamiseen.

Toimintaympäristön- ja toiminnan muutokset

Suomessa vesihuolto on yleensä ottaen vakaata toimintaa, niin myös Tuusulassa. Maailman poliittinen tilanne tuo edelleen epävakauden ilmapiiriä mm. sähkön saatavuuteen, materiaalien saatavuuteen ja hintoihin. Näihin varaudutaan yhdessä kunnan ja naapurilaitosten kanssa mm. päivittämällä varautumissuunnitelmia, lisäämällä varavoimaa, ennakoimalla materiaalitilauksia, jatkuvalla kouluttautumisella sekä yhteisillä harjoituksilla naapurilaitosten kanssa.

Strategian toteuttaminen

Liikelaitoksen vuoden 2024 vuositavoitteet perustuvat Pormestariohjelman, kunnanvuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia palveluyksiköitä.

- Vesihuoltoverkostoiden korjausvelkaselvitys sisältäen mm. koko investointipaketin rahoituksen järjestäminen taksakorotuksilla sekä lainarahalla 10–20 vuoden aikajanelalla.
  - Mittari: asiakirjat laadittu
- Työmaaturvallisuuden kehittäminen mm. uuden vakanssin "turvallisuuskoordinaattorin" perustaminen ja työkuvan laatiminen yhteistyössä kunnallistekniikan kanssa
  - Mittari: Turvallisuuskoordinaattorin tehtävät määritelty ja vakanssi täytetty

Riskiarvio

Vesihuoltotoiminta on sääriippuvainen. Rankkasateet aiheuttavat riskin jätevesiverkoston ja hulevesiverkoston sekä pumppaamoiden tukkeutumiselle ja tulvimisille. Sateisen ja kuivan vuoden ero pelkästään jäteveden johtamisen ja puhdistamisen kuluissa on noin 15 % eli 130 000 euroa. Lisäksi tukkeutumiset ja putkirikot aiheuttavat pääsääntöisesti omaisuusvahinkoja kolmansille osapuolille ja korjauskustannuksia liikelaitokselle. Kustannukset ovat vuosittain 10 000–200 000 euroa.

Riskejä syntyy myös suppeasta organisaatiosta. Esimerkiksi hallinnon ja työjohdon yksittäiset työtehtävät ja osaaminen on vain yksittäisen työntekijän takana.

Riskien hallintaa hoidetaan mm. sähköisillä MISO-työpäiväkirjalla ja Bildie-työmaapöytäkirjoilla sekä yhteistyöllä naapurivesilaitosten kanssa mukaan lukien yhteiset erityistilanteiden harjoitukset ja materiaalien lainaukset. Liikelaitoksella on 110 KVA:n siirrettävä varavoimakone jätevesipumppaamoiden sähkökatkosten hallinnan varalle. Hankinta tehtiin aikoinaan yhteistyössä naapurilaitosten kanssa. Vuoden 2023 aikana hankittiin yhdessä kunnan kanssa lisää varavoimakoneita erillisen suunnitelman mukaisesti.

Valtakunnallisella tasolla vesihuoltoon valmistui räätälöity riskienarviointisovellus, joka otettiin käyttöön Tuusulassa vuoden 2017 aikana. Sovelluksessa ylläpidetään toimenpideohjelmaa, joka tarkastetaan vuosittain valvontaviranomaisen tarkastuksessa.

Henkilöstösuunnitelma

Tarkastamme organisaatiotamme ja tehtäväkokonaisuuksia henkilöstövaihdoksien yhteydessä vuoden 2023–2024 aikana.

Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja sekä naapurivesihuoltolaitosten tai kunnan kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia. Laskennallisen eläkeiän 63 vuotta on jo saavuttanut 1 työntekijä vuoden 2023 loppuun mennessä.

Investointisuunnitelma 2024-2028

Vesihuollon uusinvestoinnit liikelaitos toteuttaa yhdessä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa kunnallistekniikan rakentamishjelman mukaisesti. Kohteet tarkentuvat 2024 rakennusohjelman laatimisen jälkeen. Liikelaitos on mukana suunnittelemassa omalta osaltaan Tuusulan rakentamishankkeita. Liikelaitos varautuu omalta osaltaan jatkamaan poikkeuksellisen isojen kohteiden (Rykmentinpuiston keskusta ja Sula III) rakennuttamista.

Laitoksen omia isoja kynnysinvestointihankkeita ovat Koillis-Hyrylän ja Lahelan siirtoviemärihankkeet sekä Järvenpään läpi menevän Kellokosken pääviiemäri saneeraushanke yhdessä Järvenpään Veden kanssa. Nämä ajoittuvat vuosille 2026–2030.

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerausta liikelaitos jatkaa 5-vuotissaneeraussuunnitelman mukaisesti. Saneeraukseen liikelaitos on budjetoitu vuosittain noin 1,5 milj. euroa (lähivuosina tarve nousee 2 milj. euroon).

Seuraavien lähivuosien investointien määrärahatarve on noin 8–13 milj. euroa/v.

Haja-asutusalueen vesihuoltoa liikelaitos rakennuttaa juuri päivitetyn vesihuollon kehittämissuunnitelman (2022) mukaisesti.

Talous ja tuottavuus

VESIHUOLTOLIIKELAITOS	TP 2022	TA 2023	Ennuste OVK2/2022	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Investointi menojen erittely alueittain	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)
U, ETELÄ-TUUSULA	-2 319	-4 700	-4 700	-4 700	-3 200	-5 800	-7 200	-7 100
U, JOKELA	-351	-500	-500	-250	-950	-1400	-350	-450
U KELLOKOSKI	-734	-200	-200	-550	-750		-250	-650
U,K, MUUT KOHTEET	-2 980	-2 500	-2 500	-2 700	-3 300	-3 600	-3 000	-2 600
U, Tietokoneohjelmistot	-79							
U, Koneet ja kalusto	-124			-200	-200	-200	-200	-200
MENOT	-6 587	-7 900	-7 900	-8 400	-8 400	-11 000	-11 000	-11 000

Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= korvausinvestointi vai U= uusi investointi.

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	Ennuste OVK2/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Selite								
Laskutettu vesi m3	2 011 271	2 000 000	2 000 000	2 010 000	2 020 050	2 030 150	2 040 300	2 050 500
€/m3	1,40							
Käyttömaksu	1,36	1,40	1,40	1,51	1,59	1,66	1,66	1,66
Vesijohtoverkoston pituus km	383	394	394	394	402	406	410	414
Mittaamaton vesi %	15%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%
Laskutettu jätevesi m3	1 941 788	1 950 000	1 950 000	1 960 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
€/m3	1,72							
Käyttömaksu	1,80	1,85	1,85	2,00	2,1	2,21	2,21	2,21
Jätevesiverkoston pituus km	383	403	403	407	411	415	419	423
Sadevesiverkoston pituus	169	167	167	171	172	174	176	178
vuotovesi %	36%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%
Saneeraus								
Vesijohto m	1972	500	500	500	500	500	500	500
Jätevesiviemäri m	2 786	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
Jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	3/86	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ								
	7873	7 733	7 733	8 344	8 739	9 216	9 333	9 427
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ								
	-4 721	-5 079	-5 080	-5 450	-5 480	-5 534	-5 592	-5 647
Valmistus omaan käyttöön	76	54	54	70	70	70	70	70
TOIMINTAKATE, S*	3 228	2 708	2 707	2 964	3 329	3 752	3 811	3 850
Henkilöstömäärä	17	18	18	18	18	18	18	18
Määrärahan muutos %	11,29%	7,81%	7,81%	7,28%	0,55%	0,99%	1,05%	0,98%
Määrärahan muutos euroina	-479	-368	-368	-371	-30	-54	-58	-55
S* Sitova tavoite								

Tuloslaskelma

VESIHUOLTOLIikelaitos Tuloslaskelma	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
LIKEVAIHTO	7 855	7 730	7 730	8 340	8 735	9 212	9 329	9 423
Vesi- ja jätevesimaksut (ulkoiset)	7 097	7 040	7 040	7 650	8 033	8 434	8 518	8 604
Vesi- ja jätevesimaksut (sisäiset)	307	370	370	370	374	377	381	385
Liiketoiminnan muut myyntituotot (ulkoiset)	420	320	320	320	328	400	430	434
Liiketoiminnan muut myyntituotot (sisäiset)	31							
Liiketoiminnan muut tuotot	18	3	3	4	4	4	4	4
Valmistus omaan käyttöön	76	54	54	70	70	70	70	70
Materiaalit ja palvelut	- 3 403	- 3 696	- 3 696	- 4 002	- 4 042	- 4 082	- 4 123	- 4 164
Aineet, tarvikkeet ja tavarat (ulkoiset)	- 1 586	- 1 446	- 1 446	- 1 668	- 1 684	- 1 701	- 1 718	- 1 735
Aineet, tarvikkeet ja tavarat (sisäiset)	- 20							
Palvelujen ostot (ulkoiset)	- 1 603	- 1 997	- 1 997	- 2 096	- 2 117	- 2 138	- 2 160	- 2 181
Palvelujen ostot (sisäiset)	- 195	- 253	- 253	- 238	- 240	- 243	- 245	- 248
Henkilöstökulut	- 1 157	- 1 199	- 1 201	- 1 265	- 1 252	- 1 264	- 1 278	- 1 290
Palkat ja palkkiot	- 951	- 960	- 961	- 1 020	- 1 035	- 1 046	- 1 056	- 1 067
Henkilösivukulut	- 206	- 239	- 239	- 244	- 217	- 218	- 221	- 224
Eläkekulut	- 181	- 203	- 203	- 204	- 176	- 178	- 180	- 181
Muut henkilösivukulut	- 34	- 37	- 37	- 40	- 41	- 41	- 42	- 42
Poistot ja arvonalentumiset	- 1 894	- 2 157	- 2 157	- 2 100	- 2 360	- 2 390	- 2 649	- 2 679
Suunnitelman mukaiset poistot	- 1 894	- 2 157	- 2 157	- 2 100	- 2 360	- 2 390	- 2 649	- 2 679
Liiketoiminnan muut kulut	- 160	- 184	- 184	- 184	- 187	- 189	- 191	- 193
Liiketoiminnan muut kulut (ulkoiset)	- 76	- 99	- 99	- 99	- 101	- 102	- 103	- 104
Liiketoiminnan muut kulut (sisäiset)	- 85	- 85	- 85	- 85	- 86	- 87	- 87	- 88
LIKEYLIJÄÄMÄ	1 334	551	550	864	969	1 362	1 163	1 171
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 483	- 488	- 488	- 600	- 746	- 941	- 1 121	- 1 301
Korkotuotot								
Muut rahoitustuotot	4							
Korkokulut				- 113	- 259	- 454	- 634	- 814
Muut rahoituskulut	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488
LL korvaus omasta peruspääomasta (kunnalle)	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488	- 488
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	851	64	63	264	222	420	41	- 130
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	6	70	70	70	70	70	70	70
Poistoeron muutos	- 1 094	- 1 530	- 1 530	70	70	70	70	70
Poistoeron lisäys (-)	- 1 094	- 1 600	- 1 600	70	70	70	70	70
Poistoeron vähennys (+)		70	70					
Varausten muutos	1 100	1 600	1 600					
Vapaaehtoisten Varausten lisäys (-)								
Varausten vähennys (+)	1 100	1 600	1 600					
Rahastojen muutos								
Rahastojen lisäys (-)								
Rahastojen vähennys (+)								
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	856	134	133	334	292	490	111	- 60

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT								
Sijoitetun pääoman tuotto, %	6,5	3,7	3,7	2,3	2,0	2,0	2,1	1,8
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	6,5	3,7	3,7	2,3	2,0	2,0	2,1	1,8
Voitto, %	14,7	5	5	0,8	0,5	1,3	1,4	0,1

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	Ennuste OVK2/2022	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINNAN RAHAVIRTA	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)
Tulorahoitus	2 745	1 803	2 219	2 364	2 582	2 809	2 691	2 548
Likeylijäämä	1 334	134	550	864	969	1 361	1 163	1 170
Poistot ja arvonalentumiset	1 894	2 157	2 157	2 100	2 360	2 390	2 649	2 679
Rahoitustuotot ja kulut	-483	-488	-488	-601	-746	-941	-1 121	-1301
Liikel. koravus peruspääomasta (sisäinen)	-483	-488	-488	-488	-488	-488	-488	-488
Lainojen korkokulut				-113	-259	-454	-634	-814
Muut tulorahoituksen korjaukset								
Investointien rahavirta	-6 586	-7 900	-7 900	-8 400	-8 400	-11 000	-11 000	-11 000
Investointimenot	-6 609	-7 900	-7 900	-8 400	-8 400	-11 000	-11 000	-11 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	23							
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 841	-6 097	-5 681	-6 036	-5 818	-8 191	-8 309	-8 452
Rahoituksen rahavirta	3 841	6 097	5 681	5 685	5 500	7 500	8 000	8 000
Lainakannan muutokset				3 000	4 500	6 000	6 000	6 000
Muut maksuvalmiuden muutokset								
Vaihto-omaisuuden muutokset	309							
Saamisten muutos kunnilta	1 289							
Saamisten muutos muilta	-167							
Korottomien velkojen muutos kunnalta	28	4 597	4 681	1 685				
Korottomien velkojen muutos muilta	2 384	1 500	1 000	1 000	1 000	1 500	2 000	2 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 841	6 097	5 681	5 685	5 500	7 500	8 000	8 000
Rahavarojen muutos				-351	-318	-691	-309	-452
Lainakanta 31.12.				3 000	7 500	13 500	19 500	25 500

4. LIITTEET

4.1 KOHDERAHOITTEISIA TEHTÄVIÄ HOITAVAT YKSIKÖT

4.1.1 Ruokapalvelut

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	6 079	6 177	6 177	6 594	6 660	6 727	6 794	6 862
Myyntituotot	6 034	6 164	6 164	6 562	6 627	6 694	6 760	6 828
Maksutuotot								
Tuet ja avustukset	28	13	13	33	33	33	34	34
Muut toimintatuotot	18							
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT	- 5 031	- 5 379	- 5 396	- 5 966	- 6 079	- 6 194	- 6 311	- 6 431
Henkilöstökulut	- 2 273	- 2 527	- 2 543	- 2 698	- 2 752	- 2 807	- 2 864	- 2 921
Palvelujen ostot	- 435	- 423	- 423	- 450	- 459	- 467	- 476	- 485
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 826	- 1 881	- 1 881	- 2 161	- 2 204	- 2 248	- 2 293	- 2 339
Avustukset								
Muut toimintakulut	- 496	- 549	- 549	- 657	- 664	- 671	- 679	- 686
TOIMINTAKATE	1 049	798	781	628	581	533	483	431

4.1.2 Tilapalvelut

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	23 794	24 474	23 349	26 847	27 153	27 463	27 770	28 088
Myyntituotot	3 159	3 009	3 009	3 494	3 532	3 571	3 609	3 648
Maksutuotot								
Tuet ja avustukset								
Muut toimintatuotot	20 635	21 464	20 339	23 353	23 621	23 892	24 161	24 440
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT	- 14 740	- 14 690	- 14 978	- 14 754	- 15 049	- 15 350	- 15 657	- 15 970
Henkilöstökulut	- 3 157	- 3 325	- 3 325	- 3 277	- 3 342	- 3 405	- 3 467	- 3 532
Palvelujen ostot	- 6 047	- 5 372	- 6 252	- 6 219	- 6 355	- 6 494	- 6 639	- 6 790
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 4 228	- 4 847	- 5 031	- 4 492	- 4 576	- 4 663	- 4 749	- 4 836
Avustukset								
Muut toimintakulut	- 1 307	- 1 146	- 370	- 765	- 777	- 789	- 801	- 813
TOIMINTAKATE	9 055	9 784	8 371	12 093	12 104	12 112	12 113	12 118

4.1.3 Rykmentinpuisto

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	386							
Myyntituotot								
Maksutuotot								
Tuet ja avustukset	47							
Muut toimintatuotot	339							
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT	- 199	- 231	- 231	- 309	- 315	- 322	- 328	- 335
Henkilöstökulut	- 87	- 83	- 83	- 85	- 88	- 91	- 93	- 95
Palvelujen ostot	- 102	- 138	- 138	- 214	- 218	- 222	- 226	- 230
Aineet, tarvikkeet ja tavarat								
Avustukset								
Muut toimintakulut	- 10	- 10	- 10	- 9	- 9	- 9	- 9	- 9
TOIMINTAKATE	187	- 231	- 231	- 309	- 315	- 322	- 328	- 335

4.1.4 Holhustoimen edunvalvontapalvelut

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	929	951	951	951				
Myyntituotot	299	310	310	310				
Maksutuotot	625	640	640	640				
Tuet ja avustukset	4							
Muut toimintatuotot	1	1	1	1				
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT	- 807	- 798	- 798	- 835	- 47	- 48	- 48	- 48
Henkilöstökulut	- 647	- 599	- 599	- 674				
Palvelujen ostot	- 75	- 97	- 97	- 98	- 43	- 44	- 44	- 45
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 2	- 4	- 4	- 4				
Avustukset								
Muut toimintakulut	- 82	- 99	- 99	- 59	- 4	- 4	- 4	- 4
TOIMINTAKATE	122	153	153	116	- 47	- 48	- 48	- 48

4.1.5 Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	4 358	4 557	4 557	4 906	4 955	5 005	5 055	5 106
Myyntituotot	3 585	3 917	3 917	4 039	4 080	4 121	4 162	4 203
Maksutuotot	772	640	640	867	876	884	893	902
Tuet ja avustukset								
Muut toimintatuotot	2							
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT	- 4 358	- 4 557	- 4 557	- 4 906	- 5 002	- 5 100	- 5 200	- 5 302
Henkilöstökulut	- 3 197	- 3 227	- 3 227	- 3 568	- 3 640	- 3 713	- 3 787	- 3 862
Palvelujen ostot	- 791	- 873	- 873	- 892	- 908	- 924	- 940	- 957
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 84	- 91	- 91	- 90	- 92	- 93	- 95	- 97
Avustukset								
Muut toimintakulut	- 286	- 366	- 366	- 356	- 363	- 370	- 378	- 385
TOIMINTAKATE	1				- 47	- 95	- 145	- 196

4.1.6 Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	286	280	280	305				
Myyntituotot	286	280	280	305				
Maksutuotot	0	0	0	0				
Tuet ja avustukset	0	0	0	0				
Muut toimintatuotot	0	0	0	0				
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0				
TOIMINTAKULUT	-407	-395	-395	-432				
Henkilöstökulut	-341	-335	-335	-372				
Palvelujen ostot	-8	-12	-12	-11				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3	-2	-2	-2				
Avustukset	0	0	0	0				
Muut toimintakulut	-55	-46	-46	-48				
TOIMINTAKATE	-121	-115	-115	-127				

4.2 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

4.2.1 Henkilöstösuunnittelu ja sen tavoitteet

Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on varmistaa, että kunnan palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä. Henkilöstösuunnitelmassa määritellään strategian ja toiminnan vaatima määrällinen ja laadullinen henkilöstötarve huomioiden muuttuvat osaamistarpeet ja mahdolliset eläköitymiset. Henkilöstösuunnittelua ohjaa kuntastrategia, Osaaminen ja kyvykkyydet strateginen keino-ohjelma sekä palveluverkkomuotoilut, joissa otetaan kantaa siihen, mitä palveluita tuotetaan ja miten niitä tuotetaan. Henkilöstösuunnitelmaa tarkistetaan vuosittain talousarvion laatimisen yhteydessä.

Henkilöstösuunnittelun avulla huolehditaan palvelutuotannon edellyttämän henkilöstön määrästä ja rakenteesta, turvataan riittävä osaaminen kunnan tavoitteiden saavuttamiseksi, ennakoidaan henkilöstökustannuksia sekä määritellään keinoja, joilla henkilöstövoimavaroja muodostetaan, vaalitaan ja johdetaan. Henkilöstösuunnittelun ydintä ovat henkilöstön määrän, laadun ja kohdentumisen määrittely tulevaisuuden tarpeita varten. Henkilöstön määrällä tarkoitetaan henkilöstön lukumäärää ja laadulla henkilöstön osaamista, koulutusta, henkilöstö- tai ammattiryhmää, työsuhteen muotoa ja muita vastaavia asioita. Kohdentumisen suunnittelu on ennakointia sen osalta, kuinka paljon eri tehtävissä, toiminnoissa tai yksiköissä tarvitaan henkilöstöä ja miten tarve mahdollisesti muuttuu. Tavoitteena on, että ”oikea määrä oikeanlaisella osaamisella varustettuja työntekijöitä olisi oikeaan aikaan oikeassa paikassa tekemässä oikeita tehtäviä oikeassa palveluprosessissa oikeiden tavoitteiden toteuttamiseksi”.

Henkilöstösuunnittelu on ennen kaikkea toimenpiteiden suunnittelua ja varautumista toiminnan edellyttämiin henkilöstöä koskeviin muutoksiin. Määrän, laadun ja kohdentumisen lisäksi henkilöstösuunnittelun tulee kattaa myös se, miten henkilöstövoimavaroista huolehditaan.

Kasvun ja talouden hallintaohjelmassa on määritelty tuleville vuosille kuntatason tavoitteet, joita johdetaan Tuusulan strategiasta. Ohjelman toteutus ja linjaukset palvelevat Tuusulan strategian keskeisten tavoitteiden toteuttamista kestäväällä tavalla. Kuntatason tavoitteet ovat:

- Kunta reagoi kysynnän muutoksiin ja sopeuttaa henkilöstön määrää ja rakennetta palveluiden kysynnän mukaan. Kunta seuraa erityisesti lasten ja oppilaiden määrän kehitystä.
- Suunnittelun lähtökohtana on henkilöstömenojen 3 %:n kasvu/vuosi vuosina 2023 ja 2024.
- Henkilöstörakenteen, osaamisen ja tehtäväkuvien muutokset
- Osaaminen ja kyvykkyydet -ohjelman mukainen toiminta.

Seuraavien sivujen taulukoista käy ilmi henkilöstömäärän kehitys ja eläköityminen toimialueittain ja koko kunnassa.

Lukuihin 4.2.2–4.2.4 taas on koottu uudet toistaiseksi voimassa olevat ja määräaikaiset virat ja työsuhteet sekä määräaikaisten virkojen ja työsuhteiden vakinaistamiset vuonna 2024.

Henkilöstösuunnitelma 2024 yhteenveto

Kunnan johto

Kunnan johto	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	16	15	-1
Määräaikaiset	3	3	0
Vaihtoehtoinen työvoima	2	0	-2

Toimialue yhteensä	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Muutos % 2023–2028
Vakituiset	16	15	14	14	14	14	-12,5 %
Määräaikaiset	3	3	1	1	1	1	-66,67 %
Vaihtoehtoinen työvoima	2	0	0	0	0	0	-100,00 %

Eläköitymiset	
Henkilöstöryhmä	Eläköitymiset (kpl) 2024–2028
Kunnanviraston johto	1
Eläköitymiset yhteensä	1

Yhteiset palvelut

Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	24	24	0
Määräaikaiset	4	4	0
Vaihtoehtoinen työvoima	1	1	0

Hallintopalvelut	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	20	20	0
Määräaikaiset	0	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima	2	0	-2

Talouden ohjaus	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	13	14	1
Määräaikaiset	1	0	-1
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Kehittäminen ja tietohallinto	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	11	11	0
Määräaikaiset	0	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima	1	0	-1

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	50	50	0
Määräaikaiset	0	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Toimialue yhteensä	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Muutos % 2023–2028
Vakituiset	68	119	119	119	119	119	75,00 %
Määräaikaiset	5	4	4	4	4	4	-20,00 %
Vaihtoehtoinen työvoima	4	1	1	1	1	1	-75,00 %

Eläköitymiset	
Henkilöstöryhmä	Eläköitymiset (kpl) 2024–2028
Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö	1
Hallinto- ja asiakaspalvelut	8
Talouden ohjaus	3
Kehittäminen ja tietohallinto	2
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	6
Eläköitymiset yhteensä	20

Sivistys

Varhaiskasvatus	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	340	376	36
Määräaikaiset	64	62	-2
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Oppiminen	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	560	578	18
Määräaikaiset	223	212	-11
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Kulttuuri	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	43	44	1
Määräaikaiset	3	2	-1
Vaihtoehtoinen työvoima	5	0	-5

*määräaikaiset: + tarvittaessa työhön kutsuttavia oppaita + 12

Vapaa-aika	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	40	42	2
Määräaikaiset	0	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima	4	0	-4

Hallinto	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	4	4	0
Määräaikaiset	0	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Ruokapalvelut	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	64	66	2
Määräaikaiset	1	1	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Toimialue yhteensä	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Muutos % 2023-2028
Vakituiset	1051	1110	1164	1222	1222	1222	16,3 %
Määräaikaiset	291	277	277	277	277	277	-4,8 %
Vaihtoehtoinen työvoima	9	0	9	9	9	9	0,0 %

Eläköitymiset	
Henkilöstöryhmä	Eläköitymiset (kpl) 2024–2028
Ruokapalvelut	11
Kulttuuri	6
Vapaa-aika	2
Varhaiskasvatus	30
Oppiminen	34
Eläköitymiset yhteensä	83

Kasvu ja ympäristö

Kehittäminen ja hallinto	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituinen	4,5	6	1,5
Määräaikaiset	0	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Projektitoimisto	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituinen	4	5,5	1,5
Määräaikaiset	1	0	-1
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Elinvoima, asuminen ja kehittäminen	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituinen	5	6	1
Määräaikaiset	1	1	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Maankäyttö ja paikkatieto	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituinen	26	25	-1
Määräaikaiset	0	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Kaavoitus	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituinen	13	17	4
Määräaikaiset	1	0	-1
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Rakennusvalvonta	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituinen	8	9	1
Määräaikaiset	1	1	0
Vaihtoehtoinen työvoima	1	1	0
Yhdyskuntatekniikka	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituinen	47,7	47	-0,7
Määräaikaiset	3	3	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Tilapalvelut	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituinen	74	72	-2
Määräaikaiset	1	0	-1
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Toimialue yhteensä	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Muutos % 2023–2028
Vakituiset	182,2	187,5	182,2	182,2	182,2	182,2	0 %
Määräaikaiset	5	5	8	8	8	8	0 %
Vaihtoehtoinen työvoima	1	1	1	1	1	1	0 %

Eläköitymiset	
Henkilöstöryhmä	Eläköitymiset (kpl) 2024–2028
Kehittäminen ja hallinto	0
Projektitoimisto	0
Maankäyttö ja paikkatieto	5
Kaavoitus	1
Elinvoima, asuminen ja kehittäminen	1
Rakennusvalvonta	3
Yhdyskuntatekniikka	6
Tilapalvelut	20
Eläköitymiset yhteensä	36

Vesihuoltoliikelaitos

Vesihuoltoliikelaitos	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	18	18	0
Määräaikaiset	0	0	0
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0

Toimialue yhteensä	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Muutos % 2023–2028
Vakituiset	18	18	17	17	17	17	-5,6 %
Määräaikaiset	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0	0	0	0	0,0 %

Eläköitymiset	
Henkilöstöryhmä	Eläköitymiset (kpl) 2024–2028
Vesihuoltoliikelaitos	2
Eläköitymiset yhteensä	2

Yhteenveto

Koko kunta yhteensä	Henkilöstö v. 2023	Henkilöstö v. 2024	Muutokset (+/-)
Vakituiset	1385,2	1449,5	64,3
Määräaikaiset	307	289	-18
Vaihtoehtoinen työvoima	16	2	-14
Yhteensä	1708,2	1740,5	32,3

Eläköitymiset yhteenveto

Eläköitymiset toimialueittain	
Henkilöstöryhmä	Eläköitymiset (kpl) 2024–2028
Kunnanjohto	1
Yhteiset palvelut ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	20
Sivistys	83
Kasvu ja ympäristö	36
Vesihuoltoliikelaitos	2
Kunta yhteensä	142

Arvioitu henkilöstömäärä 2023–2028

Toimialueittain	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Muutos % 2023–2028
Kunnan johto							
Vakituiset	16	15	14	14	14	14	-12,5 %
Määräaikaiset	3	3	1	1	1	1	-66,7 %
Vaihtoehtoinen työvoima	2	0	0	0	0	0	-100,0 %
Yhteiset palvelut ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskus							
Vakituiset	118	119	119	119	119	119	0,8 %
Määräaikaiset	5	4	4	4	4	4	-20,0 %
Vaihtoehtoinen työvoima	4	1	1	1	1	1	-75,0 %
Sivistys							
Vakituiset	1051	1109	1164	1222	1222	1222	16,3 %
Määräaikaiset	291	277	277	277	277	277	-4,8 %
Vaihtoehtoinen työvoima	9	0	9	9	9	9	0,0 %
Kasvu ja ympäristö							
Vakituiset	182,2	185,5	182,2	182,2	182,2	182,2	0 %
Määräaikaiset	5	5	8	8	8	8	60,0 %
Vaihtoehtoinen työvoima	1	1	1	1	1	1	0,0 %
Vesihuoltoliikelaitos							
Vakituiset	18	18	17	17	17	17	-5,6 %
Määräaikaiset	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Vaihtoehtoinen työvoima	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Kunta Yhteensä							
Vakituiset	1385,2	1449,5	1497,2	1555,2	1555,2	1555,2	12,3 %
Määräaikaiset	307	289	290	290	290	290	-5,5 %
Vaihtoehtoinen työvoima	16	2	11	11	11	11	-31,3 %
Yhteensä	1708,2	1740,5	1798,2	1856,2	1856,2	1856,2	8,7 %

4.2.2 Uudet toistaiseksi voimassa olevat virat ja työsuhteet

Henkilöstön palkkamenoissa laskettu mukaan sosiaalisivukulut 20,97 %. Kokemuslisiä ei ole huomioitu.

Kasvu ja ympäristö

Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2024
Yhdyskuntatekniikka/Kunnallistekniikan rakentaminen	Infravalvoja	1.1.2024	0	1	7 260
Perustelut:					
Kunnallisteknisen asentajan tehtävän muutetaan infravalvojaksi.					
Kaavoitus	Kaavasuunnittelija	1.1.2024	0	2	100 000
Perustelut:					
Kaavoituksen resurssipula uhkaa strategian ja maapoliittisen ohjelman mukaisen kaavoitusohjelman etenemistä. Kaavoitussuunnittelijoiden tehtävät ovat olleet aiemmin täytettynä määräaikaisesti, mutta tarve on jatkuva.					
Kehittäminen ja hallinto	Kehittämispäällikkö	1.1.2024	1	0	81 956
Perustelut:					
Kasvun ja ympäristön toimialajohtajan työpari. Strategisten tavoitteiden ja ohjelmien jalkautuksen kannalta virka on kriittinen (palveluverkko, koko toimialan palvelukatalogi, riskien ja sisäisen tarkastuksen salkutus, osaaminen ja kyvykkyys, strategia ja tavoitteisto).					
Rakennusvalvonta	LVI-tarkastaja	1.1.2024	1	0	51 847
Perustelut:					
Mm. uuden rakentamislain myötä rakennusvalvonnan osaamistarve kasvaa. Nyt ostetaan LVI-tarkastajan työaikaa Järvenpään kaupungilta 50 % LVI-tarkastajan työajasta. Kahden kunnan työmäärä on yhdelle LVI-tarkastajalle melko suuri, eikä ennakoivaan neuvontaan jää aikaa. Viran perustaminen helpottaisi myös johtavan rakennustarkastajan ja lupavalmistelijoiden työtaakkaa.					
Kehittäminen ja hallinto	Turvallisuuskoordinaattori	1.1.2024	0	1	65 021
Perustelut:					
Työtehtävät ovat lakisääteisiä. Tällä hetkellä tehtäviä hoitavat ulkopuoliset konsultit. Tavoitteena on luoda Tuusulalle omat ohjeet ja yhtenäiset toimintatavat sekä seurata uusien asetusten muutoksia.					
Tilapalvelut/Rakennuttaminen	Ylläpitosuunnittelija	1.1.2024	0	1	10 000
Perustelut:					
Rakennusmestarin tehtävä muutetaan ylläpitosuunnittelijaksi. Kiinteistökannan ylläpito ja sisäilmaongelmien ennaltaehkäisy tulee olla suunnitelmallista. Aikaisemmin osaamista on hankittu ostopalveluna.					
Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2024
Ympäristökeskuksen hallinto	Johtava pysäköinnintarkastaja	1.1.2024	1	0	0
Perustelut:					
Keski-Uudenmaan kunnat suunnittelevat pysäköinninvalvonnan järjestämistä yhdessä ympäristökeskuksen kanssa, jolloin muista kunnista siirtyy pysäköinnintarkastajia Tuusulaan. Yksi virka on täyttämättä ja se muutetaan johtavan pysäköinnintarkastajan viraksi. Viranhaltija on muiden tarkastajien esihenkilö.					
Ympäristökeskuksen hallinto	Lakimies	1.1.2024	1	0	0
Perustelut:					
Keski-Uudenmaan kunnat suunnittelevat pysäköinninvalvonnan järjestämistä yhdessä ympäristökeskuksen kanssa, ja toiminnan edellytyksenä on lakimiehen palkkaaminen.					

Sivistys					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2024
Oppiminen/Hyrylän yläaste ja Kellokosken koulu	Laaja-alainen erityisopettaja	1.8.2024	2	0	50 000
Perustelut:					
Valtuuston kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelman asettama tavoite 1 erityisopettajaa 100 oppilasta kohden. Oppilaiden tuen tarve on myös kasvanut viime vuosina. Virat sijoittuvat Kellokosken yhtenäiskouluun ja Hyrylän kouluun.					
Oppiminen/Tuusulan lukio	Opinto-ohjaaja	1.8.2024	1	0	30 000
Perustelut:					
Oppilaiden kasvun ja kehityksen tukeminen, opiskeluvalmiudet, elämänsuunnittelu, koulun yhdistäminen työelämään ja yhteiskuntaan, syrjäytymisen ehkäiseminen.					
Oppiminen/Hyrylän yläaste	Tuntiopettaja	1.8.2024	1	0	0
Perustelut:					
Päätoiminen tuntiopettaja Hyrylän yläasteella. Lisäyksellä ei ole kustannusvaikutuksia.					
Oppiminen/Riihikallion koulu	Tuntiopettaja	1.8.2024	3	0	0
Perustelut:					
Perusopetuksen aineenopettajan tehtävät Riihikallion koulussa. Lisäyksellä ei ole kustannusvaikutuksia.					
Ruokapalvelut	Keittiövastaava	1.1.2024	0	3	0
Perustelut:					
Ruokapalvelut kehittävät omaa organisaatiotaan palveluverkon muutosten myötä ja entiset keittiöesimiehen nimikkeet muutetaan keittiövastaaviksi lukuun ottamatta valmistuskeittiöiden ko. tehtäviä. Nimikkeenmuutoksella ei ole kustannusvaikutuksia.					
Ruokapalvelut	Ruokapalvelutyöntekijä	1.1.2024	0	2	76 000
Perustelut:					
Uusien yksiköiden perustaminen ja henkilöstötarve.					
Ruokapalvelut	Vastaava kokki	1.1.2024	0	1	0
Perustelut:					
Rykmentinpuiston tuotantokeittiön määrät ovat kasvaneet. Kokki muutetaan vastaavaksi kokiksi. Nimikkeenmuutoksella ei ole kustannusvaikutuksia.					
Vapaa-aika/Alueellinen nuorisotyö ja tapahtumapalvelut	Nuoriso-ohjaaja	1.1.2024	0	2	90 000
Perustelut:					
Nuoriso-ohjaajaa tarvitaan jatkossa organisoimaan tiivistä koulu yhteistyötä erityisesti yläkoulun kanssa ja edelleen paikallisesti kehittämään Tuusulan koulunuorisotyön mallia lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi ja osaksi koulun arkea. Hyrylän alueen vakainainen kokoaikainen nuoriso-ohjaajan tehtävä aikaistetaan vuodesta 2025 vuodelle 2024.					
Varhaiskasvatus	Konsultoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1.8.2024	0	1	18 000
Perustelut:					
Varhaiskasvatuksen lakisääteiseen tukeen vastaaminen, tuen tarpeen kasvu, ennaltaehkäisy.					

Varhaiskasvatus/Peltokaaren ja Tuusulanjärven päiväkodit	Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	1.1.2024	0	9	260 000
Perustelut:					
Uusien yksiköiden perustaminen ja henkilöstötarve.					
Varhaiskasvatus/Peltokaaren ja Tuusulanjärven päiväkodit	Varhaiskasvatuksen opettaja	1.1.2024	0	5	230 000
Perustelut:					
Uusien yksiköiden perustaminen ja henkilöstötarve.					
Varhaiskasvatus/Peltokaaren ja Tuusulanjärven päiväkodit	Varhaiskasvatuksen opettaja	1.6.2024	0	6	161 000
Perustelut:					
Uusien yksiköiden perustaminen ja henkilöstötarve.					
Varhaiskasvatus/Peltokaaren ja Tuusulanjärven päiväkodit	Varhaiskasvatuksen sosionomi	1.1.2024	0	8	355 000
Perustelut:					
Uusien yksiköiden perustaminen ja henkilöstötarve.					
Varhaiskasvatus/Peltokaaren ja Tuusulanjärven päiväkodit	Varhaiskasvatuksen sosionomi	1.6.2024	0	3	80 000
Perustelut:					
Uusien yksiköiden perustaminen ja henkilöstötarve.					
Yhteiset palvelut					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2024
Kehittäminen ja hallinto/ICT-palvelut	ICT-suunnittelija	1.8.2024	0	1	24 000
Perustelut:					
ICT-koordinaattorin tehtävä lakkautetaan ja perustetaan tilalle ICT-suunnittelijan tehtävä. Varmistetaan kyky vastata kehittyneeseen palvelutarpeeseen ja mahdollistetaan kunnan ICT-ympäristön kustannustehokas kehittäminen ja ylläpitäminen. Toimintavarmuus, ulkoisten palveluostojen tarpeen väheneminen.					
Uudet toistaiseksi voimassa olevat virat ja työsuhteet tehtävät yhteensä			11	46	1 690 084

4.2.3 Uudet määräaikaiset virat ja työsuhteet

Henkilöstön palkkamenoissa laskettu mukaan sosiaalisivukulut 20,97 %. Kokemuslisiä ei ole huomioitu.					
Kasvu ja ympäristö					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2024
Projektitoimisto/Projektitoimisto	Ilmastokoordinaattori	1.1.2024-31.12.2024	0	1	25 879
Perustelut:					
Edellytys ilmastojohtamisen toimintamallin toteuttamiselle, yhteistyö Keravan kanssa, Tuusulan osuus 50 %.					
Kunnan johto					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2024
Osallisuustyö	Ruoka-aputoiminnan koordinaattori	1.12.2023-31.12.2024	0	1	7 000
Perustelut:					
Hankkeelle on haettu valtionavustus 11/2023–12/2026, Tuusula hallinnoi hanketta, palkka- ja muut kustannukset katetaan hankarahoituksella sekä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen ja alueen kuuden kunnan toimesta, Tuusulan osuus riippuu valtionavustuksen suuruudesta.					
Yhteiset palvelut					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2024
Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö/Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut	Erityisohjaaja	1.1.2024-31.12.2024	0	1	0
Perustelut:					
Maahanmuuttajien ja vieraskielisten määrän kasvu, maahanmuuttajapalveluiden asiakasmäärän kasvu. Kustannukset katetaan valtiolta saatavilla laskennallisilla korvauksilla kustannusneutraalisti.					
Henkilöstöpalvelut ja kohdennettu asiakastyö/Maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut	Työllisyysohjaaja	1.1.2024-31.12.2024	0	1	0
Perustelut:					
Määräaikaisuuden jatko. Uudet lakisääteiset tehtävät 1.1.2025 alkaen, suuri hallinnollinen muutos, joka on suunniteltava ja valmisteltava hyvin ennen vuotta 2025.					
Uudet määräaikaiset virat ja työsuhteet yhteensä			0	4	32 879

4.2.4 Määräaikaisten virkojen ja työsuhteiden vakinaistaminen

Henkilöstön palkkamenoissa laskettu mukaan sosiaalisivukulut 20,97 %. Kokemuslisää ei ole huomioitu.					
Sivistys					
Palvelualue/Palveluyksikkö	Virka/Työsuhde	Pvm.	Virka	Työsuhde	€/2024
Kulttuuripalvelut/Museo- ja kulttuuripalvelut	Kulttuurituottaja	1.1.2024	0	1	0
Perustelut:					
Lukio- ja kulttuuritalo Monio aloitti toimintansa elokuussa 2023 ja talossa on kaksi salia sekä kaksi muuta paikkaa tapahtumille ja kulttuurituotannolle. Kulttuuriohjelma on laajentunut. Tehtävä on ollut määräaikainen vuodesta 2019 alkaen. Jos tehtävää ei vakinaisteta, jää Monion kulttuurituotanto ja osa kulttuurikasvatussuunnitelmasta toteuttamatta. Tehtävä on keskeinen myös kulttuurikuntabrändin näkökulmasta.					
Oppiminen/Perusopetus/Mikkolan koulu	Erityisluokanopettaja	1.8.2024	3	0	0
Perustelut:					
Tehtävät ovat olleet useamman vuoden määräaikaisina palveluverkon uudistuksen ja oppilasmäärien kehityksen vuoksi.					
Oppiminen/Perusopetus	Koulunkäynninohjaaja	1.8.2024	0	5	25 000
Perustelut:					
Oppilaiden tuen tarpeen kasvu sekä määräaikaisuuksien vähentäminen. Tehtävä on ollut useamman vuoden määräaikaisena.					
Oppiminen/Perusopetus/Kellokosken koulu	Perusopetuksen lehtori (matemaattiset aineet)	1.8.2024	1	0	0
Perustelut:					
Vakiintunut oppilasmäärän lisääntyminen yläkoulussa Mäntsälä-sopimuksen myötä. Virassa on ollut määräaikainen päätoiminen tuntiopettaja jo neljä vuotta.					
Oppiminen/Perusopetus/Kellokosken koulu	Tuntiopettaja (uskonto ja terveystieto)	1.8.2024	1	0	0
Perustelut:					
Virassa on ollut määräaikainen päätoiminen tuntiopettaja jo kaksi vuotta.					
Oppiminen ja varhaiskasvatus	Järjestelmäsihteeri	1.8.2024	0	1	0
Perustelut:					
Sivistyksen ICT-järjestelmiin liittyvä työ on lisääntynyt mm. Primus-, Koski- sekä Varda -järjestelmien osalta. Kunnan ICT-yksikkö ei pysty tukemaan kouluja ja päiväkoteja asiassa eikä pedagogisen ICT-asiantuntijan aika riitä tähän työhön. Toiminnan kannalta järjestelmien toimivuus ja käytön sujuvuus on välttämätöntä.					
Varhaiskasvatus	Perhepäivähoitaja	1.1.2024	0	1	0
Perustelut:					
Perhepäivähoitaja on tehnyt tehtävää määräaikaisen tutkinnon puuttuessa. Nyt asetus on muuttunut. Perhepäivähoidossa on nykyään neljän lapsen ryhmä. Muutoksella ei ole vaikutusta määrärahoihin.					
Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuksen avustaja	1.1.2024	0	1	5 000
Perustelut:					
Varhaiskasvatuksen avustajan vakinaistaminen. Tehtävälle ja ammattitaitoiselle henkilöille on jatkuva tarve. Tehtävä on ollut useamman vuoden määräaikaisena.					
Määräaikaisten virkojen ja työsuhteiden vakinaistaminen yhteensä			5	9	30 000

4.3 INVESTOINNIT

4.3.1 Investointien hankekortit

Hankkeen nimi:

Hankkeen kustannus v. 2024:
Hankkeen kokonaiskustannus:
Käyttötalousvaikutus/v:

Rykmentinpuiston monitoimikampus

noin 25,6 milj. €
noin 55,2 milj. €
Pääomavuokra 1,7 milj. euroa/v
Ylläpitovuokra 0,9 milj. euroa/v
Yht. 2,6 milj. euroa

Hanketta koskevat tiedot

Hanke perustuu Tuusulan valtuuston 12.11.2018, § 124 mukaiseen päätökseen Tuusulan kunnan palveluverkko- suunnitelmasta sekä 9.12.2019, § 172 päätökseen hyväksyä palveluverkko-suunnitelman päivitys ja edelleen Tuusulan kunnan palveluverkon kehittämiseen vuosina 2019–2026 sekä kunnanvaltuuston 05.10.2020, § 79 päätökseen hyväksyä hankesuunnitelma. Hankintapäätös tehtiin kunnanhallituksessa, 19.12.2022, § 450. Elinkaarihankkeena toteutettava Rykmentinpuiston monitoimikampus on yksi Sivistyksen toimialueen keskeisistä kunnallisista palvelutuotantohankkeista suunnittelukaudelle. Vuonna 2023 allekirjoitettu sopimus sisältää ylläpidon 20 vuodelle, aina vuoteen 2045 asti.

Uusi koulukampus käsittää 3-sarjaisen alakoulun ja 8-sarjaisen yläkoulun; yhteensä n. 900 oppilasta, sekä vaativan erityisopetuksen tilat n. 160 oppilaalle. Päiväkodin tilat on suunniteltu 168 lapselle. Hankkeen laajuus on koulun osalta n. 13 000 brm² ja päiväkodin osalta noin 2 300 brm².

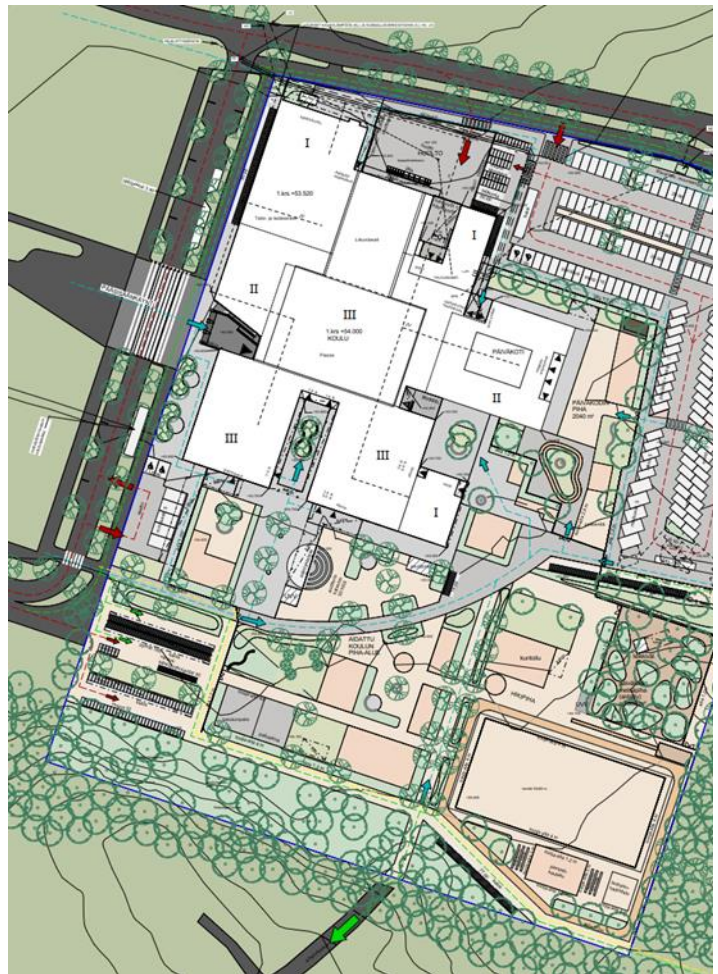
Kampuksen yhteyteen rakennetaan vain alakoulun ja vaativan erityisopetuksen liikuntatilat sekä päiväkodin liikuntatilat. Yläkoulun liikuntatilat vuokrataan lähellä sijaitsevasta urheilukeskuksesta. Koulun toiminnan lisäksi kampuksella on mahdollisuudet monipuoliselle harrastus- ja yhteisötoiminnalle sekä omatoimiselle liikunnalle.

Monitoimikampus tulee valmistuttuaan korvaamaan sisäilmaongelmaiset sekä tiloiltaan vanhentuneet Hyökkälän ja Hyrylän koulukeskukset sekä tiloiltaan vanhentuneen Mikkolan koulun perusopetuksen sekä vaativan erityisopetuksen tilat.

Toiminta alkaa sekä koulun että päiväkodin osalta elokuussa 2025.

Kuva hankkeesta sekä sijoittumisesta kaava-alueeseen

Sijaintikartta sekä tarjousaikainen asemakuva hankkeesta, jossa pihatoiminnot:

Hankkeen nimi:

Hankkeen kustannus v. 2024:
Hankkeen kokonaiskustannus:
Käyttötalousvaikutus/v:

Riihikallion monitoimikoulukampus

14,0 milj. €
40,0 milj. € (alustava arvio)
Pääomavuokra 2,26 milj. euroa/v
Ylläpitovuokra 0,75 milj. euroa/v
Yht. 3,0 milj. euroa

Hanketta koskevat tiedot

Hanke perustuu Tuusulan valtuuston 12.11.2018, § 124 mukaiseen päätökseen Tuusulan kunnan palveluverkkosuunnitelmasta sekä 9.12.2019, § 172 päätökseen hyväksytyä palveluverkkosuunnitelman päivitys ja edelleen Tuusulan kunnan palveluverkon kehittämiseen vuosina 2019–2026.

Uusi koulukampus mitoitetaan 863 oppilaalle (vuosiluokat 1–9, musiikin opetus sekä esiopetus).

Monitoimikampuksen muodostavat laajennettavan nykyisen tontin länsiosaan rakennettava uudisrakennus yhdessä nykyisen koulurakennuksen säilytettävien osien kanssa. Nykyinen vuonna 2007 valmistunut yläkoulusiipi (pajatalo) irrotetaan hankkeesta omaksi erilliseksi hankkeeksi ja myös sen tuleva käyttötarkoitus selvitetään erikseen. Säilytettävä ja perusparannettava, vuonna 1976 valmistunut ja 2017–2018 sisätiloiltaan perusparannettu liikuntasali-rakennus, suunnitellaan koulun sekä myös ulkopuolisten tahojen käyttöön soveltuvaksi liikuntapaikaksi. Kampuksen piha-alue suunnitellaan viihtyisäksi ja monipuoliseksi välitunti- ja lähiliikunta-alueeksi, jossa liikennejärjestelyt (huolto- ja saattoliikenne sekä pysäköintijärjestelyt) ovat toimivat ja turvalliset. Koulun pysäköintialueelle on kesällä 2019 rakennettu tilapäinen väistötilarakennus 450 oppilaalle. Väistötilarakennus on tarkoitus poistaa tontilta vuoden 2025 aikana, kun uudisrakennus valmistuu.

Hankesuunnitelma on hyväksytty kunnanvaltuustossa 6.4.2020 § 25. Alueen asemakaava ja asemakaavan muutos on hyväksytty kunnanhallituksessa 24.8.2020 § 300. Toteutussuunnittelu käynnistyi syyskuussa 2020 ja valmistui elokuussa 2022. Hankkeen toteutusmuotona on kokonaisurakka. Rakentaminen on aloitettu keväällä 2023, uudisrakennus valmistuu elokuussa 2025 ja tavoitteena on saada koko hanke valmiiksi vuonna 2026.

Kuva hankkeesta sekä sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hankkeen nimi:**Tuusulanjärven kampus**

Hankkeen kustannus v. 2024:

4,9 milj. €

Hankkeen kokonaiskustannus:

29,52 milj. € (ei sisällä purku 0,6 milj. euroa)

Käyttötalousvaikutus/v:

Pääomavuokra 1,1 milj. euroa/v

Ylläpitovuokra 0,3 milj. euroa/v

Yht. 1,4 milj. euroa

Hanketta koskevat tiedot**Kuva hankkeesta sekä sijoittumisesta kaava-alueeseen**

Palveluverkkosuunnitelmaan vuosille 2019–2026 perustuva hanke (Valt.12.11.2018, §124).

Hankkeen hankesuunnitelma valmistui 7.5.2019 ja se hyväksyttiin valtuustossa (10.6.2019).

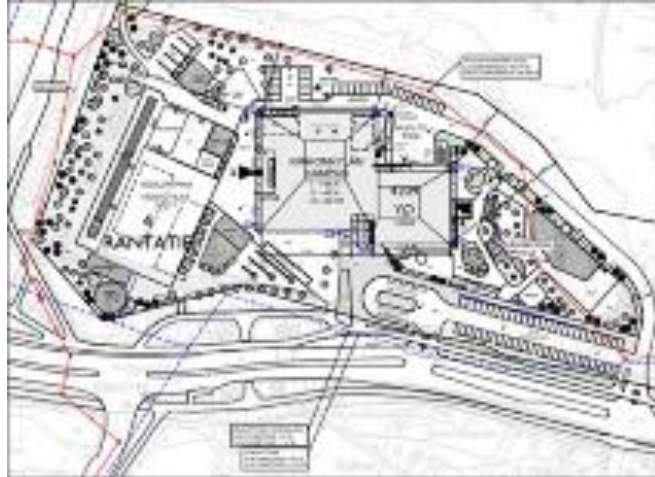
Kunnanvaltuuston päätös 6.4.2020 § 26 Ruotsinkielisen opetuksen siirtämisestä kampukseseen.

Uudisrakennus korvaa nykyisen, sisäilmaongelmallisen koulurakennuksen sekä Mattilan päiväkodin ja osan palveluverkosta poistuvista Etelä-Tuusulan päiväkodeista, yhdessä Martta Wendelin päiväkodin kanssa. Mattilan päiväkotia on purettu v. 2020, koulutontilla olevat rakennukset puretaan rakennusurakan yhteydessä.

Kampus on mitoitettu n. 450 oppilaalle (suomen- ja ruotsinkielinen esi- ja perusopetus 0-6. vuosiluokat) sekä varhaiskasvatukselle (n. 180 paikkaa). Hankkeen laajuus on 8 271 brm².

Koulukampuksen tilat on suunniteltu myös ilta- ja viikonloppukäytön huomioiden. Suunnittelu tehty osallistavana, työpajoja yms. hyödyntäen. Suunnittelussa on noudatettu Iloisen oppimisen Tuusula - oppimisympäristöjen suuntaviivat - käsikirjaa (Kasltk 24.9.2019) sekä Palveluverkkosuunnitelman (Valt 12.11.2018) mukaista linjausta, tavoitteena lasta kehittävä, oppimista edistävä, turvallinen ja terveellinen päiväkotia ja koulu sekä monikäyttöiset ja muuntojoustavat tilat.

Kirkonkylän kampuksen rakentaminen on aloitettu joulukuussa 2021, toteutusmuotona jaettu urakka. Rakennus otetaan käyttöön 8/2024.

Hankkeen nimi:

Hankkeen kustannus v. 2024:

Hankkeen kokonaiskustannus:

Käyttötalousvaikutus/v:

Uimahalli

1,2 milj. €

3,2 milj. €

Uimahalli on peruskorjauksessa, rakenteissa mm. korroosiovaurioita.

Hanketta koskevat tiedot

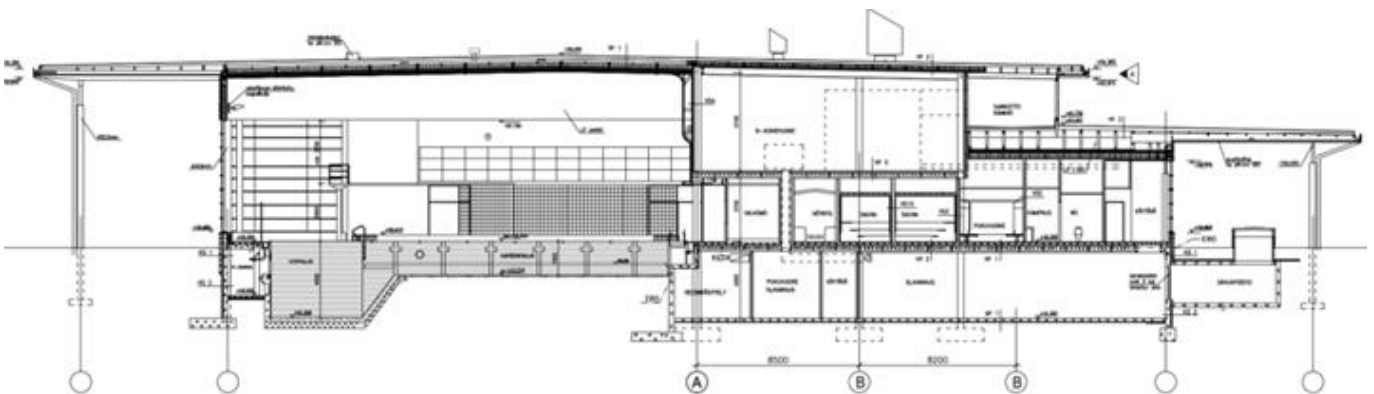
Uimahalli, valmistumisvuosi 2004

Uimahallin laajuus in n. 4 800 brm².

Uimahalliin on valmistumisen jälkeen tehty yksittäisiä, pienehköjä korjaustoimenpiteitä lattia- ja seinäpinnoille sekä vähäisiä tilamuutoksia teknisiin tiloihin. Ilmanvaihto- ja vedenkäsittelylaitteistoa on uusittu osittain. LVI-laitteet ovat pääosin alkuperäisiä. Kiinteistöä ei ole peruskorjattu. Uimahalli on mitoitettu alun perin n. 170 000 kävijälle / vuosi, kävijämäärän ollessa vuosittain noin 250 000. Peruskorjauksen yhteydessä kapasiteettia nostetaan 230 000–250 000 kävijään / vuosi. Uimahallissa tyypillinen ja pitkäaikainen kosteusrasitus kloridipitoisella vedellä on vaurioittanut erityisesti märkätilojen ja allastilojen betonirakenteita. Lattioiden vedeneristyksissä on vuotoja etenkin liikuntasauvojen kohdalla. Kiwa Inspecta Oy:n laatiman kuntotutkimuksen mukaan (2022), betonirakenteiden kosteusrasitusta tulee vähentää laajalla peruskorjauksella betonirakenteiden vaurioiden etenemisen hallitsemiseksi ja hallin teknisen käyttöiän jatkamiseksi.

Peruskorjauksen yhteydessä uusitaan mm. allas-, pesuhuone-, saunatilojen pintarakenteet, korjataan pintalaattojen vauriot ja läpiviennit, parannetaan lattioiden kallistuksia ja uusitaan vedeneristykset. LVI-tekniikan uusimista tehdään tarvittavilta osin. Korjaustöiden yhteydessä korjataan mm. kahvilan ja lipunmyynnin toimivuutta aputiloineen. Uimahallin peruskorjauksen yhteydessä tutkitaan varautumien hallin laajentamiseen tai ulkoaltaiden rakentamiseen.

Kuvia hankkeesta sekä sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hankkeen nimi:**Joenranta**

Hankkeen kustannus v. 2024:

1 300 000 € + vesihuolto

Hankkeen kokonaiskustannus:

3 500 00 €

Käyttötalousvaikutus/v:

Katujen kunnossapito 30 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis.
Katuvihreän kunnossapito 3 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis.**Hanketta koskevat tiedot**

Suunnitellaan Kellokoskelle uusi asuinalue Linjatien varteen. Tavoitteena on lisätä pientalotonttitarjontaa Kellokoskella. Alueen rakentaminen aloitetaan vuoden 2024 aikana ja kohde valmistuu vuoden 2025 jälkimmäisellä puoliskolla.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen**Hankkeen nimi:****Pellavamäki**

Hankkeen kustannus v. 2024:

800 000 € + vesihuolto

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

2 380 000 €

Käyttötalousvaikutus/v:

Katujen kunnossapito 7 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis,
katuvihreän kunnossapito 2 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis.**Hanketta koskevat tiedot**

Perustetaan uusi asuinalue Pellavamäentien, Pähkinämäentien ja Ruotsinkyläntien liittymän tuntumaan. Tavoitteena on lisätä pientalotonttitarjontaa Hyrylässä. Rakentaminen pyritään aloittamaan vuoden 2023 ensimmäisellä puoliskolla. Kohteen arvioitu valmistumisajankohta on toukokuussa 2024.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hankkeen nimi:	Rykmentinpuistonkeskus- Matkakeskus
Hankkeen kustannus v. 2024:	2 590 000 € + vesihuolto
Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:	3 800 000 € (kunnan osuus)
Käyttötalousvaikutus/v:	Katujen kunnossapito 10 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis, katuvihreän kunnossapito 2 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis.

Hanketta koskevat tiedot

Alue käsittää Rykmentin puistotien II-vaiheen, Klaavolantien kaavan mukaiset muutokset, Rykmentintien vaatimat muutokset sekä väliaikaiset pysäköintijärjestelyt. Kohteen arvioitu valmistumisajankohta on elokuussa 2024.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hankkeen nimi:	Sulan työpaikka-alue
Hankkeen kustannus v. 2024:	6 000 000 € + vesihuolto
Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:	17 500 000 €
Käyttötalousvaikutus/v:	katujen kunnossapito 12 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis katuvihreän kunnossapito 3 000 € / v. kun hanke kokonaan valmis

Hanketta koskevat tiedot

Tuusulan Itävälän varteen Sulan alueelle rakennetaan kunnallistekniikka uutta työpaikka-alueita varten. Tällä pyritään parantamaan kunnan työpaikkatonttien tarjontaa. Alueen rakentaminen on aloitettu vuonna 2022 esirakentamalla kaava-alueita Sula I ja II. Nämä kohteet valmistuvat marraskuussa 2024. Sula III valmistuu marraskuussa 2025.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hankkeen nimi:**Hyrylän palvelukeskus**

Hankkeen kustannus v. 2024:

600 000 € + vesihuolto

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

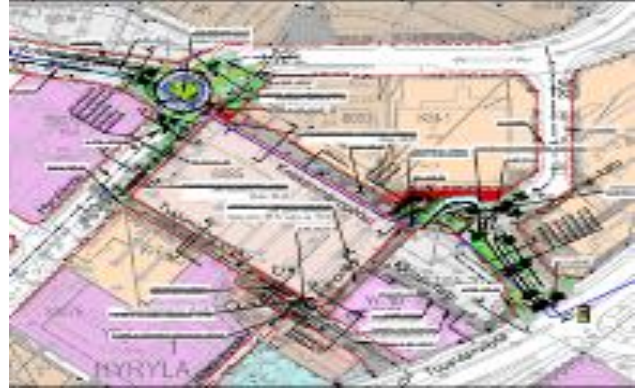
2 100 000 €

Käyttötalousvaikutus/v:

ei olennaista vaikutusta kunnossapitoon

Hanketta koskevat tiedot

Tehdään uuden palvelukeskuksen vaatimat liikennejärjestelyt ja johtosiirrot Autoasemantiellä, Hyryläntiellä, Koskenmäentiellä, Koskenmäenpolulla, Tykkimiehentiellä ja Lotanpolulla. Tehtävät toimenpiteet linkittyvät palvelukeskuksen rakentamisaikatauluun ja kohde valmistuu useassa eri vaiheessa. Arvoitu valmistumisajankohta on 2026.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen**Hankkeen nimi:****Mattila II**

Hankkeen kustannus v. 2024:

600 000 € + vesihuolto

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

3 500 000 €

Käyttötalousvaikutus/v:

katujen kunnossapito 30 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis
katuvihreän kunnossapito 2 000 € / v. kun hanke kokonaan valmis**Hanketta koskevat tiedot**

Nykyisen Mattilan alueen eteläpuolelle suunnitellaan asuinalueen laajennusta. Tavoitteena on lisätä pientalotonttitarjontaa Hyrylässä. Kohteen arvioitu valmistuminen on vuoden 2026 lopussa.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hankkeen nimi:**Urheilukeskus - monitoimihallin piha-alue ja pysäköinti**

Hankkeen kustannus v. 2024:

500 000 € + vesihuolto

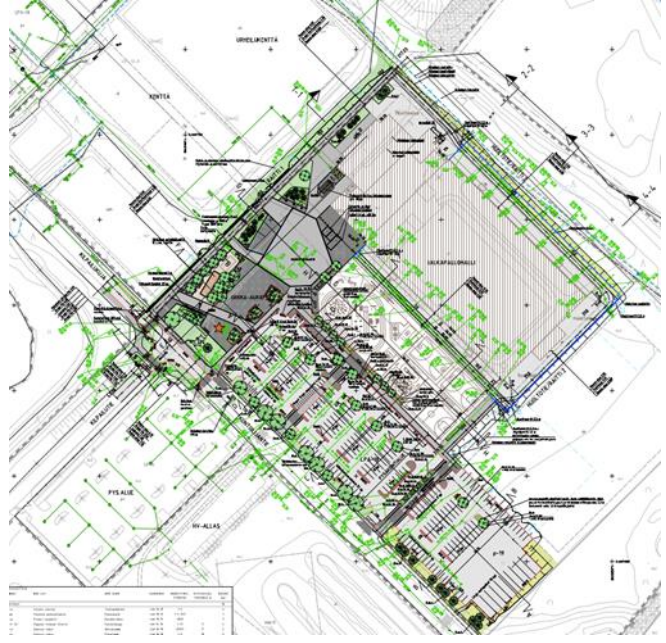
Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

2 100 000 €

Käyttötalousvaikutus/v:

alue jää monitoimihallin kunnossapitoon
katuvihreän kunnossapito 2 000 € / v. kun hanke kokonaan
valmis**Hanketta koskevat tiedot**

Rakennetaan Hyrylän urheilukeskukseen kaavan mukaista tiestöä sekä monitoimihallin yhteyteen tulevat pysäköintialueet ja piha-alueet. Alueen rakentaminen pyritään aloittamaan vuonna 2024 . Arvoitu valmistuminen on vuonna 2027.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen**Hankkeen nimi****Häriskivi**

Hankkeen kustannus v. 2024:

700 000 € + vesihuolto

Hankkeen kokonaiskustannus:

4 260 00 €

Käyttötalousvaikutus/v:

Katujen kunnossapito 60 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis
katuvihreän kunnossapito 6 000 €/v, kun hanke kokonaan
valmis**Hanketta koskevat tiedot**

Perustetaan uusi asuinalue Hämeentien tuntumaan Vaunukankaan asuinalueen pohjoispuolelle. Tavoitteena on lisätä asuintonttitarjontaa Hyrylässä. Alueen rakentaminen aloitettu vuonna 2022. Ensimmäinen vaihe valmistuu keväällä 2023 ja kokonaisuudessaan alue valmistuu keväällä 2024.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hankkeen nimi:

Hankkeen kustannus v. 2024:

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

Käyttötalousvaikutus/v:

Opintien jkpp

400 000 € + vesihuolto

400 000 €

katujen kunnossapito 7 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis

Ei vaikutusta katuvihreän kunnossapitoon.

Hanketta koskevat tiedot

Täydennetään nykyistä kevytväylä verkostoa ja parannetaan liikenneturvallisuutta rakentamalla uusi kevytväylä Opintien itäpuolelle välillä Kartanon alue-Nukarintie. Kohteen arvioidaan valmistuvan kokonaisuudessaan vuoden 2024 aikana.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen**Hankkeen nimi:**

Hankkeen kustannus v. 2024:

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

Käyttötalousvaikutus/v:

Lankalenkin VL-alue

550 000 € + vesihuolto

550 000 €

katujen kunnossapito 7 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis
katuvihreän kunnossapito 2 000 €/v, kun hanke kokonaan valmis**Hanketta koskevat tiedot**

Rakennetaan Peltokaaren asuinalueen alueen eteläosaan kaavan mukaiset puistot loppuun. Kohteen arvioidaan valmistuvan kokonaisuudessaan vuoden 2024 aikana.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen

Hankkeen nimi:**Päällystystyöt Lahelanpelto ja Peltokaari**

Hankkeen kustannus v. 2024:

350 000 € + 370 000 €+ vesihuolto

Hankkeen alustava kokonaiskustannusarvio:

720 000 €

Käyttötalousvaikutus/v:

Hanketta koskevat tiedot

Rakennetaan ajoradoille suunnitelman mukainen lopullinen kulutuspinna.

Kuva hankealueesta sekä sen sijoittumisesta kaava-alueeseen

Investoinnit 2024-2028

U=uusi K=korjaus	Kokonais- kustan- nusarvio	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	2024– 2028 yht.	poistot/v
		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	
	INVESTOINNIT 2024-2028 (1 000 €)								
	1. Maanhankinta								
	Maa-alueiden hankinta	-5 000	-8 000	-5 000	-3 000	-3 000	-3 000	-22 000	
	Maanmyynti	12 000	12 000	10 663	17 454	27 916	26 255	94 288	
	Maanhankinta yhteensä	7 000	4 000	5 663	14 454	24 916	23 255	72 288	
	Josta myyntivoittojen osuus								
	2. Osakkeet								
	Oman pääoman sijoitus, Tuusulan Tenniskeskus Oy	-1 500						0	
	Osakkeiden hankinta yhteensä	-1 500	0	0	0	0	0	0	
	Osakkeiden myynti								
	Josta osakkeiden myyntivoitto								
	3. Rakennukset								
	Tilapalvelut hallinnoi rakennuksia. Hankkeet jaoteltu alla käyttötarkoituksen mukaisiin kohteisiin (informatiivinen tieto),								
	3.1 Kunnanhallitus								
K	Etelä-Tuusulan sosiaali- ja terveysasema, muutos- ja peruseräparannustöitä	-200	-50	-50	-50			-150	-5
K	Vanhan hallintorakennuksen purku	-800	-800					0	
U	Palvelukeskus		-200					-200	
		-1 000	-250	-50	-50	0	0	-350	-5
	3.2 Opetuksen ja varhaiskasvatuksen kohteet								
K	Uusien oppimisympäristöjen edellyttämät muutosinvestoinnit	-100		-100	-100	-100	-100	-400	-20
U	Rykmentinpuiston rakennukset	-150	-100					-100	
U	MONIO, lukio ja kulttuuritalo	-33 200	-5 600					0	0
U	Rykmentinpuiston monitoimikampus, sis. Päiväkoti	-50 600	-18 000	-25 600	-13 800			-39 400	-1 970
K	Riihikallion monitoimikampus	-40 000	-10 000	-14 000	-8 500	-4 300		-26 800	-1 340
K	Jokela koulukeskus	-16 100	-25	-25	-25	-25	-25	-100	-5
U	Tuusulanjärven kampus (koulu ja päiväkot)	-29 520	-9 000	-4 900				-4 900	-245
U	Lahelan monitoimikampus	-54 700	-100	-100	-200	-400	-13 700	-26 300	-40 700
		-42 975	-44 725	-22 625	-4 825	-13 825	-26 400	-112 400	-5 615
	3.3 Vapaa-aikapalveluiden kohteet								
K	Uimahalli	-3 200	-1 200	-2 000				-3 200	-640
	- kassatilan ja kahvion muutostyöt		-200					0	0
U	Kevyen liikenteen yhteys ja kuntopaikat	-100						0	0
	Urheilukeskus, lähiliikuntapaikat			-750	-90			-840	0
	Liikuntakenttien ja rakennusten uusiminen	-2 200			-900	-900		-1 800	0
		-200	-1 200	-2 750	-990	-900	0	-5 840	0

U=uusi K=korjaus		Kokonais- kustannusarvio	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	2024– 2028 yht.	poistot/v
	INVESTOINNIT 2024-2028 (1 000 €)	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	3.4 Kulttuuripalveluiden kohteet									
K	Halosenniemi	-300	-100	-50	-50	-50	-50	-50	-200	-10
K	Ilmatorjuntamuseo		-25	-25	-25	-25	-25	-25	-100	-5
K	Erkkola		-25	-25	-25	-25	-25	-25	-100	-5
K	10 Rakennus	-4 000		-300	-700	-1000			-2 000	-100
	Taiteen ja kulttuurin tilat/Hyökkälä	-700		-50	-50	-600			-700	-35
K	Taidekasarmi, Aunela, rakennus 27	-1 100		-100	-500	-500			-1 100	-55
K	Paja-rakennus (Riihikallion kampus) Koulutilat? Siirto	-300			-300				-300	-15
K	Tiilitehdas	-500	-300	-200					-200	-10
K	Työläiskotimuseo			-58					-58	
			-450	-808	-1 650	-2 200	-100	0	-4 758	-235
	3.5 Kasvun ja ympäristön kohteet									
K,U	Erillinen työohjelma		-2 500	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300	-6 500	-325
			-2 500	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300	-6 500	-325
	Rakennukset yhteensä		-47 125	-48 283	-28 375	-9 365	-16 125	-27 700	-129 848	-6 180

U=uusi K=korjaus		Kokonais- kustannusarvio	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	2024–2028 yht.	poistot/ v
	INVESTOINNIT 2024-2028 (1 000 €)	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	4. Kiinteät rakenteet ja laitteet									
	Yhdyskuntatekniikka hallinnoi kiinteitä rakenteita ja laitteita. Hankkeet jaoteltu alle käyttötarkoituksen mukaisiin kohteisiin (informatiivinen tieto).									
	4.1 Kunnanhallitus									
	4.2 Opetuksen ja varhaiskasvatuksen kohteet									
U	Kota, ulkopäiväkotitoimintaan		-25						0	
K,U	Pihaleikkiväl. ja aidat säännösten mukaisiksi (perusopetus, päiväkodit)		-30	-50	-50	-50	-50	-50	-250	-25
	4.2 Opetuksen ja varhaiskasvatuksen kohteet yhteensä		-55	-50	-50	-50	-50	-50	-250	-25
	4.3 Vapaa-aikapalveluiden kohteet									
K	Lähiliikuntapaikat ja luontokohteet		-60	-60	-30	-30	-30	-30	-180	-12
K	Kellokosken liikuntapaikat, aluetyöt		-60	-30	-30	-30	-30	-30	-150	-10
K	Jokelan tekonurmen pinnan uusiminen		-350	0					0	
K	Jokelan liikuntapaikat, aluetyöt		-60	-30	-30	-30	-30	-30	-150	-10
K	Hyrylän liikuntapaikat, aluetyöt		-60	-60	-30	-30	-30	-30	-180	-12
	Tuusulanjärven kehittämisprojekti:			-50					-50	
	Sarvikallio									
	Tuusulanjärven jää									
	Tuomalan venepaikka									
K,U	Urheilukeskus		-100	-60					-60	-3
	4.3 Vapaa-aikapalveluiden kohteet yhteensä		-690	-290	-120	-120	-120	-120	-770	-47

U= uusi K=kor- jaus		Kokonais- kustan- nusarvio	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	2024–2028 yht.	poistot/ v
	INVESTOINNIT 2024-2028 (1 000 €)	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	4.4 Kasvun ja ympäristön kohteet									
	Rakennusten pihainvestoinnit - erillisen työohjelman mukaisesti		-100	-100	-100	-100	-100	-100	-500	-33
	Väliaikainen pysäköintialue, Hyrylän keskusta		-270	0					0	
	Tiet ja liikenneväylät								0	
	Etelä-Tuusula		-15 135	-13 490	-9 210	-17 460	-22 745	-23 090	-85 995	-5 733
	Jokela		-1 610	-1 180	-4 600	-4 930	-1 390	-1 620	-13 720	-915
	Kellokoski		-600	-1 350	-2 400	-710	-1 000	-2 530	-7 990	-533
	Muut kohteet		-870	-1 060	-680	-710	-680	-430	-3 560	-237
	Puistot ja leikkipaikat		-3 435	-2 270	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-8 270	-551
	Vesistöt		-70	-70	-70	-70	-70	-70	-350	
	Tuusulanjärven eteläosan ja jokilaakson kehittämishanke		-712							
	Muut		-20	-20	-20	-20	-20	-20	-100	-7
	4.4 Kasvun ja ympäristön kohteet yhteensä		-22 822	-19 540	-18 580	-25 500	-27 505	-29 360	-120 485	-8 009
	Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä		-23 567	-19 880	-18 750	-25 670	-27 675	-29 530	-121 455	-8 081
	Rahoitusosuudet		1 700		450	620			1 070	
	Netto		-21 867	-19 880	-18 300	-25 050	-27 675	-29 530	-120 385	

U= uusi K=kor- jaus		Kokonais- kustan- nusarvio	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	2024–2028 yht.	poistot/ v
	INVESTOINNIT 2024-2028 (1 000 €)	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	Muut Pitkävaikutteiset menot									
K	KT45 Nummenväylä-Kolistimenmäki		-3 200					-100	-100	-7
U	Hökilän liittymä mt 148:lle		-1 500	-100		-150	-600	-800	-1 550	-103
K	Kirkonkylän koulun liittymä Tuusulantielle		-500	-250	-300				-300	-20
U	Rykmentinpuiston tp-alueen liittymä		-2 350	-200	-1 200	-1 000			-2 400	-160
U	Sulantien liittymän parannus Itäväylälle		-700					-100	-100	-7
U	Fallbackantien liittymän parannus Itäväylälle		-780			-200	-600		-800	-53
U	Kehä IV:n liittymät Tuusulanväylälle		-6 300					-300	-300	-20
U	Kehä IV:n liittymät Myllykyläntiehen		-2 200				-200	-300	-500	-33
K	Anttilan tilakeskuksen liittymä Pajjalantiehen							-80	-80	-5
U	Virtalantien/Höyhensaarentien liittymä mt 1403:n		-440	-40	-120	-300	-200		-620	-41
U	Pääradan alikulku Peltokaassa		-4 770	-100	-120	-600	-3 360		-4 080	-272
U	Jokelantien alikulku Peltokaassa		-1 690	-60	-90	-1 100	-460		-1 650	-110
U	Hevoskylän liittymät Jokelantiehen		-360				-60	-150	-210	-14
U	Mt 11671 (Linjatie) jk/pp, Tuusulan arvioitu osuus		-900	-100	-100	-400	-400		-900	-60
U	Koskenniskantien pysäköintialue		-300	-300					0	0
K	Kt45 eteläinen kiertoliittymä, saneeraus		-130	-130					0	0
	Pitkävaikutteiset yhteensä		-1 080	-930	-3 600	-5 770	-1 460	-1 830	-13 590	-906

U=uusi K=kor- jaus		Kokonais- kustan- nusarvio	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	2024- 2028 yht.	poistot/ v
	INVESTOINNIT 2024-2028 (1 000 €)	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	5. Koneet ja kalusto									
	5.1 Kunnanhallitus									
U	Varavoimalaite - Varautuminen		-30						-30	-6
	5.1 Kunnanhallitus yhteensä		-30		0	0	0	0	-30	-6
	5.2 Kasvatus- ja sivistyslautakunta									
U	Koulujen robottihankinnat			-30					-30	-6
U	Monion irtaimisto, muut kuin kalusteet		-177	-90					-90	-18
U	Monion irtaimisto, ruokapalvelut		-85						0	
	Tuusulanjärven kampus, irtaimisto:									
	Varhaiskasvatus			-106					-106	
	Oppiminen			-160					-160	
	Ruokapalvelut			-70					-70	
	Peltokaaren päiväkoti, irtaimisto			-43					-43	
	Peltokaaren päiväkoti, ruokapalvelut			-30					-30	
	Keskuskeittiön massansiirtolaite				-110				-110	
U	Klaavonkallion päiväkodin yhdistelmäuuni		-22						0	0
U	Pellavan päiväkodin yhdistelmäuuni		-22						0	0
	5.2 Kasvatus- ja sivistyslautakunta yhteensä		-306	-529	-110	0	0	0	-639	-24
	5.3 Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta									
U	Jokelan latukoneen uusiminen			-150					-150	-16
	Vapaa-aikapalvelut, ylläpitokalusto			-60					-60	
U	Konserttiflyygeli Monioon		-150						0	
	5.3 Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta yhteensä		-150	-210	0	0	0	0	-210	-36
	5.4 Kuntakehityslautakunta								0	0
	5.5 Tekninen lautakunta									
K	Kiinteä liikenteen laskentapiste		-20						0	0
K	Kuorma-auto	-300	-300						0	0
K	Huoltoauto		-90	-90					-90	-18
K	Kadunhoitolaitteet (aurat, harjat, ymv)		-40	-40	-40	-40	-40	-40	-200	-40
K	Kartoituskoje		-50						0	0
	5.5 Tekninen lautakunta yhteensä		-500	-130	-40	-40	-40	-40	-290	-58
	Koneet ja kalusto yhteensä		-986	-869	-150	-40	-40	-40	-1 139	-214

U= uusi K=kor- -jaus		Kokonais- kustan- nusarvio	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	2024–2028 yht.	poistot/v
	INVESTOINNIT 2024-2028 (1 000 €)	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	6. Pitkävaikutteiset menot									
	6.1 Kunnanhallitus									
U	Käyttövaltuushallintajärjestelmä	-30	-30	-30					-30	-15
U	CRM- ja palautejärjestelmän hankinta	-30	-30						0	0
U	Henkilöstötietojärjestelmän hankinta	-200	-50	-150					-150	-75
U	Talousjärjestelmän vaihtaminen	-400	-100	-300					-300	-150
U	Sähköinen asiointi	-550	-70	-120	-120	-120	-120		-480	-240
U	Asianhallinnan ja sähköisen arkistoinnin hankinta ja käyttöönotto	-100	-100	-100					-100	-50
U	Integraatioarkkitehtuuri ja -ratkaisu	-30	-30	-30					-30	-15
U	Decidim-järjestelmän kehittäminen	-20	-10	-20					-20	-10
K	Tilavarausjärjestelmän kehittäminen	-125	-50	-50	-75				-125	-63
U	Tietovaranto ja tiedolla johtamisen järjestelmä	-175		-80	-50	-30	15		-175	-88
K	Salkkujärjestelmän uudistaminen	-30	-30						0	
U	Ohjelmistorobotiikan kehittäminen		-10	-10					-10	-5
U	Luottamushenkilöiden extranet-ratkaisu	-15	-15						0	-8
K	Verkkosivujen uudistaminen	-200	-50	-100	-50				-150	-75
U	Muut IT investoinnit			-40	-300	-300	-300	-300	-1 200	-150
U	Pysäköinninvalvonnan järjestelmä, ymp.keskus	-120		-60	-60				-120	-60
U	Rajapinnat uuteen talousjärjestelmään			-20					-20	-10
U	Ruokapalvelut - uusi tuotannonohjausjärjestelmä	-60							0	0
U	Kirjastojärjestelmän vaihtaminen	-30	-30						0	0
U	Finna-järjestelmä		-10						0	0
U	Paikkatiedon aineistot ja laitteet	-280	-50	-120	-80	-80			-280	-140
U	Rakennetun ympäristön kokonaisjärjestelmän uudistus		-270	-300					-300	-150
U	3D-kaupunkimallien kehittäminen	-40							0	0
U	3D-kartan laajennus	-15							0	0
	Pitkävaikutteiset menot yhteensä	-2 450	-935	-1 530	-735	-530	-435	-300	-3 270	-1 013

U= uusi K= korjaus		Kokonais- kustan- nusarvio	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	2024–2028 yht.	poistot/v
	INVESTOINNIT 2024-2028 (1 000 €)	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
	Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta									
	Investoinnit yhteensä ilman liikelaitosta, brutto		-80 193	-79 492	-56 610	-44 375	-48 735	-62 400	-291 612	
	Rahoitusosuudet		2 000	0	450	620	0	0	1 070	
	Tulot		12 000	12 000	11 033	19 104	24 316	15 375	81 828	
	Investoinnit, netto		-66 193	-67 492	-45 127	-24 651	-24 419	-47 025	-208 714	
	7. Vesihuoltoliikelaitos									
	Kiinteät rakenteet ja laitteet		-7 900	-8 400	-8 400	-11 000	-11 000	-11 000	-49 800	
	Asiakastietojärjestelmä								0	
	Liittymismaksut (infotieto)		1 500	1 000	1 000	1 500	2 000	2 000	7 500	
	Vesihuollon ELY-keskuksen rahoitusosuus									
	Investoinnit kunta ja Vesihuoltoliikelaitos yhteensä									
	Investoinnit yhteensä, brutto		-88 093	-87 892	-65 010	-55 375	-59 735	-73 400	-341 412	
	Rahoitusosuudet		2 000	0	450	620	0	0	1 070	
	Tulot		12 000	12 000	11 033	19 104	24 316	15 375	81 828	
	Investoinnit, netto		-74 093	-75 892	-53 527	-35 651	-35 419	-58 025	-258 514	

Poistosuunnitelma

	31.12.2012 MENNESSÄ VALMISTUNEET KOHTEET		1.1.2013 JÄLKEEN VALMISTUNEET KOHTEET		KIRJANPITOLAUTA- KUNNAN KUNTAJAOS:
	POISTOAIKA	POISTOTAPA	POISTOAIKA	POISTOTAPA	POISTOAIKASUOSITUS
Aineettomat hyödykkeet					
kehittämismenot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 20 vuotta
Liikearvo			2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot					
Atk-ohjelmistot	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut	4 vuotta	tasapoisto	2 vuotta	tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat					
Betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			30 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talusrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-aajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Muut kuin betonirunkoiset					
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 - 35 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talusrakennukset	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-aajan rakennukset			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	35 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Kadut, tiet, torit ja puistot	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	17 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	25 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	17 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puhelinverkko, keskussema ja alakeskukset			10 vuotta	tasapoisto	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko			20 vuotta	tasapoisto	20 - 25 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	12 vuotta	tasapoisto	15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto					
Rautaiset alukset			15 vuotta	tasapoisto	15 - 20 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet			8 vuotta	tasapoisto	8 - 15 vuotta
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta	tasapoisto	4 vuotta	tasapoisto	4 - 7 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Muut raskaat koneet	12 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Muut kevyet koneet	7 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Sairaala-, terveydenh., yms. laitt.	10 vuotta	tasapoisto	5 vuotta	tasapoisto	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	4 vuotta	tasapoisto	3 vuotta	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet					
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet			ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa		ei poistoaikaa

4.4 HANKINTASUUNNITELMA

Hankintasuunnitelmaan kirjataan kalenterivuoden kaikki tiedossa olevat hankinnat, joiden arvioitu arvo ylittää kansallisen tai EU-kynnysarvon.

Suosittelavaa on kirjata myös tiedossa olevat hankinnat, joiden arvo on yli 10 000 euroa (pienhankinta). Näistä tehdään aina hankintapäätös.

*Arvioitu arvo alv 0%: Kertahankinnan kaikki kustannukset

*Hankinnan vastuuhenkilö: valmistelusta vastaavan henkilön nimi

*Hankinnan aikataulu: Joko aik, jolloin hankinnan pitää olla toimitettuna, tai sopimuskauden alku.

Toimialue/palvelualue	Hankinnan kohde	*Arvioitu arvo alv 0 %	*Hankinnan vastuuhenkilö	*Hankinnan aikataulu
Yhteiset palvelut	Asianhallintajärjestelmä	100 000	Henri Palmroth	Kilpailutus kevään -24 aikana, käyttöönottoprojekti syksy -24, 1.1.2025 uusi asianhallintajärjestelmä käytössä
Yhteiset palvelut	Juridisten asiantuntijapalvelujen puitejärjestely	240 000	Antti-Pekka Röntynen	Kevät 2024
Yhteiset palvelut/HR	Auntie - psykologinen keskustelutuki	20 000	HR/Ninni Korhonen	2024
Yhteiset palvelut/HR	Rekrytointijärjestelmä	20 000	HR/Anni Kauppinen	(Kevät) 2024
Yhteiset palvelut/HR	Rekrytointimarkkinointi	60 000	HR/Anni Kauppinen	(Kevät) 2024
Yhteiset palvelut/HR	Virkistysetu	180 000	HR/Tarja Lietolahti	(Kevät) 2024
Yhteiset palvelut/HR	Henkilöstötietojärjestelmän hankinta	150 000	Satu Kuivasto	
Yhteiset palvelut/taloushallinto	Talousjärjestelmän vaihtaminen	300 000	Heli Hippeläinen	
Yhteiset palvelut	Tilavarausjärjestelmän kehittäminen	50 000	Erkki Vähämäki	
Kasvu ja Ympäristö/Tilapalvelut	Riihikallion kampuksen turvajärjestelmän laitteet	100 000	Matti Lepistö ja Mikko Heikkilä	kevät 2024
Kasvu ja Ympäristö/Tilapalvelut	Uimahallin peruskorjauksen suunnittelu	500 000	Mikko Heikkilä ja Riitta Laurila	kevät 2024
Kasvu ja Ympäristö/Tilapalvelut	Huoltokirja	100 000	Mika Savola	Alkuvuosi
Kasvu ja Ympäristö/Tilapalvelut	Kiinteistötietojärjestelmä	100 000	Riikka Halonen	Alkuvuosi
Kasvu ja Ympäristö/Tilapalvelut	Sisäilmajohtamisjärjestelmä	350 000	Mika Savola	Alkuvuosi
Kasvu ja Ympäristö/Tilapalvelut	Rykmentinpuiston monitoimikampus, sis. Päiväkoti	25 600 000	Tiina Louhikoski	
Kasvu ja Ympäristö/Tilapalvelut	Lahelan monitoimikampus (suunnittelu)	100 000	Jyri Olkkonen	
Kasvu ja Ympäristö/Tilapalvelut	Hyökkälän koulun muutos taide- kulttuuritaloksi (suunnittelu)	50 000	Riitta Laurila	
Kasvu ja Ympäristö/Tilapalvelut	Rakennus 10 muutostyöt	300 000	Tiina Louhikoski	

Toimialue/palvelualue	Hankinnan kohde	*Arvioitu arvo alv 0 %	*Hankinnan vastuhenkilö	*Hankinnan aikataulu
Kasvu ja Ympäristö/Tilapalvelut	Tiilitehdas korjausurakat	500 000	Toni Lainekeivi	
Kasvu ja Ympäristö/Tilapalvelut	Paloilmoittimien korjaus- ja huoltopalvelut	140 000	Mika Savola/Jouko Rautiainen	Vuoden 2024 aikana
Kasvu ja Ympäristö/Projektitoimisto	Koskensäntien ja Esikunnanpolun suunnittelu	50 000	Asko Honkanen	
Kasvu ja Ympäristö/Projektitoimisto	Maisema-arkkitehtuurikilpailu	150 000	Asko Honkanen ja Jouni Määttä	2024
Kasvu ja Ympäristö/Tilapalvelut ja Projektitoimisto	Koskensäntien pysäköintilaitos	10 500 000	Asko Honkanen	1.3.2027 mennessä, mieluummin aikaisemmin
Kasvu ja Ympäristö /Yhdyskuntatekniikka	Rykmentinpuiston tp-alueen liittymä (suunnittelu?)	200 000	Petri Juhola	
Kasvu ja Ympäristö /Yhdyskuntatekniikka	Päällystystyöt	1 Meur	Jussi Pesonen	Alkuvuosi
Kasvu ja Ympäristö /Yhdyskuntatekniikka	Joenrannan kunnallistekniikan rakennusurakka	1,2 Meur	Jussi Pesonen	Alkuvuosi
Kasvu ja Ympäristö /Yhdyskuntatekniikka	Kivityöt	150 000	Jussi Pesonen	Kevät 2024
Kasvu ja Ympäristö /Yhdyskuntatekniikka	Valaistusurakat, uudet kohteet	50 000	Emmi Ollonqvist	syksy 2024
Kasvu ja Ympäristö /Yhdyskuntatekniikka	Valaistusurakat, saneeraus	300 000	Katja Rantanen	kevät - kesä 2024
Kasvu ja Ympäristö /Yhdyskuntatekniikka	Harjakone	40 000	Antti Kyynäräinen	Alkuvuosi
Kasvu ja Ympäristö /Yhdyskuntatekniikka	Auto- ja työkonepalvelut	2 Meur	Jussi Pesonen	Päätös loka-marraskuu (uusi sopimus 1.1.25)
Kasvu ja Ympäristö /Yhdyskuntatekniikka	Valaistuksen huoltopalvelut puitesopimus	400 000 vuodessa	Jari Huttunen	Alkuvuosi
Kasvu ja ympäristö/Kaavoitus	Luontoselvitykset puitejärjestely	160 000	Terhi Wermundsen	Uusi sopimus 30.5.2024
Kasvu ja ympäristö/viherpalvelut	Ryhmäkasvien hankinta	20 000	Mia Järvinen	toimitettuna kevät/kesä 2023, vuoden 2025 kilpailutus syksy 2024
Kasvu ja ympäristö/viherpalvelut	Pitkospuut, Koskenmäentie - Kalamestarintie	300 000	Mia Järvinen	kilpailutus kevät/kesä 2024
Kasvu ja ympäristö/viherpalvelut	Valkamapuiston valaistus	200 000	Mia Järvinen	kilpailutus kesä 2024?
Kasvu ja ympäristö/viherpalvelut	Agustanpuisto, leikkipuiston saneeraus	250 000	Mia Järvinen	kilpailutus kesä 2024
Kasvu ja ympäristö/viherpalvelut	Patteristonpuisto	200 000	Mia Järvinen	kilpailutus kesä 2024?
Kasvu ja ympäristö/viherpalvelut	Lankalenkki	550 000	Mia Järvinen	kilpailutus Kevät 2024
Kasvu ja ympäristö/viherpalvelut	Apteekinlampi, saneeraus	300 000	Mia Järvinen	kilpailutus Kevät 2024

Toimialue/palvelualue	Hankinnan kohde	*Arvioitu arvo alv 0 %	*Hankinnan vastuhenkilö	*Hankinnan aikataulu
Kasvu ja ympäristö/viherpalvelut	Tuusulan väylän viheralueiden kunnossapitourakka	EU-kisa	Mia Järvinen	kilpailutus Kevät 2024
Kasvu ja ympäristö/viherpalvelut	Etelä-Tuusulan viheralueiden kunnossapitourakka	EU-kisa	Mia Järvinen	kilpailutus Kevät 2024
Kasvu ja ympäristö/viherpalvelut	Kellokosken viheralueiden kunnossapitourakka	EU-kisa	Mia Järvinen	kilpailutus 2023/sopimuskauden alku 5–2024
Kasvu ja ympäristö/viherpalvelut	kausikasvien ja puiden kastelu -urakka	30 000	Mia Järvinen	Kevät 2024
Kasvu ja ympäristö/viherpalvelut	Metsäkaupat vuodelle 2025	Myynti	Mia Järvinen	
Kasvu ja ympäristö/yhteinen	Projektipankki	60 000	Inkeri Kontiola	
SIVISTYS/Oppiminen/Varhaiskasvatus	Tuusulanjärven kampuksen hankinnat, irtaimisto	arvio 500–550 000	Katja Elo	kilpailutus syksy 2023, hankinta kevät 2024
SIVISTYS/Oppiminen/Varhaiskasvatus	Tuusulanjärven kampuksen hankinnat, ict	160 000	Arttu Tirkkonen	
SIVISTYS/Oppiminen/Varhaiskasvatus	Pihaleikkiväl. ja aidat säännösten mukaisiksi (perusopetus ja päiväkodit)	50 000		
SIVISTYS/Oppiminen	robotiikka	30 000	Arttu Tirkkonen	
Sivistys oppiminen	Riihikallion kampus, irtaimisto	arvio 800 000	Katja Elo	kilpailutus syksy 2024, hankinta kevät 2025
Sivistys oppiminen / varhaiskasvatus	Rykmentinpuiston kampus, päiväkodin ja koulun irtaimisto	arvio 900 000	Katja Elo	kilpailutus syksy 2024, hankinta kevät 2025
Sivistys, oppiminen	Riihikallion kampus, ICT-hankinnat	Arvio 1 177 350	Arttu Tirkkonen	Hankinta alkuvuosi 2025
Sivistys, oppiminen / varhaiskasvatus	Rykmentinpuiston kampus, ICT-hankinnat	Arvio 1 777 084	Arttu Tirkkonen	Hankinta alkuvuosi 2025
SIVISTYS/Varhaiskasvatus	Peltokaaren päiväkodin hankinnat, irtaimisto	43 000	Katja Elo	kilpailutus syksy 2023, hankinta kevät 2024
SIVISTYS/Varhaiskasvatus	Peltokaaren päiväkodin hankinnat, ict	49 000	Arttu Tirkkonen	
SIVISTYS/Ruokapalvelut	Peltokaaren päiväkotito, ensikalusteraha	30 000	Minna Tikka	syksy 2024
SIVISTYS/Ruokapalvelut	Tuusulanjärven kampus, ensikalusteraha	70 000	Minna Tikka	syksy 2024
SIVISTYS/Oppiminen	Oppilaskuljetukset	5 Meur	Riikka Korhonen	Uusi sopimus elokuu 2025
SIVISTYS/vapaa-aikapalvelut	Jokela, latukoneen uusiminen	150 000	Jaska Vilen	1.1.2024
SIVISTYS/vapaa-aikapalvelut	Tuusulanjärven kehittämisprojekti: Sarvikallio, Tuusulanjärven jää, Tuomalan venepaikka	50 000	Risto Kanerva	
SIVISTYS/vapaa-aikapalvelut	Ylläpitokalusto	60 000	Jaska Vilen	
Ympäristökeskus	Pysäköinninvalvonnan järjestelmä, ymp. keskus	60 000	Jukka-Matti Laakso, Leena Sjöblom	
Kasvu ja Ympäristö/paikkatieto	Paikkatiedon aineistot ja laitteet	120 000	Markus Hakalin	
Tuusulan Vesi	Huhtariihen vesihuolto	700 000	Jukka Sahlakari	2024
Tuusulan Vesi ja Yhdyskuntatekniikka	Viemäreiden kuvaus ja pesu, puitejärjestely	300 000	Jukka Sahlakari/Pesonen/Huttunen	2024

4.5 KÄYTTÖTALOUSOSAN TAULUKOIDEN LUKUOHJE

TP 2022: Edellisen vuoden tilinpäätös
 TA 2023: Edellisen vuoden talousarvio
 MTA 2023: Valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon
 TA 2024: Vuoden 2024 talousarvio
 TS 2025-2028: Taloussuunnitelmavuodet 2025–2028

- Luvut esitetään tuhansina euroina
- Toimintatulot ja toimintatuotot sisältävät sisäiset erät
- Tuotot esitetään plusmerkkisinä ja kulut miinus-merkkisinä

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot								
Maksutuotot								
Tuet ja avustukset								
Muut toimintatuotot								
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palvelujen ostot								
Aineet, tarvikkeet ja tavarat								
Avustukset								
Muut toimintakulut								
TOIMINTAKATE								

